

SCRAP BOOK

of
C H A N D R A J E E W A
News Papers & Magazines Collection from 1985 - 2010

2011
Malsha Fernando
ISBN : 978-955-53120-0-4

Designed by : Priyantha Bamunusinghe - dinitiad@gmail.com
Sponsored by : Niran Alvis - Studio Renaissance
Printed by : Printed with VOC free, non toxic vegetable oil-based environmentally-friendly ink, on FSC certified paper from well-managed forests and other controlled sources. Printed by Karunaratne & Sons (Pvt) Ltd. (info@karusons.com).

Contents

Acknowledgements	i
Preface	ii - iii
Life sketch	vi - vii
Years in '80	1 - 4
Article on Tissa Ranasingha	5
Creations in terracotta '90	6 - 18
Unknown soldier's monument	19 - 22
Bunka award	23 - 24
Article: Mr.Rapal Abeynayaka	25 - 26
One hundred impressions in Bronze	27 - 37
Article: Mr.Bandula Jayawardana	38 - 39
Article: Mr. Sirinimal Lakdusinghe	40 - 41
Cartoons	42
Article: Prof. Sunil Ariyaratna	43 - 45
Article: Mr.Manubandu Vidyapathi and Nihal Peiris	46 - 47
Statue of late Ven.Dimbulagala Sri Seelalankara Thero	48
Statue of late Mr.Felix Dias Bandaranayaka	49
Interview: Mr.Methlal Weerasooriya	50 - 54
Interview: Mr.Chaminda Thushara Gamage	55 - 57
Sir Arthur C. Clarke	58
Art in pottery	59 - 62
Poem and article: Mr.Charith Palpola	63 - 64
Article: late Prof.A.J.Gunawardana	65 - 66
Art in pottery	67 - 69
Bronze portrait of late Dr.H.W. Jayawardana	70
Bronze statue of late Prim minister S.W.R.D.Bandaranayaka	71
Interview: Mr.M.G.R.S Kumara	72 - 73
Form and feeling	74 - 81
Path of visual Arts	82 - 92
Article: Mr.Shantha K Herath	93 - 95
Press release from the Portrait Gallery London	96
Sir Christopher Ondaatje's sculpture	97
Article: Tahnee Hopman	98
Article: Ms.Mayanthi Jayasinghe	99
Article: Rev.Fr.Samantha Perera	100 - 103
Article: Shabna Cader	104 - 108
Article: Mr. Lalith Senanayaka	109 - 110
Interview: Ms.Biyanka Nanayakkara	111 - 114
Mr.Chapa Bandara	115
Mr.Maxi Perera	116
Interview: Mr.Chapa Bandara	117 - 125
Interview: Ms.Chamila Somirathna	126 - 129
Article: Mr.Nayanaka Ranwalla	130 - 133

A Man with a Golden Touch

Movement, gesture, and intentional distortions of proportion characterize many of Sarah's figurative works, giving them an upward thrust in physical and metaphysical senses. In addition to meeting the growing demand for his highly original and austere beautiful bronzes, he could be introduced as **"The most fastest Sculptor in the world."**

- Sara Seneviratne

Amnesty International Human Rights
Press Award Winner 1996 1997 & 1998
Commended by US President Bill Clinton
British PM Tony Blair, Queen Elizabeth II
& Last British Governor Lord Chris Patten

李沙華
SARA

Sri Lanka: 072 9588040
HK (852) 61 483483
www.sarasene.com
funworld.sara@gmail.com

NEW YORK
HONG
KONG

www.sarasene.com

ස්තූතිය!

පුවත්පත් කැබලි කපා තෝරා ඇලවීමට සහයවෙමින්
මේ කාර්යයේදී නන් අයුරින් සහය වූ
කනිෂ්කා විජයපුර,
IV,V පිටුවල ඡායාරූප සඳහා ප්‍රසාද් හේරත්,
කවරයේ පසුපස ඡායාරූපය සඳහා සරත් පෙරේරා,
පිටපත් පරීක්ෂා කිරීම සහ පරිවර්තනය සඳහා අනෝමා ජයසිංහ,
පරිගණක පිටු සැලසුම් සහ කවර නිර්මාණයට ප්‍රියන්ත බමුණුසිංහ,
අනුග්‍රාහකත්වය සැපයූ නිරාන් අල්විස්ට පිරිනැමේ.

Acknowledgements

Kanishka Wijayapura for paste-up work,
Prasad Herath for photographs published in pages iv-v
Sarath Perera for photographs published on back cover
Anoma Jayasinghe for checking the scripts & translation
Priyantha Bamunusinghe for page layout & cover design
Niran Alwis for sponsorship

පූර්විකාව

මූර්ති කලාව දෘෂ්‍ය කලාවන් අතර මහත් වෙහෙසකාරී දුෂ්කර විෂයකි. යුරෝපීය කලා ඉතිහාසයේ ප්‍රථම ප්‍රබෝධමත් අවස්ථාව වන පුනරුද සමයේ වුවත්, මූර්ති ශිල්පීන්ට 'කම්කරුවන්' යයි සමච්චල් සහගත පැවසීමක් තිබුනේ මේ නිසා යයි සිතිය හැකිය. මැටි, ගල්, කටු මිටි, උණු ලෝදිය, ගින්දර වැනි දෑ සමඟ හරඹ කර නිර්මාණ බිහිකිරීම මෙම ආදේශනයට පදනමයි. කෙසේ වෙතත් පරිපූර්ණ මූර්ති ශිල්පියෙකුගේ සම්ප්‍රාප්තිය විරලව සිදුවන්නක් බව ලෝක කලා ඉතිහාසය තුළ සනාථ වී ඇත.

ශ්‍රී ලාංකීය නූතන මූර්ති කලා ඉතිහාසය හැදෑරීමේදී මහාචාර්ය සරත් වන්දුජ්චයන්ගේ ගුරුවරයෙකු වූ කීර්තිමත් මූර්ති ශිල්පී, තිස්ස රණසිංහ මෙම විෂය පිළිබඳ මෙරට පුරෝගාමියා බව සැකහැර දැක්විය හැකිය.

තිස්ස රණසිංහයන් ගෙන් පසු හා සරත් වන්දුජ්චයන්ට පෙර, ක්ෂේත්‍රයට අවතීර්ණ වූ ශිල්පීන් අතලොස්ස එහි දීර්ඝ කාලයක් රැදීනොසිටි බව පැහැදිලිය. එමෙන්ම මූර්ති කලාවේ විවිධ මංපෙත්වල ඔවුන් ක්‍රියාකාරීනොවූ බවද පෙනේ. සරත් වන්දුජ්ච මූර්ති කලාවේ ආලේඛ්‍ය, මානවරූප, ස්මාරක, අර්ධ මූර්ති හා අර්ධ අමූර්ත ශෛලීන් මෙන්ම, අමූර්ත හා එහි දුෂ්කර ව්‍යායාමයක් වූ ලෝකඩ වාත්තුවේ ද නියැලෙමින් වසර 30 ක කාලයක් රැදී සිටීමද සැලකිල්ලට භාජනය කල යුතුවේ.

තිස්ස රණසිංහ, බ්‍රිතාන්‍යයේ ලන්ඩන් නුවර ජීවත් වෙමින් ශ්‍රී ලාංකික මූර්ති ශිල්පියෙකු ලෙස ඉතා දීර්ඝ කාලයක් රැදී සිටින අතර, තිස්සගෙන් පසුව මෙරට ඇති වූ මූර්ති කලා අධ්‍යාපනයේ හිඩැස පුරවමින් පුරෝගාමී ගුරුවරයෙකු වශයෙන් සරත් වන්දුජ්චයන් ගෙන් වන සේවයද සම්මානනීයවේ.

ඔහුගේ ක්‍රියාකාරීත්වය මූර්ති ශිල්පියෙකු ලෙස පමණක් හැදෑරීම ප්‍රමාණවත් නොවන බව ස්ථිර සහගතව කිවහැකිය. ඔහුගේ ස්වභාවය හා ක්‍රියාකාරීත්වය පුනරුද යුගයේ සිටි විශිෂ්ට ශිල්පීන්ගේ ස්වභාවයට සමාන වේ. මේ බව රාජපාල අබේනායක මහතාද 1994 දී ඔහුගේ විශේෂාංග ලිපියකින් අවධාරණය කර තිබේ. (පිටු අංක 25, 26) ඔහු කුඹල් කලා ශිල්පියෙක්, මූර්ති ශිල්පියෙක්, ලෝකඩ වාත්තූ කරුවෙක්, චිත්‍ර ශිල්පියෙක් ලෙසම මෙම විෂයන්ගේ විශිෂ්ට ගුරුවරයෙකු බවද පත්වී තිබේ. එමෙන්ම කලා කටයුතු පිළිබඳ ශාස්ත්‍රීය පර්යේෂකයකු වශයෙන් ද ඔහු කටයුතු කරමින් සිටීම ඉහත නිගමනය සනාථ කිරීමට හේතුවේ.

ශ්‍රීමත් ආචාර්ය ආතර් සී. ක්ලාක්, බන්දුල ජයවර්ධන ශූරීන්, මහාචාර්ය ඒ. ජේ. ගුණවර්ධන, වරින් පැල්පොල, මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න සහ මහාචාර්ය ඇල්බට් ධර්මසිරි ආදී වියතුන් හා ලේඛකයන්ට මෙම ශිල්පියාගේ විශේෂත්වය ග්‍රහනය වී තිබෙන බවපුවත්පත් හා සඟරා පිරික්සීමේ දී පැහැදිලිවේ.

වෙන්ප්පුවේ මැක්සි පෙරේරා මහතා විසින් වන්දුජ්චයන්ට ප්‍රදානය කර ඇති ඔහුගේ වර්තමාන කලා ශාලිකාවකුල, ඔහු විසින් ස්ථාපිත කල කලා පර්යේෂණ ඒකකයට සම්බන්ධ වී වැඩකටයුතු වල නිරත වන අතරතුර මෙම එකතුව සම්පාදනය කිරීමට අදහස් ඇතිවිය. ඒ සඳහා වන්දුජ්චයන්ගේ ශිෂ්‍යාවක වූ චිත්‍රකලා ආචාරිණි නාමල් ජයසිංහ විසින් 2005 දී රචිත, මැක්සි පෙරේරා මහතාගේ දාකත්වයෙන් මුද්‍රණය කර ඇති 'දෘෂ්‍ය කලා ගමන් මග - සරත් වන්දුජ්ච' ග්‍රන්ථය හා මහාචාර්ය ඇල්බට් ධර්මසිරි විසින් රචිත ශ්‍රී ලංකාවේ 'සමකාලීන කලා හා කලා ශිල්ප සංගමය විසින් 1994 දී සම්පාදිත 'Sarath Chandrajeewa' ග්‍රන්ථයද මේ සඳහා අභිප්‍රේරණයක් සපයනු ලැබීය. පුවත්පත් හා සඟරා ආදියේ පලව තිබූ 1985 - 2010 කාලයට අයත් මේ විශිෂ්ට මිනිසා පිළිබඳ තොරතුරු, ප්‍රවෘත්ති, විශේෂාංග ලිපි හා සම්මුඛ සාකච්ඡා කපා අලවා, පොතක් ලෙස සකස් කිරීම මගින් ලැබූ අත්දැකීම, අන් අය වෙතද ප්‍රදානය කිරීම මෙහි අරමුණයි.

මල්ෂා ප්‍රනාන්දු,
2011 අගෝස්තු

Preface

When comparing with the other art forms in visual arts, sculpture is a physically tedious subject involving hard work. In fact, in the Renaissance period of the sixteenth century or at the first awakening of arts in the history of European art, sculptors were regarded as labourers. This was because they had to work with clay, stone, chisels, mallet, molten metal and fire. A sculptor's struggle with these materials comes out as a sculpture. As the world art history has shown us, in any where in the world, the appearance of a great sculptor is a rare incident.

There is no doubt that Prof. Chandrajeewa's guru Tissa Ranasinghe is the pioneer artist in the field of sculpture in the modern history of sculpture in Sri Lanka.

Very few sculptors entered the field in between Tissa Ranasinghe and Sarath Chandrajeewa. They did not last long and were not versatile in various paths of the field. For all of thirty years Sarath Chandrajeewa has been a practicing artist in portrait sculpture, figurative sculpture, monumental sculpture, relief sculpture and semi abstract and abstract styles. He is also hard working bronze founder.

Though a Sri Lankan, Tissa Ranasinghe lives in London and the vacuum he has made in the field was filled by Sarath Chandrajeewa. With his academic expertise he undertook the role as one of the pioneer teachers in Sri Lanka.

His contribution cannot be considered only as a sculptor. As Mr. Rajpal Abeynayake also mentions in his feature article published in 1994 (page 25 & 26), Sarath Chandrajeewa's character is similar to that of the masters in Renaissance period. He is very well conversant as a potter, painter, bronze caster, teacher and a researcher in the field of visual arts.

In the articles collected for this scrap book, Dr. Arthur C. Clerke, Bandula Jayawardene, Prof. A.J.Gunawardene, Charith Palpola, Prof. Sunil Ariyaratne, Prof. Albert Dharmasiri etc. recognizes his special artistic character and cite him as a genius.

I worked on this scrap book while working in the research unit of the Atelier Sarath Chandrajeewa. I was motivated for this work from the book '*Path of Visual Art – Sarath Chandrajeewa*' by Namal Jayasinghe, an art teacher and a student of Chandrajeewa. The book was published in 2005 by the benefactor of Atelier Mr. Maxi Perera of Wennappuwa, and also from another book '*Sarath Chandrajeewa*' by Prof. Albert Dharmasiri in 1994 which was published by Contemporary Art & craft association of Sri Lanka. The '*Scrap book*' was made from news, articles and interviews, published in papers and magazines from 1980s to 2010.

Malsha Fernando

2011 August

සරත් චන්ද්‍රජීව

උපන් දිනය	1955 ජූනි 06
උපන් ස්ථානය	නුවරඑළිය - ශ්‍රී ලංකාව
වාසගම	රත්නායක මුදියන්සේලාගේ
රැකියාව	මහාවාරිය - දෘෂ්‍ය කලා පීඨය සෞන්දර්ය කලා විශ්වවිද්‍යාලය, කොළඹ.
විෂය ක්ෂේත්‍රය	කුඹල් කලාව/මුර්ති කලාව/ලෝකඩ වාන්තූ ශිල්පය/ චිත්‍ර කලාව.
ක්‍රියාකාරී අවධිය	1972 සිට මේ දක්වා
ශාස්ත්‍රීය නිපුණතා	ලලිත කලාවේදී උපාධිය (මුර්ති කලා) ශ්‍රී ලංකාව-1978 ලෝකඩ වාන්තූ ඩිප්ලෝමාව - බ්‍රිතාන්‍ය රාජකීය කලායතනය 1988 ලලිත කලාවේදී ශාස්ත්‍රපති උපාධිය (මුර්ති කලා) රුසියාව 1995 දර්ශන ශූරී උපාධිය - රුසියාව 1999
ඒක පුද්ගල ප්‍රදර්ශන	'විස්මිත මැටිකම්' -1990 'ආලේඛ්‍ය මුර්ති 100' ප්‍රදර්ශනය -1994 'කුඹල් කලා ප්‍රදර්ශනය' (චිත්‍ර හා මැටි භාණ්ඩ)-1997 'හැඩ සහ හැඟුම්' (ලෝකඩ මුර්ති/ස්ථාපන හා චිත්‍ර)-2000 දෘෂ්‍යකලා ගමන් මග (මැටි/භාණ්ඩ/මුර්ති/චිත්‍ර/ඇඳීම)-2005
සම්මාන	'බුන්කා' සම්මානය - ජපන් ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව පදනම (කුඹල් කලා හා මුර්ති සඳහා) -1993 'සම්මාන ශාස්ත්‍රඥ' - සමස්ත රුසියානු කලා ඇකඩමිය 2001 කලාශූරී - ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපති සම්මානය 2005
වෙබ් අඩවිය	www.ateliersarath.lk
විද්‍යුත් ලිපිනය	atelierresearchunite@gmail.com

SARATH CHANDRAJEEWA

Born	6th June 1955
Family Name	Rathnayake Mudiyansele
Birth Place	Nuwareliya – Sri Lanka
Occupation	Professor – Faculty of Visual Arts (U.V.P.A.)
Field	Pottery/Sculpture/Bronze Casting/ Painting
Years Active	1972- Presents
Academic & Professional	<ul style="list-style-type: none"> • Bachelor of fine Arts in Sculpture Sri Lanka 1978 • Diploma in Bronze Casting RCA London UK 1988 • Master of Fine Arts in Sculpture Moscow Russia 1995 • PhD – Moscow Russia 1999
Solo Exhibitions	<ul style="list-style-type: none"> • Creation in Terracotta – 1990 • Hundred Impressions on Bronze 1994 • Art in Pottery – 1997 • Form and Feeling – 2000 • Path of Visual Arts – 2005
Awards	<ul style="list-style-type: none"> • Bunka Awards – 1993 • Honorary Academician Russian Academy of Art 2001 • Kalasuri - Presidential Awards Sri Lanka – 2005
Web	www.ateliersarath.lk E-mail: atelierresearchunite@gmail.com

A replica of the Gal Viharaya of Polonnaruwa was inaugurated on the Vesak Full Moon day at the Ceylon Tourist Board Head Office premises at Havelock Road to celebrate Vesak and to commemorate the centenary of the Buddhist flag by Minister of State, Dr. Anandatissa de Alwis before a large gathering. The Chairman, Ceylon Tourist Board Mr. H.P. Siriwardhana who initiated the program and other Board officers along with members of the public participated at the ceremony.

This structure has been artistically and skillfully designed against a natural environment by Sarath Chandrajeeva of the National Youth Services

Council, giving it a close likeness to the Gal Viharaya of the period of King Parakrama Bahu, The Great.

The structure which inspires and rekindles thoughts of goodwill and peace, was constructed as part of the work being carried out by the Community Relations Division of the Board to foster peace and understanding in our community during the Vesak season. It will be open to viewers till the ~~15th of May~~ when the Board ends its Vesak program with a 'Sangika Danaya' being given by the members of the Board Staff. A Dhamma sermon will be delivered to the public tonight at the same premises.

1985

සිත්තර සිතක් ඇති සරත් වන්දුජීව

මේ වසරේ ජාතික තරුණ සේවා සභාවේ කැලැන්ඩරය පසු ගිය වසර කීපයේම කැලැන්ඩර වලට වඩා විශේෂ තාවක් පෙන්වුම් කළේය. එය ඉකුත් වසර වලට වඩා කාලයේ කතා බහට ද ලක් විය. ජාතික තරුණ සේවා සභාවේ යෞවන රංගන සහ යොවුන් ගී කණ්ඩායම් වල තරුණ තරුණියන්ගේ ඡායාරූප මෙන්ම ඒ අතරින් වෙසෙස් කැසලතාවන් දැක් වූ යෞවනියන්ගේ සේයා රූ සිත්තරෙක් අතින් අසුරුවට නිර්මාණය වී තිබිණ. ඒ අසුරුවත්වය නිසා ම මෙවර ජාතික තරුණ සේවා සභාවේ කැලැන්ඩරයට අමුතු සිරියාවක් ලැබී තිබිණ.

මෙය නිර්මාණය කළ සිත්තරා කවුරුන්ද යන්න බොහෝ අයගේ සංවාදයට තැබූ දුන් නිසා සිත්තර සිතක් ඇති ඔහු සොයා අපි ගියෙමු.

ප්‍රසිද්ධිය, ප්‍රචාරය ඔස්සේ හඹා නොයන ඒ සිත්තරා රත්නායක මුදියන්සේලාගේ සරත් වන්දුජීවය. පදිංචිය ලිහිලියාගම, දංකොටුවේය. සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ කැලණි විශ්ව විද්‍යාලයේ 'ලලිත කලාවේදී' උපාධිධරයකු වූ සරත් වන්දුජීව සිය ජීවන තොරතුරු අකමැත්තෙන් මෙන් හෙළි කළේ දැඩි ලජ්ජාශීලී ස්වභාවයෙනි.

"ඇත්තෙන්ම කියනවා නම් මගේ විෂය මාධ්‍ය විත්‍ර කලාව නොවෙයි. මම උපාධිය සඳහා තෝරා ගත්තේ මූර්ති කලාවයි. මගේ වැඩි ආශාව, නැඹුරුවීම ඇත්තේ මූර්ති ශිල්පය දෙසටයි.

මා ඉගෙන ගත්තේ උඩකරවිට, ප්‍රඥාන්ද මහා විද්‍යාලයේ යි. අ. පො. ස. සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට මා පෙනී සිටියේ 1971 දී. මා විත්‍රකර්මය විෂයටත් ඉල්ලුම් කළා. මට විශිෂ්ඨ සාමාර්ථයක් සහිතව විභාගය සමත් උනා. ඉන් පසු විත්‍ර විෂය කෙරෙහි මගේ තිබුණ ලැදියාව වැඩි උණා.

මම 1976 දී ශ්‍රී ලංකා විශ්ව විද්‍යාලයේ සෞන්දර්ය අධ්‍යාපනය ආයතනයේ "ඇදීම සහ පින්තාරු කිරීම පිළිබඳ තුන් අවුරුදු සහතිකය ලබා ගත්තා.

"උඩකරවිට ප්‍රඥාන්ද විදුහලට එන්නට පෙර මා මූලික අධ්‍යාපනය ලැබුවේ රාගල සිංහල මහා විද්‍යාලයේ. එහි විත්‍රකර්ම ගුරුතුමා ජයදේව මහතා තමයි මගේ අත් පින්සලයට හරු කළේ. එතුමා අදින විත්‍ර දිහා බලා ගෙන ඉදල තමයි මටත් හිතූනෙ විත්‍ර අදින්න අන හුරු කර ගත්තා."

තරුණ සේවා කැලැන්ඩරයෙන් සංවාදයක් ඇති කළ සිත්තරා

"ලලිත කලාවේදී" උපාධිය ලැබුණයින් පසු ජාතික තරුණ සේවා සභාවේ තරුණ සේවා නිලධාරී වෘත්තීය සඳහා මා ඉල්ලුම් කළා. 1979 ජූලි 2 වැනිදා සිට අද දක්වාම මම තරුණ සේවා නිලධාරියකු ලෙස සේවය කරනවා. පාසල් යන කාලයේ 1972 සමස්ත ලංකා බෞද්ධ ශිෂ්‍ය විත්‍ර තරගයෙන් මම රන් පදක්කමක් දිනා ගත්තා. මීට අමතරව පැවැති විත්‍ර තරග රැසකින්ම මට සම්මාන සහ විශිෂ්ඨ කැසලතා රැසක්ම හිමි වී තිබෙනවා.

1980 දී මට අවස්ථාව ලැබුණා ජාතික තරුණ සේවා සභාව වෙනුවෙන් කලා සාංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ දින 26 ක වාරිකාවකට ජපානයට යන්නට. එය මගේ මතක සටහනක්. 1985 ජාත්‍යන්තර තරුණ වර්ෂ මුද්දරය සැළසුම් කළේත් මමයි. පසු ගිය වසරේ ඉන්දියානු නව දිල්ලි නුවර පැවැත්වූ 6 වැනි ත්‍රෛවාර්ෂික ජාත්‍යන්තර විත්‍ර තරගයේ දී ඉන්දියානු ලලිත කලා ඇකඩමියේ නිත්‍ය ප්‍රදර්ශනය "යාඥ පායෙන් පසුව" යන තේමාව යටතේ මා ඉදිරිපත් කළ විත්‍රයක් තෝරා ගැනීමත් මගේ කලාවේ මතක සටහනක්.

මා වචනියාවේ රාජකාරි කරන කාල සීමාවේ අහිඟ ශිෂ්‍ය ගම්මානයකට ගොස් සමීක්ෂණයක් කළා. ඔවුන්ගේ පාරම්පරික උපකරණ, ඔවුන්ගේ සංගීත භාණ්ඩ ඔවුන් ජීවන වෘත්තීය ලෙස සමහරුන් කරන "පව්ව කෙටීමේ" ක්‍රම සහ විධි මේ ආදී පිළිබඳ කරුණු මා ගවේෂණය කළා.

“මා ගැන කතා කරනවාට වඩා මාගේ විෂය පිළිබඳ අදහස් කිපයක් දැක්වීමට කැමතියි.

මුද්‍රිත ශිල්පය පැරණි ශ්‍රීක ශිෂ්ටාචාරය කරා දිවෙන අතීතයක් ඇති ශ්‍රේෂ්ඨ ශිල්පයක්. ඇත්තෙන්ම නෙළීම සහ ඇඹීම යනු අංශ දෙකකි. ඉතා අධිකව ශාරීරිකවත්, මානසිකවත් වෙහෙස මගින් සි විස යුතු කලාවකි. වත්මන් ශ්‍රී ලංකාවේ මුද්‍රිත ශිල්පය මායාවෙන් වාසි ඇති බව මට නොබියව කිව හැකියි.

කලාත්මක කෘතියක් වන්නා කිරීම සහ යන්ත්‍ර මගින් කොටස් වන්නා කිරීම අංශ දෙකකි. අපේ සෞන්දර්ය පියසේ තිස්ස රණසිංහ මහතාගේ කාලයෙන් පසු ලෝහ වන්නා කිරීම උගන්වා නැත.

ඉතින් කොහොමද නිසි අයුරින් ශිල්පය උගත් පිරිසක් බිහි වෙන්නේ. මම තනිව මහන්සි වි සොයා ගෙන ලෝහ වන්නා වැඩ කළ හැකි උද්‍යානක් සහ එ සඳහා අවශ්‍ය ආම්පන්න සාදා ගන්නා.

ස්වාභාවික වස්තූන් තුළ ඇති පීද් මය ග්‍රහණය කර ගැනීමට හැකි විම මුද්‍රිත ශිල්පියකු තුළ තිබිය යුතු ගුණාංග යකි.

“මුද්‍රිත කලාව යනු කුමක්ද?” යන මාතෘකාව යටතේ මා විසින් ගවේෂණය කොට ගත් කරුණු සහ දැනුම ආශ්‍රිතව පොතක් ලිවීමට මම බලාපොරොත්තු වෙන්නා.

“සමහරු වසරින් වසර විත්‍ර ප්‍රදර්ශන පවත්වනවා. මෙසේ ක්ෂණික ඉදි ආප්ප, වගේ එක පිට එක විත්‍ර බිහි කරන්නේ කොහොමද කියන එක මට නම් ප්‍රශ්නයක්. කිසියම් මනෝ භාවයක් සිතට වැටී එය විත්‍රයක් මගින් කල එළි දැක්ම දක්වා විත්‍ර ශිල්පියකුට වාස වන කාලය කෙතරම් ද කියා නිර්ණය කරන්න අමාරුයි. තේද? විත්‍ර ආකෘති

යක් පමණක් නොව වචනයේ පර සමාජික කෘතියක් බිහි වන්න එ සිත්තරා තුළ හැඟීම් සමුදාය පරිණත තත්ත්වයකට පත් විය යුතුයි.

“සිවනේෂන් නැමැති ඉන්දියානු විත්‍ර ශිල්පියකුගේ විත්‍රයක් කලාගාරය

තුළ කලක් එල්ලා තිබුණා. පසු කලෙක එය එතැනින් ඉවත් වුණා. එය අනුකරණය කළ විත්‍රයක් මේ ලඟදී විත්‍ර ප්‍රදර්ශනයක විකුණන්න දමා තිබුණා.

ඉන්දියානු මහ කොමසාරිස් කාර්යාලයේ හටි විත්‍ර ගැන දන්න කවුරු හටි එය දුටුවා නම් ඇති වන අපකීර්තිය කොපමණද?

විත්‍ර තෝරණ සමහර විනිශ්චය මණ්ඩලවල සාමාජිකයෝත් තරගය සඳහා විත්‍ර ඉදිරිපත් කර තිබෙන අවස්ථා තිබෙනවා. සාධාරණ විනිශ්චයක් ලැබෙනැයි මෙවැනි අවස්ථාවක සිතන්නේ කොහොමද?

මේ ආදී සමහර හේතූන් නිසා ක්ෂේත්‍රය තුළ මගේ ඇත්තේ කළකිරීමකි.

මගේ විවේක අවස්ථාවල මා සිත් ගත් කලා ශිල්පීන්ගේ මුද්‍රිත නිර්මාණය කිරීමට මම නැඹුරු උණා. තන්දා මාලිනි, අමරදේව, ජී. බී. සේනානායක, එදිරිවීර සරත්චන්ද්‍ර, ස්ටැන්ලි අබේසිංහ ආදීන්ගේ මුද්‍රිත මම නිර්මාණය කලා.

මට පවරණ ඕනෑම කටයුත්තක් නිසියාකාරව කිරීම මගේ අරමුණයි. ව්‍යාජ කලාවන්ගෙන් ධ්වටෙන ලෝකය තුළ නිර්ව්‍යාජ කලාකරුවන්ට ඇත්තේ අඩු ලංසුවක් බව කිව හැකියි.

අනුර බණ්ඩාර රාජගුරු

දේශප්‍රේමී කුමාරතුංග පිළිරුව

අතින් පුරවන්නකල වේදිකකු ගත්කතුවරයෙකු, කිවිකතුවරයෙකු වීදුනලිපිකරුවකු, පාඨශාලා පරීක්ෂකයෙකු, මහා පවිටරයකු, අරාබි දේශප්‍රේමියකු වූ කුමාරතුංග මුනිදසයන්ගේ දැවැන්ත ප්‍රතිමාවක් දැන් මාතර මහ රෝහල ඉදිරිපිට මහජන පුස්තකාල කුමියේ ඉදිරි ගිවෙයි.

කුමාරතුංගයන් ලේඛන කුලින් අප දුටු මේ අතින් වීර පුරාණයා දේශප්‍රේමියා, ඒ ප්‍රතිමාව කුලින් යලිත් දැකීමු.

“අප සිත්තුවල වූ ඒමහා පුරාණයා ඵනෙම පිටින්ම ඒ අඟුරින්ම මුර්තිශීලියකු කුලින් ඉදිරිපත් කිරීමට සමත් වූ ඒ කලාකරුවා කවුදැයි කොහිදැයි ඒප්‍රතිමාව නැරඹූ බොහෝ දෙනෙක් ඇසුන.

අපි ඒ කලාකරුවා කොයා ගියෙමු යැබැ පිටිතයේදී යැබැම වීර පුරාණයන් වූ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මුර්ති ශීලියකු අතින් නිරවයක් වෙයි. නිරවකමී කොට කපටකමීකොට ටට කැ වකෙක් මුර්ති ශීලියකු අතින් වීරෙක වීරයෙක් වෙයි.

ධර්මවිරිත යුගයේ අතිතව පැන මෙහෙය වමින්, ලෝකකන්ට දුන් බැරම කුමාරතුංගයන්ගේ අතිතබව පැමට යැහෙයි. ඔවුන් පැ දේශප්‍රේමිය කපුටිය. බසම බදු ගත්තකු සේ සලකා කුමාරතුංගයන් හෙලා දැකීන බොහෝ දෙනෙක් ඔවුන්ගේ සමාජ දර්ශනය නොහඳුනති. කුමාරතුංගගේ සමාජ දර්ශනය නැමැති හරිස්වඥ වීජේතුංගයන්ගේ ග්‍රන්ථය කියවීමෙන් වුවද ඔවුන් කවුරුන්දැයි වටහා ගත හැකිය. ඔවුන්ගේ නිරූපිතවන්නය වටහා ගත හැකිය.

ඒ වන්නය පළ කැරෙන සේ ඔවුන්ගේ ප්‍රකාශනනි වූ රුද්‍රත්වය කියැවෙනසේ කුමාරතුංග ප්‍රතිමාව ඇඹීමට සමත්වූ ඒ මුර්ති ශීලියා දංකොටුට ලිහිටියාගම පදිංචි දෙතිස් හැවිරිදි සරත් වඥපීරි ගේය.

“අඩි දොලකක් උස දැවැන්ත ප්‍රතිමාවක් දින පහලොහක් තුළ අඹා අරයන් කළ ඔහුගේ සපන්කම වනුයේ එය ඉක්මනින් ඇඹීම නොවේ. කුමාරතුංගයන්ගේ

අධ්‍යාත්මය වන්නය ඒ තුළ කැට කිරීමට සමත් වීමයි. කුමාරතුංග උපන් සිය වස් සමරු කමිටුවේ ලේකම් මොහමඩ් අක්‍රමී මහතා කියයි.

කොන්දර්ම වීරව වීද්‍යාලයට ඇතුළුව මුර්ති ශීලියකුගේ උපාධි ලැබූ සරත් කලා ක්ෂේත්‍රයේ මුර්ති ශීලියකුට හිමි පහල මට්ටම දුටුවේය. මුර්ති ශීලියකුට රැකියාවක් දීමට රජයේ ආයතනයක් නැත. පසුව ඔහු කුසලතා අමතක කොට තරුණයෝවා නිලධාරී තනතුරක් ලැබුවේය. දෙවසරක් වටුනියාවේ තරුණ සේවා කටයුතුවල යෙදුණු ඔහු ඒ ප්‍රදේශයේ ජනපීටිතය අධ්‍යාපනය කළේය. 1982 දී ඔහු කොළඹට පැමිණියේ තරුණ සේවා සැලසුම් නිලධාරියකු වෙමිනි.

1987 තරුණයෝවා දින දර්ශනයේ විතු සහ මහරගම තරුණ ශාස්ත්‍රාණයේ යෝධ මුර්ති ඔහුගේ නිර්මාපණයක් වෙති. ඔහු තනිවම නිර්මාණය කළ මුර්ති රාශියකි.

දෙනගම සිරවර්ධන

ලංකාවේ වර්තමාන බොහෝ මුර්ති ශීලිපින්ට වඩා වෙනස් මගක පිහිටා නිර්මාණයේ යෙදෙන ඔහු

මාතර මහ නගර සභාවේ කුමියේ ඉදි වෙමින් පවතින කුමාරතුංග මුනිදස මහතා ගේ පිළිරුව.

කුමාරතුංග ප්‍රතිමාව ඇඹූ ආකාරය පිළිබඳ අප සමග කතා කළේ මෙසේය.

“කුමාරතුංගයන්ගේ ගැඳි - පැදි නිර්මාණ කියවා මුටුන් පිළිබඳ හක්තියකින් සිටි මා එතුමන් ගේ ප්‍රතිමාව අඹන ලෙස මාතරින් ආ

ආධ්‍යානය පිළිගත්තේ සතුටින්, ධර්ම වීරිත යුගයේ අතින් වීර පුරාණයකු සේ ප්‍රතිමාවක් ඇඹීම මගේ පිටිතය ලද වාසනාවක්”

බෝනික්කකු සේ මට සිළිවි ලෙස ප්‍රතිමා ඇඹීම අපේ රටේ බොහෝ ශීලිපින් කරන දෙයකි. වියාල පදනමක් තනා ඒ මත තැබූ කුඩා

ප්‍රතිමාව නෙළන ලද තරුණ මුර්ති ශීලිපි සරත් වඥපීරි

ප්‍රතිමායි අප බොහෝ වීර දැකීන්ගේ පදනමට වඩා ප්‍රතිමාවටයි නැත කිසිය යුතු - සිමෙන්තියෙන් තනා රත්නං ආලේප කළ ප්‍රතිමාද වෙයි. ප්‍රතිමාව නැත මාධ්‍යය පෙනෙන්නට තිබීම මගේ නිර්මාණ වල එක් අංගයකි, රත්නං ආලේප කරමින් පෙන්වන මාධ්‍යව කුමටද?.

මුලින්ම ප්‍රතිමාව මැටියෙන් අඹා, අවිචුර තනා එය මාතරට ගෙන ගොස් කොන්ක්‍රීට් පුරවා මෙය ඉදිකළා.

නිර්මාණයක යෙදෙන කලා කරුවකු හැම වීරම ඒකලින් ජනතාව අමතනවා. මේ ප්‍රතිමාව කුලින් මා සරත්ගේ කුමාරතුංගයන් සිහි කිරීම පමණක් නොවේ. ඔවුන් ධර්ම වීරිත යුගයේ දේශප්‍රේමියකු ලෙස කටයුතුකළ ආකාරය සිහිකොට ජනතාව තුළද ඒ හැගීම් දැල්වීම මගේ අරමුණයි. ජනතාව කුමාරතුංගයන් වටහා ගත්ද රටේ දැවෙන බොහෝ පුස්තක වලට පිළිතුරු ලැබේවි. ඒ හැගීම් මේ ප්‍රතිමාව තුළ මුර්තිමත් කිරීමටයි මා වැයමි කළේ.”

ඔහුට මේ සදහා ජගත් පුෂ්ප කුමාර, ස්ථවරන් බැසිල් දී. ග. කුමාරසිංහ, යන ශීලිපින්ගේ ආධාරයද ලැබිණි.

ප්‍රතිමාව 1987 ජූලි 24 ද ඒ සදහා ධන පරිත්‍යාග කළ සාමවිනිසුරු එච්. පී. පී. මෙතියස් සිල්වා මහතා අතින් වීරාග වේ.

ජායාරූප - සිරි වාචිවගේ

Man behind DS' statue speaks out

Kalpana Isaac

His latest carving 'Garuda' is on display at the Royal Academy Summer show, he has over 18 years of teaching experience at the Royal College of Art, U.K., and in Sri Lanka a reputation for being one of the finest sculptors ever known, but all he will ever say of himself is "Ceylon, where small talents make large reputations". He was quoting from the novel Colombo Heat.

The sculptor is Tissa Ranasinghe whose work we have all seen in the daily business of life, though few would know the man behind them. Tissa Ranasinghe sculptured D.S.

Senanayake, S.W.R.D. Bandaranaike, Sir John Kotalawela, and Sir Oliver Goonatillake.

It was his offer to do the D.S. Senanayake statue free of charge that created controversy at a period in Sri Lankan history when Art had the power to move the masses. What had happened was that the original statue made by Woodford which had cost the Government of Sri Lanka Rs 1 lakh was rejected.

Very flattered

Tissa Ranasinghe offered to do it for fourteen thousand rupees, which was the cost of the material, charging nothing for his labour.

bronze casting used in industry. Today Sri Lanka has no such person.

Tissa Ranasinghe left Sri Lanka in 1973. He said, "I went because I was not that essential. I lost as a result of going, but then again I didn't because my left foot is always stuck near the Gal Vihare sculptures, wherever my right foot might be. Everytime you see that you feel so humble - what the hell do we do, a little play acting at the most. It is only when you are in a foreign country that you become aware of your own culture."

Bronzes

From 1962-1973 the period in which he did sculpture in Sri Lanka he did nearly 500 bronze sculptures in Yogyala his village. When I asked him how many he has done to date and he says "To date, I haven't done as many sculptures as I would like to." However before he finished his teaching career in the Royal College of Arts U.K. he had one wish. "I did not want to finish without training at least one Sri Lankan" His wish was fulfilled by Sarath Chandrasekera, who Tissa calls the sculptor of the future.

Sarath curiously enough comes from Dankotuwa which Tissa says is close to his village. He saw Sarath's work while here on holiday two years back and got him admitted to a course for which only four students are chosen with world wide competition without even an application form. Tissa's explanation "his work is so good".

How did he succeed in a field where so many others fail or drop out? His answer is "You must be dedicated, you can't work haphazardly. You also need encouragement. I was lucky. There are loads of talented artists in this country but one thing they don't do is keep at it.

Everybody wants to do masterpieces - no hope, I

am still waiting to do a great sculpture. Another thing is that tradition is a living thing. It's a case of going back and forward, there is nothing new. One thing I don't do is hark back to our glorious past, take the designs used today, we are flogging old motifs, there is nothing equivalent in new designs created today.

Tissa Ranasinghe has brought on holiday with him all three students Sarath Chandrasekera, of Dankotuwa, Sally Tiffin, and Lawrence Edwards. Both Sally Tiffin and Lawrence Edwards have had the opportunity to visit India and Nepal to study bronze casting there, on grants from the U.K.

Latest

Sarath returns to teach art at the National Youth Council and a few interested students. He is today the only qualified bronze caster for sculpture in Sri Lanka. Tissa Ranasinghe is a realist, he comments "Art is a luxury. When you need basic food and shelter that money can well be spent on other things." Who can fault such logic from such a man, though it is the country's loss, a point he would argue.

His latest sculpture "Garuda" like many of his others has its base in Hindu and Buddhist mythology.

Referring to one of his famous sculpture "Penance" he said, "That fascinated me - man is always trying to achieve the unattainable - a man standing for a 1000 years on one foot. You don't get ideas from nothing, it is always from something."

Talking to Tissa Ranasinghe is refreshing, as if he had remained the principal of Heywood which he left, because he could not bring about the changes he wanted, this country would have benefited with living art. For one thing he most certainly is - vitally alive to all his surroundings.

Tissa Ranasinghe and his students, Sarath, Sally, and Lawrence.

"GARUDA" - Tissa Ranasinghe's latest sculpture currently on display at the Royal Academy Summer Show.

The offer was accepted, and he worked from photographs and shipped the completed statue to Sri Lanka. Of his work in this field all he says is "It was nice while I had left the country and was living in another country for the government of Sri Lanka to ask me. I was very flattered".

Today Tissa Ranasinghe is the only person in the U.K. who is qualified to conduct his own course in bronze casting for sculptures which involves quite a different technique to

POETRY IN TERRACOTTA

Exhibition of Terracotta Creations Review by Edwin Ariyadasa

THE generally held view is that terracotta is too recalcitrant a medium for refined expression. As a result of this arbitrary assumption, most creative artists tend to relegate it to limbo. If the medium is utilized at all, it is made to subserve more 'exalted' media and only limited functional use is made of it.

The present display of a whole range of terracotta creations of a suprisingly high aesthetic quality, will - perhaps for the first time - enable Sri Lankan connoisseurs to drastically revise their views about what a creative artist could achieve in terracotta.

The works on display are the products of Sarath Chandrajeewa - a young artist - whose creative fertility had been nurtured through a series of awards and scholarships.

To judge from the works Sarath Chandrajeewa has placed on display at this Exhibition, his terracotta vision does not seem to recognize bounds. The viewer of his products cannot help but get the impression that he has almost totally exhausted the possibilities of the medium of terracotta.

The functional and utilitarian pieces on exhibition extend both to indoor and outdoor environments.

In this pieces meant primarily for use indoors, he exhibits his creative imagination admirably. Adapting certain traditional motifs, the artist gives them new uses. A piece that impressed me very much is the terracotta ash-tray, inspired, amusingly enough, by the shape generally given to the humble village toddy-pot.

The terracotta honey decanter, is shapely enough to serve as a decorative item, even if it did not have a functional purpose as in the present instance. Wall plaques, mantle piece adornments, substantially made and exquisitely shaped tall vases, that could aesthetically fill interior spaces, tiny summoning bells - all bear witness to a prodigious creativity.

It is as if Terracotta Artist Ratnayake Mudiyansele Sarath Chandrajeewa challenged artists in other media and said "What you can do, I can do better".

Sarath Chandrajeewa's collection has within it items that could be assembled into an ensemble to satisfy the demands of even the most exacting interior decorator.

The whimsical touches please immensely. Various beasts and monsters that could inhabit only Sarath Chandrajeewa's imagination, have achieved in this collection an intriguing terracotta life.

His creations for outdoors, are equally impressive. Japanese style garden lamps come in various sizes and shapes - Tiers could be added on to these to befit the garden backdrop they adorn.

His terracotta garden items have the special characteristic of being able to adorn while merging unobtrusively into the background. These, therefore, provide a stark contrast to some popular garden decorations which so grossly and glaringly attract attention to themselves.

Chandrajeeva has fashioned garden seats in terracotta, in a combination of utility with artistry.

The appealing finish of the works lays bare his craftsman side. His products are fired in an improvised kiln. His preoccupation is essentially with quality, craftsmanship and imaginativeness.

Sarath Chandrajeewa practices a craft that is as old as man. From the dawn of human civilization, man expressed his creativity through clay. Its suppleness, its widespread availability, and the sense of power it would have given to primitive people who could shape it at will, made it a universal medium during the dawn of history.

In ancient Babylonia, the quality of whose culture was determined by the Twin Rivers, they built the first libraries in human history, depositing clay tablets. These terracotta books, represent perhaps the only time, that this medium was used to produce tones.

But other cultures, had an infinite variety of uses for this medium. In Indus-valley civilization, toys and other playthings for children had been fashioned out of clay. The ancient Sanskrit Play *Mrccha Katika* (Toy Clay Cart) by Shudreka, is witness to the many uses terracotta was put to by the ancients.

But, Sarath Chandrajeewa, goes a step forward.

He has utilized terracotta, to accommodate the needs of the far more complex civilization of our modern times.

His collection therefore is a vivid demonstration of what is possible for the medium of terracotta if it is imaginatively handled.

To take up a down to earth, issue, apart from the purely aesthetic facets, Sarath Chandrajeewa opens a new vista of commercial opportunities for terracotta creations.

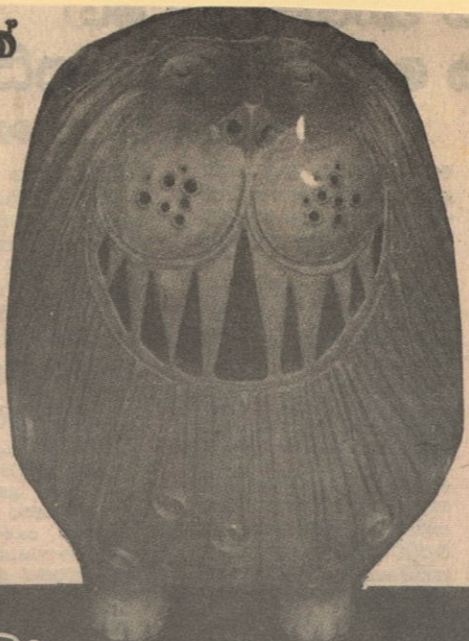
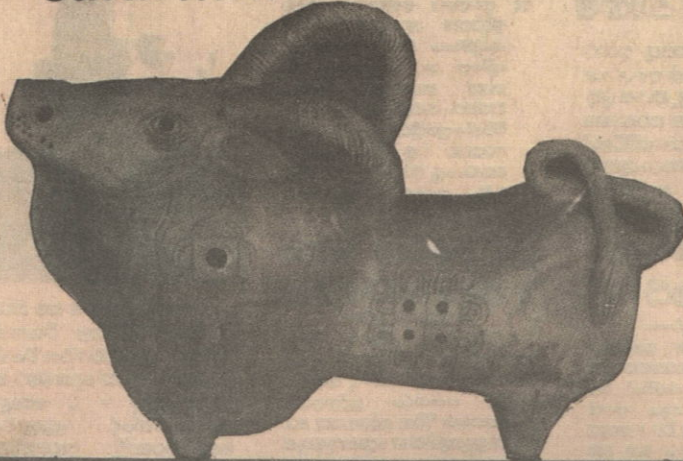
These products will invariably have an appeal to the more discriminating local consumers. They are quite likely to win the mind of connoisseurs

in foreign countries as well, because they project an exotic image while being utilitarian.

When we felicitate Sarath Chandrajeewa for this achievement, we will not at all be able to overlook the active contribution of Harold Peiris, without whose concerned sponsorship this collection would not have been gathered into an Exhibition.

EDWIN ARIYADASA

නැවුම් ලොව නව සොන්දර්යයක් සොයා.....

සකපෝරුව පසෙකට දමා

මැටියෙන් විස්කම් පායි

(අනුව හොරේසස්)

කිසියම් නිර්මාණයක කලාත්මක වටිනාතම වඩාත් පිළිබිඹු වීමට නම් එය නිර්මාණය කරන කලාකරුවා තුළ මායා පිළිබඳ මනා වැටහීමක් හා කුසලතාවයක් පැවතිය යුතුය. එපමණක්ද නොව තාක්ෂණික ලෝකයේ නවමා සොයා ගැනීමේ අවශ්‍යතාව හා හැකියාවද මතු සතුට තිබිය යුතුය. නො එසේ නම් කලාකරුවා හුදු ගතානුගතිකත්වය තුළම සිටිකරුවකු බවට පත්වේ.

වැනි සිරිගත වීමකට වඩා සිය අභිමතය කුරුළු විනාදුවක් සේ නිදහසෙන් පැවී යන්නට ඉඩ හරිමින් නැවුම් ලොව නවතම සොන්දර්යයක් සොයා ගත කලාකරුවකු ඉකුත්ද මට මුණ ගැසුණි. ඔහු සත් වන්දිවිය.

සොන්දර්ය අධ්‍යයන පිටියේ මුර්තිශිල්ප උපාධිධාරියෙකු වන සත් වන්දිවිට සිය මනසේ ඇදෙන වීඩියෝ සිනිවිලි නිර්මාණ වශයෙන් නොනු කිරීමට මේ දිනවල වෙහෙසේ. ඒ ලබන දෙසැම්බර් මස 8 9 සහ 10 යන දිනයන්හි කොළඹ කලාකරුවන් "විස්කම් මැටිකම්" නමින් පුද්ගලයන්ගේ පැවැත්වීමයි.

විස්කම් මැටිකම් පුද්ගලයන්ට ඇතුළත් වීසිතුරු නිර්මාණ වැඩක් මෙහිදී මට දැක්වීමට පිළිවන් විය. ඇත්තෙන්ම ඒවා විස්කම් මැටිකම් නොවේදැයි මට හැඟුණි. ගතානුගතිකත්වයෙන් මෙතෙක් මිදීමට අපොහොසත් වූ පාරම්පරික මැටි කර්මාන්තය වෙනතකට ගෙන යාමේ පුළුල් උත්සාහයක් ඒ නිර්මාණ තුළ සැඟවී තිබිණ.

මෙම පුද්ගලයන් නිර්මාණයෙහිලා සත් ගේ සත්‍යයට මතුගත් බරද ජානකී වන්මුතුකලද රකවී සිටින ඇඟද සොන්දර්ය අධ්‍යයන පිටියේ විකු පිළිබඳ උපාධිධාරිණියකි. මුර්ති ශිල්පයට විකු ශිල්පයට, අත්වැල් බැඳගත් වීට හැදී වැඩි මෙලොවට බිහිවන නිර්මාණයේ නැවුම් බරද කිහිපී තිබූ විස්කම් මැටිකම් සත්‍ය දැරීය.

පුද්ගලයන්ට ඇතුළත් භාණ්ඩ සම්ප්‍රදායික මැටිටෙන් තනා නොතිබීම පිළිබඳව අප නැගූ පැහැයකදී සත් කිවේ බැගදෙහිය සහ උමවීම මැටි නිර්මාණයේ සාර්වත්වය සහ භාණ්ඩයේ ශක්තියට පිටුවහලක් වූ බවයි.

මෙරට මැටි කර්මාන්තයේ සංස්කෘතික ලක්ෂණයක් වන සක පෝරුව බැහැර කොට දැමීමේ සවිධියේ නිර්මාණ කරණයෙහිලා යෙදෙන සත් මොවුනි භාණ්ඩ පාරම්පරික මැටි කර්මාන්ත පුරවර වන කැලණිය මොලොනෙය් සිදුවූ වැනි පළාත්වල නොහැඟී බව කියයි.

පාරම්පරික මැටි කර්මාන්ත ශිල්පීන් අද කිසියම් සීමාවක් තුළ සිරිගත වෙලා. මගේ නිර්මාණ බිහි කරන්න මගේ සත්‍යයට එකතු කර ගත්තේ තරණ තරණයන් හත් දෙනෙක්. ඔවුන් මුළු මණින්ම ආධුනික අය. පාරම්පරික ශිල්පීන්ට නිර්මාණයේ නැවුම් බරක් දැක්වන අමාරු වූ නිසයි ආධුනිකයින්ට පුහුණු කළේ. ඔවුන් අද මගේ ලෝකයට එක්වෙලා. සත් කිවේය.

සකපෝරුව අත හැරීමට සත් ඇඟසක් කළේ එමගින් උස වැඩි නිර්මාණ හැකිම කළ නොහැකි වූ බැවිණි. එමෙන්ම සකපෝරුව මගින් එළඳින සම්ප්‍රදායික කෘතියට වඩා අමුතු හැඩ ගත් නිර්මාණ දැමීමේ සවිධියක් කළ හැකි බවට මතු තුළ විශ්වාසයක් පැවතිණි.

මගේ පුද්ගලයන්ට නිර්මාණ 50 60 ක් ඉදිරිපත් කරනවා. දිය පෙරහන් ගේර, ගෙරුගන, අලංකාරයට තබන බදුන් පහන් පැල පහන්කණු අඩු ධාරන ලීප්, වීඩියෝ හැඩගත් සත් වැට වීසිතුරු භාණ්ඩ ඇතුළු සත් නිර්මාණ මීට ඇතුළත්. මගේ මනස සකපෝරුවෙන් ඉවතට ඇදගත හැකි වූ නිසයි මොවුනි නිර්මාණ කළ හැකි වූණේ. සත් පැවසීය.

කලාකරුවන් පැවැත්වෙන පුද්ගලයන්ගේ අනතුරුව මොවුනි නිර්මාණ සත් බිහිකිරීමට සත්ගේ ඇඟසක් ඇත.

ආධුනික ශිල්පීන් වීසිතුරු භාණ්ඩ නිර්මාණයේ.....

1990 නොවැම්බර් මස 29 වැනි බ්‍රහස්පතින්ද **දැවැසින**

මැටි පිඩම නව රටා මවන අත්

සරත් චන්ද්‍රජීව

“ගෙවත්තේ නියෙන කොටසක් උඩට වෙලා, පහේමත් නැතිනම් පිටපල කැල්කින් හදගන්න බංකුවක් උඩට වෙලා. හැන්දපාමේ සතුටුසාමිවී කපා බහේ යෙදීම අපේ ගම්වල ඇත්තත්ගෙ සිටින්න. පිටපලවලින් නගරේදී නම් සකඩවලින් හද ගන්න ඔය බංකු බොහොම ඉක්මනට දීර්ගවා. ඒ ගැන හිතල නමයි ගෙවත්තේ පරිහරණය සදහා මේ පුවි පුවුවත් මෙසයන් අපි මැටිවලින් හදවෙමි.”

එසේ කීවේ පසුගියද අපට මුණ ගසුණු මුර්ති ශිල්පියකු වූ සරත් චන්ද්‍රජීව යි. සර්වචර වැඩුණු පොල් රාජපාවක් මැද පිහිටි ඒ නිවස වෙත අප යන විට ඔහු දර පිරිමැසුම් උදනක් හැඩ ගන්වමින් සිටියේය. සරත්ගේ බිරිඳ සහ තවත් ශිල්පිහු කිහිප දෙනෙක් අලුත් මැටි බඳුන් කීපයක් ඉදිකරමින් සිටියහ.

“මැටිවලින් හදපු නිසා මේ පුව බොහොම ඉක්මනට කැඩෙන්න පුළුවන්” මම කීවෙමි.

“නෑ නෑ එහෙම ලේසියෙන් කැඩෙන්න නෑ. මේක රට උප කැටයකට වඩා ශක්තිමත්” උග නිඛු මැටි පුවුවක හිඳ ගනිමින් ඔහු කීවේය.

හැලි වලං හාරක වීට මැටිවලින් කල හැක්කේ අහවල් දෙයක්දැයි බොහෝ දෙනෙක් විමසති. නොසලකා හරින ලද කුඹල් කර්මාන්තය දෙස බලා ඔවුන් එසේ සිතුවා විය හැකිය. විදුලි උදුන් සහ ගෘස් උදුන් ගෙදර දොර හාවිතයට පැමිණීම නිසා ගෝලාකාර පහුලකින් යුත් හැලි වලං මුරතැන්ගෙයින් බැහැර කෙරිණ. පාරම්පරික කුඹල් කර්මාන්තයට නොහේනුරා ලැබුවේ ඉතික්බිතිවය. මුර්ති ශිල්පී සරත් චන්ද්‍රජීව මේ කාල විපර්යාසයට ගැලපෙන අයුරින් පාරම්පරික කුඹල් කර්මාන්තයේ නව පෙරළියක්

ඇති කිරීමට වෙහෙසෙන කලාකරුවෙකි. විදුලි උදුන්ට සහ ගෘස් උදුන්ට ගැලපෙන පරිදි පැතලි පතුලක් සහිත හැලි වලං නිපදවීමේ පර්යේෂණයක ද ඔහු දැන් නිරතව සිටී.

දෙසැම්බර් 8, 9 සහ 10 යන තෙදින තුළ කොළඹ කලා හවුමේ පැවැත්වීමට නියමිත ‘වෙරකොටා ප්‍රාඩක්ට්’ ප්‍රදර්ශනය සදහා බංකු කුඩා මැටි භාණ්ඩ ගැන්නුවකට අධික ප්‍රමාණයක් ඉදිරිපත් කිරීමට ඔහු බලාපොරොත්තු වන බව අපට දැන ගන්නට ලැබිණ. වෘත්තියෙන් මුර්ති ශිල්පියෙකු වන සරත් ලලිත කලා උපාධිධරයෙකි. ඊට අමතරව ඔහු එංගලන්තයේ රාජකීය කලා අකඩමියේදී මුර්ති කලාව පිළිබඳ පඨවාව උපාධි ධිප්ලෝමා පාඨමාලාවක්ද හදාරා ඇත. මුර්ති කලාව පිළිබඳ මෙතරම් හොඳ අධ්‍යාපනයක් ලබා ගෙන කුඹල් කර්මාන්තයේ නිරතවීමට අදහස් කළේ අධි දැඩි අපි ඔහුගෙන් විමසීමු. ඒ පිළිබඳව සිය අදහස පැහැදිලි කරමින් කතා කල සරත් කියා සිටියේ, තුන්වැනි ලෝකයේ මුර්ති ශිල්පීන්ට මුර්ති ශිල්පයෙන් පමණක් හිස එසවීමට නොහැකි බවය. ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පයේ දී මුර්ති ශිල්පයේදීත් මුර්ති

“කල, කොතල, ගුරුලෝත්තු, හැලි වලං ඔය වගේ සම්ප්‍රදායික මැටි බඳුන්වල තියෙන්නේ, අපේ හැඩයන්, මෙතන හදල තියන අලුත් මැටි බඳුන්වල ඒ හැඩ ඒ ආකාරයෙන්ම තියෙනවා. සුලිය, කැරකෙන දහරය, පලාපෙන්න ඒ වාගේ මෝස්තර මේ මැටි බඳුන්වලට එකතු කලා. මොකද ජීවත්වන හදුන වැඩුන සමාජේ තියෙන දේ බැහැර කරන්න අපට පුළුවන් කමක් නැති නිසා. ඒ වගේම තවත් දෙයක් තියෙනවා. අපේ සාම්ප්‍රදායික කුඹල් කර්මාන්තය තවමත් සකපෝරුවට සීමා වෙලා. මේ සීමාවන් ජය ගන්න අපි තීරණය කලා. මැටි භාජනවල මෝස්තර තීරණය වෙන්නේ, ඒවායේ හැඩ අනුවයි. සකපෝරුවෙන් ගන්න පුලුවන් හැඩ සීමා සහිතයි. නිදසුනක් ගතහොත් ප්‍රමාණයෙන් විශාල මැටි බඳුන් හැදීම සකපෝරුවෙන් කරන්න බෑ. ඒ/සදහා වෙනත් ක්‍රම අනුගමනය කරන්න සිද්ධ වෙනවා. මේ විදියට විවිධ ක්‍රම මගින් මැටි බඳුන් හැඩ ගන්වන කොට ඒ ආකාර අනුව විවිධ මෝස්තර තෝරා ගන්න අපට සිද්ධවන්න පුළුවන. අපට

ජාතකී සහ තවත් ශිල්පිනියන් මැටි භාණ්ඩ නිපදවමින්

ශිල්පීන්ගෙන් වැඩ ගැනීමේ පුරුද්දක් අපේ රටවල නැති නිසා මුර්ති ශිල්පීන්ට තම දනුම සහ අවබෝධය වෙනත් කලා මධ්‍යයන් සමග එකතු කිරීමට සිදුවී තිබෙන බව පවසන ඔහු තමන් ඒ සදහා කුඹල් කර්මාන්තය තෝරා ගත් බව පැවසීය.

මුර්ති ශිල්පියකු ලෙස ලබා ගත් විධිමත් අධ්‍යාපනය සම්ප්‍රධායික කුඹල් කර්මාන්තයේ ප්‍රබලතා මෙන්ම දුබලතා හඳුනා ගැනීමට අත්වලක් වූ බවද ඔහු කියයි. ඒ පිළිබඳව තව දුරටත් සිය අදහස් දක්ව ඔහු මෙසේ ද කියා සිටියේය.

මෝස්තර මේ මැටි බඳුන්වලට පහත වූහේ ඔය විදියටයි. තයිප්ට් රයානු මැටි කර්මාන්ත ශිල්පීන් අනුගමනය කරන දරනු ක්‍රමයන් පිහිටි සැදීමේදී යොදා ගන්නා අවිච්චි ක්‍රමයන් ලොකු මැටි බඳුන් හැදීමේදී අපි අනුගමනය කලා. මේ විදියට උද්‍යාන අලංකරණයේදී යොදා ගන්නා ලොකු මැටි භාණ්ඩ නිපදවීම අපේ සම්ප්‍රධායට අයිති දෙයක් නොවෙයි.”

ගෙදර දොර පරිහරණය කරනු ලබන භාණ්ඩ මෙන්ම අලංකරණය සඳහා යොදා ගනු ලබන මැටි භාණ්ඩද එහි

නිපදවා ඇත. ඒ පිළිබඳව කරන ලද විමසුමකට පිළිතුරු දෙමින් කතා කළ ඔහු මෙසේද කීවේය.

“ගම්වල මිනිස්සු තමන්ගේ ගෙදර ඉස්සරහ පහන් පාලක් පත්තු කරන එක සිරිතක්. මේ සඳහා, ටින් එකක් හරි ලාලි පෙට්ටියක් හරි යොදා ගන්නවා. දැන් අපි මේ සඳහා කල්පවනින අලංකාර පහන් පාලක් මැටිවලින් නිර්මාණය කර තියෙනවා. ඒ සඳහා අපි යොදා ගන්නෙ නුවර යුගයේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පීය ලක්ෂණයි. ඊහට අපි මැටිවලින් දිය පෙරණයක් (වෝටර් ෆිල්ටර්) හදල තියෙනවා. මෙකේ පිල්ටරය අතුළු හැම දෙයක්ම අපි සකස් කළේ මැටිවලින් සාමාන්‍ය සම්ප්‍රදායික මැටි බඳුන්වලට අමතරව පුටු, මේස, දිය පෙරන, මල් බඳුන්, බෝතල් වගේ නවත් මැටි බඳුන් රාශියක්ම හදල තියෙනවා. ඒ වගේම ගෘහ අලංකරණය සඳහා යොදා ගන්නා බිත්ති සැරසිලි, සංකේත වගේ මැටි භාණ්ඩත් හදල තියෙනවා.”

උද්‍යාන අලංකරණය අද වෙනම විෂයයක් ලෙස සලකනු ලබයි. එහිදී වර්තමාන ලෝකයේ මැටි කර්මාන්ත ශිල්පියාට හිමිවන්නේ විශේෂ වූ ස්ථානයකි. ජපානයේ ගෘහ උද්‍යාන සැරසීම සඳහා මැටි වලින් තැනූ උස භාජන සහ පහන් කණු යොදා ගනී. චීනයේ මේ සඳහා මැටිවලින් තැනූ ලොකු බුලි යොදා ගනී. දැන් අපේ රටේ මේ ආකාරයට උද්‍යාන සැරසීම මෝස්තරයක් වී තිබෙන නිසා ඊට ඔබ්බ මැටි බඳුන් රැසක් මෙහි නිපදවා ඇත. ගෘහ අලංකරණ ශිල්පීන්ට සහ උද්‍යාන අලංකරන ශිල්පීන්ට අවශ්‍ය ඕනෑම මැටි බඳුනක් නිපදවීමේ තම ආයතනයට හැකියාව තිබෙන බව සරත් වන්දනාව අප සමග පවසයි. අපේ කුඹුල් කර්මාන්තයට හොඳ අනාගතයක් උදවන්නේ මෙවැනි විවිධ ක්ෂේත්‍ර සමග සම්බන්ධ

මැටියෙන් තැනූ පහන් පහන් කණුවක් වුවහොත් පමණක් බව ඔහුගේ පිළිගැනීමයි.

නයිජීරියානු, ජපන් සහ චීන මැටි කර්මාන්ත ශිල්පීන්ගේ නිෂ්පාදන ක්‍රම, හැඩ සහ මෝස්තරවලින් අභාෂය ලැබීමේදී කොතෙක් දුරට අපේ ලකුණු සරත්ගේ නිර්මාණ තුළ ආරක්ෂාවී තිබේද යන්න ලබන සතියේ පවැත්වෙන ‘ටෙර්කොටා ප්‍රොඩක්ට්’ ප්‍රදර්ශනයේදී ඔබට දැක බලා ගැනීමට පිළිවන.

ඔහුගේ බිරිඳ ජානකී රත්මුතුගල විතු කලාව පිළිබඳ ලිඛිත කලා උපාධිධාරිණියකි. කොතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ රැකියාවක් කළ අය ඉන් ඉවත්වී දැන් මැටි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයට පුර්ණකාලීනව කැපවී සිටී. ජාතික තරුණ සේවා සභාවේ නිලධාරියකු ලෙස සේවය කරන සරත් සිය විවේක කාලය මේ සඳහා කැපකර ඇත. සිය ව්‍යාපාරයේ සාර්ථකත්වයට මිතුරන්ගේ මෙන්ම සේවකයින්ගේ ද සහාය නොමදව ලැබෙන බව ඔහු කියයි.

නිමල් සමරසිංහ විසින්
 ඡායාරූප: ලලිත් වැලිවිටිගොඩ

All shapes and sizes: Sarath's pottery collection

Combined talents shine in terracotta

By Shirani Rajapakse

The quaint ornamental structure in the picture looks very much like a bird-house, but it's not. Designed and made by Sarath Chandrajeewa, an assistant lecturer at the Institute of Aesthetic Studies of the University of Kelaniya, it is a lamp stand which the designer says he was inspired to make after seeing the lamps lighted by many and placed in their gardens as a mark of respect to the gods.

The lamp stand is however not the only unusual creation by this sculptor, potter, painter, whose forte is making terracotta ware for use in the garden rather than the house.

Having learnt pottery and sculpture at the Institute where he now lectures, Sarath has also followed a course at the Royal College of Art in London, where he qualified in bronze sculpture. This helped him combine many of the methods used by potters around the world, and he now makes good use of the coil method which is a form of pottery Nigerian potters are famous for.

Sarath has as yet, never exhibited any of his sculptures, though he has participated in many art exhibitions in India, Bangladesh and even at home, and won awards for his paintings. "A sculptor is always a painter, but a painter cannot always be a sculptor," said Sarath.

He is presently working on a statue dedicated to the unknown soldier with the help of his students.

Sarath sees the advancement of the potter from the traditional Walang maker, to one who would work hand in hand with such people as interior decorators, landscape artists and even architects. "I think I'm the only person who works with all these people as a potter," he added.

Living at Dankotuwa, where he has his workshop, Sarath is the only potter, in a neighbourhood where tile-making is the main means of livelihood.

Pic by Gemunu Wellage

තව තීර්මාණ තුළින් මැටියෙන් විස්කම්

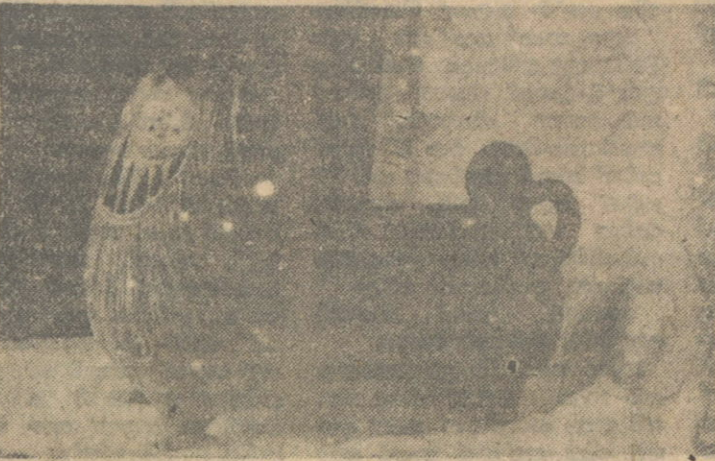
1990 දෙසැම්බර් මස 8 වෙනි සෙනසුරාදා —“දවස” 7

ප්‍රභාත් මානවසිංහ

නිර්මාණශීලී කලාකරුවන්ගේ කලාකෘතීන් ජනසම්ප්‍රදාය අතර ප්‍රචලිත කිරීමෙන් කලාවක් කලාකරුවාගේ ආරක්ෂාවක අතර එම ක්ෂේත්‍රයන්හි වර්ධනයක්ද ඇති වන්නේය. එවැනි දක්ෂ කලාකරුවකුගේ නිර්මාණයන් හඳුන්වා දෙන පුද්ගලයෙකු මෙම දෙසැම්බර් මස 8 දින සෙනසුරාදා සවස 5 ට පොළඹ කලාගවනගේදී විවෘත කෙරේ. එම පුද්ගලයා 9 සහ 10 දිනවලදී මහජනතාවට දැක බලා ගැනීමට හැකිවේ. රජයේ ලලිත කලායතනයේ මිනිස් ශිල්පය පිළිබඳව උපාධියක් ලැබූ සරත් වන්දනම් මහතා අනතුරුව තම ශිල්පීය ඥානය වැඩිදියුණු කර ගැනීම සඳහා විදේශගතවද ප්‍රහේලික වක් ලබා ඇත. වන්දනම් මහතා ඇරඹූ නව කාර්යාලයන්ට අත්තික දෙන සිය හාරියාව වන ජාතික රත්මනගල මහත්මියද වන්දනම් මහතා හා සමකාලීනව රජයේ ලලිත කලායතනයේ විකලාව පිළිබඳව උපාධියක් ලබා තිබේ.

මැටි භාණ්ඩ නිර්මාණයේදී අවිච්ඡේදයෙන් ගැනීම මැටිපතා දායාදා ගැනීම, මැටි රැඳුණු පැස පිත් භාණ්ඩ නිපදවීම, මෙන් ම මෙම ශිල්පීය කම සංකලනයන් අලුත් නිර්මාණ බිහිකිරීමට සරත්ගේ මැටි විකලාගාරයේදී අපි අවබෝධ වෙමු.

විවිධ භාණ්ඩයන් හා විවිධ රටා මගින් විවිධ ව මෙම

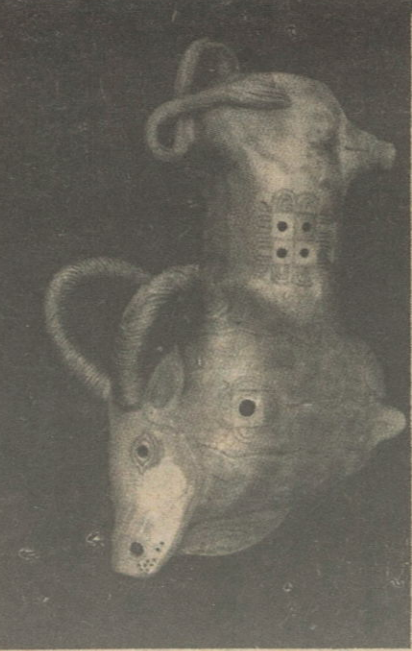
කලාත්මක නිර්මාණයන් ගෘහ අලංකාරයට, ගෙවතු අලංකාරයට, උදාහරණ වශයෙන් මිට හා නොයෙකුත් විසිතුරු අවස්ථාවන් සඳහා යොදා ගැනීමට හැකිය. එසේම එදිනෙදා ජීවිතේ පරිහරණය සඳහා යොදා ගන්නා භාණ්ඩද මෙම විකලාගාරයේ නිෂ්පාදනය කෙරේ. දිය පෙරණය, මැටි පටි හා මේස, පහන් පාල, මැටි බෝතල් මේ අතර දැකිය

හැකිය. මෙම පරිහරණ භාණ්ඩ වුවද කලාත්මක ගුණයෙන් හැඩගැන්වී තිබේ. 'විශ්මිත මැටිකම්' පුද්ගලයාගේ සඳහන් කරන සරත් පවසන්නේ මෙම නව නිර්මාණ හඳුන්වාදීම තුළින් මේ කාර්යාලයේ දැනට ඇති සීමා බිත්තර බිඳ දමා එහි සංවර්ධනය උදෙසා නව මං පාදීමට මේ අවස්ථාව උපයෝගී කරගත හැකි බවය.

සකපෝරුව වෙනත් මගකට හැර වූ සුරයෙකු

කොට තැන. උළු සඳහා භාවිතා කළ මැටුව ගත් මහු මැටිවෙත් පුටු පවා නිෂ්පාදනය කර ඇත. මෙය පිටරමක් ගෙන්වන ජලාස්ථික් වර්ග වලට

සම්ප්‍රදායික සකපෝරුවෙහි බැහැරව මැටි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කිරීමේ පර්යේෂණයක යෙදුණු මුර්ති ශිල්පියෙකු වන සරත් චන්ද්‍රේව මහතා අලුත් දෙයක් රටට හඳුන්වා දෙයි. මහු මුර්ති ශිල්පියා ලාභීය ලබා උංගලන්තයේ රාජකීය කලා ඇකඩමියේ පුහුණුව ද ලැබී මැටි භාණ්ඩ නිෂ්පාදනයේ යෙදෙන විවිධ

දිනමිණ වසර 1990 ක්වූ දෙසැම්බර් මස 08 වැනිද සෙනසුරාද

අභියෝගයකි. කලාත්මක ගෘහ භාණ්ඩ සිය ගණනක් හඳුන්වා දෙන මහු මෙරට සම්ප්‍රදායික කුඹුල් කර්මාන්ත කරුවන්ට ඉදිරිමගක් පෙන්වා දී ඇත්තේය.

තයිප්රියාව, ජපානය, චීනය ආදී රටවල මැටි කර්මාන්තය ගැන කරුණු හදාරා ඇති සරත් චන්ද්‍රේව, මැටි දැරණු ක්‍රමයෙන් භාණ්ඩ හැඩ කිරීම ගැන ද අවබෝධයක් දෙයි.

තට නිෂ්පාදන හඳුන්වා දීමේ පුරුර්ගණයක් දෙසැම්බර් අට වැනිද ජාතික කලා හට්‍තයේ දී පවත්වන බව මහු සඳහන් කළේය.

FEATURES

REVOLUTION BY REBEL POTTERS

By Laleeni Fernando

New lease of life to a dying industry

The Chandrajeevas have become rebels of the clay industry in the Puttalam district. Promoting a new concept of the traditional pottery industry, they have launched a collection of earthenware items which will be displayed at the Art Gallery today and tomorrow.

The difference in their creations is that the designs and methods used originate from diverse sources such as the Kandyan era, China and Africa.

Sarath Chandrajewa

and his wife Janaki started their enterprise of redesigning traditional items five years ago. Using Sarath's ancestral home in Puttalam, the heart of the roof-tile making industry, they manufactured decorative flower-pot holders and a few other items for the local market. An order for fifty flower-pot holders from a friend in Ratnapura, made Sarath realise the potential that novelty items had in Sri Lanka.

Their present range of products include garden lamps, which incorporate a Kandyan window mo-

tiff, a large selection of decorative jugs which have Chinese and modern designs and reliefs with Sri Lankan patterns. Many novelty items such as tills, ash trays and wall plaques are also manufactured by the duo.

Graduates

Both Sarath and Janaki are arts graduates from the University of Kelaniya.

Sarath who is also a painter and sculptor did his degree at the Royal College of Art in England. "I have the advantage of being both a potter and sculptor," he said.

Their business venture which began with just the two of them and a friend now employs more than seven people, of whom five are girls.

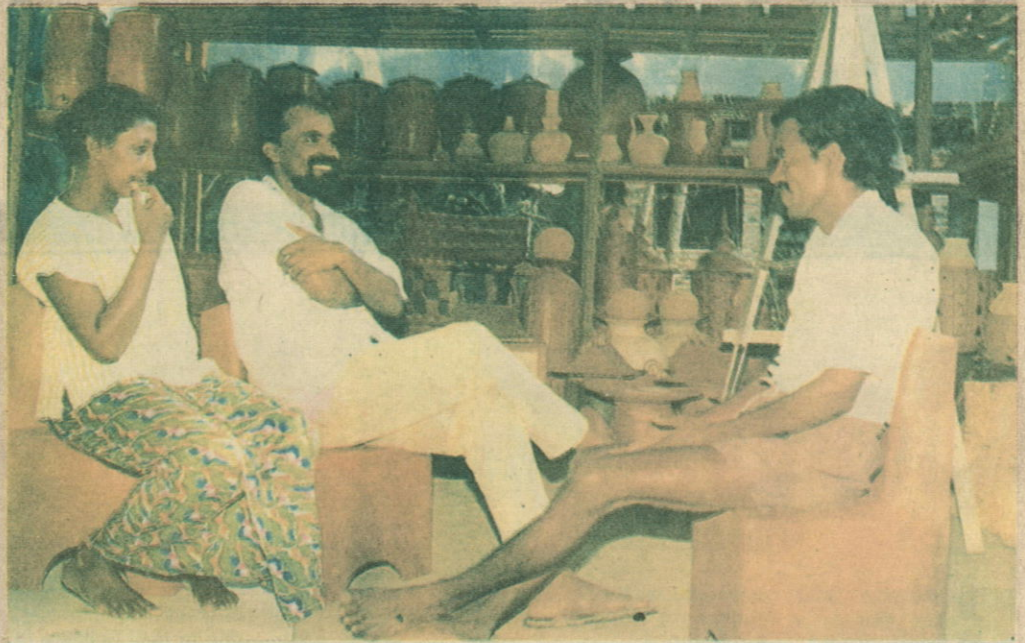
"When they first came to work here, they did not know anything about the pottery industry. Within five months they became experts at making pottery and also started producing their own creations. This exhibition is the effort of all of us", said Janaki.

Some of the new techniques used by Sarath in the manufacture of clay

Left: An assistant giving the finishing touches to a stove: Right-water filters made of Terracota for domestic use

Pix by Anuruddha Lokupuarachchi

Comforts of clay chairs: Potter and sculptor Sarath with wife Janaki and an assistant seated on chairs made of clay

items include the use of a mould into which a watery mixture of clay is poured. This is left to set and the mould removed. The rough edges are then smoothed by hand and the final product is fired upto 30 hours. Another technique involves the use of clay slabs. Here the clay is built up in strips enabling the potter to make larger items which would be impossible to manufacture on a potter's wheel.

"Many of our local craftsmen do not experiment with clay. They keep to the traditional designs year in and year out", said Sarath.

It was an experiment that enabled Sarath and his team to create the first set of chairs made entirely out of clay. These four chairs and a coffee table will be items on display. "The clay we use contains more iron, this accounts for the dark red in colour which is not seen in many pottery items. This clay which comes from Puttalam area is used in the manufacture of roof-tiles. The product can withstand a lot of pressure," said Sarath.

Amongst the household items that will be displayed are a water filter and a traditional oil lamp made of 'Terra cotta'. Sarath who is the sculptor of the Mahara-gama Youth Centre statue and the designer of the tile relief in the interior of the centre said that it was very difficult to exist as an artist and a sculptor. "Commissions are infrequent. So it is better to be a potter," he

said.

This exhibition will also be the beginning of the use of natural coloured clays, in Sri Lanka. "By using a composition of the available clays in Sri Lanka, I was able to get the colours black and white. These are natural colours and not paint," said Sarath.

Explaining that very little has changed in the pottery industry for the last thirty years, Sarath said that one of the reasons for this was the inavailability of new methods and the unwillingness of the potters themselves to change.

Traditional potter

"I brought a traditional potter and gave him the designs and asked him to manufacture certain items that could be made at the potter's wheel. But the man never changed his style," said Sarath.

The firing of the clay items, a process which takes years to master, is

still done in the traditional way at the Chandrajeewa factory.

A coconut leaf is used to test the heat. Small peep-holes are made in the kiln at different levels, and as the insides get hotter, the holes light-up. Once all the holes have turned red, then a coconut leaf is inserted into the topmost peep-hole. If the leaf is burnt, then the fire is extinguished. According to Sarath, the only way the pottery industry would advance in Sri Lanka was employing new methods in both producing and designing. "We have to change with the times. If just one shape is manufactured always, then everybody gets tired of it", he said.

Both Sarath and Janaki hope to start on a new line of products after the exhibition. These include sculptures which are made and then cut and fired so that like building blocks they could be reassembled anywhere. Other new products are a indi-

A wall plaque created by Sarath

genous roofing-tile and bases for switches.

Though some of their products may not be to everybody's taste, be-

cause of the modern designs and geometric shapes, the exhibition will be a new age in local pottery.

රතු මැටියෙන් නව නිර්මාණ

ශ්‍රී ලංකා කලා හා කලා ශිල්ප අංශය මගින් ඉදිරිපත් කරන ලද සරත් වන්දනා මහතාගේ මැටි කළ දැක්ම ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මාර් 08, 09, 10, යන තෙදින තුළ කොළඹ කලාකරුවන්ගේ පැවැත්වීම්, මේ ලිපිය පළවනුයේ ඒ නිමිත්තෙනි

මානවය කලාවේ මූලාශ්‍රය කොතරම් දැනට වර්ධනය වී ඇත්දැයි තවමත් හරියාකාරව නිශ්චය වී නොමැත. ඒ කෙසේ වුවද මානව ශිෂ්ටාචාරයේ මුල් අවධිය පිළිබඳ විටරම් කිරීමේදී එදා වනාන්තරයේ ගල් කුහාලයන් හි පිටත් වූ මිනිසා ගුහා බත්තිරල අතුරු කැබලිලිකින් හෝ ගල් කැටයම් කින් හෝ අදින ලද වෙඩා සටහන් නව ශිෂ්ටාචාරයක මුල පිරීමක් සේ දැකින්නට පුළුවන. වෙඩා සටහන් මෙසේ හෝ මිනිසා කලාත්මක නිර්මාණයන්ට නැඹුරුවීමෙන් මුදුන් වූ නිරවුල් මනසක් සේවාවක් දිය වන්නේය. මිනිස් ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භයත් සමඟම කලාව ඒ හා මුදුන්වීමෙන් පිරිසිදු සුන්දරත්වය පිළිබඳ හැඟීම් මිනිස් සිත් තුළ ජනිත වන්නට ඇත.

ඒ අධිරමත් වූ අතින් පටන් වර්ධන කලා විලාසයන්ගෙන් විවිධ මිනිසුන් මත නොනරින නමුත් කෙසේ වෙතත් කලාවේ මිනිස් පිරිසිදු ප්‍රභවයක් සලක.

සංයුත් කළහ. කොතරම් කාර්ය බහුල ලෝකයක වුවද වින්ත විවේකය සඳහා කලා මාධ්‍යයක රස වින්දනයකට හුරුවීම මිනිස් ස්වභාවයයි.

මොබා දහමින් මතු වන සුන්දරත්වය සිත් සතන් තුළ ගබඩා වන්නේ මිනිසා නිසර්ගයෙන්ම ලද්දේ කලා රසිකත්වය නිසාය. ගෞරව ලියක මැටි පිටක කලා ශිල්ප කිරීමට සූදානම් කිරීම වන කලා නිර්මාණයන් මිනිස් පිරිසිදු සුන්දරත්වය සේවාවක් සලකයි.

ලිපි කලාව පුරාණයේ පටන් අපේ සංස්කෘතියේ හා වෙලි

පරිසරයේ දැඩි අප්‍රවර්තයකිනි. සිතුවම්, කැටයම් හා මුර්ති වැනි කලා ශිල්ප සේම කවිය හිත

නාමය හා රංගනය වැනි මදුරු කලාංගයන්ගෙන්ද අපේ පිරින රටාව හැඩ ගැන්වී ඇත.

මැටි කලා නිර්මාණ තුළ මැටි කර්මාන්තය අභ්‍යන්තර කරගත් නිෂ්පාදනයන්හි නව ප්‍රවණතාවයක් ඇතැයි අපට දැක්වීම හැකිය. මැටි කර්මාන්තය පාරම්පරිකව පැවත වන්නකි. වැඩ රටක මුහුණ දී එදා එකේ නොවිඳියායකට පමණක් සීමා වූ මෙම කර්මාන්තය ඉන් පසු කළෙක ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීම මැටි කලා නිර්මාණ සේවයේ එම සීමාවන් බිඳ දමන්නට විය. නව තාක්ෂණයද එම හේතුවේය.

මැටි කර්මාන්තය උපයෝගී කරගෙන නව ආරක්ෂා නිර්මාණ බිහි කරන කලාකරුවකු ඇතැයි අපට හමුවේ. මුර්ති ශිල්පියෙකු ලෙස ලත් දැනුම සම්භාරය ඔහුගේ නව නිර්මාණ හැඩ ගැන්වීමට බෙහෙවින් ඉඩ හැරී ඇත. ඔහුගේ භාර්යාව විකු කලාවෙන් ලත් නිපුණතාවය මේ නව නිර්මාණ තව තවත් විවිධ කිරීමට සමත් විය. ඊසේම ඔහුගේ පුහුණුව ලබන තරුණ පිරිස හෝ සහායක මෙම නව කර්මාන්තයේ වර්ධනයට හේතු වුවාට හැකිය.

සරත් වන්දනා මහතා ස්වකීය ශිල්පීය උනන්දුව මැටි කර්මාන්තය හා මුදුන් කිරීමෙන් අද ඉතාමත් උසස් මට්ටමේ මැටි කලා නිර්මාණ රැසක් බිහි කිරීමේ අරස්ථාව වාද ගෙන යයි. මෙම මැටි මුර්ති නිර්මාණ අපට විසිතුරු හාණිව මෙන්ම උද්දේ

පරිසරයට ගත හැකි හාණිවද දක්වනු ඇත. ඒ හැම හාණිවයක් තුළම කලාත්මක අගයක් ගබඩා වී තිබේ. මේ සඳහා වන්දනා මහතා ගේ බිරිඳ වන ජානකී රත්මුතුගල මහත්මියගෙන් ද ශ්‍රී ලංකාවේ නොමැද සහායකි.

උදාහරණයක් ලෙස ගනු ලබන මැටි බදුන් ගෘහ අගයන්ට අදාළ කර්මාන්තයේ යෝජනා වීඩියෝ මැටි

මැටි උපයෝගී කරගෙන නැති බව පරිසර වන්දනා මහතා මෙතෙක් උච්ච නිෂ්පාදනය හා සුළු වශයෙන් මුල් යෝජනා නිෂ්පාදනයට මෙම මැටි දොර ගෙන තිබෙන බව පවසයි.

වීඩියෝ නිෂ්පාදනය සඳහා දොර ගන්නා ශිල්පීය ක්‍රම පිළිබඳව නව අත්හදා බැලීම් සඳහා අපට එම විකුණාගැනීමේදී අපි සුදුසු මැටි පතුරු සකස් කොට ඒවා අවිදුල දමා වීඩියෝ හැඩ සාදා ගැනීම ඉතා වියාල මැටි බදුන් නිපදවීම සඳහා ඇතැම් වීඩියෝ සකස්කරුවාට දොර ගැනීම හා මැටි දරණු ඇසුරෙන් වීඩියෝ හැඩ ගන්වීම බදුන් සැලසීම, එසේම මෙම ශිල්පීය ක්‍රම සංකල්පයකට අදාළ නිර්මාණ බිහි කිරීමත් තුළින් මැටි කර්මාන්තයේ නව මට්ටමක් උසස් විය.

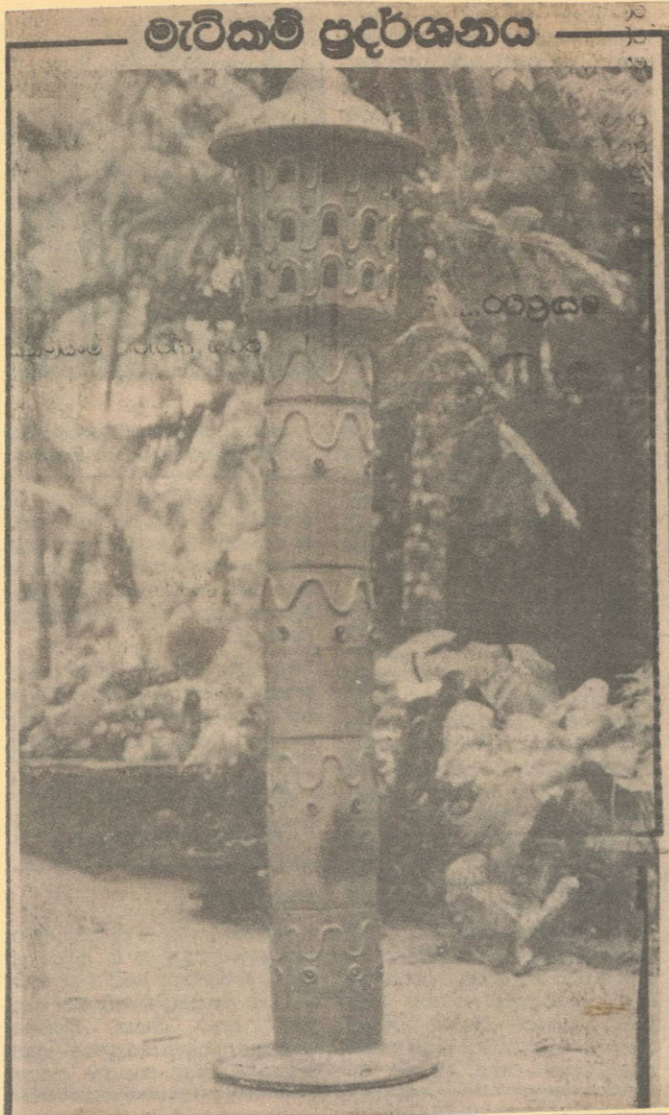
දැනුම හා කාර්ය සුන්දරත්වය මගින් මෙතෙක් මුළු සරත් සහ ඔහුගේ බිරිඳ ජානකී රත්මුතුගල ඉතාමත් උද්දේගයෙන් සිය මැටි කලා නිෂ්පාදන කටයුතු වල මේ දිනවල නියැලී සිටිති. අළුත් අළුත් දැනුමෙන් මෙහි ආස්වාදයෙන් හැරගෙන සලකුණු මුදුන්ගේ මුහුණුවල රැඳී ඇත. මුදුන්ගේ පුහුණුවලදී පිරිසිදු කවිසර මැටි විකුණාගැනීමේ නිෂ්පාදන කටයුතුවල යෙදී සිටිති.

ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කලා කරුවන්ගේ පුහුණුව මගින් මැටි කර්මාන්තය සඳහා මුදුන්ගේ සිය නිෂ්පාදන කටයුතුවල යෙදී සිටින අයුරු අපට දැක්වීම ලැබිණ. මේ නිෂ්පාදනයන්හි කලාත්මක රසය, රස හදුණ නිෂ්පාදන ක්‍රමයන්ගෙන් සිත් රසයෙන් මත් කරයි. මෙම පුහුණුව ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ ශ්‍රී ලංකා සමකාලීන කලා හා කලා ශිල්ප සංගමය විසිනි. මෙවැනි කලාකරුවන්ට අත හිත දී එම කාර්ය පුළුල් කිරීම සඳහා මෙම සංගමය ගන්නා උත්සාහය සැලකිය යුතුය.

පුහුණුවෙන් ප්‍රධාන අරමුණ පිළිබඳව විග්‍රහය කෙරෙන වන්දනා මහතා මේ පුහුණුව මගින් තම නිෂ්පාදනයන්ගෙන් වැඩි දෙන අතරම මෙවැනි කලාත්මක නිෂ්පාදනයන් කෙරෙහි තව තවත් අළුත් පිරිස නැඹුරු කිරීමෙන් පොදුවේ මැටි කලා කර්මාන්තයේ සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. සාම්ප්‍රදායික මැටි කර්මාන්තයේ නියැලී සිටින අයට මෙන්ම එසේ නොවන එහෙත් එම කර්මාන්තයේ කිසියම් කුසලතාවයක් ඇති අයටද මෙම කර්මාන්තය තුළට පිරිසිදු හැකිවීම අපට වන්දනා මහතා විශ්වාස කරයි. එය කුසලතා පුරුණ කලාකරුවකුගේ උතුම් ප්‍රාර්ථනාවකි.

ප්‍රභාත් මානව සිංහ

මැටිකම් පුද්ගනය

1990 දෙසැම්බර් මස 16 වැනි ඉරිදි දිවයින ඉරිදි සංග්‍රහය

නිර්මාණශීලී නව කලා කුසලතා අගය කරන කලා රසිකයන්ගේ මනදොල සපුරාලන කලා පුද්ගනයක් පසුගිය සති අන්තයේ කොළඹ කලා භවනේදී පැවැති යේය. පුද්ගනයේ නාමය අන්වර්ථ කෙරෙමින් එය "විස්මිත මැටිකම්" නම් වූයේය. එයට දැකපු කලාකරුවන් වූයේ සරත් වන්දුරේ හා ජානකී රත්නතුනල වූවේය.

මෙම පුද්ගනයේ විශේෂිත අංගය ලෙස කෙනෙකුට පෙනී යා හැක්කේ එයට උපයෝගී කරගත් මාධ්‍යයයි. මැටි කර්මාන්තය සැලකෙන්නේ ලෝක ඉතිහාසයේ පැරිති, නොවීථි සමාජවල පැවති ප්‍රාථමික කලා නිර්මාණ කොටසටය. එම කර්මාන්තයේ සේවය ලෙස ඉතිහාසඥයන් දකින්නේ පසු කලෙක ආරම්භ වූ කර්මික විප්ලවයේ යම් යම් කලාත්මක ජයග්‍රහණය ලබා ගැනීමට ඉවහල් වූ අංගයක් ලෙසිනි. අර්ම තාක්ෂණයක් උපයෝගී කරගත යුතු මෙම කර්මාන්තය මගින් බොහෝවිට බිහි කෙරුණේ සරල කලාත්මක නිර්මාණයන්ය. එහෙයින් මෙම කලා උපයෝගී කරගෙන අප රෙසෙනා තාක්ෂණික ලෝකයේ අර්ඝ්‍ය නාට්‍යයන්ටත් අද යුගයේ අර්ඝ්‍ය

නාට්‍යයක් වන විදුහක කලා රැවිටත් ගැලපෙන නිර්මාණ බිහි කිරීමට පෙළෙමෙන කලාකරුවන්ට ප්‍රධාන අභියෝගයක් ජය ගතයුතුව ඇත. මක් නිසාද යත් එම ක්ලාටට උරුම වූ ජනකලා සීමාව ආරක්ෂා කර ගෙනම එම ජනකලා විවිධ අභිබවන්හට පිදුවන හෙයිනි.

මෙම අභියෝගයන් ජයගත් එක් වැදගත් අවස්ථාවක් ලෙස පහන් පැල නම් කළ හැකිය. මැටියෙන් කළ නිර්මාණය අප සිත තුළ ජනිත කරන්නේ ගම්බද තොවිල් පලක හෝ නිරසක් ඉදි කෙරෙන තැනක හෝ ගොක් කොළයෙන් බිහි කෙරෙන පහන් පැලක සැලසුන්දරන්වයයි. දිය පෙරණය පැති ගෙදර දොරේ හැවිලා වන මැටි භාණ්ඩ වලට නව මුහුණුවරක් දීමට අමතරව, මෙහිින් විශේෂයෙන් නාගරික මධ්‍යම පංතියේ රැවිට වඩවන නිර්මාණ රැසක් දැක්වීම ලැබුණේය. උදාහරණ වශයෙන් ගත් විට නිවෙස් අලංකාරයට යොදාගත හැකි භාණ්ඩ හැරුණු විට බටහිර දියුණු රටවල පිහන් මැටි කිරිගරැඬි නිපදවෙන පුටු, මේස, බෝතල්, සෙල්ලම් බඩු ඇදියද සිත් ගන්නා නව නිර්මාණ වේයි.

එහෙත් මෙම පුද්ගනයේ වැදගත්ම අංගය වන්නේ එය කර්මාන්තයක් ලෙස සලකන විටය. පෙර සඳහන් කරන ලද පරිදි අප රටේ පැවති මැටි කර්මාන්තයේ ප්‍රාථමික ලක්ෂණ හා කලාත්මක බවින් අඩුවීම නිසා පසුගිය කාලයෙහි මැටි කර්මාන්තය අභාවයට ගියේය. එයට හේතු වූයේ නිර්මාණයෙන් සිත් ගන්නා අඩු මුදලකට ලබාගත හැකි ඇලුමිනියම් හා ජලාස්ථික් භාණ්ඩ වෙළඳ පොල ආක්‍රමණය කළ හෙයිනි. එහෙත් මෙම භාණ්ඩත් සමඟ සොබායට අහිතකර අංශයද පිවිසිය යන්නක් කරන අංශද ජන පිවිසියට ඇතුළත් විය.

එබඳු අඳුරු කර සොබා සම්පන්න කලාත්මක භාණ්ඩ ලබා ගැනීමට ජනතාව තුළ ඉමහත් රැවිටක් දැන් පවතින්නේය. එම අර්ඝ්‍යතා සපුරාලීම කර්මාන්ත කරුවන් ලෙස මෙම කලා කරුවන්ගේ යුතුකම වේයි. එය ඉටු කිරීමට ඔවුන්ට හැකියාව ඇති බව මෙම පුද්ගනයම දෙස් දෙයි.

ගුණරත්න රාමනායක

THE CLAY COLLECTION

COFFEE TIME: The chairs and table are all turned out of terra cotta.

TERRA COTTA SHOW

By Weekend Reporter
Pix Padmasiri Gamage

A diverse collection of household pottery items originated from Kandyan, Japanese, Chinese, Babylonian, and African traditional styles were displayed at the Art Gallery last week, titled "Terra Cotta".

From the rise of human civilization man expressed his creativity through clay. And so do the Chandrajeewa duo. They are utilizing Terra Cotta to accommodate the rising needs of the modern times, for interior decorators and landscapers.

Speaking to the artists of this exhibition Sarath Chandrajeewa and his wife Janaki Rammutthugamage 'WEEKEND' learnt that these items were created out of roof tile clay in two methods. The press mould method and the coil slab method. These methods differ according to the type of design and creation.

The press mould method is used when making small items like jugs, honey decanters, bottles, dinner gongs,

THE DUO: Sarath and Janaki, the faces behind the exhibition.

OLD LAMP: Traditional.

and wall plaques. Firstly a watery clay liquid is poured into the different shaped moulds and left to dry. Then its taken off the moulds and placed in a hearth of fire. It's

left to burn for about 30 hours.

Janaka said that the different shades of brown colour comes naturally to the pottery wear, because this type of clay contains iron.

The white and cream effect is given to these creations by clay paint.

"The larger pottery wear is made by the coil slabs because it's easier to handle when you have to design on larger items, like tall vases, water filters, large jars, garden seats and garden lamps. And the only difference is that we don't use moulds and the watery clay liquid, then", they said.

Sarath said: "I don't use the traditional ways of making pottery items, like the Sangaburuwa and the potters wheel. Instead I wanted to do something different and experimented on a new method

විශ්මිත මැටිකම් දැක්ම

අපේ ඇතුළු සාමප්‍රදායික කලාවක්. අවිචාරවත් තවකරණය නිසා විකාශනයවී ඇති බව ප්‍රකාශය. එහෙත් සාමප්‍රදායික කලාවක් වුවා. පුරවකවුද සිතියවුද කලාකරුවන් අතින් තවකරණයවූ කල්හි එහි නිර්මාණාත්මක අගය වර්ධනය වෙයි.

ශ්‍රී ලංකා - සමකාලීන කලා හා ශිල්ප සංගමය පසුගියද කොළඹ කලාභවනේ පැවැත්වූ මැටි භාණ්ඩ ප්‍රදර්ශනය පාරම්පරික මැටි කර්මාන්තයේ විචාරවත් ඉදිරි පියවරක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකි ය.

ප්‍රායෝගික වෑයමක යෙදී ඇති බව පෙනේ. ජපානයේ මෙන් සාමාන්‍ය පාරිභෝගික භාණ්ඩවලට කලාත්මක ගුණයක් ආරෝපණය කළ නොහැකි ද? වෙස් මුහුණ හෝ ඉර - හඳ ලාජනය - බිත්ති සැරසිල්ල හුදු අලංකරණ (Curious) වලට මෙන්ම. මල්බදුන් - දිය පෙරන (Filter) හෝ ආහාර උණුසුම්ව තබන භාජන (Food warmer) - බුදු පහක් කුඩු හෝ උදුන පහත් වැම වැනි පාරිභාජක (Utility) භාණ්ඩවලටද වන්දනාව කලාත්මකභාවයක් මිශ්‍ර කරයි.

සාර්ථක ශිල්පීන් විමට අවස්ථාව උදකරදීමට වන්දනාව තුළ ඇති අපේක්ෂාවද අගය කළ යුතුය. ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය හා අත්වැල් බැඳගැනීමෙන් මැටි කර්මාන්තය නැවීමේ ප්‍රබල පියවරක් තැබිය හැකි බවද පෙන්වා දෙන මෙම කලාකරුවා. ගෘහ අභ්‍යන්තරයට මෙන්ම උදුනට හා ගෙම්ඳුලට ද සිය කලාත්මක භාණ්ඩ ඉදිරිපත් කිරීම අගය කළ යුතු ය.

ශ්‍රී ලංකා - සමකාලීන කලා හා ශිල්ප සංගමය ඉදිරිපත් කළ 'විශ්මිත මැටිකම්' දැක්ම අපේ දේශීය අමු ද්‍රව්‍ය උපයෝගීතාවෙන් සැහෙන පිරිසකට වෘත්තීය අවස්ථා පාද දීමට ද - පාරිභාජක හා කලාත්මක භාණ්ඩ නිර්මාණයට ද එක්වර දිරිදෙන ආකාරයේ බහුවිධ ඵලදායී ව්‍යායාමයක් වීම වැදගත් වෙයි.

නිලකරණ කුරුවිට බණ්ඩාර විසිනි

මහගම සේකර සහ මිත්‍රපාල රාජපක්ෂ යටතේ මුරුති ශිල්පය හඳුළු තරුණ ශිල්පියකු වන සරත් වන්දනාව ජාතික රත්මුතුගලගේ ද සහාය ඇතිව කළ නිර්මාණවලිය මැටි කර්මාන්තයේ පාරම්පරික ශූන්‍යයට මුරුති ශිල්පිය රීතීන් එක්-තැන් කිරීම නිසා කලාත්මක ගුණයෙන් ඉහළ තැනක් ගනී.

ලෝක ප්‍රකට විත්‍ර ශිල්පී පැබ්ලෝ පිකාසෝ පවා විත්‍ර හා මුරුතිවලට අමතරව මැටි කර්මාන්තයේ නිර්මාණ කළ බව එතරම් ප්‍රකට නොවේ. විත්‍ර ශිල්පයේ පැනලිභාවයත් මුරුතියෙහි ක්‍රීමානභාවයත් පිළිබඳ ගැඹුරු උගැන්ම මහත්සේ උපකාරී වන බවට පිකාසෝගේ නිර්මාණ සාක්ෂි දරයි.

දක්ෂතාව

උචිතානුචිත විවේක බුද්ධිය ඇතිව තමන් අභිමත මාධ්‍යය හැසිරවීමෙන් ජීව සියුම් කලාත්මක වේදයක් පැරදූ කළ හැකි බවට 'විශ්මිත මැටිකම්' දැක්ම සාධක සපයයි.

කලාත්මක භාණ්ඩය සැමවිටම හුදු පාහරණයක් හෝ අලංකරණයක්ම විය යුතුද? මේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරක් සෙවීමට වන්දනාව

මුරුති ශිල්පියේ ශිල්ප ක්‍රම ආදේශ කිරීම නිසා මෙම මැටි භාජන හැඩතල - ගැඹුර හා ශෙලියෙන් විවිත්‍ර වෙයි. උදුන පහක් කුඩු - උදුන මුරුතියෙහි තැන දිය හැකි මධුරාකාර පහන - මෙන්ම සිහින් මල් බදුනේ හා කැටයේ සිට සුවිශාල මල් බදුනේ දක්වා කලාත්මකව ඉදිරිපත් කිරීමෙන් වන්දනාව දක්වා ඇත්තේ විරල දක්ෂතාවකි.

'විශ්මිත මැටිකම්' දැක්ම කාලීන ප්‍රශ්න තුනකට විසඳුම් සැපයීමද වැදගත්කොට සැලකිය යුතුය.

පළමුවැන්න නම් මෙයට දක්කොටුවේ. ලිහිල්යාගමක් මූලික වර්ණ තුනක් මතුකරගත හැකි උච්ච මැටි පමණක් භාවිත කිරීමයි.

දෙවැන්න භාණ්ඩ පිළිස්සීමට අවශ්‍ය පොල්-ලෙලි සුලභව තිබීමයි. තුන්වැන්න නම් මෙරට පාරම්පරික මැටි කාර්මිකයන්ටත් තව දකුණු ඇති තරුණ පිරිසකට රැකියා අවස්ථා උදකරදීමට අවස්ථාව ලැබීමයි.

අපේක්ෂාව

භවිටියට, මුවිටියට, තැඹිලියට හා කලයට සීමාවී සිටි පාරම්පරික මැටි කර්මාන්ත ශිල්පීන්ට තව උනම් සමපාදනයෙන් ඔවුන්ට වඩා

දිනමිණ වම් 1990 ක්වූ දෙසැම්බර් මස 29 වැනිදා සෙනසුරාද

කලා ශිල්පියකු දෙරට වැඩි ඒ අසිරිමත් මොහොත

සහෘදයීනි! සහෘදයීනි!
මේ අසිරිමත් මොහොතේ මා ඔබ හැම අමතන්නේ හැඟුම්බර හදවතකින් දැන් මෙහි සිටින හැමෝම මාගේ සහෝදරයන්. මා වටා සිටින කලාකරුවන්, කලා රසිකයන් පියල්ලන් මාගේ සහෘදයන්!!

වෙලාව මධ්‍යම රාත්‍රියට ආසන්නව තිබිණ. ශාලාව නිසඳිය. සුදු ඇඳුමක්, කලු රැවුලක්, ඔහුගේ මුහුණ ව දිප්තියක් ගෙන දුන්නේය. ඔහුගේ කටහඬ යළිත් ශාලාව සිසාරා යයි.

"සහෘදයීනි! අද මගේ පිවිසීමේ ඉතාමත් වැදගත්

ශිල්පි සරත් චන්ද්‍රජීවගේ සහයෙකුට උපදෙසක්...

දවසක්. ඓතිහාසික දවසක්. කලාකරුවන්, කලා ශිල්පියන් දෙදෙනාම එක් අයකු නොවේ. මෙහි සිටින කලාකරුවන්, කලා ශිල්පීන් හැම දෙනෙක්ම මට හොඳින් පේනවා. අප සියල්ලෝම කලා රසිකයෝ. සහෘදයෝ.

"ලෝක'ඉතිහාසයේ ශ්‍රේෂ්ඨ කලාකරුවන් ජනතාව අතරට එකවරටම ආවේ නැ. ඔවුන් සිය කාර්යයන්හි නිහඬව නියැලී සිටියා.

මඬිකල් ආන් ජලෝ, ධාවන්සි, ධාන්ටේ වැනි ලෝක පුජිත කලාකරුවන් ජනතාව අතරට ගෙන ගිය මහා දරුම පුදුම පුද්ගලයෙක් සිටියා.

ඒ වසායි. ඔහු විවාරකයෙක්. මට අවස්ථාව ලැබුණා එම ශ්‍රේෂ්ඨ කලාකරුවන්ගේ සොහොන් කොත් බලාගන්න. ඒත් මා සෙව්වා වසාරිගේ සොහොන් කොත. එහෙම සොහොන් කොතක් තිබුණේ නැ. ඒත් අපට වසාරිව කිසිදුක අමතක කරන්න බෑ."

"මා වැනි කලාකරුවකු එළිපෙහෙළියට ගෙනා වසාරි කෙනෙක් දැන් අප අතර ඉන්නවා. ඒ මාගේ සහෘද හැරලිඬ පිරිස්. අද මේ මැටි දැක්ම සාර්ථක කරන්න ඔහුගේ උපදෙස් හා මෙහෙයවීම බොහෝ සේ උපකාරී වුණා. ඔහු වටා ඔහුගේ සහෘදයන් රැසක් සිටිනවා. ඒ අය අද මගේද

ඔහු නිහඬ වෙයි. ඔහුගේ දෑස් දීප්තියෙන් වැදගත්. ඔහු සියල්ලන් දෙස ආදරයෙන් බලයි. කෘත වේදිත්වයේ හැම සලකුණක්ම එහි ගැබ්වී ඇත.

සරත් චන්ද්‍රජීව නම මුර්ති ශිල්පියාගේ නව නිර්මාණ රැසක් එළිදක්වුණු මැටිකම පුද්ගතය දින දෙකහමාරකට පසු නිමාවට පත්වූයේ එසේය. සරල ගෘහීය සංගීතයෙන් මෝහනය වූ එය අසිරිමත් රාත්‍රියක් විය. සරත් ගේ කතාව නිමවෙන්නේ ඔහු වටා සිටි රසිකයෝ ඔහු තරයේ වැළඳ ගත්හ.

නව රූ-රටාවලින් නිමවූ මැටි නිර්මාණ දක්ම සංවිධානය කෙරුණේ ඉතාම කෙටි කාලයක් තුළින්. අපේ මැටි නිර්මාණය වසර ගණනක් ඇතට දිවියන පාරම්පරික කර්මාන්තයක් විය. එහෙත් සරත්ගේ නිර්මාණ අලුත් ආරක් ගත්තේය. සරත්ගේ කලාවත්, එහි නිමාවත් උසස් මට්ටමක වුවා පමණක් නොව එහි නවතාවයක් ද දක්නට ලැබිණ.

සරත්ගේ මැටි වික්‍රාගාරය පිහිටා තිබෙන්නේ දංකොටුවේ ලිහිණියාගමය. ඔහුගේ භාර්යාව වන, වික්‍ර කලාව පිළිබඳ උපාධිධාරී ජානකී රත්මුතුගල මහත්මියන් එක්වී ඇරඹූ මෙම නව කර්මාන්තය සඳහා ඔවුන් විසින් පුහුණු කරන ලද දහ දෙනෙකුගෙන් පමණ යුතු පිරිසක් ද මේ වික්‍රාගාරයේ කටයුතුවල නිරත වී සිටිති.

කලාත්මක මැටි කර්මාන්තයේ නිමවලලු පුළුල් කළ විශ්මිත මැටිකම පුද්ගතය අප ප:රම්පරික කර්මාන්තකරුවන්ට උසස් නිර්මාණ බිඳි

මැටිබදුන් දක්ම කලාගවනේදී විවෘත වූද එක් වූ රසික පිරිස.

සරත් අතින් නිමවූ විශ්ම මැටිබදුන් දෙකක් (ඉහළ) සිරියයා (පහළ) පහත් කණුවක් කිරීම පිළිබඳ පැහැදිලි මග පෙන්වීමකි. මෙම 'මැටි කම දක්ම' පසුගියද කලාගවන යේදී පැවැත්විණ.

උයන්වකු, ගෘහ උරුමය, ගෘහ අභ්‍යන්තරය, සංවරක හෝටල් අංදිය අලංකාර කිරීමට යොදා ගතහැකි මැටි නිර්මාණ රැසක් මෙහි දක්නට තිබිණ. එසේම එදිනෙදා ගෘහ පිවිසියේ පරිහරණයට ගතහැකි මැටි භාණ්ඩ ද මේ අතර විය. ඒ හැම භාණ්ඩයක්ම කිසියම් කලාත්මක අගයකින් නිමවී තිබිණ.

"විශ්මිත මැටිකම" දක්ම ඉදිරිපත් කළේ ශ්‍රී ලංකා සම කාලීන කලා හා කලාශිල්පි සංගමය මගිනි. ඉදිරියේදී ද මෙවැනි උසස් මට්ටමේ පුද්ගත කළුන් අපේ කලා ශිල්පීන් උනන්දු කිරීමට එම සංගමය බලාපොරොත්තු වේ. □

ප්‍රහාන් මානවසිංහ විසිනි

නාඳුනන සොල්දාදුවාගේ ස්මාරකය ඉදිවෙයි

ශ්‍රී ලංකා සුද්ධ හමුදාවේ ඉදි කිරීමට අපේක්ෂිත නාඳුනන සොල්දාදුවාගේ ස්මාරකය වෙනුවෙන් පිළිරුවක් සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ විභූ මුර්ති කලා අධ්‍යායයේ නිර්මාණය වෙමින් පවතී.

සහකාර කලීකාරිය ආර්. එම්. සරත් වන්දනම් මහතා මෙය නිර්මාණය කරන අතර පිළිරුව අභියස වන්දනම් මහතාට අවශ්‍ය ඉරියව්වකින් උල්. ආනන්ද ලාල් නොසලී සිටියි.

මිය ගිය හඳුනා නොගත් සොල්දාදුවන් සියල්ලන්ගේම සංකේතයක් ලෙස ඉදිවෙන නාඳුනන සොල්දාදුවාගේ ජීවමාන ස්වරූපය මා තුළ දැන වූයේ මළ සිරුරු හඳුනා ගත නොහැකිසේ බිම බෝම්බවලින් අළු තවට පත්වුණ එම සොල්දාදුවන් පිළිබඳ ශෝකයකි. කණස්සල්ලක්

නොව ඔවුන් පිළිබඳ කිසියම් ගුප්ත අභිමානයක් වැනි හැඟීමකි.

"සත්තකින්ම මගේ අරමුණ මේ ස්මාරකය වෙත එළඹෙන සියල්ලන් තුළම එබඳු හැඟීමක් ජනිත කරවන්නයි. ශෝකය, කණස්සල්ල, දුක ඇති කරනු වෙනුවට සොල්දාදුවකු වෙත තිබිය යුතු වීරත්වය මින් නිරූපණය කෙරෙනවා.

මෙය මිය ගිය සොල්දාදුවන් වෙනුවෙන් මාත් අපේ ශිෂ්‍යයන්ගේ නොමිලේ කරන නිර්මාණකාරියකි. මේ මගින් අපේ ආයතනයට ජාත්‍යන්තර කීර්තියක් හා අනන්‍යතාවයක් ලැබෙනු ඇතැයි මා මා බලාපොරොත්තු වෙනවා" යයි කලීකාරිය සරත් වන්දනම් මහතා පැවසීය.

රංජිත් නිමල්සිරි

1992 ජනවාරි මස 12 වැනිද

ඉරිදි ලංකාදීප

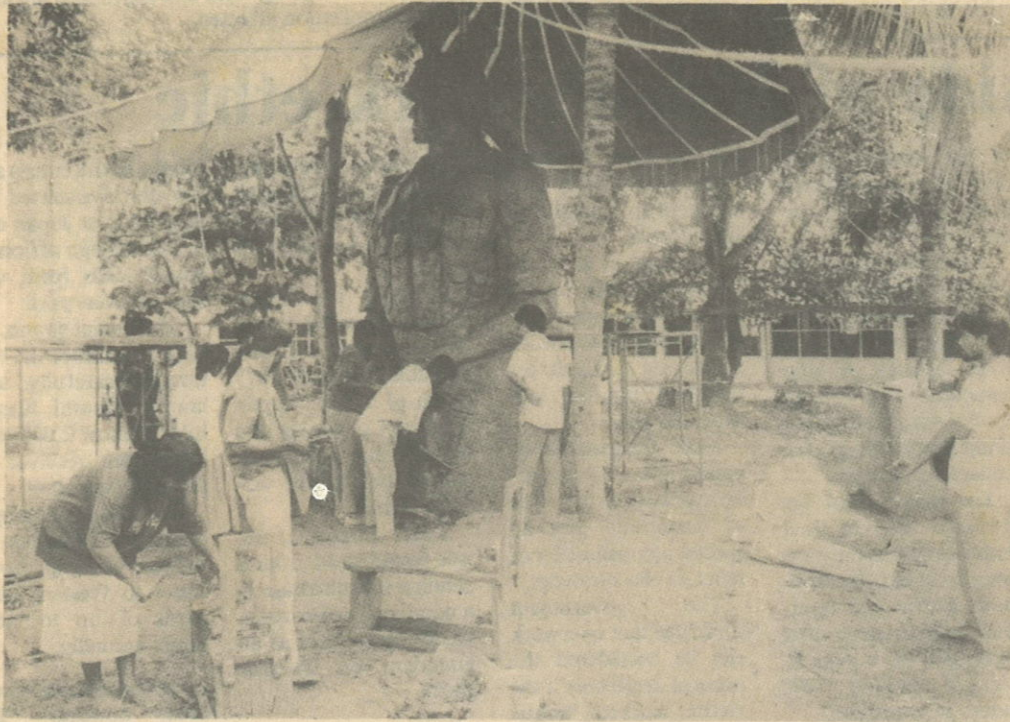

A portrait of the Ven. Kirinde Sri Dhammananda Nayaka Thera is being sculptored by sculptor Sarat Chandrajiva. During his visit the Nayaka Thera witnessed his likeness being moulded in plaster. In the picture watching are Pandita D. S. Kotelawala, Ven. Diviyagaha Yasasi, Sangit Visarad Amaradeva and Mr. Waidyasekara. (Mount Lavinia group cor.)

THE SUNDAY OBSERVER, JANUARY 12, 1992

Old soldiers never die.....so goes the old war-time favourite. And this is true even of the young ones, those hundreds of gallant young men who have sacrificed their lives and limbs for the motherland. A fitting tribute to the hundreds who have died in the North/East war, is this 18ft high bronze statue of the "Unknown Soldier" now being given its finishing touches. Here Sarath Chandrajeewa, Assistant Director, Institute of Aesthetic Studies is perfecting his masterpiece which has taken him 20 days. The work was assigned to him by the Shri Lanka Army. When completed, the statue will be taken to the Panagoda Army Camp. (Pic by Bertie Mendis)

Students of the Kelaniya Aesthetic Studies Institute giving the final touches to the "unknown soldier" under a makeshift tent. Come rain or shine the statue must be finished. (Picture by Vipula Amerasinghe)

Statue of 'unknown soldier', memorial to our unsung heroes

By Pearl Thevanayagam

A monumental fifteen foot statue of an unknown soldier is nearing completion at the Kelaniya Institute of Aesthetic Studies. The sculptor Sarath Chandrajewa who holds a Bachelor of Fine Arts degree from the Institute is proud to say that the sculpture is the largest ever by a Sri Lankan.

Chandrajewa is assisted by 20 students in turning out this clay structure which will be eventually moved to the Panagoda army camp. The statue will be a memorial to the many heroes of the country who die unknown, unsung and away from their loved ones.

Director of the Institute Prof. A.J. Gunawardene said his students took up this patriotic task completely free of charge and have put in 275 hours in the past 25 days alone. He said: "Religious figures have featured in Sri Lanka in the past, but monumental sculpture

is still a relatively modern concept for us. This is the first time a secular figure has been given such prominence."

The unknown soldier will have an 'eternal flame' when it is finally installed in the Panagoda camp.

Prof. Gunawardene expressed firm hopes for the future of the institute which at present is facing the lack of a permanent studio for large scale sculptures. The 'unknown soldier' for example was sculpted outdoors under a makeshift tent, amid inclement weather.

"This first monument by our students on a national scale should bring in contracts for more works of art. We really could do with the commission to improve our institute, which after all is the only College of Fine Arts in Sri Lanka," he explained to the *Daily News*.

DAILY NEWS, WEDNESDAY JANUARY 15, 1992

● Sarath Chandradeva's new creative effort

Toiling under constraints

by Dilrukshi Handunnetti

In the backyard of the University of Fine Arts in Colombo, (Heywood College), a man is turning clay into the shape of a soldier's bust. From dawn to dusk for one whole month this effort has been ritual.

Sarath Chandradeva, the renowned sculptor, is adding the final touches to a massive clay monument on lines of the world-renowned Tomb of the Unknown Soldier.

It was a painstaking, time-consuming effort for him. Students of the fine arts university assisted him by providing buckets of water, mixed clay and pieces of wood of all sizes.

Chandradeva told

known Soldier was first built in France. Today many countries have a replica of that work of art.

That structure was cast in memory of soldiers who had laid down their lives for their motherland.

The Sri Lankan model on the same theme is unique in a way. It is the largest bust done in Sri Lanka.

Other countries have built monuments copying the French original while the Sri Lankan model is concentrated on the bust. The traditional eternal flame and the name plaques of soldiers will complete the project.

The students of the institute spoke of their teacher's genius. His ability to have done a wonderful job with insurmountable diffi-

culties and limitations drew their admiration.

When asked about his impressions on the monument, he said this was a great experience for students.

Students always make monuments not higher than two feet. This is a massive creation which gave them practical training.

The Sri Lanka Army when entrusting this task had given him a free hand. The designing, moulding and construction were done according to the artist's perception of the subject matter.

"Unlike cement or brick, clay gives the artist the opportunity to mould and re-mould. The artistic quality of the monument could be pre-

served. Cement is inflexible and therefore the artist is restricted. The rough quality of the monument could be maintained for added character", he said.

The Army was helpful in providing raw materials whatever and equipment there was. They had a servantman model for the artist when the final touches are being made.

Chandradeva laments that the institute lacks facilities which is a monumental drawback to students. Since he was a student at the institute 15 years ago nothing has improved at the institute, facility-wise.

THE ISLAND Sunday 19th January, 1992

ජපන් ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව සංස්කෘතික පදනමේ ප්‍රථම සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවය **සෙරේදා (7෫)** සවස කොළඹ හිල්ටන් හෝටලයේදී පැවැත්විණි. මෙහිදී සම්මාන හා මුදල් ත්‍යාග හිමිකරගත් කලාකරුවන් හතර දෙනා වන (වමේ සිට දකුණට) රොහාන් ජෝෂප් ද සේරම්, වන්ත විජේවර්ධන, නිශංක දිද්දෙණිය, සරත් වන්දනව යන මහත්වරුන් සමග ජපන් ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව පදනමේ නිලධාරීහුද, මෙරටට සංචාරකයන් සඳහා පැමිණ

සිටින ජපානයේ හිටපු ස්වදේශ ඇමැතිවරයකු හා දැනට ජපන් පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රීවරයකු වන අකිරා පුකිඩා, ජපන් තානාපති මසාකි කුනියාසු, ශ්‍රී ලාංකික සාමාජිකයන් වන කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ කුලපති දොස්තර පී. ආර්. අත්තෝතිස්, ජෙරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කුලපති මහාචාර්ය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර, ආචාර්ය ඒ. ජේ. ගුණවර්ධන යන මහත්වරු ද සුමිත්‍රා පිරිස් මහත්මිය ද මෙහි සිටිති. (පින්තූරය - මංගල වීරසේකර)

කලා ශිල්පීහු රැසක් සම්මාන හා තැනි ලබති

(සුනිල් දයා අල්විස්)
 ජපන් - ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව සංස්කෘතික පදනමේ ප්‍රථම සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවය එම පදනමේ අනුග්‍රහයෙන් එයේ (7෫) සවස කොළඹ හිල්ටන් හෝටලයේදී පැවැත්විණි.
 මෙම සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවයේදී මුර්ති හා කලාත්මක ඇටි භාණ්ඩ, බටහිර ශාස්ත්‍රීය සංගීතය, නාට්‍ය කලාව සහ නැටුම් යන අංශ හතරින් දක්ෂම දැක්වූ අයට සම්මානයක් හා මුදල් ත්‍යාගය බැගින් ද හිමිවිය.
 ජනාධිපති ඩී. ඩී. විජේතුංග මහතාගේ ආරාධනාවක් අනුව මෙරට පැමිණි සිටින ජපානයේ හිටපු ස්වදේශ ඇමැති හා දැනට ජපන් පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රී වරයකු ලෙස කටයුතු කරන අකිරා පුකිඩා මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පැවැති මෙම උත්සවයට මෙරට සිටින ජපන් තානාපති මසාකි කුනියාසු මහතා ද සහභාගි විය.

මෙම සම්මාන ප්‍රදානෝත්සවයේදී මුර්ති හා කලාත්මක ඇටි භාණ්ඩ රෙණුවෙන් මුද්‍රාණයක් ලෙසින් සරත් වන්දනව, ශ්‍රී ලංකා පිල්ලාමනින් සොසෙට් (බටහිර ශාස්ත්‍රීය සංගීතය) රෙණුවෙන් එම ආයතනයේ රොහාන් ජෝෂප් ද සේරම්, නාට්‍ය කලාව රෙණුවෙන් නිශංක දිද්දෙණිය සහ නැටුම් කලාව රෙණුවෙන් වන්ත උදය ප්‍රේමී විජේවර්ධන සම්මාන සහ මුදල් ත්‍යාගය බැගින් දිනා ගත්හ.
 මෙරට තිබෙන ජපන් ආයතන 44 ක සේවය කරන 500 ක් පමණ ජපන් ජාතික සිද්ධිකරුවන් ද මෙරට වෙළඳ හා කර්මාන්ත ක්ෂේත්‍රයේ නියැලී සිටින හා ජපන් තානාපති කාර්යාලයේ සේවයේ නියැලී සිටින පිරිස ද සම්බන්ධ වී සිටින මෙම පදනමේ ශ්‍රී ලංකා සාමාජිකයන් ලෙස මහාචාර්ය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර, දොස්තර පී. ආර්. අත්තෝතිස්, ආචාර්ය ඒ. ජේ. ගුණවර්ධන යන මහත්වරු ද සහ සුමිත්‍රා පිරිස් මහත්මිය ද කටයුතු කරති.

ජපන් පාර්ලිමේන්තුවේ මන්ත්‍රීවරයකු වූ අකිරා පුකිඩා මහතා මෙහිදී කතා කරමින් ශ්‍රී ලංකා ජපන් මිත්‍රත්ව සංස්කෘතික පදනමේ මෙරට උත්සවයකට සහභාගිවීමට ලද අවස්ථාව ගැන සතුටු වන බවත් දෙවැනි ලෝක යුද්ධයෙන් පසු ජපානය කෙරෙහි ලංකාව අනුගමනය කළ මිත්‍රශීලී ප්‍රතිපත්තිය අගය කරන බවත් කීය. තමා දෙවැනි ලෝක යුද්ධ තරයේදී එහි ප්‍රධාන ගුරුත් නියමුවෙකු ලෙස කටයුතු කළේ යැයිද හේ කීය.
 කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලයේ කුලපති හා ජපන් ලංකා මිත්‍රත්ව සංස්කෘතික පදනමේ දොස්තර පී. ආර්. අත්තෝතිස් මහතා මෙරට අත අතිතයේ රජවූ පවා කලාවට සංස්කෘතියට අත හිත දුන් බවද එදා ශ්‍රේෂ්ඨ කලාවක් මේ නිසා බිහිවූයේ යැයිද මෙරටේ සම්මාන ප්‍රදානෝත්සව කලාකරුවන් දිරිමත් කිරීමට හේතුවන බව ද පැවසීය.

In a crowded Law Library of Hultsdorp where even Supreme court judges had only standing room the sculptured bust of Dr. Colvin R. de Silva gifted by his daughter Mrs. Manouri Muttetuwegama was unveiled by the Chief Justice Mr. G. P. S. de Silva yesterday.

Picture shows the bust done by Sarath Chandrajeewa, a pupil of Tissa Ranasinghe, after the unveiling. In the foreground is Mr. H. R. Candappa, Secretary of the Colombo Law Library who presided at the function.

(Picture by Upali Fonseka)

DAILY NEWS, WEDNESDAY FEBRUARY 17, 1993

DAILY NEWS, FRIDAY DECEMBER 10, 1993

The Japan-Sri Lanka Friendship Cultural Fund held its first Award ceremony at the Colombo Hilton on Tuesday to honour three up and coming artistes who have contributed much in their particular cultural field and also the Philharmonic Player's Society. Those who received the awards were (from left) Mr. Rohan Joseph-de Saram (on behalf of the Philharmonic Player's Society); Mr. Channa Wijewardena in the field of dancing; Mr. Henry Nissanka Diddeniya in Theatre and Mr. R. M. Sarath Chandrajeewa in Sculpture and Pottery. A large gathering was present among whom were Mr. Akira Fukida, member of the House of Representatives of Japan and a former Minister of Home Affairs who is here on the invitation of President D. B. Wijetunga, the Ambassador for Japan, Mr. Masaaki Kuniyasu, Mr. T. Sakura and Dr. P. R. Anthonis co-chairman of the selection committee of the Japan-Sri Lanka Cultural Fund. - (Picture by Douglas Diaz)

Magazine

THE SUNDAY OBSERVER, JANUARY 09, 1994

Sarath Chandrajeewa, sculptor, indubitably the best

THE MAGIC IN HIS GENIUS

By Rajpal Abeynayake

IT'S not difficult to tell the difference between the work of Michaelangelo and his contemporaries, even on the Sistine Chapel ceiling. When Michaelangelo was chided by drawing nudes on the Sistine Chapel, "and making it look like a public bath house," he retaliated by making the artist who was his critic look like one of those men being despatched to hell by pugnacious angles on Judgment Day. A serpent was drawn biting the man's genitals.

In the contemporary world of art, the "Michaelangelos" of our time dismiss the critics with the same disdain. Sarath Chandrajeewa was marginalised from the Institute of Aesthetic Studies by his own contemporaries during the student days. Now he is the Institute's undisputed number one lecturer in the art of bronze casting and sculpture.

Chandrajeewa doesn't sculpt. He relaxes, takes plaster of Paris and plays around with it. In forty minutes, he will have a face, warts, smirk, smiles and all, which bears his inimitable stamp. It will

be an understatement to call his talent prodigious. It's something totally out of his world. When Christopher Ondaatje the tycoon was in Sri Lanka, he bet Chandrajeewa that it will be impossible to do an exact likeness of his face in a one-hour sitting. No way, Chandrajeewa smiled, and set up his apparatus. He took only 25 minutes...

It's the same treatment that Chandrajeewa gives for any of his subjects. The man has done celebrity sculptures, ranging from

artists to poets to scientists, some of his best work being done in a one-year period in 1990 when he

Chandrajeewa at work

did one hundred heads - which will shortly be exhibited in Colombo in a Chandrajeewa solo.

With a green beret sitting on his lightly balding head, Sarath walks briskly, as if it was the last

day of his life, in a clean studio maintained in Dankotuwa. His quixotic visage can be furiously interesting to any sculptor, even though Chandrajeewa has never attempted a self-portrait. His wife is a potter, and that brings an income for a living.

Genius

Chandrajeewa is now doing a massive memorial to the fallen soldiers, with the aid of an army man who doubles as a model and a general factotum around the studio. He also eschews doing politicians, because his endeavour "is not mercenary, neither for personal glory."

Doing a head in 20 to 45 minutes is not sculptural shorthand. It's just the way that the man's genius

works. Some geniuses are magicians. As James Gleik says in an article about the "True nature of genius", popular usage has cheapened the term. "Almost anyone can be a genius for the duration of a magazine article," he says. Talking of Richard Feynman, the scientist, he says: "Watching him work was like going to a completely

foreign opera. When he was doing work, he was doing it in a way that was absolutely out of the grasp of understanding. You didn't know where it was going, where it had gone so far, where to push it,

what was the next step. With Dick the next step would come out of some divine revelation."

In other words, there is

something magical about genius. There is something magical about Sarath Chandrajeewa's speed, about what he means when he says he can "only do a sculpture fast, because that is the way to do a good piece of art." For him, speed is the ultimate path to excellence, it captures the spirit and the glory of the moment. when he finishes a job, the stamp of genius stays, in the form of artist's fingerprints, which stay on the surface quite discernibly at close quarters.

There are three things that speak for Chandrajeewa's genius. They are - his work, his work, and his work. The heads that lie along the studio as if a guillotine had just been busy, don't need any labels. If you know who is who, you only need to take one look. There is Paneebharatha looking from above, sphinx like, Gamini Fonseka in all his actor's pomp, Denavaka Hamine gentle but tough, Lester James Peris pensive and a little jaded, Lucky Senanayake a Greek god, Irvin Weerakkody, Nihal Fernando etc., There are no labels or ushers explaining who is who or what kinds of people these are.

Most of his work is done in a bus, Chandrajeewa deadpans, come again? "I look at men, any kind of men, passengers in a bus, Then I contemplate on their features. What's special about a chin or a jaw, a prominent forehead. Once you know, there is no sweat."

Accuracy

Sculpture is three dimensional art, so it has to be accurate from all frames of reference and all perspectives. Good sculpture necessarily requires talent, and there is no going behind it. Born in Nuwara Eliya, Chandrajeewa was never an inheritor to the Dankotuwa tradition of clay work or pottery. This talent certainly was not running in the family.

His first inspiration was Lev Karbel, the man who made the stern looking Bandaranaike memorial statue on Galle Face. That's leaving aside his guru, Tissa Ranasinghe, Sri Lanka's best known sculptor of a different age, who did most of the statues in the old parliament compound. After he talked to Karbel

Chandrajeewa experimented. He took about ten days to be as good as the master.

Chandrajeewa's major work include the 15-foot high memorial to the unknown soldier, now installed at the Panagoda army camp. But, the sculptor's own favourite work include the bronze head of the late Dr Colvin R De Silva in the Law Library Colombo Sri Lanka, the 4 foot high bust of the late C.W.W Kannangara at the National Institute of Education, Maharagama, and the 12-foot high streetscape statue of the Late Mr Munidasa Kumaratunge, Main Road, Matara.

Eccentrics

Sarath talks of Michelangelo and Cellini as if he met them in the canteen the day before; he seems to relate to them across the chasm of time

in terms of artistic sensibilities. "They were eccentrics during their day and age," he says, adding that "they were the artist, not the technicians." Sarath hopes to involve to the point where he can leave the technical aspects entirely to the others, when he will have possess

unlimited creative freedom in his hands.

Sarath has his credentials, though his talent scoffs at academic appendage. He is now a lecturer in the Department of Art and Sculpture, Institute of Aesthetic Studies, University of Kelaniya, from where he graduated.

Among his post-graduate accolades is a one year certificate course in bronze casting in the Department of Sculpture, Royal College of Art, London.

His son, four years old, sculpts already, moulding impressions that look like primitive cave paintings.

Chandrajeewa's best bet as an apprentice looks like a son who is poised to better the father. This man is organised. He is no eccentric. There is more inspiration than perspiration, but there was toil tears and sweat. Sarath remembers the time he woke up at 4 a.m and

headed for Colombo with his wife, lugging a box of tools almost bigger than himself. those days are gone. Ratnayake Mudiyansele Sarath Chandrajeewa definitely replaces his guru Tissa Ranasinghe as the *numero uno* of sculpture in this land.

Visharada
W. D. Amaradeva

Chitrasena and Vajira

ගාලු මුවදෙර ඇස්. ධබ්ලිව්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක ප්‍රතිමාව ඉදි කළ අත්තර් ජාතික කීර්තියට පත් රුසියා මුර්ති ශිල්පී ලෙබ් කාර්බෙල් මහතා ශ්‍රී ලංකා සමකාලීන කලා හා කලා ශිල්ප සංගමයේ ආරාධනය පරිදි ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියේ ය. ඔහු ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණියේ මේ මස 19 සිට 24 දක්වා කොළඹ ජාතික කලාගවනයේ පැවැත්වෙන සරත් වත්දුර්ව මහතාගේ මුර්ති ප්‍රදර්ශනයේ විශේෂ සම්භාවනීය අමුත්තා වශයෙන් සහභාගී වීමටය. කටුනායක අත්තර් ජාතික ගුවන් නොටුවලදී සංගමයේ සභාපති හැරල්ඩ් පීරිස්, දෙස්තර ජයලත් ජයවර්ධන, දෙස්තර සමන් වීරසිංහ, චිත්‍ර ශිල්පී ජේතුවර, සංගමයේ ගාණධාරක නියෝග ක වත්තකුසෝරුළු මහත්වරු කාර්බෙල් මහතා පිළිගත් අවස්ථාව.

කලාකරුවන් සියයක ගේ ලෝකඩ රිඬු කය මුර්තිවත්දුර්ව ගේ ප්‍රදර්ශනයේ

ශ්‍රී ලංකාවේ තව කලා පරපුරේ කෘතහස්ත කලාකරුවකු වන සරත් වත්දුර්ව ගේ ප්‍රතිභා පූර්ණ මුර්ති ප්‍රදර්ශනයක් අප්‍රේල් 19 වැනි අඟහරුවාද සවස 4.45 ට ජනාධිපති ඩී. ඩී. විජේතුංග මහතා කොළඹ ජාතික කලාගාරයේ දී විවෘත කරයි. සරත් වත්දුර්ව කලාකරුවා විවිධ වෘත්තීය සහ ජීවන වර්ගවල සම්භාවනීයත්වයට පත් මුල් පෙළේ පුද්ගලයන් සිය දෙනෙකු ගේ උඩුකය ලෝකඩ මුර්ති මෙම ප්‍රදර්-

ශනයට ඉදිරිපත් කරයි.

අප්‍රේල් 20 වැනි දින සිට 24 වැනි දින දක්වා පෙ. ව. 9.00 - ප. ව. 7.00 අතර දිනපතා ප්‍රදර්ශනය විවෘත වෙයි.

සුප්‍රකට ශ්‍රී ලාංකීය මුර්ති ශිල්පී තීස් රණසිංහ මහතා ද, ප්‍රදර්ශනය සංවිධානය කරන ශ්‍රී ලංකා විද්‍යා සමකාලීන කලා හා කලා ශිල්ප සංගමයේ ආරාධනයෙන්, දැනට මෙහි පැමිණ සිටින, ලෝක ප්‍රකට රුසියානු මුර්ති ශිල්පී ලෙබ් ඊ. කාබල් මහතා ද

උත්සවයට සහභාගී වෙති.

වත්දුර්ව තමන්ටම සුවිශේෂ තවනම ගෞලියකින් නිර්මාණ ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් තමන් දරන්නෙකි.

වත්දුර්ව කුසලතා මුර්ති ශිල්පයට මෙන් ම චිත්‍ර කලාවට හා වළංකිරීමාණයට ද විසිදී ඇත. කුමෝපකුම මහින් වර්තමාන රුසියාව ගැලපෙන පරිදි පාරම්පරික වළංකිරීම කලාවක් බවට පත් කළේය.

සිව්මිණ වම් 1994 ක්වු අප්‍රේල් මස 17 වැනිද දුර්ද

Chandrajeeva - a rare sculptor

Interviewed by Albert Dharmasiri

An exhibition of 'One Hundred Impressions on Bronze' by Sarath Chandrajeeva will be held at the National Art Gallery, Colombo 7 from April 19 - 24. The exhibition will be opened by President D.B. Wijetunga on April 19.

Sarath Chandrajeeva stands alone as the only sculptor of the new generation who really works hard to find an individual artistic expression within the language of modern Sri Lankan art. He constantly probes the roots of traditional national culture; but he does not seek to follow his predecessors. Chandrajeeva is a creative, rebellious and resolute person who fully exposes his character in his artistic creations.

This exhibition presents to the public a comprehensive range of the work of

Chandrajeeva as a portrait sculptor. They are not commissioned portraits. Each portrait is a formal exercise and a tribute to a friend or an eminent person who has excelled in his or her respective field. The aim of the sculptor is not to obtain what is called 'a speaking likeness' or to present a documentary account of the features of the sitter. His portraits are subjective and impressionistic; they are informed by an inner vitality that springs from the versatility of the sculptor. Sculptural portraits of Chandrajeeva are spiritual

descendants of the work of Tissa Ranasinghe who revolutionised the trend of twentieth century modern sculpture in Sri Lanka.

His professional success as a sculptor depends on his portrait sculptures and the monumental sculptures he has successfully completed. He constantly experiments with modern sculptural forms, materials and techniques.

The ancient art of pottery is another art form that drew Chandrajeeva's attention. He studied its history and explored all the resources of the medium. He brought drastic changes into the art of the potter by introducing non-traditional pottery forms appropriate to diverse contemporary demands.

Sarath Chandrajeeva is an artist with many talents.

He spoke to Albert Dharmasiri who questioned him on various matters pertaining to his artistic career. The following extracts are from the interview:

Q: Can you give any description of your working methods and techniques?

Chandrajeeva: Our traditional potters do not experiment with clay. They merely perpetuate an ancient craft. This is the nature of folk art. In my case I am a sculptor first

and a potter afterwards. In addition to the potters' wheel, I use several other innovative techniques as well as casting, coiling and slab building methods. These processes enable me to construct large size pots.

Q: The art of pottery seems to have had a long history in this island. Visuddhi-Marga-Sannaya refers to the potter's wheel (Saka Paruwa) and the tools (Kau)

Continued on page 34

THE SUNDAY OBSERVER, APRIL 17, 1994

ARTS

Chandrajееva... continued from page 23

which were used to draw lines on the clay. *Saddharma Rathanaivaliya* refers many times to painted pottery. A reference is made in the *Mahavamsa* to the use of painted vases in the reign of Devanampiyatissas (307 B.C.). I have often suspected that with many of your pottery forms, certain traditional forms had been there in the back of your mind at least, as prototypes of design. Do you think this has been the case?

Chandrajееva: Yes, I think it is quite possible. Because I have been studying the indigenous pottery tradition for several years. Unlike in the case of many other art forms the art of pottery has had an unbroken continuity from the very early times to the present. The wide variety of pottery forms always fascinate me. The form changes according to the utilitarian purposes of the vessel. *Ukul Kale* (water pot), *Gal Kale* (pot for watering plants), *Gas Mutiya* (pot for storing toddy), *Pili Haliya* (pot for keeping cloth), *Vella Heliya* (pot for boiling cloth) and *Mhap-palla* (cooking utensil for a large crowd) are only a few examples.

Q: All creative artists are rebels. In your case the word should be written in heavy capitals. I know your closest relatives resisted your idea of establishing a pottery centre at your residence. You relentlessly fought against their conservative beliefs and finally succeeded in es-

tablishing the centre. Are you disturbed by the social injustice endured by some people as a result of casteism?

Occupation

Chandrajееva: Caste has been the basis of social organisation of the Sinhalese from ancient times. The type of occupation followed and determined the social status and caste. People still believe in the segregation of castes. Creating a just society is as important as creating new art forms.

Q: In terms of the units of composition, I find a basic relationship between the relief sculptures and your semi-abstract paintings. The treatment of the low-relief terra-cotta mural at the National Youth Centre, Maharagama, is more 'painterly' than 'sculptural'. What is the importance of the square and the circle in your work?

Chandrajееva: Variants of the circle and the square recur throughout my work. Despite an almost geometrical division of the surface they are essentially not geometrical arrangements. My interest is to create a tension between a few simple forms. The origin of my visual language can be traced back to my interest in the diagrams of the old leaf of our national art tradition. Forms and shapes in works of art are far more important to me than the illustrative element.

Q: A portrait is des-

cribed as a visual biography. At first the portrait did not appear as a separate entity but as part of a group of individual figures. The realistic portrait as an independent work of art appeared in the 15th century. Jacob Epstein (1880-1959), the prominent British sculptor revolutionised the art of portrait sculpture. His portrait sculptures can be said to represent the 20th century.

Achievement

The present series of portraits can be considered as your highest achievement as a sculptor. You have observed your models with extraordinary penetration and intensity searching for the individuality that lies behind outward appearances. Could you explain some of the reasons for doing this series of portraits?

Chandrajееva: The series of portraits were executed against a dark chapter in the history of my country. It was a time when human life was worth nothing. My sculptures are an artistic response to underline the fact that human life is priceless. I wanted to draw attention to the inestimable contribution of the individual to the society at large.

I work very fast, by modelling a bust in one sitting, the duration of which ranges from one to four hours. A sculptor has to be in full command of all his materials. Working direct

from a live model who has never been an artist's model give you confidence in yourself.

Q: When did you learn to cast in bronze?

Chandrajееva: there is no government or private institution which teaches bronze casting for sculptors. Few individuals who know guard it as a top secret. In 1971 Mr Tissa Ranasinghe wanted to start a bronze foundry at the Government College of Art and Art Crafts when he was its principal. Unfortunately various obstructions led to his resignation from the college.

After leaving the art school, I joined the National youth Services Council in 1979 as a Youth Services Officer. During this period I borrowed books on casting from the art school. Those books had been donated by Mr Tissa Ranasinghe to the library in 1986. I met Mr Tissa Ranasinghe who was teaching bronze casting at the Royal College of Art, London. He invited me to come to London to learn bronze casting at the Royal College. When I conveyed this to Mr Charitha Ratwatta, then chairman of the National Youth Services Council, he graciously granted me a scholarship to go the Royal College of Art, London.

All my artistic endeavours would not have been possible without the idea, advice and knowledge of Mr Harold Pieris. I must thank profusely for his support and encouragement throughout all my creative projects.

සරත්චන්ද්‍රජීව මුර්ති දැක්ම ජනපති අතින් විවෘත වෙයි

උපාලි ඇස්, ධර්මබන්ධු විසිනි රටේ ප්‍රකට කලාශිල්පීන්, විවිධ වෘත්තීයයන් ඇතුළු සමාජ-භාවනීය පුද්ගලයන් සිය දෙනෙකු තීරුපතය කෙරෙහි මුර්ති නිර්මාණ අධ්‍යයන සරත්චන්ද්‍ර ජීව මුර්ති නිර්මාණ දැක්ම ඩී. බී. විජේතුංග ජනාධිපතිතුමන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පෙරේද සවස කොළඹ ජාතික කලා හවුනේදී විවෘත විය. මෙම මුර්ති නිර්මාණ දැක්ම උබත 24 වැනිදා කෙස් පැවැත්වේ.

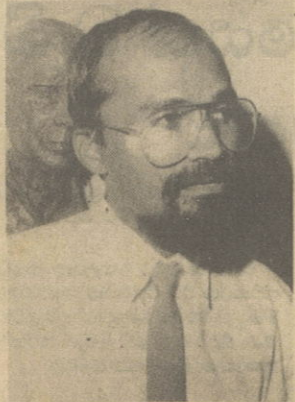
අගමහා පණිවිඩ ආචාර්ය වල්පොල රාහුල හිමි, මහාචාර්ය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර, මහාචාර්ය බෙල්ලන්විල විමලරත්න හිමි, දෙස්තර ආර්. පී. ජයවර්ධන, පණිවිඩ ඩබ්ලිව්. ඩී. අමරදේව, ආචාර්ය ආනන් ඩී. ක්ලාන්ක, ලෙස්ටර් ජේම්ස් පීරිස්, නිසාහාමි, ඩබ්ලිව්. ආර්. විජේසෝම, ජය-ලත් මනෝරත්න, මාලුති ජෝනස්සේකා, වජිරා හා වික්‍රමේක, මර්සලීන් ජයකොඩි පියතුමා ඇතුළු සමාජභාවනීය හිතී පැවිදි පුද්ගලයන් කලා ශිල්පීන් සහ විවිධ වෘත්තීයයන්ගේ ශීර්ෂ 100 ක් මේ පුද්ගලයන්ගේ දැක බලා ගත හැකිය.

කොළඹ 10, අංක 90 ස්වෘත්චන්තේ පිහිටි ශ්‍රී ලංකා සමකාලීන කලා හා කලා ශිල්ප සංගමයේ අනුග්‍රහයෙන් මෙම පුද්ගලයන් පැවැත්වේ.

ඩී. බී. විජේතුංග ජනාධිපතිතුමන් විසින් විරාගත පොල්තෙල් පහත දැල්වීමෙන් පසුව පුද්ගලයන් විවෘත විය. ජීව මුර්ති ශිල්පී නිස්ස රණසිංහ හා රුසියාවෙන් පැමිණි ලෝක ප්‍රකට මුර්ති ශිල්පී ආචාර්ය ආර්. කාර්-බෙල් සහ මහත්වරුද සහභාගී වූහ.

පැසසුම්

මුර්ති නිර්මාණවලින් දැක්වුණ රූප හා අර්ථ ඒ ඒ පුද්ගලයාගේ වර්ත ලක්ෂණ තාත්වික ලෙස විදහා දැක්වෙන අන්දමින් නිර්මාණය කර තිබූ බව මෙම පුද්ගලයන්ගේ සාමාන්‍ය මුර්ති නිර්මාණ වලින් නියෝජනය වන පුද්ගලයන් වැඩි දෙනෙකුගේ අදහස විය. ආචාර්ය ආනන් ඩී. ක්ලාන්ක මහතා සිය මුර්ති ශිල්පය දැක කෙතරම් සතුටට පත්වියද මෙහි මුර්ති ශිල්පී සරත්චන්ද්‍රජීව මහතා වෙත සිය හෘදයාගම සතුට හා තෘප්තිය පල කළේ වන්දනා මහතා "මිනිස් පොටෝ කොපි මැමීමක්" (human photo

ප්‍රකට මුර්ති ශිල්පී කොළඹ සෞන්දර්ය අධ්‍යාපන ආයතනයේ කාර්යාලයේ සරත් චන්ද්‍රජීව මහතායි මේ.

ඔහු විසින් නිර්මාණය කරන ලද මුර්තියක් පිටුපසින් පෙනේ. copying machine) යැයි උපමා කරමිනි. පණිවිඩ ඩබ්ලිව්. ඩී. අමරදේවයන්ගේ ජීවිතය තෘප්තියකින් හා සතුටකින් වන්දනා වැළඳගත්තේ සිය අර්ථ ඒකක තැරඹුණේ මුර්ති නිර්මාණයෙන් මැනවින් ඵලදායීව ඇතැයි කියමිනි.

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා හා රාජ්‍ය කටයුතු පිළිබඳ ඇමැති කේ. ඇන්. වොක්සි, වැඩ බලන ප්‍රධානි හා සහ මුර්ති නිර්මාණයට සහභාගී වූහ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා හා රාජ්‍ය කටයුතු පිළිබඳ ඇමැති කේ. ඇන්. වොක්සි, වැඩ බලන ප්‍රධානි හා සහ මුර්ති නිර්මාණයට සහභාගී වූහ. ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා හා රාජ්‍ය කටයුතු පිළිබඳ ඇමැති කේ. ඇන්. වොක්සි, වැඩ බලන ප්‍රධානි හා සහ මුර්ති නිර්මාණයට සහභාගී වූහ.

මෙහිදී 'දිනමිණ' මගින් කළ විමසුමකට පිළිතුරු දුන් මුර්ති ශිල්පී සරත්චන්ද්‍රජීව මහතා, මෙම මුර්ති නිර්මාණ (ශීර්ෂ) සියයට ම තමා විසින් තනනු ලැබුවේ 1991 අවුරුද්ද තුළදී බවත් සාමාන්‍ය මුර්ති ශිල්පියකුට මෙවැනි ඊක ශීර්ෂයක් නිර්මාණය කිරීම සඳහා අදාළ පුද්ගලයා ලග තබාගෙන දවස් තුන හතරක් තිස්සේ වත් ඇමීමට (modeuing) සිදුවන බවත් එහෙත් මෙවැනි ඇමීමක් සඳහා තමා කැප කළේ පැයකටත් පැය හතරකටත් අතර කාලයක් බවත් කියයි.

ප්‍රශ්නය: මේ මුර්ති නිර්මාණ තනන්නේ කොහොමද? වන්දනා මහතා: පළමුවෙන්ම

මුර්තියට ලක් කෙරෙන පුද්ගලයා ලග තබාගෙන ඇමීම කළ යුතුයි. මා කලින් කීවාක් මෙන් ඇමීමට මා පැයකටත් පැය හතරකටත් අතර කාලයකුයි ගන්නේ. ඇමීම කරන්නේ මැටි වලින්. ඉන්පසුව එය තිසි පරිදි සකස් කරගෙන අදාළ පුද්ගලයාගේ මුහුණ හා අර්ථ ඒකක ඉස්සව ඉස්සව සැබෑ හා ජීවමාන ලෙස ඉස්සවනු වූ පසුව අවිච්චිත කිරීම සිදු කෙරෙනවා. අවිච්චිතද ගන්නේ ජලාස්පර් මප් පැරිස් වලින්.

ඉන්පසුව අවශ්‍ය පරිදි ලෝකඩ මෙන් මැටි වලින් මුර්තිය නිර්මාණය කෙරෙනවා. මෙහි ඇති පුද්ගලයන්ට තබා තිබෙන ඇතැම් මුර්ති නිර්මාණ ලෝකඩ හා මැටි වලට අමතරව විදුරු සහ රෙසින් මිශ්‍රණයකින්ද තවත් සමහර මුර්ති නිර්මාණ කටහලු කැබලි හා සිමෙන්ති මිශ්‍රණයකින්ද තනා තිබෙනවා.

මෙහි මුර්ති නිර්මාණ වලින් නිර්මාණය වන පුද්ගලයන් 100 දෙනාම ඉදිරියේ ඇමීම සඳහා පෙති සිටියා.

දෙවැනි දැක්ම

ප්‍රශ්නය : මෙය ඔබේ පළමු වැනි පුද්ගලයන්ද?

වන්දනා මහතා : මෙය මගේ දෙවැනි පුද්ගලයන්ය. මීට කලින් එනම් 1990 දී මා පුද්ගලයන් පැවැත්වූවා. එය මැටියෙන් නිර්මාණය (pottery) දැක්මක්. මීට අමතරව මා ඉන්දියාවේ හා බංග්ලා දේශයේද සාමූහික වශයෙන් කලා පුද්ගලයන් පවත්වා තිබෙනවා.

ප්‍රශ්නය : ඔබ මුර්ති ශිල්පය හැදෑරුවේ කොහේදීද?

වන්දනා මහතා : මා එංගලන්තයේ රාජකීය කලා විද්‍යාලයක් Royal college of arts) අවුරුද්දක් පමණ මුර්ති ශිල්පය හැදෑරුවා. මට එහිදී මුර්ති ශිල්පය ඉගැන්වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අග්‍රගණ මුර්ති ශිල්පියකු වන නිස්ස රණසිංහ මහතායි. රණසිංහ මහතා අද මේ පුද්ගලයන් විවෘත කරන අවස්ථාවටත් සහභාගී වූණේ. එංගලන්තයේදී නිස්ස රණසිංහ මහතාගෙන් මුර්ති ශිල්පය ඉගෙනගත් එකම ශ්‍රී ලාංකික ශිෂ්‍යයාද මායි. මා රණසිංහ මහතාගෙන් විශේෂයෙන් ඉගෙන ගත්තේ ලෝකඩ තාක්ෂණය (bronze techaology)

ප්‍රශ්නය: ඔබ මේ පුද්ගලයන් පවත් වන්නේ කුමන අරමුණකින්ද?

පුළුල් විෂයයක්

වන්දනා මහතා: මා මේ මුර්ති නිර්මාණ කළේ හුදෙක් මුර්ති කලාවට තිබෙන ආදරය හා ඇල්ම නිසායි. මුර්ති ශිල්පය කියන්නේ මහා සාගරය වැනි විශාල විෂයයක්. මා මේ නිර්මාණ කළේ මුදල් ඉපයීමේ අරමුණින් නොවෙයි. මේ සඳහා වැය කළේ මගේම පොදුගුණික මුදලයි. මේ වැඩ කටයුතු වලට කොළඹ ශ්‍රී ලංකා සමකාලීන කලා හා කලා ශිල්ප සංගමයේ සහායකී හැරුණු විට පිරිස් (ජනාධිපති ප්‍රධානි ලෝකම) මහතා මට බෙහෙවින් උදව් කලා. පිරිස් මහතා මගේ හොඳ මිත්‍රයෙක්.

නුවරඑළියේ උපත සරත් චන්ද්‍රජීව මහතා රාහුල සිංහල මහා විද්‍යාලයේ පසුව රත්නපුර කලාවට පත්වූයේද මහා විද්‍යාලයයෙන් ඉගෙනුම ලැබීය. දැනට 39 වැනි වියේ පසුව වන වන්දනා මහතා විවාහකයෙකි. ඔහුගේ බිරිය ජාතකී.

රත්නපුර මහත්මියද ඔහු මෙන්ම කලාකාර්යයකි. ඇය ප්‍රකට වික්‍රම ශිල්පිනියකි. දැනට දංකොටුවේ පදිංචිව සිටින වන්දනා මහතාගේ නිවසේ පිහිටි කලාගාරය පාලනය කරන්නී ඔහුගේ බිරිය ජාතකී රත්නපුර මහත්මියයි. වන්දනා මහතා කලාවට යොමුවූයේ ඔහු ඉගෙන ගත් කලාවට පත්වූයේද මහා විද්‍යාලයේ කලා ආචාර්ය ඩී. බී. ජේ. ජයදේව මහතාගෙනි. ජයදේව මහතා දැන් වන්දනා මහතා සමඟ කොළඹ සෞන්දර්ය අධ්‍යාපන ආයතනයේ කාර්යාලයේ සරත්චන්ද්‍රජීව මහතාගේ සේවය කරයි.

වන්දනා මහතා මුර්ති ශිල්පය තෝරා ගත්තේ වික්‍රම ශිල්පය ඉගෙන ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය වූ තෙල්සායම් ආදිය මිලදී ගැනීමට මිල මුදල් නොතිබීම නිසා යැයි ඔහු කියාගන්නා අතර සමග කියයි.

සරත් චන්ද්‍රජීව මහතාගේ කලා කොලොනාවත් විස්තර කෙරෙන "සරත් චන්ද්‍රජීව" නමැති කෘතියේ මංගල පිටපත එහි කෘතිය කොළඹ සෞන්දර්ය අධ්‍යාපන ආයතනයේ විද්‍යාලපති ඇල්බට් ධර්මසිරි මහතා මෙහිදී ජනාධිපතිතුමන්ට පිළිගැන්වීය.

President D. B. Wijetunga takes a close look at Dr. P. B. Anthonis' bust portrait at exhibition of creative sculpture by a talented Sri Lankan Sarath Chandrajeeva.

"The Island" newspapers' cartoonist W. R. Wijesoma's bust portrait was also exhibited. (Picture by Nimal Dayaratne).

Exhibition of portrait sculptures at Art Gallery

An exhibition of portrait sculptures by Sarath Chandrajeeva is now being held at the National Art Gallery, Colombo.

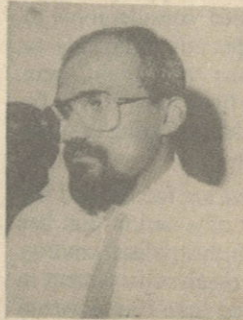
One hundred clay and bronze busts of prominent religious dignitaries, academics and artistes are on display.

Chandrajeeva (39), who studied sculpture under renowned sculptor Tissa Ranasinghe in London, is a lecturer at the Faculty of Fine Arts and Aesthetics of the University of Kelaniya. This is his first solo ex-

hibition.

"My first hobby was painting, but I did not have enough money to buy oil colours for canvas paintings. I turned to sculpture because clay was very cheap and easily available. Later, I learned the elements of bronze sculpture from Tissa Ranasinghe," says Chandrajeeva, who was born in Nuwara-Eliya and educated at Karavita Pannananda Central College.

Commenting on the busts exhibited, he said all 100 persons appeared

(Picture by Roland Perera)

Sarath Chandrajeeva

before him personally in 1991 for nearly five hours each. The modelling was completed in one sitting. "Casting, finishing and retouching took a far longer period of time. Among the materials used for the sculptures are bronze, glass, cement and powdered rocks".

He thanked the President of the Contemporary Arts and Crafts Association of Sri Lanka Harold Peiris, who is also the Press

Secretary to the President, for his support and encouragement.

Chandrajeeva lives with his wife Janaki Ranmuthugala and children in Dankotuwa, where they run an art studio. "Being an art teacher herself, she assists me in every possible way in my work".

Although there is a huge demand for his works, especially from his models, he has not yet decided to sell them. "I did not do this for financial gain. I did it for pleasure and mental upliftment. As such, the sculptures cannot be valued in terms of money. And there are some sculptures which I would like to treasure for the rest of my life".

The exhibition continues until April 24 from 9 am to 7 pm each day. Admission is free.

DAILY NEWS, THURSDAY APRIL 21, 1994

දිනමීණ වළ 1994 ක්වූ අප්‍රේල් මස 21 වැනිද මුහස්පතින්ද

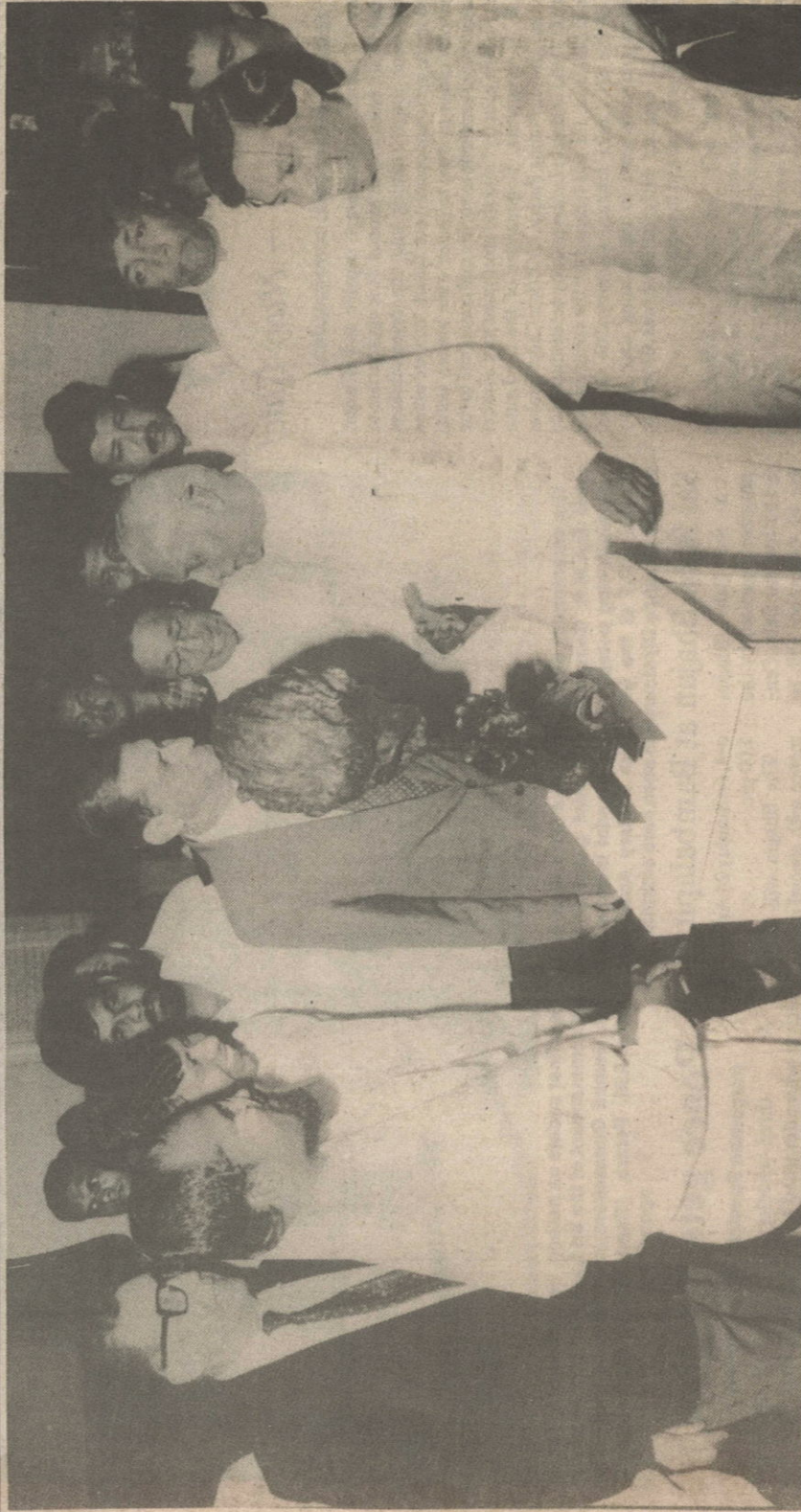
ප්‍රකට මුර්ති ගිලිපි සරත් වන්-
ප්‍රව මහතාගේ මුර්ති නිර්මාණ
දක්ම ඩී. ඩී. විජේතුංග ජනා-
ධිපතිතුමන්ගේ ප්‍රධානත්වයෙන්
පෙරේද් ෂෝග්‍රෂ් ජාතික කලා
හවුනේදී විවෘත විය. මේ පුරුණ-
තය ලබන 24 වැනිද තෙක් ෮ දේ
9 සිට රාත්‍රී 7 දක්වා නොමැලයේ
පැවැත්වේ.
ශ්‍රී ලංකාවේ වෙසෙන ප්‍රකට හා

සම්භාවනීය කලා කරුවන් හා
විවිධ වෘත්තියයන් සිය දෙනකු
නිරූපනය කෙරෙන මුර්ති නිර්-
මාණ (ගිර්ම) මේ පුරුණතාවට
තබා ඇත.
ජායාරූපයෙන් දක්වන්නේ
ජනාධිපතිතුමා පුරුණතය
විවෘත කිරීමෙන් අනතුරුව
මුර්ති නිර්මාණයක රස විදි
අවස්ථාවයි.

අණඳුකුම වෘත්තිය සහ
රාජ්‍ය කටයුතු ඇමති සහ
ජනාධිපති නීතිඥ කේ. ඇත්.
වෛකසී, අධ්‍යාපන හා සංස්කෘ-
තීක ඇමති ඩී. ජ. මු. ලොකු-
බණ්ඩාර, වැඩබලන ප්‍රධානති හා
ගුවන් විදුලි ඇමති ජී. ජේ. රණ-
සිංහ, ශ්‍රී ලංකා සම්භාවනී කලා
හා කලා ගිලිපි සංගමයේ සභාපති
සහ ජනාධිපති ප්‍රධානති ලේකම්

හැරුණු පිරිස, රුසියාවෙන්
පැමිණි ලෝක ප්‍රකට මුර්ති ගිලිපි
අවාරය ආර්. කාර්බෙල්, දෙස්-
තර්. ජයලත් ජයවර්ධන සහ
මුර්ති ගිලිපි සරත් වන්දේව සහ
මහත්වරුද මෙහි වෙති.

- ජායාරූප
රෝලන්ඩ් පෙරේරා

President D. B. Wijetunga admires a bust sculptured by Sarath Chandrajeeva (second from left) at the Art Gallery, Colombo Tuesday. This was one of the 100 busts of prominent personalities sculptured and displayed by Sarath in the exhibition which was opened by President Wijetunga. Among others in the picture are Constitutional and State Affairs Minister K. N. Choksy, Education, Cultural Affairs and Indigenous Medicine Minister W. J. M. Lokubandara, Acting Minister for Information and Broadcasting A. J. Ranasinghe, Press Secretary to the President and Chairman of the Contemporary Arts and Crafts Association of Sri Lanka Harold Peiris, and Dr. Jayalath Jayawardana. Russian sculptor Dr. L. Carbel is at extreme left. (Picture by Roland Perera)

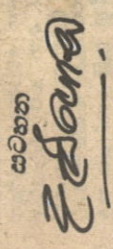
ජීවයෙන් පිරි මූර්ති දැක්ම

දැනට ජීවිතය අතර සිටින බොහෝ කලාකරුවන් ඇතුළු සුවිශේෂ පුද්ගලයන් කලින්ගේම හැඟුම් රුචි පැමිණ දැකබලා ගන්නා ආකාරය සිත්ගන්නා සුදු දර්ශනයකි.

මෙහි එන මූර්ති අතර විවිධ ක්ෂේත්‍රවලට අයත් පුද්ගලයන් දක්නට ලැබේ. මෙයින් බොහෝමයක් කලා ක්ෂේත්‍රයේ විවිධ අංශයන්ට දායක වුවේය. මේ සඳහා නම් කිරීමෙන් පමණක් උදහරණ වශයෙන් දැක්විය හැකිය.

ආචාර්ය බේල්ලනාවල විමලරත්න හිමි, මහාචාර්ය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර, මහාචාර්ය උ.වී. සුචරිත, මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න, මහාචාර්ය විමල් දිසානායක, මහාචාර්ය ගණනාච මංගියේකර, සිරිල් සී. පෙරේරා, එම්.ඒ. වාල්ස්, ප්‍රේමකුමාර, එච්.වී.වී. සිල්වා, උඩ් සුගතපාල ද, සිල්වා, උඩ් සේනානායක, වයිට් කොට්ටන, දොකර කිසිස විතාරණ, අරිසෙන්, අනුමුද්‍ර, කාරුණියේන සංසන්, මාලිකි, පොත්සේකා, සුනිල් ප්‍රේමරත්න, දෙනවක හාමිනේ, සෝමපාල භේරුකපුරේ, වික්වර, රත්නායක, සුනිල් එදිරිසිංහ, හාමිණි ලොත්සේකා, පරාක්‍රම නිරිඳුල්ල, සමරණ මල්වොට්ටි, මොනිකා රුවන් පතිරණ, රත්න ශ්‍රී විජේසිංහ සහ තවත් කලාකරුවන් හා විද්වතුන් ද සනාථ අනුරු නිර්මාණ මෙහි ද දැක ගැනීමට හැකිය.

සරත් වතුරුවන් මෙම මූර්ති දැක්ම රැස්කළේය. ආර්ය ආකෘතියක් මෙන්ම ඒ පිළිබඳ උනන්දුවක් දක්වන අයට අරුණකවීමට බොහෝමයක් අරුණකවීමට හොඳ හැසිරීමක් ලෙස ද සඳහන් කළ හැකිය.

සටහන
1994 අප්‍රේල් මස 22 වැනි සිකුරාදා

ගනිය නතිකම් පෙන්වා ඇත. දොස්තර ජේ.එස්. සච්චන්ද්‍ර පසුබිමෙහි අලවා තිබෙන පැරැණි මහකය අවධි කරයි. ආචාර්ය සරත් කොට්ටන ස්වභාවික වනාන්තරවලට දැඩිලෙස ඇදීම් කරන පුද්ගලයෙකි. ඔහුගේ රූපයට පසුබිම් වී ඇත්තේ ශ්‍රී කොට්ටන මර්සලින් ජයකොඩි පියඹාගමන් හැඟුම්බර රූප සිදුකළ විරණ ආදේශ කර ඇත. එමගින් අනෙක් මූර්තිවලට වඩා වෙනසක් මතු කරයි.

ඉහත සඳහන් උදහරණ කිහිපයක් තුළින් පෙන්වීමට අවශ්‍ය වූයේ මෙම මූර්ති තුළ පවතින හැඟුම්බර ස්වරූප හා පසුබිම පිළිබඳවයි.

තෙහෙල් ජයසේන, වයිට් සොට්ටින, ප්‍රේමසිරි කේමල සුනිල් ස්වභව කොට්ටන මුගුණිකා වල මුද්‍රි වූ මූර්ති හැඟීම බර නිර්මාණය කර තිබේ. නන්දා මාලිකියාගේ ස්වරූපය තුළ සබර පිළිබඳවයි.

මූර්ති සිලිස සරත් වතුරුවා

"නිර්මාණ" (THE CREATION) නමින් ප්‍රවීණය වූ මූර්ති දැක්මක් ලබන ඉරිදි වනාහෙන් දී (24) කොළඹ කලා භවනේ දී දැක ගැනීමේ අවස්ථාවට ලද වී ඇත. මෙම මූර්ති නිර්මාණය කර ඇත්තේ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ කළුතරවාර්ය සරත් වතුරුවා මහතා විසිනි.

1978 වසරේ දී සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ මූර්ති කලාව සම්බන්ධව උපාධියක් ලබාගත් ඔහු 1990 වර්ෂය දක්වා ජාතික කාරුණි සේවා සභාවේ කාරුණි සේවා නිලධාරියෙක් ලෙස සේවය කළේය. 1991 වර්ෂයේ සිට හොනම සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ කළුතරවාර්යවරයෙක් ලෙස සේවය කරයි.

සරත් වතුරුවා මහතා මීට පෙර එනම් 1980 වසරේ දී මැටි භාණ්ඩ පුද්ගලයෙක් ද පැවැත්වූයේය. මෙම ඔහුගේ මූර්ති පුද්ගලයන් විශේෂත්වය වන්නේ එහි එන මූර්ති සියල්ලම 1991 වන විට ජීවත්ව සිටි සුවිශේෂ පුද්ගලයන්ගේ ජීවන රූපය බවට නිර්මාණය කර තිබීමයි. මෙම පුද්ගලයන්ට මූර්ති 115 ක් ඉතිරි කර තිබේ. එම රූපවලින් ඔහුගේ පවතින හැඟීම බර ගති ලක්ෂණ විදහා පෑමට ඔහු උත්සාහ කරයි. මෙම රූප සියල්ලෙහිම මූර්ති පමණක් මූර්තිමත් කර තිබීම විශේෂත්වයකි.

Sculpture of S. Panibharat

By Madhubashini
Disanayaka

Walking through the Art Gallery was like walking through a forest of celebrities. The faces of people - artists, writers, actors as well as other well known personalities from various fields - floated up with startling familiarity, so that it was easy to say that the hand that had created them had been sure of touch and the artist's eye.

The professionalism of the exhibitor, Sarath Chandrajeewa, presenting 'The Creator - Hundred Impressions of Bronze' at the art gallery from 19 - 24 April, was apparent by the fact that it was not always necessary to glance at the name tag of the work to realize who it was moulded there in bronze.

"When an artist chooses his subject, he can do it for two reasons. He may be attracted to it aesthetically and want to create it objectively. Or he may have a personal regard for the subject or identify it as being important in some way and want to create it for that reason," Mr. Chandrajeewa said. This exhibition holds subjects which belong to the latter category. The sculptor has worked on the creations of 125 studies through the year 1991.

"I actually worked on

these as a project. But the pathetic situation in Sri Lanka is that no post-graduate degree of Fine Arts can be done here. In another country, I may have had a chance to present this for my Masters." And indeed, Lev Karbel, Professor of Sculpture at the Russian Academy of Arts who came to declare open the exhibition was of the opinion that the work done deserved academic consideration.

According to Chandrajeewa, a Bachelor of Fine Arts can only attain a post-graduate degree in another field like Architecture in this country. "It is a pity that all this knowledge in the field that is relevant to the artist is wasted. I wish more attention would be given to having post-graduate studies in Fine Arts here."

Sarath Chandrajeewa got his Bachelors Degree in Fine Arts from Kelaniya in 1978. Later, in 1988 he completed a post-graduate course in bronze casting at the Department of Sculpture, Royal College of Art, London. But according to him there is a limit to what education can give you. "All the technical subtleties and the theories can be learnt, but there is no way that anyone can teach the creativity that should exist within an artist," he says.

Sculpture, though

closely associated to painting, demands about sixty times the effort needed to create a painting. The painting aspect of the work is finished when the sculptor finishes moulding the model in front of him. But unlike in a painting, the work has a long way to go before it is completed.

"In other countries, a sculptor may have a team to take care of the technical aspects of sculpture like casting. But here, no one is trained to do that, so the sculptor would have to do the various stages himself, which takes a lot of time and effort," he said.

Chandrajeewa always works with the model in front of him. He does not believe in sculpting through a photograph, unless of course the subject is no more. He works at a terrific speed, which prompted Arthur C. Clark to dub him the 'human photo-copying machine'. Speed, he says, is important in some forms of art, and may help to get the feelings and emotion out. All the sculptures on show had been done within 4 hours.

Speed, of course, is not the criteria by which you can judge a work of art. But whatever the yardstick, Chandrajeewa's work seems to make the mark. He has shown his ability to create life through his fingertips.

THE SUNDAY TIMES SUNDAY, APRIL 24, 1994

Figures of bronze

ලබන ඉරිදි (මැයි 1 වැනිදි) ඩී. බී. විජේතුංග ජනාධිපතිතුමන් අතින් විවෘත වන රණසිංහ ප්‍රේමදස ජනපතිතුමන්ගේ ප්‍රතිමාව නිර්මාණය කළ සරත් චන්ද්‍රජීව මහතා ගේ මුර්ති දැක්මේ ප්‍රදර්ශනය වන පණිඹාරනයන්ගේ ප්‍රතිමුර්තිය අවියස නෙන් දල්වා බලා සිටින්නේ කලාගුරු පණිඹාරනයන් ය. මෙරට සම්භාවනීය පුද්ගලයන් සිය දෙනකුගේ ශිර්ෂ ප්‍රතිමුර්ති සහිත මෙම ප්‍රදර්ශනය මෙම 30 වැනිදි දක්වා කොළඹ කලාභවනේ දී පැවැත්වේ.
(ජායාරූපය - රෝලන්ඩ් පෙරේරා)

සිළුමිණ වස 1994-ක්වූ අප්‍රේල් මස 24 වැනිදි ඉරිදි

ශ්‍රී ලංකා සමකාලීන කලා හා කලා ශිල්ප සංගමයේ සරත් චන්ද්‍රජීව මහතාගේ මුර්ති නිර්මාණ දැක්මක් ඉකුත් 19 වෙනිදා කලා භවනේ දී ජනාධිපති ඩී. බී. විජේතුංග මහතාගේ ප්‍රධානත්වයෙන් විවෘත විය. සම්භාවනීය කලා කරුවන්ගේ මෙන්ම මෙරට ප්‍රකට පුද්ගලයන්ගේ ද උද්වෘත්තය මෙම මුර්ති දැක්මේ තබා ඇත. මෙම අවස්ථාවට ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සහ රාජ්‍ය කටයුතු ඇමති කේ. එන්. වොස්සි අධ්‍යාපන හා සංස්කෘතික ඇමති ඩී. ජ. මු. ලොකුබණ්ඩාර, ප්‍රවාහන රාජ්‍ය ඇමති ඒ. ජේ. රණසිංහ ජනාධිපති ප්‍රවාහන ලේකම් හැරල්ඩ් පීරිස් සහ රුසියානු මුර්ති ශි. පී ආචාර්ය කාර්බෙල් යන මහත්වරු ද සහභාගි වූහ.
(බුද්ධික විරසිංහ)

සතිඅත්ත ඇත්ත - 1994 අප්‍රේල් 30 සෙනසුරාදා

මුර්ති ගිල්පි සරත් චන්-
ද්‍රේවගේ සමකාරික විද්වතුන්ගේ
මුර්ති ප්‍රදර්ශනයක් නොලබන තලා
සවනේදී මේ දිනට පැවැත්-
වෙයි.
දැමානේ වැදී නායක ආරු-
ටර්ගේ නිසාගාමිගේ මුර්තියක්ද

මෙම ප්‍රදර්ශනයට ඇතුළත්ය.
නිසාගාමි තම පුත් ආරු
ටර්ගේ චන්තියා බැණ වන
ආනාපාන චරිතේ සුද්ධානිසා,
මුණුබුරු ආරු චරිතේ ගුණ
බණ්ඩියා සහ දැමාන විද්වතුන්
ප්‍රාචී බණ්ඩා මහතාද සමග

පැමිණ තම මුර්තිය ඇතුළු ප්‍ර-
දර්ශනයට තමා ඇති මුර්ති
නැරැඹී අවස්ථාව.
මෙම මුර්ති ප්‍රදර්ශනය ලබන
30 වැනිදා දක්වා පැවැත්වෙයි.
ජායාරූපය -
සුමනචන්ද්‍ර ආරිච්චංග විසින්

1994 අප්‍රියෙල් මස 29 වෙනි සිකුරාදා දිවයින
රුව දෙස හෙත් යොමා...

ශ්‍රී ලංකා සමකාරික කලා හා
කලා ගිල්පි සංගමයේ
මෙහෙයවීමෙන් ප්‍රවීණ මුර්ති
ගිල්පි සරත් චන්ද්‍රවිසානගේ
මුර්ති දැක්මක් පසුගිය 19 වැනි
දින ජාතික කලා හවනේ දී
විවෘත විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රසිද්ධියට පත්
මහා ප්‍රාදේශයන්, විද්‍යාඥයන්,
කලාකරුවන්, සංගීතඥයන්,
සිනමා නළු නිළියන්, ඉහළ
පොළේ සමාජ සේවකයන් හා
වෙනත් ප්‍රසිද්ධ ප්‍රදර්ශනයන්ගේ
මුර්ති 115 ක් පමණ මෙම මුර්ති
දැක්මට අයත් විය.

මුර්තියට අදාළ ප්‍රදර්ශනව
සිය අභිමුඛයේ තබාගෙන මෙම
මුර්ති 115 ම නිර්මාණය කළ
සරත්චන්ද්‍ර විසානට, එක් උද්විකය
ගීර්ණයක් නිම කිරීමට පැය
දෙකකට වඩා කාලයක් ගත වී
නැත.

සරත්චන්ද්‍ර විසාන
ජාත්‍යන්තර කීර්තියට පත් ප්‍රවීණ
සිනමා අධ්‍යාත්ම ලෙස්ටර් ජේම්ස්
පිරිස් මහතාට සිය අභිමුඛයේ
තබාගෙන ඔහුගේ සිය නිර්මාණය
කරන්නේ මෙසේය.
ප්‍රදර්ශනය (මෙට) 80 ගැහැද දක්වා
පැවැත්වේ - අනුර බාලසුරිය -

රූප භෞතීය බැලීමට ඇවිත්...

"තොටන්නේ රූප පොර්ට්‍රේට්?"
(මේ රූකී රූපයද?)
"ඒ ජාතික ඇත්තකයි" (මව්!
මව්!! මෙතෙ රූපය තමයි.)
මේ දිනටම කොළඹ ජාතික
කලා භවනේ පැවැත්වෙන සර්ව
වන්දනා මධ්‍යස්ථානයේ ඉරිදි ප්‍රදර්ශන
ය නැරඹීම සඳහා රැදිනායක
නිසානම් ඇතුළු රැදි පිරිසක්
කොළඹ රැදි ගම්මානයේ පිට
මෙම ඉරිදි ප්‍රදර්ශනය සඳහා

තමා ඇත සිය ඉරිතය දෙස රැදි
නායක නිසානම් ප්‍රදර්ශන
මෙන් බලා සිටින විට
නිසානම්ගේ ඇඳුමක් බැහැර වන
දර්ශන විදුලාචනි තමාගේ
ප්‍රංචි බණ්ඩා "තොටන්නේ රූප
පොර්ට්‍රේට්" ඇසුරින් නිසානම්
සතුටුදායක මනුෂ්‍යයන් සඳහා
"ඒ ජාතික ඇත්තකයි" කීවේ,
ඉරිදි පිළිබඳව මෙතෙ පව
කරමිනි.
නිසානම් සමග පැමිණි
ඉන්ද්‍රජිත් පුත් රූප රචන

රන්තිනා බැහැර වන රූප
රචන මෙන් සිදු බැවින්, මුහුදු
වන ඉණ බණ්ඩා හා ඇඳුමක්
බැහැර වන තමාගේ
සුදුබැවින්ද ජාතිකයන් සිටිති.
ශ්‍රී ලංකා සමාජවාදී කලා හා
කලා ශිල්ප සංගමයේ සභාපති
නැරඹීම් පිරිස් මෙතෙ ද
පසෙකින් සිටී.
මෙම ප්‍රදර්ශනයේ මෙස 30 ට
දක්වා ඇත්තේ,
(ජාතිකයන් සමඟ පවතින)

Sculptor Sarath Chandrasekera welcomes Veedha Chief Tishahmy to his exhibition of portrait sculptures at the national Art Gallery, Colombo held recently.
A bust of Tishahmy sculptured by Chandrasekera is in the background. (Picture by Sudath Silva)

A Cultural Commentary by Pheratima

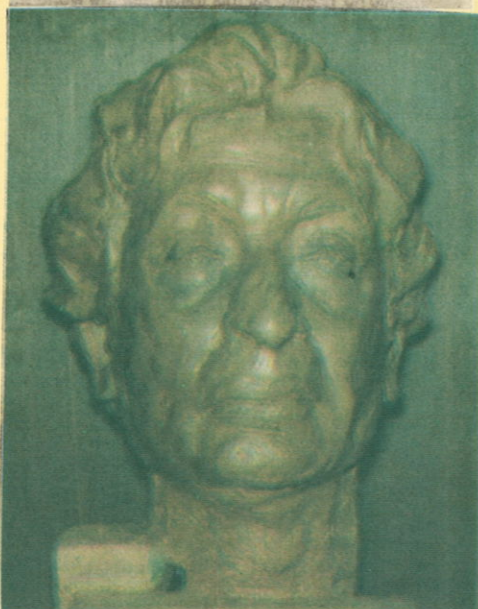
'Creations' for a National Museum

Attracted by a colourful poster hanging on a tree, which told him of an Exhibition of Sculpture called "The Creation", Pheratima was on his way to the National Art Gallery on Ananda Coomaraswamy Mawatha to see it, when he was distracted to a flower exhibition taking place on the other side of the road. "Flowers", said Pheratima to himself "are, after all, creations, though of a different creator", and flowers, he remembered had been the first objects of beauty to feast Pheratima's aesthetic sense. Though he had been there with these creations of God (or nature if you will) since his childhood, he didn't mind staying on a little longer with them at the Vihara Maha Devi Park, but time was running out, and the evening shadows falling, so he veered back to his original destination.

I must say, Pheratima never regretted the decision to change course. The "Creations" exhibited at the National Art Gallery provided him with an experience of a kind he had not ever known before. (Do not call this hyperbole till you've done your own visit). The sculptures on show were a hundred heads in bronze created by a bespectacled and goat-bearded young man, Sarath Chandraseeva, a lecturer at the Institute of Aesthetic Studies of the University of Kalaniya. The human head that had been behind these creations has actually been deft and the crowd that was present at the time of Pheratima's visit was certainly encouraging. The people of his country, Pheratima has always believed, when given a good thing, knows how to recognize it.

An ocean of heads

The hall of the Art Gallery's felt-wing was an ocean of heads, as Pheratima entered it. They were the heads of local personalities of our time who, for some strong reason, mostly aesthetic, had impressed the sculptor. Each bronze represented a personality who, during the last ten or twelve years, if not for a longer period had played some significant role in the cultural life of the nation, most of them in the sphere of arts and letters, and a few from the world of science. From

Gananath Obeysekera

the distance of the entrance, I saw the head of Amaradeva on to my left and to my right the head of Nanda Malini, both holding affectionally their favourite instruments. Somewhere in the centre were Chitrasena and Vajira, guru and pupil, inseparably pound to the dance. Dr. P. R. Anthoniz was almost slipping his surgical hands into his surgical gloves.

At the far end of the gallery was Henry Jayasena with a characteristic finger on his left cheek and, not far behind, was his dramatist-contemporary, Sugathapala de Silva of the dishevelled hair and balding head. Not far from them too were Trelicia Gunawardana of Lucihamy fame and posters Monica Ruvanpathirana with her

typical hair knot. In between was novelist and writer, K. Jayatilake of the rough exterior and the sensitive heart, neighbour to Madawala Ratnayaka looking like a pastoral poem, sensitive whether and without. Two confident faces of women were that of Somalatha Subasingha and Anoja Weerasinghe, placed at either extreme of the hall, as they are in the world of cinema and stage.

In the Perahera

Panibharata, exponent of the traditional Kandyan dance, S. P. Charles, of the art of Bali painting, Premakumar Epitawela, still remembered for his ballet Salalihini Sandesa and Avan-Gardist like Siri Gunasinghe, pioneer of the Nisandas school were all in Chandraseeva's perahera of personalities.

Appropriately, against the opposite wall to Henry Jayasena and Sugathapala de Silva were three other men of the theatre — their hands themselves suggestive of their contributions. There was the bust of the late Dayananda Gunawardana on a stand with colourful traditional floral motifs, and of Jayalath Manoratna on a stand with a Talamala design. Bandula Jayawardene was in a mood of sophoclean tragedy on a stand suggestive of Greek architecture while Dr. Roland Silva had a stand inscribed in Brahmi script. Gunadasa Amarasekera too was in a contemplative stance while Nihalsingha stood staid and stolid.

There were also the noteworthies of the clergy, the Ven. Walpola Rahula and the Revd. Fr. Ernest Porutota, Gananath Obeysekera was a virtual Greek Apollo with a head of Medusa's hair, and in the same collection was his film-director brother Vasanta. I must confess it took me some time to identify Edirivira Sarachchandra and A. V. Suraveera while a little more time to justify Sarath Amunugama and Gamini Fonseka's presence until I recalled they were there by their own right as artists and not politicians. Several years ago one used to think of Amunugama as a poet of promise and a critic with an incisive insight and I have never failed to enjoy a performance of Gamini Fonseka, on the silver screen.

Chandraseeva's selections, however, had not been dependent entirely on print-media publicity. He had in his collection many men who had rendered unforgettable silent service, unknown to publicity. Such were H. D. Sugathapala, one-time Principal of Royal Primary who had played a significant role as Chairman of the Sinhala Drama Panel and paved the way for many of the theatre personalities whose heads adorn this exhibition. In the same category of silent workers were Somapa-

Vasanth Obeysekera

la Hevakapuge and the late Piyasena Gunatilleke. Last but not least among these was Harold Peris, President of the Contemporary Art and Crafts Association of Sri Lanka who were the sponsors of this exhibition.

One of the heads in the collection, that of sculptor Tissa Ranasinghe Chandrajeeva's Guru would be well known to the world of art as the face of one-time principal of the College of Fine Arts which is now the Institute of Aesthetic Studies. But less well known yet relevant to the subject of this exhibition is the fact that, virtually two decades ago, three heads sculpted by him were the first acquisitions of similar sculpture acquired by the National Art Gallery — the heads of Romulus Silva and Annie Boteju of the Tower Hall stage and of Senerath Paranavitana who needs no introduction.

But the present exhibition is a vaster store than that of the guru. Chandrajeeva's selection is based on different criteria. It depicts a slice of Sri Lanka's cultural history, a period of re-awakening most lively and far-reaching in its effects, a period created not by a single human hand but by social forces that are clearly distinguishable and nationally important. According to these criteria, there is no doubt there could have been many more sculptures here but the artist undoubtedly had practical reasons for limiting his work and inevitable circumstances of time and funds.

For a permanent gallery

Pheratima joins the many who were of the view that this excellent collection should form the nucleus of a permanent gallery of Sri Lanka's National Museum. These fine sculptures need not be allowed to perish like the flowers on the other side of the road. Let not "No Money" be the answer to this majority plea.

Pheratima would like to add that he saw in the newspapers a photograph the President himself opening the exhibition with the Minister of Culture and Education by his side, in a mood of joy I've never seen him in before. Let us hope that this proposal reaches their ears and is realized soon.

Veddahs admire sculptured Tissahamy

These Veddahs from Bintenna were among the large crowds from all walks of life who viewed the exhibition of Creative Sculpture now being held at the Art Gallery Colombo. The visitors are veddahs seen admiring a sculpture of their

leader Tissahamy. At left (in white) is Harold Peiris, President of the Sri Lanka Contemporary Artists Association which sponsored the exhibition. (Picture by Saranapala Pamunuwa)

සීමා මාසිම් ජය ගත් මුර්ති ශිල්පී ව්‍යුජීව

සරත් වන්දනාවේ මුර්ති පුද්‍රණයක් වී. ඩී. විජේතුංග ජනාධිපතිතුමා ඇතිත් නොබෝද ජාතික කලා භාරයේදී විවෘත විය. මෙම පුද්‍රණය ශ්‍රී ලංකාවේ වික්‍රම මුර්ති කලාව ගැන උනන්දුවක් දක්වන කාණේ දැඩි අවධානයට යොමු විය යුතු සිද්ධියකි. එයට අදාළ ශ්‍රී ලාංකික සමාජයේ ජීවත්වන කලාකරුවන්ගේ උඩුකය මුර්ති සියයක් වැනි විශාල සංඛ්‍යාවකින් අයත් විය.

ශ්‍රී ලංකාවේ නව පරපුරේ කලාකරුවන් අතර ස්වයංචයකින් යුතු ප්‍රකාශන ශෛලියක් ඇතිකර ගැනීමේ අභ්‍යන්තරයේ යෙදී සිටින මුර්ති ශිල්පියකු වශයෙන් සරත් වන්දනාව ඉදිරියෙන් ම සිටී. මෙයට කලකට ඉහතදී එනම් 1990 වසරේදී වන්දනාව මුහුණේ බිරිඳ ජාතික සමග මේ ජාතික කලා භාරයේදී ම පැවැත්වූ මානුෂ්‍යත්වය දැක්ම ශ්‍රී ලංකාවේ පැවැති කලාපුද්‍රණ අතරින් තරමක්තරයෙන් සිත් සසල කරවන අන්දමකි. ආවේණික ලබාදුන් පුද්‍රණයක් වී යැයි මම සිතමි. මුර්ති ශිල්පියකු ලෙස වන්දනාව සම්බන්ධයෙන් එදින ඇති කරගන්නා ලද බලාපොරොත්තු මෙම පුද්‍රණය නිසා නවදුරටත් තහවුරු වන බව කිව යුතුය.

අන්තර් බැලීම

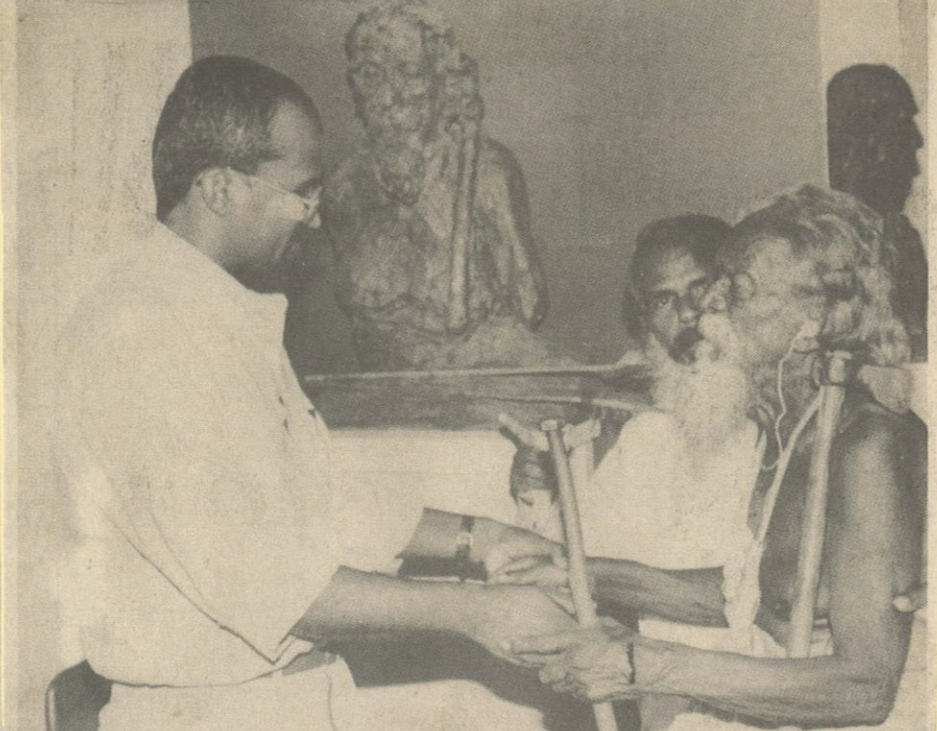
සරත් වන්දනාව 1978 කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ ලලිත කලා (මුර්ති) වේදිඋපාධිය දිනා ගත්තේය. අතතුරුව ලන්ඩන්හි රාජකීය කලායතනයේ මුර්ති අංශයට ඇතුළත් ව ලෝහ වාස්තු ශිල්පය පිළිබඳ වර්ෂයක පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාවක් සම්පූර්ණ කෙළේ ය. ඔහු උපාධි අපේක්ෂකයකු ව සිටි අවදියේ සිට ම විවිධ අන්තර් බැලීම් කරමින් නිරන්තර අභ්‍යන්තරයේ යෙදුණු කලාකරුවෙක් විය. 1972 දී ලංකා බෞද්ධ ශිෂ්‍ය කලා පුද්‍රණයේදී රත්පදක්කමක් හා ප්‍රථම ස්ථානය දිනා ගත් අවස්ථාවේ සිට මේ දක්වා ඔහු ගේ නිර්මාණ විවිධ පුද්‍රණවලදී ඉහළින්ම අගය කරනු ඇත. ඔහු මෙකල ශ්‍රී ලංකාවේ නිර්මාණාත්මක හැකියාවෙන් මෙන්ම වෘත්තීමය වශයෙන් ද ඉහලට සාර්ථකත්වයක් පෙන්වන මුර්ති ශිල්පියෙකි.

ඔහු විසින් තෝරා ගන්නා ලද විෂය ක්ෂේත්‍රය නිසා ම මේ මුර්ති පුද්‍රණයේදී වන්දනාවට ශිල්පියකු වශයෙන් සීමාවන් ගණනාවක් ම ඇති වී තිබේ යයි සිතමි. ඉන් පළමුවැන්න මෙහි එන මුර්ති සිය-

ල්ල පුද්‍රණලද වීමයි. දෙවැන්න ඒ සියලු ම පුද්‍රණ රූප බෙහෙවින් එක සමාන තලයක ඒවා වීම ය. එනම් ඒ මුර්තිවලින් නිරූපිත පුද්‍රණයන් බොහෝ දෙනෙක් වයසින් ද පරිණතභාවයෙන් ද අධ්‍යාත්මික පොරොත්වයෙන් ද එක හා සමාන තත්ත්වයක අය වෙති. තුන්වැන්න පුද්‍රණ රූ වශයෙන් ගත්ත ද ඒ සියල්ල උඩුකයට, බොහෝ විට ශීර්ෂයට සීමා වූ මුර්ති වීම ය. මේ නිසා මේ පුද්‍රණය තරමක් රසිකයාට දක්නට ලැබෙන්නේ එක සමාන

ව්‍යාද සහිත දීර්ඝ සාකච්ඡා මේ අවස්ථාවේ මගේ සිහියට නැගෙයි. ඒ ගැන යමක් මෙහිදී සඳහන් කිරීම හැම අතින්ම උචිත වෙතියි සිතමි. ඒ තුළින් පැන නැගෙන එක් කරුණක් නම් අපේ රටේ පුද්‍රණ රූපයක් ගෝචරයෙන් මුර්තියක් නිර්මාණය වූ විට එය තරමා වාද විවාද පවත්වනු තබා එවැන්නක් ගැන වචනයක් දෙකක්වත් ප්‍රකාශ වන්නේ ද යන්න ය. දෙවැනි කරුණ ඒවත් වඩා මුර්ති ශිල්පියෙකු හරහා වෙන යොමු වත්-

ආකාරයට බව ය. ඒ අනුව මයා-කොවුස්කි කියා සිටි දෙය වූයේ "කවියා සෘජුව කථා කළ යුතුය. දැඩිව කථා කළ යුතුය" යන අදහස නිසා මයාකොවුස්කිගේ ඉහත කී ප්‍රතිමාව දරණු රුදු එකක් වීම අත්‍යන්තරයෙන්ම සුදුසු බවත් ය. වන්දනාව ගේ මේ පුද්‍රණයට ඇතුළත් පුද්‍රණ මුර්ති ඇඟයීමේදී ඉහත කී කරුණ සිත්හි තබා ගැනීම වැදගත් වෙයි. පුද්‍රණයට ඇතුළත් මුහුර්ති බොහෝමයකින් නිරූපිත පුද්‍රණයාගේ බාහිර ස්වරූපය

මුර්ති රාශියකි. මේ තත්ත්වය තුළ වුව ද වන්දනාව සාර්ථක මුර්ති පුද්‍රණයක් ඉදිරිපත් කර ඇති බව කිව යුතු ය.

මේ පුද්‍රණය විවෘත කිරීමේ උත්සවයට සුප්‍රකට රුසියානු මුර්ති ශිල්පියෙකු වන ආචාර්ය කාබෙල් ද සහභාගී විය. ඔහු දැනට ගෝල්ස්ස් පිටියේ ඇති බණ්ඩාරනායක ප්‍රතිමාවද නිර්මාණය කළ ශිල්පියා ය. මේ සුප්‍රකට රුසියානු මුර්ති ශිල්පියා විසින් නිර්මාණය කරනු ලැබ

මොස්කව් තුවර ගෝර්කි වතුරාශයේ පිහිටුවන ලද මහාකවි මයාකොව්ස්ගේ ප්‍රතිමාව සම්බන්ධයෙන් එකල සෝවියට් දේශයේ රසිකයින් හා විචාරකයන් අතර ඇති වූ වාද

නකි. මයාකොවුස්කි කවියාගේ ප්‍රතිමාව ගැන සිදු වූ සාකච්ඡාවේදී බොහෝ දෙනෙකු කියා සිටියේ තුරුණු විශේෂී ම මියගිය කවියාගේ රුව ප්‍රියමනාප ලෙසින් නිරූපනය කිරීමට ඉඩහිටියේ එය දරණු රථආකාරයකින් දක්වා තිබීම වැරදි බවය.

රසකයින් හා විචාරකයන් රැසක් සහභාගී වූ මේ සංවාදය අවසාන කරමින් කලාවිචාරක මහාචාර්ය කබල් නිකොව් කියා සිටියේ රූපය නිර්මාණය විය

යුත්තේ පුද්‍රණයා ගේ පෙනුම ඒ ආකාරයෙන් ම ඉදිරිපත් වන අන්දමින් තොව ඔහු විසින් සමාජයට ඉටු කළ මෙහෙය මුර්තිමත් වන

මෙන්ම අධ්‍යාත්මික කාය සෞන්දර්යය ද මුහුර්තිමත් වෙයි. අමරදේවයන් ගේ මුර්තියක් ඔහු සංගීතය විෂයෙහි කරනා ලද කැපවීම පෙන්නුම් කෙරෙයි. අමරදේවයන් විනාව වැළඳ ගෙන සිටින්නේ සංගීතයන් සිය ජීවිතයන් එකක් යයි පෙන්වන්නට මෙකි.

සංකේත

මෙතුරුදී විනාව සංකේතයක් වෙයි. පතිභාරය අර්ක් ගේ උඩු කය සමග ඔහු ගේ අතක් උය

දෙසට යොමු වී ඇල හැඩයකට නිබේනු දක්වෙයි. පනිඟාරන ශරීරයේ මේ ඉරියව්ව අපට හුරු පුරුදු එකකි. එහෙත් එය එදිනෙදා ජීවිතයේදී ඔහු වෙත දක්නට ලැබුණු ඉරියව්වකට වඩා උඩරට තාවකරුවෙකු වශයෙන් ඔහුට හිමි අත්‍යවශ්‍ය ඉතිරි කිරීමට වූවුද සුදුසු සියුම් ලක්ෂණයක් වශයෙන් මේ

මුර්තියෙහි යෙදෙයි.
 ජෝර්ජ් ක්වීන්තර වටාපොතක් අතැතිව පවත් සලමක් සිටීම අපට හුරු පුරුදු දකුමකි. වන්දනාව විසින්

කීර්තිමය ජෝර්ජ් ක්වී මුර්තියේද අතක වටාපතක් දක්නට ඇත. එහෙත් එය මුර්තිය හා බැඳී පුද්ගලයාගේ අධ්‍යාත්මික කාය මුර්තියක් කිරීමට රුකුල් දෙන සංකේතයක් නොවේ. ඇතැම් කෘතියක මේ වැදගත් ලක්ෂණය ආකාරයෙන් අර්ථාන්විතව නොයෙදෙන බව පෙනෙයි. මේ ගැන වන්දනාවෙන් අවධානය මතු වඩාත් විමසිලිමත්ව යොමු විය යුතු යයි සිතමි.

එක ශිල්පියකු අතින් බිහිවූ පුද්ගල රූප මෙපමණ සංඛ්‍යාවක් ඇතුළත් පුද්ගලයන් දක්නට ලැබීම ඇතිනේම ආශ්චර්යමත් සිදුවීමක් වැනිය. වන්දනාව තුළ ඇති කීර්මාණාත්මක හැකියාව හා උද්වේගය අතිශය ප්‍රසංසනීය බව අමුතුවෙන් කිව යුතු නොවේ. කීර්තන ආභාෂයක් කලාත්මක පරිකල්පනයක් මගින් වන්දනාවට උසස්ම මුර්ති ශිල්පියකු විමට හැකිය. ඒ සඳහා නව එක් දෙයක් ද අවශ්‍ය ය. එහෙත් එය නම් මොරටෝදී සොයා ගැනීම අපහසු ය. ඒ නූතන කලා විචාරයයි.

සිරිමල් ලක්දසිංහ
 ජාතික කොතුකාගාර දෙපාර්තමේන්තුවේ වැඩබලන අධ්‍යක්ෂ

President D. B. Wijetunga has a word with Chancellor of the Moratuwa University and world renowned science fiction writer Dr. Arthur C. Clarke at the Art Gallery, Colombo Tuesday just after opening an exhibition of 100 busts sculptured by Sarath Chandrasekera. Dr. Clarke's bust was one of them. Also in the picture (partly covered) is Acting Minister for Information and Broadcasting A. J. Ranasinghe. (Picture by Roland Perera)

ලංකෝනිය

"මන්න දේශපාලකතුමා ප්‍රතිමාවන නියමේට හැදුවා. ආයෙ කිසි වෙනසක් නෑ. මබ තුමා වගේමයි."
 "හැබූව ? කොහොම ද ලංකෝනිය හරියටම වාගේ ම මේක හැදුවේ"
 "ප්‍රතිමාවේ මම ගෙඩිය හඳුන්න මං පාවිච්චි කළේ තනිකරම කිරීමට.

දිවුල්ලන්වගේ හීන්සරය

මේ ප්‍රදර්ශනයේ කලාකාරයන්ගේ මලු විතරක් සියෙන්න දේශපාලනඥයන්ට මලු නෑති හින්ද වෙනන මන!

තමිල්නාඩු ප්‍රාන්තයෙන් පිදුම් ලබන සාහිත්‍යධරයෝ

ලිපි අංක 1

ඊ. යූ. පෝප් - දෙමළ සාහිත්‍යය ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය කළ මෂනාරිවරයා

සිරිත් වන්දනා නමැති ප්‍රවීණ මූර්ති ශිල්පියා විසින් ගත වූ දිනවල කොළඹ කලා භවනේදී පවත්වන ලද යෙදුණු මූර්ති දක්වන තැරැව්මත් 94. 4. 24 දා දිවයින ඉරිදා සංග්‍රහයෙහි පළ වූ 'විජේ සෝමයෝ හිත්සාරය' කියවීමත් නිසා මේ ලිපිය ලියන විට මට සිත් විය. සිරිත් වන්දනා මූර්ති දක්වන වූ කලී සියයකට අධික පිරිසකගේ ප්‍රතිමූර්තිගත ශිර්ෂ ඵකතුවකි. එකී සියයකට අධික ශිර්ෂ අතර එකම දේපාලනාඥයකුගේ සිරසක් හෝ දකිනට නොලැබීම මේ කාලයේ භාවිත රසිකයන් කළ යම්බඳු විස්මයක් දන වූ සිද්ධියක් විය. මන්ද, දේපාලනාඥයන්ගේ විනා කලාකරුවන්ගේ හෝ විද්‍යාඥයන්ගේ පිළිම නෙළීම අපට මදක් ආගන්තුක කාර්යක් බැවිනි. විජේසෝම, හිත් සාරයෙන් ඒ ගැන පළ කළ අදහස මෙබඳුය. 'මේ ප්‍රදර්ශනයේ කලාකාරයන්ගේ මළ විහරක් කියෙන්නො දේපාලනාඥයන්ට මළ තැනි හිත්ද වෙන් මනෝ!'

අපේ රට පුරා හන්දියක් හන්දියක් ගානේ නොළා ඇති පිළිම සංඛ්‍යාව ගණන් කර බැලුවොත් ඒ අතර වැඩි වශයෙන් දකිනට ලැබෙන්නේ දේපාලනාඥයන්ගේ ප්‍රතිමායැයි කිව හැකිය. යුද්ධය පවත්වාගෙන යාම සඳහා රජය විසින් නෙළනු ලබන 'රණවිරු ප්‍රතිමා' ද දන් දන් දකිනට ලැබේ. මේ භූරෝන්ට ටිබෙට් ජාතික එස්. මහින්ද හිමි, පියදාස සිරිසේන, කුමාරතුංග මුනිදාස වැනි සාහිත්‍යධරයන්ගේ ප්‍රතිමා කිහිපයක් ඊට උචිත වූ කැන්වල මෙන්ම අනුවිත වූ

කැන්වල අද පිහිටුවා ඇති සැව දකිනට පුළුවන. සිරිත් වන්දනාවගේ මූර්ති දක්වන තැරැව් මට සිහිපත් වූයේ මා පුරා වසරකට ආසන්න කාලයක් ජීවත් වූ ඉන්දියාවේ තමිල්නාඩු ප්‍රාන්තයෙහි ප්‍රතිමා ප්‍රතිෂ්ඨාපන පිළිවෙතයි. මන්ද, තමිල්නාඩු ප්‍රාන්තය ද මූර්ති ශිල්පය මගින් සාහිත්‍යධරයන්ට උත්තමාවාරය පුද කරන්නා වූ දේශයක් වන බැවිනි. දෙමළ ජනයා තමිල්නාඩු ප්‍රාන්තයේ සුන්දරතර ස්ථානවලින් එකකි. මදුරාසි නගරයේ කලබලකාරී ජීවිතයෙන් හෙළිබත් වූ ලොකු කුඩා දුප්පත් පොහොසත් කොයි කවුරුන් විධා නිවා ගැනීම සඳහා යන්නේ මැරිනා මුදු තීරයට යි. දිගින් හා පළලින් අති විශාල වූ මේ මුදු තීරය ලෝකයේ වඩාත් විශාල හා දර්ශනීය මුදු තීරයන්ගෙන් එකක් ලෙස තමිල්නාඩු සංචාරක මණ්ඩලය හඳුන්වා දී තිබේ. ප්‍රධාන පෙළේ දේපාලනාඥයන්ගේ මැතිවරණ රැස්වීම් පැවැත්වෙන්නේද මෙහිදීය.

මුදු තීරයේ රැස් කන දශ ලක්ෂයකට අධික ජනකායට කලීකයා හෝ වේදිකාව නොපෙනෙන බැවින් එබඳු රැස්වීම්වල දී තැනින් තැන රූපවාහිනී යන්ත්‍ර සවි කිරීම සංවිධායකයන්ගේ සිහි මේ රාජීවී ගාන්ධිලා, කරුණානිධිලා, ජයලලිතලා තීරන්තරයෙන් කැ මොර දෙන එබඳු තැනෙක සාහිත්‍යධරයන් පිරිසකගේ යෝධ ප්‍රතිමා පංක්තියක් අතිශය ආකර්ෂණීය ලෙස අහස් කුස වෙත නැගී සිටිනිය යන්න අපට අදහස ගත නොහැකි කරමි ය. එහෙත් එය සැබෑවකි. මැරිනා මුදු අද්දර රට දෙසට නොඑසේ නම් කෝටි පහක්

පමණ දෙමළ වැසියන්ට මුහුණලා, මුහුදට පිටු පා සිටින්නාහු දෙමළ සාහිත්‍යයට අනුපමේය මෙහෙයක් කළ කවි කිව්දියෝ යි. (කොළඹ, ගාලුමුවදොර අපේ දිවංගත දේපාලනාඥයන්ගේ ප්‍රතිමා පිහිටුවා ඇත්තේ රටට පිටුපා මුහුදට මුහුණ ලා සිටින ආකාරයටයි.) භාරතියාර්, භාරතීදාසන් වැනි මෑත භාගයේ විසූ දෙමළ කවීන්ගේ ප්‍රතිමා ද කිරුවල්ලුවර්, ඉලංගෝ අඩිගල්, මාවෙයාර් වැනි පැරණි දෙමළ කවිකිව්දියන්ගේ ප්‍රතිමා ද ඒ අතර වෙයි. තවත් විශේෂ ප්‍රතිමා 2 ක් මේ පිළිම පෙළ අතර ඇත. පළමුවැන්න, කණ්ණගිගේ ය, දෙවැන්න, ඊ. යූ. පෝප් පියතුමාගේය.

කණ්ණගි දේවිකාවක නොවේ, මහාකාව්‍යයක කථා නායිකාවකි. සැබෑවින් දෙමළ සාහිත්‍යයේ කණ්ණගි යනු අපේ පත්තිනි වීරවරිය ද මේ දර්ශනීය ස්ථානයෙහි ස්ථාපිත කළ බව යි. ඉලංගෝ අඩිගල් වනාහි ක්‍රි. ව. 100 - 500 අතර කාලයේ ජීවත් විණැයි සැලකෙන ජෙන යතිවරයෙකි. ඔහු විසින් රචිත සිලප්පදිකාරම් මහාකාව්‍යය දෙමළ සාහිත්‍යයේ පැනෙන ප්‍රථම මහාකාව්‍යය ද විසිෂ්ටතම මහාකාව්‍යය ද වේ.

ඊ. යූ. පෝප් හෙවත් ජෝර්ජ් උග්ලෝවි පෝප් වූ කලී කණ්ණගි හැරුණු කල මේ ප්‍රතිමා පෙළට අයත් අනෙක් විශේෂ තැනැත්තා ය. දෙමළ ජනයා, ඔහුගේ ප්‍රතිමාව මැරිනා මුදු වෙරළෙහි පිහිටුවා ඇත්තේ දෙමළ සාහිත්‍යයට හේවිය කළ දෙමළ සාහිත්‍යධරයන්ට මතු නොව අන්‍යාගමික අන්‍යජාතිකයන්ට වුව සිය කැනවේදිකාව පළ කරන්නට තමන් නොපසුබට වන බව අපට හතවමිනි. පෝප්, 16 වන සියවසෙහි දකුණු ඉන්දියාවට පැමිණි ක්‍රිස්තියානි මෂනාරීන් තීරපරාදේ මරා දමීම නිසා කිහිප දෙනාගෙන් කෙනෙකි. 1820 අප්‍රේල් 24 දා ප්‍රිත්ස් එඩ්වඩ් කඩා පොළොවේ ගසා මදුරාපුරය දූපතේ උපන් පෝප් දෙමළ ගින්නෙන් දවාලුවාය. මැරිනා

මුහුදු වෙරළේ ඇති ප්‍රතිමාව විදහා පාහේන් ඇයගේ මේ ක්‍රියාවයි. කණ්ණගියගේ ප්‍රතිමාව යට කී ප්‍රතිමා පෙළට එක් කළේ ඇය දේවත්වයට පත්වූ කාන්තාවක නිසා නොවන බව නම් අවධාරණයෙන් සඳහන් කළ යුතුය. මන්ද, කණ්ණගියට විධා කෝටි වාරයක් වටිනා දෙව් දේවතාවන් හින්දු දේව මණ්ඩලයේ සිටින බැවිනි.

කණ්ණගිය නිර්මාණය කළ, නොඑසේ නම් සිලප්පදිකාරම් මහාකාව්‍යය නිර්මාණය කළ ඉලංගෝ අඩිගල්ගේ ප්‍රතිමාවක් ද කණ්ණගි ප්‍රතිමාවට තුදුරේ පිහිටා තිබේ. එසේ නම් අපට උපකල්පනය කරන විට සිදු වන්නේ ඉලංගෝ අඩිගල්ගේ පිළිමයක් තැනීමෙන් කප්තියට නොපත් දෙමළ ජනයා ඔහු කළ කණ්ණගිය

කණ්ණගි සිලප්පදිකාරම් මහා කාව්‍යයේ කථා නායිකාව

මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න

ගත්තේ ධර්ම ප්‍රචාරය සඳහා ඉන්දියාවට පැමිණෙන්නට නැව් නැංගාටත් පසුවයි. නැව් ගමනට ගත වූ අව මාසය තුළ ඔහු දෙමළ භාෂාව පිළිබඳ කෙබඳු පරිචයක් ලද්දේ ද යත් මදුරාසියට ගොඩ බව සැණින් සිය පළමු දෙසුම දෙමළ බසින් කරනට සමත් වූයේය. මදුරාසියේ ශ්‍රීෂ්මය ඔහුට ඔරොත්තු දුන්නේ නැත. එහෙත් ඔහු දෙමළ බසටත් දෙමළ රටටත් ආලය කළේය. එබැවින් සිය වාසස්ථානයේ පොකුණක් තනා එහි කරවටක් ගිලිගෙන ඔහු දෙමළ පත පොත කියවීය.

ඉන් අනතුරුව සම්භාව්‍ය දෙමළ කෘති ඉංග්‍රීසි බසට පරිවර්තනය කරමින් අපරදිග ලෝකයා වෙත ගෙන ගියේය.

තිරුක්කුරල්, තිරුවාවකම්, තාලචියාර් ඔහු විසින් පරිවර්තිත කෘති කිහිපයකි. මේ අතරින් තිරුක්කුරල් ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය අද්විතීය, අසාමාන්‍ය අනග්‍රහණීය, අමරණීය කෘතියක් ලෙස සලකනු ලැබේ. ඊට හේතුවී ඇත්තේ

ඇතැම් කවිවලට ඔහු සපයා ඇති අර්ථකථන දෙමළ අවුච්චාරවිතේ අර්ථකථනවලට ද වඩා තිරවදා, ඖචිතය

ඖචේයාර් ගැන තොදන්නා කෙනෙක්, ඖචේයාර්ගේ කවියක් නො කියවූ කෙනෙක් දෙමළ ජනයා අතර නැත. ඇය මේ ජනප්‍රියත්වය දිනාගෙන සිටින්නී කුඩා දරුවන් සඳහා ලියූ ආත්තිවුඩි, මුදුරෙර, කොන්රේවේන්දන්, නල්වලි වැනි ඉතා කුඩා කවිපොත් කිහිපයක් තිසා වෙති. නව නව සියවසින් පසු බිහි වූ දෙමළ පටිවරු භූමිදේනාම කුඩා අවධියෙහි ඇයගේ කවිපොත් කිය වූ අය වෙත්. සෑම දෙමළ හෝසි පෙනක ම 'ඖ' අකුරට දක්වෙන තිරුරඟන වචනය ද 'ඖචේයාර්' යන්න යි. ඒ සමග පළ වී ඇත්තේ ඖචේයාර්ගේ චිත්‍රයකි. ඩික්කරුන් උපකල්පනය කරන අන්දමට මේ කිවිදිය මහළු තැනැත්තියකි.

අනෙක පොතක් ද අනෙක සැරයටියක් ද ඇත. අවිවාහක ව ජීවත් වූ ඇයගේ මුහුණ මුතිවරියකගේ මෙන් උපශාන්ත ය. මැරිනා මුදු වෙරළේ නෙලා ඇති මුර්තියෙහි ස්වභාවය ද එබඳු වේ.

භාරතියාර් (ක්‍රි. ව. 1882 - 1921) සහ භාරතියාර් (ක්‍රි.ව. 1891 - 1964) යන කවීහු දෙමළ කවියෙහි නව යුගය තියෝජනය

භාරතීදාසන්.
"චිප්ලවියේ කවියා"

කිරියට එරෙහිව ලිවීය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ භාරතියාර් අත් අඩංගුවට ගනට බ්‍රිතාන්‍ය රජය යත්ත දැරීමයි.

මදුරාසියෙහි සිට බන්ධනාගාර ගත වෙනවාද නැතහොත් මදුරාසියෙන් පළාගොස් ඉදිරියට කළ හැකි යමක් ගැන සිතා බලනවාද යන්න භාරතියාර් විසින් මෙහිදී තීරණය කළ යුතු විය. අවසානයේදී භාරතියාර් පෙන්ඩිවේරියට පැන ගියේය. මදුරාසියට සැතපුම් 90 ක් ඇති පිහිටි පොන්ඩිවේරිය, එවක ප්‍රංශ කොලනියක් ව පැවතිණ. භාරතියාර්ගේ හොඳම කවි ලියැවුණේ පොන්ඩිවේරියේ දී ය. ඒකීය භාරතියාර් පිළිබඳ භාරතියාර්ගේ ප්‍රාර්ථනය මතු දක්වන පදා පාඨයෙන් පළ වේ.

හිස් කෝටියක් මුහුණු අපේ භාරත මාතාව සතු වෙතතත්

ඇයට අත්තේ එකම ආත්මයකි. භාෂා දහඅටකින් අද කතා බහ කළත් ඇයට ඇත්තේ එකම සිතුවිල්ලකි.

පැරණි ගතානුගතික සමාජය ඔහු පෝ පෝ පෝ (යව! යව! යව!) යැයි කියා එලවා දමීය.

අහිත්ව ප්‍රගතිශීලී සමාජයට 'වා වා වා' (එව! එව! එව!) කියා අඩ ගැසීය. ඇතැම් අවස්ථාවල ඔහුගේ කවිය වඩාත් සැහැසි ස්වරූපයක් ගත්තේය. 'භාරත සමුද්‍රයම්' නමැති පදා පංතියේ දී ඔහු පැවසුවේ, 'ලෝකය, එහි වෙසෙන එක් තැනැත්තකු හෝ

තිරාභාරව තබන්නේ නම් ඒ ලෝකය විනාශ කළ යුතු බවයි."

භාරතීදාසන්ගේ උප්පැන්න සහතික නාමය වූයේ කතකසුබ්බු රත්තිනම් ය. ඔහු භාරතීදාසන් යන නම ආරාඨ කර ගත්තේ නමා භාරතියාර්ගේ කවියෙහි දායක බව පෙන්වා දීමට යි. ඔහු ඒ කරමටම භාරතියාර්ටත් භාරතියාර්ගේ කවියටත් ප්‍රේම කළේය. ජාතික සටන පිළිබඳව දෙමළ සිත් සහත් පුබුදුවා ලීමට ඔහුගේ කවිය සමත් විය.

භාරතීදාසන්ගේ කවිය පංති වෙරයෙන් ද ගිනියම් වී තිබිණ. 'තලෙඅරු' නමැති පදා පංතියේ දී කම්කරු පංතිය සාගරයට සමාන කළ ඔහු කම්කරුවන් සුරා කන ධනපති පංතිය ඒ සුර මත පාවෙන නොකාවන්ට සමාන කළේ ය. කැළමෙන සාගර ජලයට ඒ නොකා සුන්නද්දු පි කළ හැකි බවට ද අනතුරු හැඟවීය.

තමිල්නාඩු ප්‍රාන්තයෙන් පිදුම් ලබන සාහිත්‍යාධරයන් කිහිප දෙනෙකුගේ වගඟන පුරවෝක්තා කරුණු මගින් අනාවරණය වනට ඇතැයි සිතේ. එහෙත් පිළිම නෙලා ඇති එක් සාහිත්‍යාධරයකු පිළිබඳ කරුණු ඉන් අනාවරණය නොවී. ඔහු චිතාහි දෙමළ සාහිත්‍යයේ ශ්‍රේෂ්ඨතමයා ද වෙයි. ඒ තිරුවල්ලවර් නම් කවියා ය. තිරුවල්ලවර්ගේ ප්‍රිචාවක් තැනීමෙන් සැහිමට නොපත්

දෙමළසාහිත්‍යාකාරීහු ඔහු වෙනුවෙන් කෝවිලක් ද තැනූහ. 'කවියකු වෙනුවෙන් තැනූ කෝවිල පිළිබඳ විසඳන මතු දක්වමි.

මහාචාර්ය සුනිල් ආර්යරත්න

පුර්වක, ව්‍යක්ත ව්‍යාධ්‍යාන වීමයි. පෝප්, දෙමළ සාහිත්‍යය පිළිබඳව ඉංග්‍රීසි බසින් ලියා ඇති භාෂණීය ලිපි සංඛ්‍යාව ද අති විශාලය. දෙමළ ජනයා මැරිනා සයුරු තෙර පිළිම නෙලා පෝප් පියනමට බුහුමන් දක්වනුයේ එතුමාගේ ඒ උත්කූල කාර්ය භාරය වෙනුවෙනි.

නව වන සියවසෙහි විසූ ඖචේයාර් නමැති කිවිදියගේ ප්‍රතිමාව පෝප් පියනමගේ ප්‍රතිමාවට නුදුරින් පිහිටා තිබේ. වසර දහස් ගණනක අබණ්ඩ අතීතයක් ඇති දෙමළ සාහිත්‍යයේ ජනප්‍රියම තැනැත්තිය ඇය යි.

කරමින් මැරිනා සයුරු තෙර නැගී සිටිත්. භාරතියාර්, දෙමළ ජනයාගේ 'ජාතික කවියා' ය. භාරතීදාසන්, දෙමළ ජනයාගේ 'චිප්ලවිචාදී කවියා' ය. මොවුහු භාරතීය ජාතික නිදහස් සටන උදෙසා දෙමළෙන් කවි කළ අය වෙත්. භාරතියාර්ගේ චිප්ලවිය හැඟීම් දළුලන්ට පටන් ගත්තේ ඔහු පත්‍ර කලාවේදියකු ලෙස ජීවිතය ආරම්භ කිරීමත් සමගය. 'ස්වදේශ මිත්‍රන්', 'වක්‍රවර්තිනී', 'ඉන්දියා', 'බලභාරත්' යන පත්‍රවල උපකර්තෘ ධුර සහ කර්තෘ ධුර දරමින් හේ බ්‍රිතාන්‍ය

කවියකු වෙනුවෙන්

ඉදිකළ කෝවිල

බිම්ප්‍රකාශන ප්‍රාන්තයේ අගනගරය මැද අභිනවයෙන් තැනූ යෝධ ගොඩනැගිල්ලක් කෘතේන් නෙත් සිත් පැහැර ගනිමින් විරාජමාන වෙයි. එහි විවිච්ඡන්ධය දැක බලා හැකිම සඳහා නිතිපතා එහි ඇදෙන සේද විදේස් සංචාරකයන්ගේ සංඛ්‍යාවද සුළුපවු නොවේ. මෙකී ගොඩනැගිල්ල හා ඒ අවට භූමි භූගය 'වල්ලුවර' කෝවිල' යන දෙමළ පදයෙන් හැඳින්වෙයි. 'වල්ලුවර' යනු දෙමළ සාහිත්‍යයේ පුරාතම වූද, මාතෘකම වූද විශිෂ්ටතම වූද, කවියාගේ නාමය වේ. 'කෝවිල' යන දෙමළ පදය පත්සල, කෝවිල, සභාව වැනි අරුත්

තහයි. සැබැවින් 'වල්ලුවර කෝවිල' යනු වල්ලුවර කවියා වෙනුවෙන් ඉදිකෙරුණු කෝවිලයි; දේවාලය යි; පත්සලයි.

සුවිසාල මල් උයනක් මැද පිහිටි 'වල්ලුවර කෝවිල' කේශල ගොඩනැගිල්ලකි. බිම් මහලේ 4000 කට පමණ එක් රැස්විය හැකි සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවක් වෙයි. දෙවන මහල,

එකී සම්මන්ත්‍රණ ශාලාවට කැනු සැදුලක් වැනික. වල්ලුවර කවියා - වඩාත් ගෞරවනීය ලෙස පවසනොත් නිරුවල්ලුවර කවියා ලියූ කවි, ඔප දැමූ ගල් පුවරුවල කොටා අනුපිළිවෙලකට එහි තැන්පත් කර තිබේ. එය 'කුරල් සැදුල' නමින් හඳුන්වන. දෙමළ බස දන්නා කෙනෙකුට ඒ ගල් පුවරු පෙළ ඇසූවිත් නිරුවල්ලුවර කවිත් සහ හඳුනාගත හැකිය. අහසට විවර වී ඇති වෙහෙක මාලයේ විශාල කඩාග තුනකි. මෙම මහල් තුනෙහි මුළු මහත් උස ප්‍රමාණය එකට යා කොට ඇත්තේ තනි කප් ගලින් නිම වූ 'වේල් කරත්තයකිනි.' එම ගෞලමය වේල් කරත්තය තුළ

නිරුවල්ලුවර කවියාගේ ප්‍රතිමාවක් තැන්පත් කොට තිබේ.

වල්ලුවර කෝවිලෙහි තිබෙන මේ ගෞලමය වේල් කරත්තය අද්‍යක්‍ෂන දෙමළ ගල්විද්වන්ගේ අසුරුව නිර්මාණයකැයි කිව හැකිය. විය ඇදගෙන යන ගල් ඇතුන්

දෙදෙනාගේ උස අඩි 7 කි. වියෙහි ඇති ලොකු කුඩා රෝද අතරින් ලොකු රෝදයක ගතකම අඩි 2 1/2 කි. විෂකම්භය අඩි 11 1/4 කි. බර ටොන් 40 කි. ගලින් කළ විවිධ මල්කම් ලියකම් සහිත මුළු

කරත්තයේ උස ප්‍රමාණය අඩි 106 කි. කරත්තය තුළ ඇති වල්ලුවර කවියාගේ ඉදි පිළිමයෙහි උස අඩි 7 කි.

දෙමළ ජනයා මෙතරම් අසුරුව වූ ද දැවැන්ත වූ ද ගෞලමය කෝවිලක් නොවූවත් දක්වන්නට සිතූ අසිරිමත් කවියා කවරෙක්ද?

දෙමළ සාහිත්‍යකාමීන් මේ කවියාගේ ප්‍රතිමාවක් තමිල්නාඩු ප්‍රාන්තයේ සුන්දරනර ස්ථානයක් වූ මැරිනා මුදු නිරයේ ද ගොඩනැගූහ. එයින් ඔවුන් තෘප්තියට නොපත් ලෙසකි. නිරුවල්ලුවර කවියාගේ සාහිත්‍ය සේවයට කෘතචේදිත්වය පළ කරන්නට එකී ප්‍රතිමාකරණය ප්‍රමාණවත් නොවූ ලෙසකි.

නිරුවල්ලුවර යනු නිරුක්කුරල් නමැති දෙමළ උපදේශ කාව්‍යයේ කතුරුවරයා ය. 'නිරු' යන පදයෙන්

යහපත් යන අරුත නැගේ. 'කුරල්' යනු දෙපද කවිය. ඒ අනුව නිරුක්කුරල් යනු 'යහපත් දෙපද කවි' වේ. මේ යහපත් 'දෙපද කවි' ලියූ තැනැත්තා ක්‍රි. ව. 100 - 500 අතර කාලයේ ජීවත් වී යැයි සැලකේ. නිරුවල්ලුවර දේනායකු යැයි කීමට දේනායක මහත් අභිරුචියක් දක්වති. ගෞරවයන් පවසන්නේ නිරුවල්ලුවර ශිව හක්තිකයකු බවයි. වෛෂ්ණවයන් පවසන්නේ ඔහු වෛෂ්ණවයකු කියා ය. 16 වන සියවසෙහි දෙමළ රටට ආ මිෂනාරීන් ඔහු ක්‍රිස්තියානිකාරයකු ලෙස සන්නිවේදනට උත්සාහ දරා ඇත. නිරුක්කුරල් සිංහලට පෙරරු ශ්‍රී ලාල්ස් ද සිල්වා පවසන්නේ නිරුවල්ලුවර බෞද්ධයකු බවයි. විවිධ ලබ්ධිකයන් නිරුවල්ලුවර සිය ආගම්වලට සම්මතයට කොට දැක්වීමේ රහස වූ කලී පෙර අපර දේශ ප්‍රවලිත සියලු ආගම්හි සාරය නිරුක්කුරල් උපදේශ වාක්‍යවල ගැබ් වී තිබීමයි. ඇතැමුන් මෙය හඳුන්වන්නේ 'දෙමළ රමේ බයිබලය' කියා ය.

නිරුවල්ලුවර කවියාට ද නිරුක්කුරල් කාව්‍යයට ද නම් රාශියක් පටබැඳී තිබේ. නායනාර, දේවර, මුදව්පාවලර, දෙය්පුලුවර, නාන්මුහනාර, මාදානුබංගි, ජන්තාජපොදර, පෙරුනාවලර කවියාට පටබැඳුණු නම් කිහිපයකි. නායනාර යනු රජු ය. දේවර යනු දෙවියා ය. මුදව්පාවලර යනු ප්‍රථම කවියා ය; දෙය්පුලුවර යනු ද්විතීය පණ්ඩිතයා ය; නාන්මුහනාර යනු මහා බ්‍රහ්මයා ය. මාදානුබංගි යනු මවකගේ ගති පැවතුම් ඇත්තා ය. ජන්තාජපොදාර පවිත්‍ර දිවක්

ඇති ආචාර්යවරයා ය. පෙරුනාවලර යනු මහා පණ්ඩිතයා ය. මේ පටබැඳී නම් පෙළින් පළ වන්නේ නිරුවල්ලුවර කවියාගේ අසාමාන්‍ය වර්තයයි.

පොදු මරෙර, තමිල් මරෙර, පොස්යාමොළි, වාසුරෙවොල්නකු යනු නිරුක්කුරු කාව්‍යයට පටබැඳුණු නම් කිහිපයකි. පොදු මරෙර යනු සාධාරණ ධර්ම ග්‍රන්ථයයි. තමිල් මරෙර යනු මධුර ධර්ම ග්‍රන්ථයයි. පොස්යාමොළි යනු සත්‍ය වූ වාක්‍යයයි. වාසුරෙවොල්නකු යනු දරුවන්ට උපදේශ යනුයි. මේ පටබැඳී නම් පෙළින් පළවන්නේ නිරුක්කුරල් කාව්‍යයේ අසිරිමත් ගති ලක්‍ෂණයි.

නිරුක්කුරල් නරම් විදේශීය භාෂාවන්ට පරිවර්තනය වූ අන්‍ය කෘතියක් දෙමළ සාහිත්‍යයෙහි තැන. නිරුක්කුරල්හි ඉංග්‍රීසි පරිවර්තන 20 කට අධිකය. ප්‍රංශ පරිවර්තන 13 කි. ජර්මන් පරිවර්තන 03 ක් ද ලතින් පරිවර්තන 03 ක් ද වේ. හින්දි පරිවර්තන 06 කිග මලයාලම් සහ නෙලඟු පරිවර්තන 04 බැගිනි. බෙංගාලි, මරාති, අජරාති, උර්දු, කණ්ණඩ, රුසියානු, චීන, බ්‍රුම, මැලේ, හිඪී පරිවර්තන 01 බැගිනි. සිංහල පරිවර්තන 02 කි. එනම් ශ්‍රී ලාල්ස් ද සිල්වාගේ සිටී ඊය (1964) සහ මිසිනාම් ගෞරොක්ගොඩගේ නිරුක්කුරල් (1964) ය.

නිරුක්කුරල් කාව්‍යය සිංහල වූ අපට අනාගන්තක කෘතියකැයි මෙහිලා පවසන්නේ පුරවෝක්ක සිංහල පරිවර්තන යුගල නියා මැ නොවේ. ඊට ද පෙරාතුව නිරුක්කුරල්හි රුවන් වැකි අප සිංහලෙන් කියවා ඇති බැවිනි. ඒ 18 වන සියවසෙහි දී පමණ රණස්ඤ්ජලේ හාමුදුරුවන් විසින් රචිත ලෝකෝපකාරයෙන් ය. නිරුක්කුරල්හි පදානුගත පරිවර්තන රැස්ක ලෝකෝපකාරයෙහි ඇති බව හිස්සැල්ලේ ධම්මරතන, ඇම්. එච්. පීටර් සිල්වා, ශ්‍රී ලාල්ස් ද සිල්වා, ප. බී. ජී. හේවාචම් අදී වියතුන් විසින් සන්නවා දී තිබේ. ඉන් අවස්ථා කිහිපයක් මතු දක්වමු.

දෙදරුන් විසින් තම දරුවන්ට දෙන නොමඳ දන නම් වියතුන් සබා මැද ඉන්ට ඉදිරිව ශිල්ප දෙනුමැයි

යන ලෝකෝපකාර 10 වන පද්‍ය නිරුක්කුරල්හි 67 වන පද්‍යයෙහි පරිවර්තනයකි.

හැම රසයට ම වැඩි උකුම් රසයෙකි සුරන් බුදිනේ රිටන් වැඩි රසකි තමා දරුවන් ඇනු සුබොජුන්

යන ලෝකෝපකාර 9 වන පද්‍ය නිරුක්කුරල්හි 64 වන පද්‍යයෙහි පරිවර්තනයකි.

රජුන් සෙවුනා දන නොළං නුදුරුව ගිනි තපිත මෙන්

සිහි නුවණින් යෙදී

සත් රජුන් මෙන් සිතා හැසිරෙවු යන ලෝකෝපකාර 164 වන පද්‍යය නිරුක්කුරල්හි 691 වන පද්‍යයෙහි පරිවර්තනයකි.

නිරුක්කුරල් කාව්‍යයෙහි අදහස් ගෙන රචිත මේ ලෝකෝපකාරය කවි කිහිපය වුව නිරුවල්ලුවරගේ පද්‍යමය රුවන් වැකිවල ස්වභාවය සන්නවාදීමට ප්‍රමාණවත් යැයි සිතේ. නිරුක්කුරල් කාව්‍යය මෙකිලු පද්‍යමය රුවන් වැකි 1330 කින් සමන්විත ය. 'වල්ලුවර කෝවිල' හි පිහිටි ගල්පුවරුවල මේ පද්‍ය 1330 ම සටහන් කර තිබේ.

වසර සිය ගණනකට පෙරාතුව ජීවත් වූ මිනුම රජදරුවකු, සාහිත්‍යධරයකු හිතූමනසේ අඹන්නට අපේ මුර්ති ශිල්පීන්ට නිදහස තිබේ. තමිල්නාඩු මුර්ති ශිල්පීන්ට ඒ නිදහස තැන. ඔවුන් සාහිත්‍යධරයකුගේ රුව ඇඹිය යුත්තේ ඒ සාහිත්‍යධරයාගේ සාහිත්‍ය වර්තය මුර්තිමත් කළ හැකි නම් පමණි. ඒ අනුව නිරුවල්ලුවර, ඔබ්බෙයාර් අදී වසර දහස් ගණනකට පෙරාතුව ජීවත් වූ සාහිත්‍යධරයන්ගේ ප්‍රතිමා ඔවුන් විසින් නෙළා ඇත. එහෙත් කම්බන්, සිතලෙ සාක්කනාර් වැනි සම්භාවනීය කවිත්ගේ ප්‍රතිමා ඔවුන් විසින් නෙළා නැත. දෙමළ මුර්ති ශිල්පීන් උපකල්පනය කරන පරිදි නිරුවල්ලුවර වනාහි උස් කොට බැන්නා වූ හිස කෙසේද දළ රවුර ද සහිත පුස්කොළ පොතක් අතින් ගත් මුනිවරයකුට සමාන තැනැත්තෙකි. ගද්‍යමය පාඨ වගයෙන් මතු දැක්වෙන්නේ නිරුවල්ලුවරගේ පද්‍යවල අඩංගු වූ තවත් රුවන් වැකි කිහිපයකි.

'අනුන්ගෙ බෙලි කපමින් වංචනික ජීවිතයක් ගත කරනවාට වඩා මිය යෑම සුදුසුය. මන්ද ධර්මයෙන් කියැවෙන දෑ එවිට ඔහුට ලැබෙන බැවිනි'

'සාධාරණ ලෙස රට පාලනය කරන රජකුගේ පා නැමදීමට ලෝකයා නිතරම සුදානමිය'

‘පිඬු රටවැසියකුගේ කළු, රාෂ්ට්‍ර පාලකයකුගේ බලය දිය කර හරින්නට කරම් ශක්තිමත් ආයුධයකි’

‘ජය ලබන්නේ හෙල්ල නොව නීත්‍යානුකූල පාලනයයි’

‘තම වැසියන්ගෙන් අසාධාරණ ලෙස බදු අය කරන පාලකයා මං පහරන්නකුට දෙවැනි නොවේ.’

සිරුක්කුරුල් කාව්‍යය කළ සිරුවල්ලුවර කවියා දෙවොලක් -

කෝවිලක් - පත්සලක් තනා පුද පූජා පවත්වන්නට කරම් වචනා තැනැත්තකු වූයේ කෙසේදැයි මු. වරදරාජන් පවිත්‍රමාගේ මතු දැක්වෙන ප්‍රකාශයෙන් ද පැහැදිලි වනු ඇතැයි සිතේ. ‘ගමනාගමන පහසුකම් අඩු අවධියක විසූ නිසා සිරුවල්ලුවර කවියා සමස්ත භාරතයම දැක නැතුවා විය හැකිය. එහෙත් ඔහුගේ ආත්මය භාරතය මතු නොව සමස්ත විශ්වයම වැළඳ ගනී’

සාමිකාව

සංස්කරණය
මනුබන්දු විද්‍යාපති
නිහාල් පිරිස්

ලංකාවේ වත්මන් කලා රසිකයින් අතර ඉතාම අඩු අවධානයකට භා රසවිඳීමකට බදුන් වන කලා මාධ්‍යය කුමක්දැයි කෙනෙක් ඇසුවොත් මා නම් පිළිකුරු දෙන්නේ ඒ, මුර්ති කලාව කියායි. සාමාන්‍යයෙන් පොදු රසිකයින් අතර මඳ අවධානයක් ඇති විකු කලාවටත් වඩා අඩු සංවේදී බවක් මුර්ති විෂයෙහි මවුන් පෙන්වයි. මීට හේතුව නිශ්චිත වශයෙන්ම කිව නොහැකි වුවත්, සත් වස්තුවක් තුළ ගැබ් වන හැඩතල හා මතුපිට පෘෂ්ඨයේ වෙනස්කම් දෙස රස වින්දන මාධ්‍යයක් ලෙස නොබැලීමත්, ලංකාවේ මුර්ති කලාව, අනෙකුත් මාධ්‍යයන් මෙන් විවිධ ප්‍රවණතාවයන් තුළ වර්ධනය නොවීමත්, ඊට හේතුවිය හැකිය. (ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය පවා මෙරට ව්‍යවහාරික තලයක මිස කලාත්මක තලයක පිළිගැනෙන්නේ නැත.) මුර්තිය, සෑම වස්තුවක් වන අතර ඒ නිසාම එය ඉක්මනින් අපේ අවධානය උදුරා ගන්නවාට වඩා අපේ අවධානය ඉල්ලා සිටී. එය විකුයෙන් හා අනෙකුත් දෘශ්‍ය මාධ්‍යයන් ගෙන් වෙන්වන ප්‍රධාන ලක්ෂණය නම්, එය විවිධ කෝණ වලින් නැරඹීමේ හැකියාව ඇති ක්‍රමාන මාධ්‍යයක් වීමයි. එහි හැඩතල වල ඇති ක්‍රමාන බවක්, මතුපිට කලයේ ඇති විවිධකාන්, ඒ මත පතිත වන ආලෝකය හා අඳුරත්, එහි වර්ණයන් අවට අවකාශය තුළ එය දරන හැඩ රටාවක් විසින් මුර්තියක් අප තුළ දෘශ්‍යමය හා ක්‍රමාන බව පිළිබඳ වින්දනයක් හා සංඥාවක් ගොඩනගයි. මේ තත්ත්වයන් කරමක් සාමාන්‍ය රසවින්දන තත්ත්වයන් ගෙන් විසුකක බැවින් පොදු රසිකයා මුර්තියක් ඉදිරියේ ප්‍රශ්නයකට මුහුණ දෙන්නට මෙන්ම එය හුදු සෑම වස්තුවක් ලෙස සලකන්නට ද ඉඩ තිබේ. එබැවින් බොහෝ විට පොදු කලා රසිකයන්

මුර්ති හැටියට හඳුනාගන්නේ බුද්ධ ප්‍රතිමා හා දේව රූප ය. බුදු පිළිමය හා දේව රූපය හා ලාංකිකයා වහා බැඳෙන්නේ එය කලාත්මක නිර්මාණයකට වඩා වින්දනා කිරීම සඳහා වූ ආගමික රූපකයක් (Religious Icon) ලෙස වටහා ගැනීමෙන් යයි සිතිය හැකිය.

විශාල මිනිස් හිස් සේනාවක් එකම පැත්තකට අපට මුහුණලා බලා හිඳිද්දී රසිකයාට වඩා ආධිපත්‍යයක් මුර්තිවලට හිමිවෙයි.

මුර්තිය අරබයා මෙවැනි රස වින්දන පිළිගැනීමක් ඇති අවදියකදී, සරත් වන්දුච්චි ඉදිරිපත් කළ Creation නම් ශීර්ෂ මුර්ති ප්‍රදර්ශනය, අපට අන්දකින්නට ලැබුණු අපුරු අන්දකීමකි. විශේෂයෙන් මේ ප්‍රදර්ශනය, මුර්ති රස වින්දනය සම්බන්ධයෙන් එක් වචනා කරුණක් දක්වා සිටියි. ලංකාවේ ප්‍රථම වතාවට මුර්ති කලාව යම් ජනප්‍රිය තලයක පිහිටුවන්නට මෙය සමත් වූ බවක් පෙනෙන්නට තිබේ. (මා දුටු අයුරින් විශාල රසිකයින් කොටසක් ඊට සහභාගී විය. ප්‍රදර්ශනයේ විෂය වූයේ ලංකාවේ කලා හා විවිධ ක්ෂේත්‍රවල ජනප්‍රිය පුද්ගලයින් සිය දෙනෙකුගේ ශීර්ෂයන් ය. එය පැහැදිලිවම රසිකයන්ගේ ආකර්ෂණය ලබා ගන්නට සමත් වෙයි. ඊට අමතරව ප්‍රදර්ශනයට ලැබුණු ප්‍රචාරය, අනුග්‍රහය මෙන්ම

ප්‍රදර්ශනාභාරය සකසා තිබූ අපුරු ආදී සියල්ල එකවු මුර්ති කලා රස වින්දනය කිසියම් ජනප්‍රිය රස වින්දන තලයකට යොමු විය. මුර්ති කලාව පොදු රසිකයින් අතර ස්ථාවර කිරීමට එය මහා දායකත්වයක් දක්වයි. (එහෙත් ප්‍රදර්ශනයේ බාහිර ස්වරූපයත්, එහි අරමුණත් අතර ප්‍රතිවිරෝධය මතුවන්නේ

ද ඒ ජනප්‍රිය තත්ත්වය තුළම ය.) ප්‍රදර්ශන ශාලාවට ඇතුළු වෙද්දීම එය අප තුළ දනවන්නේ කිසියම් බියජනක හැඟීමකි. විශාල මිනිස් හිස් සේනාවක් එකම පැත්තකට අපට මුහුණලා බලා හිඳිද්දී රසිකයාට වඩා ආධිපත්‍යයක් මුර්තිවලට හිමිවෙයි. එසේ ම එකිනෙක ශීර්ෂවල හැඩතල වෙනස්කම් හා වර්තාංග ලක්ෂණ නිදහසේ විහිදෙන්නේ නැතිව එකම අවිච්චික සිර වූ බවක් මතු කරන්නට, මුර්ති, ශාලාවේ පහවා තිබූ ආකාරය සමත් විය. මෙය රසිකයාගේ නිදහස් රස වින්දන අර්ථකථනයකට බාධාවක් වූ බව කිව යුතු ය.

එහෙත් එකිනෙක ශීර්ෂය වෙත සමීප වෙද්දී, අපුරු තෘප්තියක් සිතට ශලා එන්නට විය. බොහෝ මුර්තිවල ඒ ඒ විවිධ ලක්ෂණ හා මිනිස් මුහුණේ හැඩතල වමන්කාරය මනාව සටහන් වී තිබීම මුර්තිවල බාහිර හැඩතල පමණක් නොව, මතුපිට පෘෂ්ඨයේ ඇති ප්‍රශේදයන් ද (Textures) සියුම් වර්ණ විවිධතාවයන් ද, ඒ ඒ පුද්ගල වර්තවලටත් කලාත්මක වස්තුවක් ලෙස මුර්තිවලටත් සියුම් සෞන්දර්යයක් එක් කරයි. මේ තත්ත්වයන් සියල්ල සරත් වන්දුච්චි තුළ තම ශිල්පය පිළිබඳ ඇති පුළුල් දැනුම හා කුසලතාවය පළ කරයි. ස්වභාවිකවදී විනියකින් මෙන්ම පුද්ගලයින්ගේ බාහිර රූපය අනුව බැලුවහොත් අමරදේව, නන්දා මාලිනී, කිස්ස රණසිංහ, දොස්තර ජී.ආර්. ඇත්තනිස්, හෙන්රි ජයසේන, පරාක්‍රම නිරිඇල්ල, වල්පොළ රාහුල හිමි, දොස්තර එස්.ජේ. ස්ථවන, අයිරා-ගනී සේරසිංහ, අරිසෙන් අනුබුදු යන පුද්ගලයින්ගේ ශීර්ෂ විශිෂ්ට ප්‍රතිනිර්මාණ හැටියට මා සිත් පුබුදු කරන්නට සමත් විය. අවසානයේ මෙම මුර්ති ප්‍රදර්ශනය අපට කියා සිටින එක් දෙයක් තිබේ. මෙම ප්‍රදර්ශනය මගින් මුර්ති කලාව කිසියම් ජනප්‍රිය තලයකට ගෙන ආවත් ලාංකීය මුර්ති කලාව මෙවැනි ස්වභාවිකවදී සීමාවක තතර නොවිය යුතු බවයි. මුර්තිය, ශීර්ෂ නිර්මාණයන් හෝ මිනිස් රූප නිර්මාණයෙන් පමණක් තතර නොවේ. එය විවිධ හැඩතල හා අවකාශය අතර අපුරු සම්බන්ධයකින් අපේ දෘශ්‍ය රූප රසවින්දනය තීව්‍ර කරන්නකි. එවැනි නිර්මාණාත්මක මුර්ති කලාවක විශිෂ්ට ලක්ෂණයන්, මහින්ද අබේසේකර, කිස්ස රණසිංහ වැනි කලාකරුවන් අතින් බිහිවිය. සරත් වන්දුච්චි වැනි විශිෂ්ට ශිල්පීය හසලතාවයක් පෙන්නුම් කළේය.

එවන් නිර්මාණාත්මක උත්සාහයන් වෙත නෙත් යොමු කරන්නේ නම්, එය ලාංකීය මූර්ති කලාවේ වර්ධනයට හේතුවනු ඇත.

සහ වස්තුවක වර්ත නිරූපණය

1994 මැයි 08 වැනි දින

Handwritten signature or mark.

දැමයින

ජපුර කලා මංගල්‍යය "නල මුදු සුවඳ" අද

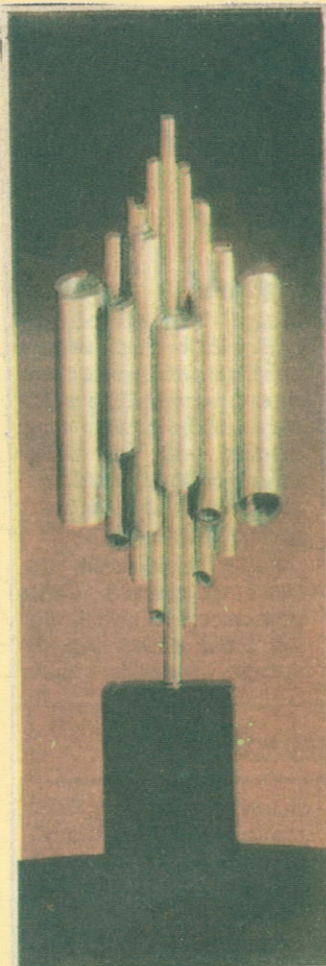
ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලයීය සිංහල සහ ජනසන්නිවේදන සංගමය සංවිධානය කරන "නල මුදු සුවඳ" වාර්ෂික කලා මංගල්‍යය අද (14 දා) සවස 6.00 ට විශ්වවිද්‍යාලයීය බණ්ඩාර නායක ශාලාවේදී පැවැත්වේ.

මෙහිදී දක්ෂතම ගායකයාට අමරදේව සම්මානයක් දක්ෂතම ගායිකාවට නන්දා මාලනී සම්මානයක්, දක්ෂතම ගීත

රචකයාට මහගමසේකර සම්මානයක්, දක්ෂතම කෙටි කතාකරුවාට ජී. බී. සේනානායක සම්මානයක්, දක්ෂතම කවියාට විමලරත්න කුමාරගම සම්මානයක් පිරිනැමේ.

මෙම ලෝකඩ සම්මාන නිර්මාණය කර ඇත්තේ ප්‍රවීණ මූර්ති ශිල්පී සරත් වතුරේ විසිනි. සම්මාන අනුග්‍රහය දේශබන්දු සිරිසුමන ගොඩගේ සහ සිංග් ලංකා සමාගම විසිනි.

1996 නොවැම්බර් මස 14 වැනිදා බ්‍රහස්පතින්දා

සම්මාන ප්‍රදානය 30 ද

ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ සිංහල සහ ජනසංනිවේදන සංගමය විසින් සංවිධානය කරන මුදු විශ්වවිද්‍යාලයේ දක්ෂතම ගායකයා, ගායිකාව සහ ගීත රචකයාට සම්මාන ප්‍රදානය කිරීමේ උළෙල නොවැම්බර් 30 වැනිදා සවස 6.30 ට

විශ්වවිද්‍යාලයීය බණ්ඩාරනායක ශාලාවේදී පැවැත්වේ. මේ සම්මාන අමරදේව සම්මානය, නන්ද මාලනී සම්මානය සහ

දැමයින

1995 නොවැම්බර් මස 28 වැනි අඟහරුවාද

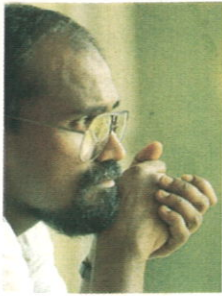
මහගම සේකර සම්මානය යනුවෙන් නම් කර ඇත.

මෙදින ගීත රචනා තරගයේ අවසාන පූර්ව රටයට තේරුණු

ගීත රචනා 40 ක් අඩංගු කර සමන්ත තේරුණ සහ ජයලතා මැදුරත්ත යන කවිකාවාරිය රුරුන් සංස්කරණය කළ "පුර පස සඳ" නම් කෘතිය ද එළි දැක්.

ජායාරූපයේ දැක්වෙනුයේ එදින පිදෙන ලෝකඩ සම්මානයයි. එය නිර්මාණය කර ඇත්තේ ප්‍රවීණ මූර්ති ශිල්පී සරත් වතුරේ විසිනි.

CUSTOMER FREQUENCY

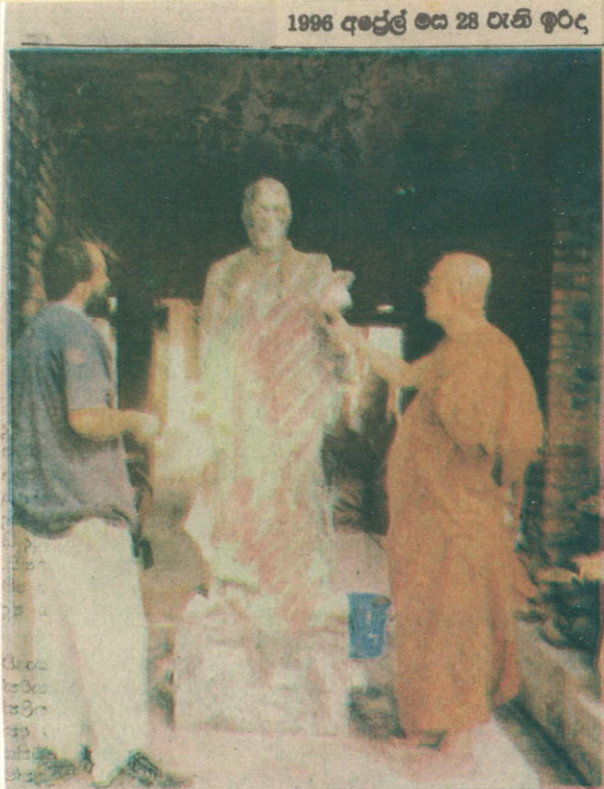
Sarath Chandrajeewa , a well known - sculptor in Sri Lanka is famous for his

genius in pottery painting and for his exclusive choice of design and quality. Sarath is very happy he chose to use Mobitel, as his business has now improved in leaps and bounds due to the fact that he is easily accessible to all his clients. Sarath uses two mobile phones of which one is used within his studio in Dankotuwa and the other, Sarath carries around with him.

Sarath feels that Mobitel has been extremely helpful in all his business communications since he lives a fair distance away from the city of Colombo.

1996 අප්‍රේල් මස 28 රැති ඉරිදා

නැගෙනහිර කමන්කඩුලු දෙපළාතේ ප්‍රධාන සංඝනායක අති පූජා මාතර කිකලගම දිඹුලාගල ශ්‍රී පිලාලංකාර නාගිමියන් ඝාතනය කර ලබන මස 26 වන දිනට වසරක් පිරේ. ඒ ගිමින්නෙන් උන්වහන්සේගෙන් මේ රටට පිදුළු ප්‍රමාණය සේවාව අනුසීම සඳහා ජීවමාන ප්‍රමාණයේ පිළිරුවක් දිඹුලාගල ආරණ්‍ය සේනාසනයේ පිහිටුවීමට කටයුතු යොදා ඇත.

ශ්‍රී ලංකා අමරපුර සංඝ සභාවේ උත්තරීතර මහා නායක ලක්මහා පණ්ඩිත මඩියේ පඤ්ඤාසීත නා ගිමියන්ගේ හා දිඹුලාගල වර්තමාන සේනාසනාධිපති මල්දෙණියේ පිනාලංකාර ගිමියන්ගේ

ලභාගාසනාල පරිදි කොට්ඨාස නාග විහාරාධිපති මාලුඳවාවේ සොහිත ගිමියන්ගේ පුරෝගාමීන්වයෙන් මෙම මස 14 වන දින මාතර සිට දිඹුලාගල සේනාසනය වෙත ගොරට බහුමානයෙන් යුක්තව වැඩම කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත.

දිඹුලාගල නාගිමියන්ගේ ජීවමාන ප්‍රමාණයේ මෙම පිළිරුව, ඇඹීමේ කටයුතු කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ මුරුති ශිල්පය පිළිබඳ ජේෂ්ඨ කම්කාර්වාර්ය සරත් වතුරිච්ච මහතා අතින් මේ දිනවල සිදුයෙන් තිමවෙමින් පවතී. මාලුඳවාවේ සොහිත ගිමියෝ එම පිළිරුව පරීක්ෂා කර බැලූ අයුරුයි මේ. උන්වහන්සේ සමග මුරුති ශිල්පී සරත් වතුරිච්ච මහතා වෙයි.

(ඡායාරූප - සරණපාල පමණේ)

Prime Minister Sirimavo Bandaranaike unveiling a statue of Felix Dias Bandaranaike on his 11th death anniversary, at the Vihara Maha Devi Park, Colombo, yesterday. On her left is Mrs. Lakshmi Dias Bandaranaike, who had earlier written a book about her husband. Another picture on page 12. (Picture by Roland Perera)

FDB united SLFP, single-handedly controlled 1962 coup - Anura

By Pramod de Silva

Felix Reginald Dias Bandaranaike was one of most remarkable politicians of our time and his death 11 years ago was an irreplaceable loss to his party and to the country, MP Anura Bandaranaike said yesterday.

Mr. Bandaranaike was speaking at a ceremony held to mark the unveiling of the statue of the late minister Felix Dias Bandaranaike at Vihara Maha Devi Park, Colombo. It was organised by the FRDB Trust.

The statue, sculptured by Sarath Chandrajeeva, was unveiled by Prime Minister Sirimavo Bandaranaike. It was garlanded by Colombo Mayor K. Ganeshalingam. Later, Mrs. Lakshmi Dias Bandaranaike, Mrs. Sunethra Bandaranaike and other relatives, Ministers and MPs paid floral tributes.

Mr. Anura Bandaranaike recalled that Felix Dias "entered the political arena at a time when the SLFP was in disarray".

"He united the SLFP and along with the present Prime Minister Sirimavo Bandaranaike, ran the affairs

of state. He almost single handedly brought the 1962 coup attempt under control and arrested the leaders".

Mr. Bandaranaike said that Felix Dias was the most brilliant orator in politics, apart from the late prime minister S. W. R. D. Bandaranaike. This fact is accepted across the political divide, he added.

"Felix also crushed the 1971 insurgency single handedly. At one time, he held seven ministries in the SLFP government. He rendered a great service to Dompe and had a tremendous propensity to remember people by their first names. He was a politician who could take criticism. You can criticise him, argue with him and yet he would be your friend".

He said the Prime Minister would have "loved to have Felix by her side" at this juncture- "politicians of his calibre are hard to find".

He thanked Mrs. Lakshmi Dias Bandaranaike for writing an "excellent book" titled FDB about her husband and for taking a pivotal role in building the monument.

Health Minister A. H. M. Fowzie said Lankan politics gained a new dimension after the entry of Felix Dias

Bandaranaike. "He was a highly talented, hardworking politician and a source of inspiration for young politicians".

He recalled that the late minister never coerced him to join the SLFP. On the contrary, Felix had advised him not to cross parties. Such were his qualities.

Member of the FRDB Trust and Chairman of the Galle Face Hotel Cyril Gardiner said the FRDB Trust was devoid of politics and actively engaged in social service.

"Felix was indeed a remarkable man. He crushed the insurgency, but appeared for some insurgents. He also asked a hotelier to give a job to one rebel- and he served at that hotel for 17 years. This shows that he was not only a man of action but also a man of compassion".

Touching on a personal anecdote, Mr. Gardiner, a well-known anti- smoking campaigner, said he once urged FDB to quit smoking. "It's none of your business" has been the reply.

FRDB Trust member Baku Mahadeva described Felix Dias as "a great personality" admired by even his bitterest political enemies. He had the ability to grasp any intricate problem and provide solutions. He had an almost infinite capacity to work hard, day and night.

He told the gathering that the nation owes a debt of gratitude to Felix Dias for saving democracy by crushing the 1962 coup attempt and the 1971 insurrection.

Rev. Fr. Suresh Bandaranaike conducted a brief prayer in memory of the late Felix Dias Bandaranaike.

අඟහරුවා

අඟහරුවාද අතිරේකය

මුර්තිය: ඒ කවර නම් වූ මාධ්‍යයක්ද?

නවකතාවක්, සිනමා කෘතියක් වටහා ගන්නට ඒ සඳහා ශිල්පියා පිළිබඳව වටහා ගැනීම වුවමනා නොවන්නට පුළුවන. එහෙත් සත්‍ය වශයෙන්ම සිත්තරකු හෝ මුර්ති ශිල්පියකු හොඳ හැටි වටහා ගත් තරමට ඔහුගේ නිර්මාණය වටහා ගැනීමට ද පහසු වෙයි. ලොව කිසිදු කලාවක් ඉබේ පහළ වූවක් නොවේ. එහෙයින් ම ඒවා ඉබේ රස විඳීම ද නොකළ හැක්කකි.

සමාජ ගැටලු

මුර්ති. එය අපි කෙසේ නම් කිරීමට අපට හැකිද? සෞන්දර්යාත්මක ප්‍රකාශනයක් අඩංගු කිසියම් ක්‍රමාණවත්වත් මුර්තියක් ලෙස අර්ථ කථනය කළහොත්? එය මුර්තිය යන්නට දිය හැකි සරල නිර්වචනයක් නොවන්නේද? වන්නේම ය. තවත් ආකාරයකින් පවසතොත්, යම් ශිල්පියෙක් ක්‍රමාණවත් මාධ්‍යයක් සෞන්දර්යාත්මක ප්‍රකාශනයක් සිදු කරන්නේද එය මුර්තියක් ලෙස හැඳින්වීම යුක්ත ය.

පවත්නේ ද විෂයට අදාළ වූ සීමා පමණක් වීමය. එහිදී තව කෙනකු අවශ්‍යතා පිළිබඳ සිතා බැලීම බොහෝ විට අවශ්‍ය නොවන්නකි. මුර්තිය ඇදීමේ, හැකිලීමේ හා විවිච්ඡේදනය කිරීමේ අයිතිය ශිල්පියා සතු වේ. එය අනෙකුත් කලාවන් සේ යම් ඓතිහාසික කාල පරිච්ඡේදයක් තුළ ඇති ප්‍රකාශනයක් ද වේ. එ තුළ පවත්නා අභිමතය මත ඉස්මතු වන්නේ නිර්මාණකරුවා ගේ දෘෂ්ටියයි.

මුර්තිය. එය සමාජ ගැටලු ප්‍රතිනිර්මාණය පිණිස හෝ ඒවා සංවාදයට බඳුන් කරනු සඳහා උපයෝගී කොට නොගත හැකිද? අදහන කලාවක් සමග අනුගත කරමින් කතා බහ කරන බොහෝ අවස්ථාවලදී බොහෝ දෙනෙකු මේ පැනය තහනම්. සමාජ ගැටලු පිළිබඳ කතා බහ කිරීමේ කාර්යය උදෙසා මුර්ති කලාව උපයෝගී කර ගැනීමේ ගැටලුවක් නැත. එහෙත් මුර්ති කලාවට වඩා ප්‍රචලිත මේ පිළිබඳ කරුණු

නිවුන් සොහොයුරෝ

විනය. මුර්තිය හා මූලික විනය ලලිත කලාව නම් පවුලේ නිවුන් සොහොයුරෝ වෙති. හතරැස් පැතුලි පෘෂ්ඨයක වර්ණවලින් සිදු කෙරෙන ප්‍රකාශනය විනයයි. ඇඹීම, තෙළීම යන අර්ථ ද මුර්තිය යන වදනින් විදාමක වේ. ගොඩනැගිලිලක් ගත් විට එය ක්‍රමාණවත්වත් බව සැබෑවි. එහෙත් එය මුර්තියක් නොවේ. එහි මුර්තිමය ගුණාංග ගැබ වූ පළයට එය මුර්තියක් ලෙස අර්ථකථනය කළ නොහැක්කේ ය. ශිල්පියාගේ චිත්තනය, අත්‍යන්තාව හා පෞද්ගලිකත්වය සෘජු ලෙස අත්හරගත වන්නේ ලලිත කලා මාධ්‍යයන් තුළය. විනය මුර්තිය හා මූලික කෘතිය ව්‍යවහාරික අවශ්‍යතාවයක් යටතේ ශිල්පියාට තහනම් පැනවීමක් නොවීම ඒ සඳහා මූලිකව බලපාන්නකි. පාරිභෝගික අවශ්‍යතා නොසලකා, ඒ තහනම්වලින් මිදී ශිල්පියාගේ අභිමතය පරිදි සිය කාර්යය ඉෂ්ට සිද්ධ කර ගැනීමේ අවස්ථාව වෙනත් කලාවකට සාපේක්ෂව පුළුල්ව මුර්ති කලාවක් තුළ පැතිර පවතී. එහි නිවුන් සොහොයුරන් වූ විනය කලාව මූලික කලා අතර ද ශිල්පියාගේ ආධිපත්‍යය පැතිර යාමට බලපා ඇත්තේ එහි

පණිහාරතගේ මූර්තියක්

වීමට බැලිය හැකි අනෙකුත් මාධ්‍යයන් අප සතුව පවතී. එහි වගකීම් දැරීම එවන් මාධ්‍යයන් සතු යුතුකමක් වන විට මුර්ති කලාවේ යුතුකම වන්නේ එම මාධ්‍යයන්ගෙන් කතා බහ නොකළ හැකි ද පිළිබඳ කතා බහ පිණිස සෑදී පැහැදීමයි.

උදහරණයක් ලෙස තවකථාකරුවකු හෝ සිත-මාකරුවකු ගතහොත් ඔවුහු තම කෘතිය තුළ සමාජමය විවරණයක යෙදෙති. එලෙසම සිත්තරුන්ට ද තම කෘතිය ඒ ආකාරයෙන්

උපයෝගී කර ගත හැකි වන්නේය. එලෙස කටයුතු කළ පිරිස් එද ද වූහ; අදත් වෙතී. ලොව විවිධ වකවානුවල වූ සිදුවීම් ඒ පසුබිම අතරෙහි වූ සිත්තරු විවරණය කළහ. එසේ විවරණයක යෙදෙනාතරතුරම තම භාසාව වන විෂය පථය වන දෘෂ්‍යමය තත්ත්වයන් විග්‍රහයට භාජනය කිරීම ද සිදු කළහ.

ලොව දෘෂ්‍ය සිද්ධීන් ගණ රූපි තත්ත්වයෙන් විග්‍රහ කරන්නට දරු භෞතක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගණිත වාදය නමින් නව ප්‍රවණතාවක් බිහි විය. ඒ ආකාරයෙන් මූර්ති ශිල්පීන් ද නොයෙකුත් කාල වකවානුවල නොයෙකුත් ද සිදු කළ පිරිසකි.

මයිකල් ආන්ජිලෝ පුනර්ජීවන සමයේ ලොව පහළ වූ ශ්‍රේෂ්ඨ මුර්ති හා චිත්‍ර ශිල්පියෙකි. ඔහුගේ

බොහෝ තේමා වූයේ බයිබලය හා ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ පිළිබඳ කතා ය. ඒවා දෙස සියුම්ව

බලන විට පෙනී යන්නේ ශිල්පියා තුළ වූ මානව රූපය හා පොදුවේ මනුෂ්‍යයා පිළිබඳ දක්වියයි.

මනුෂ්‍යයා යනු පීඩාකාරී සත්වයෙකැයි යන අදහස ඔහුගේ චිත්‍ර කීර්මාණ වෙතින් ඉස්මතු වේ.

කුමන ඉතිහාස කතා පුවතක් විග්‍රහ කළ ද සමකාලීන කම්පනයක් මුර්තිමත් කළ ද එය චිත්‍රය හෝ මුර්තිය යන විෂය ඇතුළත ඒ ඒ විෂයට අදාළ උසස් ගුණාංග ප්‍රකාශන විලාසය ආදී තත්ත්වයන්ගෙන් පරිපූර්ණ විය යුතු ය.

ලොව ඇතිවූ වෙනස්වීම් හා සංවර්ධන ක්‍රියාවලීන් හේතුවෙන් ඒ හා සමගම මේ විෂයයන්ගේ වෙනස්වීම් හා විවිධ ප්‍රවාහයන්ද හට ගැනීණි.

එද ලොව පැවතියේ මුර්ති ශිල්පයේ ශිල්පිය පක්ෂයය. එය විග්‍රහයට ලක්වූයේ කළු ගලක් කීර්ගරුව හෝ ලී කැබැල්ලක් ගෙන නෙළීමය. එය හා සිතීද මැටිටක් ගෙන අඹා ලෝහයෙන් වාත්තු කිරීම මෙහි ප්‍රධාන දෙපක්ෂය ලෙස සැලකිණි.

කාර්මික විස්තරයෙන් අනතුරුව තවත් සොන්-
 දර්ශාත්මක රස විඳීමේ පිළිවෙතක් කලාව තුළ
 ජනිත විය. ශිල්පියකු යන්ත්‍ර සූත්‍ර අතර සිටින
 විට එහි පටන්නා පාච බව, ආධිපත්‍යය ඒවා
 මගින්ම විග්‍රහයට ලක්කරයි. එ තුළ වෙතස් වූ
 හැඩම මතු කිරීමට මනු උත්සාහ දරයි. මේ
 ප්‍රවනතාව වරදවා වටහාගත් පිරිස් ඉවත ලන
 දෙයින් මුර්ති නිර්මාණය කරන්නේය යන
 අදහස දරති. නෙළීම හා ඇඹීමට අමතරව
 විවිධ හැඩවල එකට ගොනු කිරීම, බද්ධ කිරීම
 ලොව මුර්ති කලාවේ තව ප්‍රවනතා ලෙස
 ඉස්මතු වූ ඒවා ය.

අවශ්‍යතාව

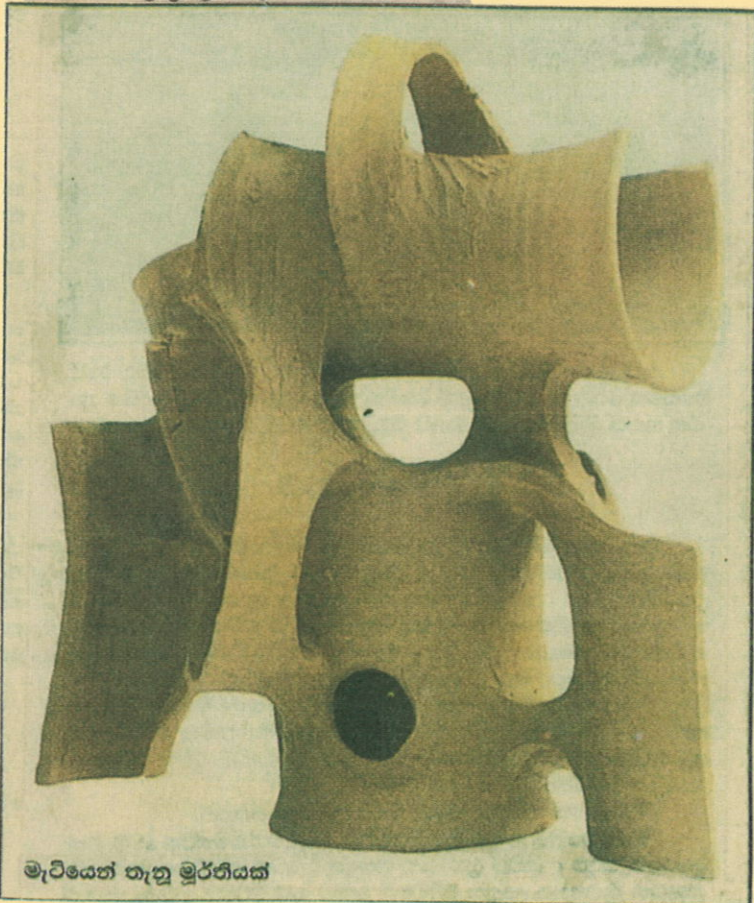
වර්තමාන යුගයට ආවේණිකව, නූතන සමාජ
 පරිසරය තුළ විග්‍රහයකට ලක් කිරීමේදී ශ්‍රී
 ලංකාව සම්බන්ධයෙන් කතා බහ කළ හැකි
 මුර්ති ශිල්පීන් ඇත්තේ අවම පිරිසකි. ශ්‍රී
 ලාංකික මුර්ති ශිල්පියකු ලෙස ජාත්‍යන්තර හා
 දේශීය තත්ත්වයේ ලා බියකින් තොරව සඳහන්
 කළ හැක්කේ තිස්ස රණසිංහයන් පමණෙකි.
 මුල් යුගවල නියෝජනයන් ලෙස අපට
 මුණගැසෙන යි. එන්. රණසිංහ, රතී ධනපාල
 ආදීන් සැලකිය හැක්කේ කලාකරුවන්
 ගණයේ ලා නොව ශිල්ප සැදු ඇදුරු පිරිසක්
 වශයෙනි.

ලීලා ඩයස් බණ්ඩාරනායක, අභාවප්‍රාප්ත මිත්‍රපාල
 රාජපක්ෂ, අභාවප්‍රාප්ත මහින්ද අබේසේකර,
 ඒ. කේ. බී. විජේසේකර, පුෂ්පානන්ද විරසිංහ,
 බන්දුල පිරිස් ආදීන් නූතන තරුණ පරපුරේ

මුර්ති ශිල්පීන් සමූහය ලෙස දැක්විය හැකි නමුදු
 අබණ්ඩ ප්‍රවාහයක් තැන. සිත්තරුන්
 සමඟ සසඳ බලන කල මුර්ති ශිල්පීන්ගේ
 උනතාවක් දක්නට ලැබීම ලොවටම පොදු
 ධර්මතාවකි. එහෙත් එය ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්-
 ධව ගත් කල ප්‍රබලව විදග්‍රහ වන්නකි.

මග්‍ර මාධ්‍ය මුර්තියක්

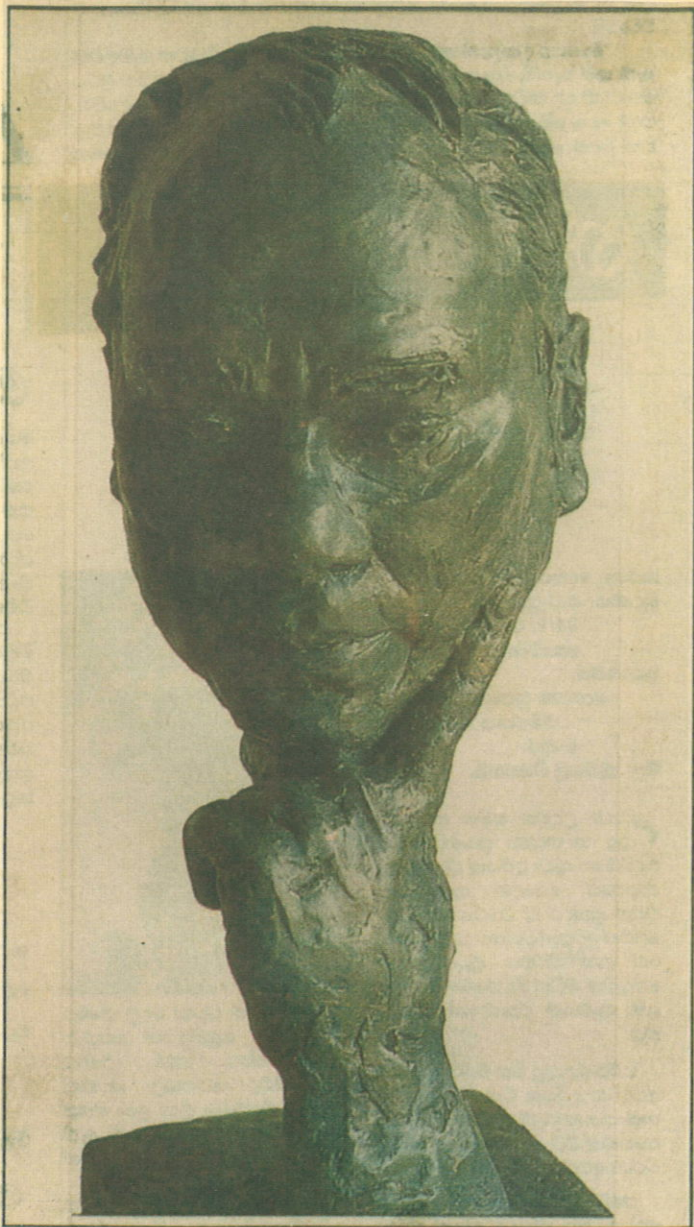

මැටියෙන් තැනූ මුර්තියක්

අපේ රටේ සමකාලීන සිත්තරුන් ලෙස සිත්තර
 පරම්පරාව ලෙස ගත් විට බොහෝ දෙනකු
 පිළිබඳ අපට කතා කළ හැකි වේ. ජේ. ඩී. ඒ.
 පෙරේරා, සෝලියස් මැන්දිස්, ඩේවිඩ් ජේන්ට්ස්,
 ස්ටැන්ලි අබේසිංහ, ජස්ටින් දරණියගල, රතීල්
 දරණියගල, ජෝර්ජ් කීට්, එච්. ඒ. කරුණා-
 රත්න, ඇල්බට් ධර්මසිරි සනාදී වශයෙන්
 තාමාවලියක් ඉදිරිපත් කළ හැකි වේ. මේ
 ආකාරයෙන් මුර්ති ශිල්පය පිළිබඳ ප්‍රකාශ කළ
 ශිල්පියකු සේ පුර්වාදර්ශ ගත හැකි, විෂයව
 ආලෝකයක් සපයන, මතු පරම්පරාවකට
 අධ්‍යයනය කළ හැකි මුර්ති ශිල්පියා ලෙස නිස්ස
 රණසිංහයන් තැවත සඳහන් කිරීම වටහේය.

ශාරීරික වෙහෙස

සිත්තරකුට තම විෂය සඳහා වෙහෙසෙනවාට වැඩි
 ප්‍රමාණයකට (75% කට වඩා) ශාරීරිකව
 වෙහෙසෙන්නට මුර්ති ශිල්පියකුට සිදු වෙයි.
 සිත්තරකුට බන්ධනාගාර ගොස් කැන්ට්‍රොල් කිරීමට
 ඇදීම පිණිස දැඩි වශයෙන් ශාරීරික
 වෙහෙසක් ගැනීමට නොසිදුවේ. එහෙත් මුර්ති
 ශිල්පියකුට ඉතා දැඩි, ගණ වස්තුවක් තමනට
 අවතන කරගැනීම පිණිස මාධ්‍යය සමග පොර
 බැඳීමක යෙදෙන්නට සිදුවේ. 'නෙළීමක් යනු
 මකරකු සමග පොර බදු ජය ගැනීමකි' යන
 අර්ථකථනය එයට සාක්ෂි සපයයි. ඇඹීම,
 වාන්තු කිරීම යනු උණු ලෝදිය සමග දහදිය
 ගෙලාගෙන සිදු කරන දුෂ්කර ක්‍රියාවකි.
 මෙවන් වාතාවරණයක විෂය ක්‍රමයට අව-
 නීර්ණ වන්නන්ගේ සංඛ්‍යාත්මක උනතාවක්
 පැවතීම පුද්ගලයන් නොවේ.

හෙන්රි ජයසේනගේ රුව ඇතුළත් සිමෙන්ති මූර්තියක්

පාර්ෂෝගික කලා

සමාජය ඉල්ලන නිසා හෝ එහි වෙසෙන්නන්ගේ වුවමනාව නිසා හෝ තොට මූර්තියක් නැතෙන්නේ තීර්මාණාත්මක කාර්යයක පලයක් ලෙසිනි. යම් සිදුවීමකින් අනතුරුව මතු වන හෝ ජනිත වන කම්පනයක් වෙයි. ඒ තත්ත්වය සිදුවීමත් සමග ප්‍රකාශ කළ හැකිය. එයට පරිබාහිරව මිනිසා තුළ ජනිත වන භාවයන් හා පරිකල්පනයන් ද ක්‍රමාණමය ස්වරූපයෙන් පළ කිරීම සිදු කෙරේ.

තවකතාවක්, සිතමා කෘතියක් වටහා ගන්නට ඒ සඳහා යොදාගත් ශිල්පියා පිළිබඳව වටහා ගැනීම වුවමනා තොටක්කට පුළුවන. එහෙත් සත්‍ය වශයෙන්ම සිත්තරකු හෝ මූර්ති ශිල්පියකු හොඳ හැටි වටහාගත් තරමට ඔහුගේ තීර්මාණය වටහා ගැනීමට ද පහසු වෙයි. ලොව කිසිදු කලාපක් ඉබේ පහළ වුවක් නොවේ. එහෙයින්ම ඒවා ඉබේ රස විඳීම ද

නොකළ හැක්කකි. සිතුවම් හා මූර්ති රසස්වාදනය පිණිස හැඩ නළ සහ වර්ණ පිළිබඳ සාක්ෂරතාව දියුණු කර ගැනීම අවශ්‍යය.

සමහරා සංගීතයක් වටහා ගැනීම සඳහා එය ඇසුරු කිරීමෙන් උද පර්වයක් අප තුළ වීම අවශ්‍ය වේ. ගීතයක පද වැලක් සමග අප එය විමසන විට එය වටහා ගැනීමට අපට අසීරු නැත. එහෙත් එය තාද රටාවක් පමණක් වූ විට වටහා ගැනීම තරමක ගැටලුවකි. චිත්‍රය හා

මූර්තිය ද එලෙසය. රූපය සරල කම් එය වටහා ගැනීම අසීරු නොවේ. එහෙත් එතැන තවත් හැඩයකින් හෝ වර්ණ පදසවලින් සලි-රුණු විවෙක එය වටහා ගැනීම ගැඹුරු වූ කාර්යයකි. එහිදී වටහා ගැනීමේ කාර්යය නිසි පරිදි ඉටු කර ගැනීමට කම් ඔහු වෘත්තීය රසිකයකු විමේ අවශ්‍යතාව සැපිරිය යුතු වේ. නූතන ලෝකයේ කාර්මික විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණ මෙවලම් සමගින් රස විඳීමේ පිළිවෙත් හා ප්‍රකාශන ආකාරයත් විශාල ලෙස පුරුල්ව පවතී. මේ තත්ත්වය තුළ තව ආකාර වූ හැඩ හා වර්ණ සමග තවදුරටත් රස වින්දන පිළිවෙ-නක් ද බිහිවීමේ අවශ්‍යතාවක් ඉස්මතු වී ඇත. මූර්ති ශිල්පියකුට සිත්තරකුට සේ ම ව්‍යවහාරික මෙන්ම පාර්ෂෝගික ලොවට ද ප්‍රතික්‍රියා කිරීමේ අපහසුවක් නොමැත. එහෙත් පිටතින් එන ඇණවුමට වඩා ඔහුගේ අභ්‍යන්තරයෙන් කෙරෙන පෙළාඹවීම ප්‍රබලය. ඒ තුළ ය ශිල්පය හා ශිල්පියා සතු නියමාකාර ගුණාංග අඩංගු වනුයේ.

ලලිත කලා සංවර්ධනය

ලොව අනෙකුත් මූර්ති කලා ප්‍රධානයන් සමග බලන කල අප තවමත් සිටිනුයේ පසුපසිනි. ඒ සඳහා දීර්ඝම නොමැතිකම, ගුරුවරුන්ගේ දුර්ලභත්-වය, උසස් අධ්‍යාපන ආයතන තුළද එයට නිසි සැලකිල්ලක් නොමැතිකම ඒ සඳහා මූලික වී ඇත. අනෙකුත් විදු මෙන්ම ලලිත කලාවන් හා සොන්දර්ය විද්‍යාව ද සමතැන් ගන්නා බව බොහෝ විට බොහෝ අය නොසිතන දෙයකි. ද්‍රව්‍යමය වූ ගෞතීක දේ වැඩි ඇඟයුමකට ලක්වෙන මුත් ආධ්‍යාත්මික සම්පතක් මිනිසාට පිරිසුන් බවක් උරුමකර දෙන කලාවන් ඒ තත්ත්වයේ ලා නොසැලකෙන බව බොහෝ විට ප්‍රත්‍යක්ෂ වන්නකි.

ලොව ගෞතීකමය ද ගී තත්ත්වය ඉතා සිත්ගන්නා සුලු බවට පත් කරනු පිණිස යොදා ගැනෙනුයේ චිත්‍ර හා මූර්ති කලා ය. අපේ රට තුළ එය සිදුවන බවක් නොපෙනේ. ලොව බොහෝ රටවල 'කර්මාන්ත කලා' ලෙසින් ඉගැන්වෙන විෂය-යක් බොහොමයකි. ඒ පිළිබඳව සිතීමට අප විසින් කර ඇත්ද යන්න ගැටලුවකි.

කර්මාන්තමය කලා පෝෂණය ලබනුයේ ලලිත කලා වෙතිනි. ඒ තත්ත්වය පිළිබඳ අවබෝධය අප සතුව පවත්නේ ද යන්නත් ගැටලුවකි. මෙවන් පසුබිමක් මත අපේ ම වූ පාරිභාෂික කලා-වත්ගේ සංවර්ධනයක් පිළිබඳ සිතීම අසීරු කරුණක් වී ඇත.

සොන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ චිත්‍ර හා මූර්ති අධ්‍යයනාංශයේ

කථිකාවාර්ය
සරත් වන්දුජීව

සටහන:
මෙන්ලාල් විරසුරිය

සැප්තැම්බර් 26 වැනිදා බණ්ඩාරනායක සමරුවට සැරසෙති

සහ වෙද ගුරු ගොවි සිසු කම්කරු ආදී සියලු ජනතා බලවේග එක්රැස් කැර අදින් තිස් අට වසරකට පෙර පොදු ජන යුගයක සමාජ පෙරැළියකට මාවන හෙළි පෙහෙළි කැර දුන් ඇස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරනායක සිරිමතාණන් සිහි කිරීමේ දිනය සැප්තැම්බර් 26 වැනිදාට යෙදෙයි. සෝවියට් දේශයේ කීර්තිමත් මුර්ති ශිල්පියකු වන කර්බෙල් එතුමාගේ රාජ්‍ය පාලනය රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික ඥානය දේශපාලන නායකත්වය ස්ථිර භාවය මුදු මොළොක් බව ආදී සියලු ගුණාංග කැටි කරමින් ලෝකබේන් තිම කැර ජාතියට දයාද කල මේ ජාතික සිහිවටනය පිළියකර කිරීමේ කටයුතු මේ දිනවල සිදුවෙයි. මුර්ති ශිල්පි සරත් වන්දනාව මහතා, ගාලුමුවදෙර පිටියේ පිහිටි මේ පිළිරුව සංරක්ෂණය කිරීමේ යෙදී සිටියදී.

සැප්තැම්බර් 26 වැනිදා බණ්ඩාරනායක දිනය යළිත් රජයේ නිවාඩු දිනයක් බවට පත් කිරීමට පොදු ජන එක්සත් පෙරමුණු රජය තීරණය කරයි. (ජායාරූපය - ඇල්. ඩී. කොස්වත්ත)

චිත්‍ර කලා ඉතිහාසය

ලෝකයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම මූර්ති අතර

අවිලෝකිතෝශ්වර

ප්‍රතිමාවක්

හර්බට් රීඩ්

සරත් වන්දුරුව අපට සිටින දක්ෂතම මූර්ති ශිල්පියෙකි. ඔහු 1978 වසරේදී සොන්දර්ස අධ්‍යාපන ආයතනයෙන් ලිත කලාවේදී උපාධියද පසුව මොස්කව් විශ්ව විද්‍යාලයෙන් ශාස්ත්‍රපති (MF A) උපාධියද ලැබීය. ඉක්බිතිව ඔහු විසින් බ්‍රිතාන්‍යයේ ලන්ඩන් නුවරේ මූර්ති කලාව පිළිබඳ විශේෂ

පාඨමාලාවක් හදාරා තිබේ. ඔහු අද කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලීය සොන්දර්ස අධ්‍යාපන ආයතනයේ මූර්ති (Sculpture) පිළිබඳ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකවාරය වරයායි. මේ අතර ඔහු මොස්කව් නුවර රාජ්‍ය කලා පර්යේෂණ ආයතනයෙහි (Moscow State Institute of Art Reserch) ආචාර්ය උපාධිය (P. H. D) ට සුදානම් වෙමින් සිටී.

මූර්ති ශිල්පය පිළිබඳව හැඳින්වීමක් කරන්න.

ලිත කලාව කියල හඳුන්වන්නේ චිත්‍ර, මූර්ති සහ මුද්‍රිත චිත්‍ර (Print Making) කලාවයි. චිත්‍ර කලාවෙන් මුද්‍රිත චිත්‍ර කලාවෙන් නිවුන් සොහොසුරා මූර්ති කලාවයි.

සිත්තරෙක් වරණ සහ රේඛාවෙන් කරන කාර්යයම මූර්ති ශිල්පියෙක් අතට හසුවන කිසියම් ද්‍රව්‍යමය දෙයක් භාවිතා කරමින් කරනවා. අරමුණු හා ඉලක්ක විඳිම එකක් බවට පත්වෙනවා. නමුත් වෙනස වන්නේ එයට අදාළ තාක්ෂණයයි. මේ සියල්ලෝම එකතු වී කරන කාර්යය අවසානයේදී එකක් බවට පත්වෙනවා.

වයිලි කැන්සින්ස්කි විසින් ලියන ලිපිපෙළක ඔහු කියනවා

චිත්‍රය යනු අවකාශය සහ වරණ අතර පවතින සුසංවේදී සංකලනය බව. මූර්තිය යනුවෙන් ඔහු අදහස් කරන්නේ අවකාශය සහ ඝනත්වය අතර පවත්නා ඒකමතික සබඳතාවය බවයි. එහෙම කියන්නට ඔහුට අයිතියක් තිබෙනවා. අමුර්තවාදී චිත්‍ර කලාවේ (Abstract Art) පියා ඔහු බව බොහෝ අය පවසනවා. මෙවැනි තවත් මත වාද තියෙනවා. නමුත් මගේ හැඟීම අනුව ඔහුගේ චිත්‍රහය වැදගත් වෙන්නේ මේ නිසායි. ඒ කියන්නේ කලාව පිළිබඳව තනි පුද්ගලයකුගේ කාර්යභාරය නූතන සමාජයට වැදගත් වන නිසායි.

අතීතයේදී චිත්‍ර කලාවක් මූර්ති කලාවක් ස්මාරකමය (Monumental) කලාවක් වශයෙන් පවතිනවා. කලකින් චිත්‍ර කලාව එම දෘෂ්ටියෙන් මිදී චිත්‍ර ඇදීමේ ආධාරකය (Easel) දක්වාත් මූර්ති කලාව ශිල්පියාගේ පෞද්ගලික කලාවක් (Studio) දක්වාත් මාරු වුණා. එහිදී කලාව පුද්ගලයාගේ ආත්ම කථණය වුණා. ඔහු (කැන්සින්ස්කි) මේ විෂයන් තුළ පවතින මූලික හරයන් කෙරෙහි

අපේ අවධානය යොමු කරවනවා. එහි ඇති වැදගත්කම තමයි කලින් තිබුණු අවධානය වෙනත් අංශයක් දක්වා යොමු කිරීම. මේ අපි ඉන්නේ එම යුගයේයි. නැවත කැන්සින්ස්කිගේ ප්‍රකාශය ඉතා වැදගත් තැනක් උසුලනවා.

මේ හැර මූර්ති කලාව පිළිබඳව පොදුවේ කථා කරන විට විෂය පථය තුළ චිත්‍ර කලාවක් ඉතා වැදගත් වෙනවා. ලෝක කලා ඉතිහාසයේ මූර්ති කලාවේ ප්‍රවාහය තුළ චිත්‍ර කලාවට සාපේක්ෂව

බැලුවොත් මූර්ති ශිල්පීන් ඉතාමත් අඩුයි.

Herbet Read ඔහුගේ Modern Sculpture ග්‍රන්ථයෙහි මෙසේ පවසනවා. 'හොඳ චිත්‍ර ශිල්පියෙක් හොඳ චිත්තකයෙක්. නමුත් සෑම හොඳ මූර්ති ශිල්පියෙක්ම හොඳ සිත්තරෙක් වශයෙන් දක්වන්නට පුළුවන්'. චිත්‍ර ශිල්පියෙකු ද්විමාන තත්වයක ක්‍රියාශීලී වෙනවා. එම චිත්‍රහය ඉදිරිපත් වන්නේ ද්විමාන තලයකයි. මූර්ති ශිල්පියෙක් සඳහා හැමවිටම ත්‍රිමාන තත්වයක් හමුවෙනවා. එනිසා සෑම චිත්‍ර ශිල්පියෙක්ම හොඳ මූර්ති ශිල්පියෙක් වන්නේ නෑ. ඉතිහාසයේදී මේ තර්කය බිඳින එකම සිත්තරා පැබ්ලෝ පිකාසෝ පමණයි.

සමාධි පිලිමය, තොළුවිල මුදු පිලිමය හා පොළොන්නරුව ගල් විහාරය කළ ශිල්පීන් සමග මයිකල් ඇන්ජිලෝ, ඩගස්ටේ රොසින්, හෙන්රි මුවර් වැනි අය අද වෙනකොට ගලපා ගත්තේ කොහොමද ?

ප්‍රංශය, ඇමරිකාව සහ ජර්මනියේ ලාංකීය බෞද්ධ සහ හින්දු ලෝකඩ මූර්ති ප්‍රදර්ශනයක් පසුගිය කාලයේ පැවතුණා. මේ ප්‍රදර්ශන සඳහා විවාර ලියැවුණේ බටහිර විවාරකයන් අතින්. මෙහිදී එක් විවාරකයෙක් මයිකල් ඇන්ජිලෝගේ 'පියේටා' ලියනවෙත් ඩාවින්චිගේ 'මොනාලිසා' සහ රෙම්බ්‍රාන්ට් නම් ශිල්පියාගේ (ලෝකයේ විශිෂ්ඨතම) කෘතීන් සහ අපේ ලෝකඩ ප්‍රතිමා අතර තියෙන බෞද්ධයන්ව 'අවිලෝකිතෝශ්වර' කෘතිය එකට තියන්නට පුළුවන් බව

පැවසුවා. අපේ මෙම නිර්මාණය අති සම්භාව්‍ය කෘතියක්. මෙය 8 සහ

9 සියවස්වල බව කියවෙනවා. ඉහත සඳහන් යුරෝපීය ශිල්පීන්ට පුනරුදයේ ශ්‍රේෂ්ඨ (Renaissance Period) ශිල්පීන් අයත් වෙනවා. අපේ ශිල්පියා නිර්නාමිකයි. කාලය සසඳා බැලුවොත් 8 සහ 9 වන සියවස් සිට 16 වන සියවස දක්වා කාල පරාසයකි. අපි ඉතාම ඇත යුගයේදී ප්‍රබලව සිටි බව මේ අනුව පෙනෙනවා. මෙයට හේතුව රාජ්‍ය අනුග්‍රහයයි. අද කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයටත් ඇතිවී තිබෙන්නේ මේ තත්ත්වයමයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ මූර්ති ශිල්පීන් සිටින්නේ අභ්‍යන්තරයේදී පමණයි. ජන ගහණය එක්කෝටි පනස්ලක්කයක් පමණ වනවා. එවන් ප්‍රමාණයකගේ සංස්කෘතික පැවැත්ම හඳුනා මේ අය ප්‍රමාණවත්ද ?

මූර්තියක අවසානය දැකීම යනු විසඳීමට ඉතාමත් උගහට වූ ප්‍රශ්නයක් බාධක කම්කටොළු මාධ්‍යයේ නිරවුල් කිරීමෙන් ලැබෙන යහපත් ප්‍රතිපලයක් වැනිය.

ශෛලමය මූර්තියක වැඩ කටයුතු අවසන් කරනවා යනු මකරකු සමග පොර බැදීමෙන් ජයග්‍රහණය ලැබීම වැනිය. Melyini Hoffmann Sculpture in Side and out නැමැති කෘතියේ එසේ සඳහන් වෙනවා.

මෙම ප්‍රකාශවල තත්ත්වය අපට වැටහෙනවා. ගල් විහාරය වැනි තැනකට ගියාම. මෙයින් පෙනෙන්නේ මූර්ති ශිල්පය සඳහා මානසික මෙන්ම කායික ශක්තියක්ද අවශ්‍ය බවයි. මේ හේතුව නිසා ලෝකයේම මූර්ති ශිල්පීන් අප බලාපොරොත්තු වන තරමට වඩා අඩුයි. මේ අඩු ශිල්පීන් නූතන සංස්කෘතියේ පැවැත්ම සඳහා දායක වීමත් විශේෂ ලක්ෂණයක්.

හිටපු ජනාධිපති ආර්. ලේමඩාස මහතාගේ ප්‍රතිරූප මූර්තිය ඔබ විසින් නිර්මාණය කරනු ලැබීම සමාජයේ කථා බහට ලක්වුණා ?

චිත්‍ර ශිල්පියෙක් හෝ මූර්ති ශිල්පියෙක් කියන්නේ සමාජමය වෘත්තීමය වගකීමක් තියෙන අයෙක්. මම මූර්ති ශිල්පියෙක් හැටියට සමාජයෙන් එන ඇතවුම් වලට ඇතැම් වෙලාවට ප්‍රතික්‍රියා කරනවා.

ඒත් එක්කම මගේ අභ්‍යන්තරයෙන් එන ඇතවුම් සඳහාත් මම ප්‍රතික්‍රියා කරනවා. මෙන්ම මේ පැති දෙක අරගෙන බැලුවොත් මගේ පෞද්ගලික හා මගේ අභ්‍යන්තර ඇතවුම් වලට මම කැමතියි. එහෙත් මා ළඟට

කිසියම් කෙනෙක් ඇවිල්ලා මට මෙන්ම මේ වැඩේ කරල දෙන්න කියල ඉල්ලුවොත් විෂය ප්‍රවීණයෙක් හැටියට මගේ වෘත්තීමය වගකීම පැහැර හරින්න බෑ. වෛද්‍යවරයෙක් ළඟට පුද්ගලයෙක් බෙහෙත් ගත්ත ආවම ඔහු ප්‍රතිභාමීද ප්‍රගතිශීලීද නැත්නම් X ද Y ද ඔහු කවිද යන්න වැදගත් නෑ. වෘත්තීමය යුතුකම ඉෂ්ට කළ යුතුයි.

වාස්තු විද්‍යාඥයෙක් ළඟට ගෙයක් සැලසුම් කිරීමට කෙනෙක් එනවා. ඒ දේශපාලනඥයෙක්ද, නොවේද කියන එක වැදගත් නෑ. වාස්තු විද්‍යාඥයා පුද්ගලයා වැදගත්

කොට නොසලකා වෘත්තීමය යුතුකම ඉෂ්ට කරනවා. එයයි සමාජයේ සිද්ධ වෙන්නේ. ඇයි චිත්‍ර ශිල්පියෙකුට මූර්ති ශිල්පියෙකුට පමණක් ප්‍රශ්න තහනම් මේ සඳහා ඔබ කෘතියක් කළේ ඇයි කියල. ලෝක ඉතිහාසයේ ශිල්පීන් මේ වගේ ප්‍රශ්නවලට මුහුණ දීල තියෙනවා. ප්‍රංශයේ රාජකීය සිත්තරා (court painter) ප්‍රංශ විප්ලවයට පෙර ජනතා උද්ඝසට ලක්වූ 16 වන ලුවී රජුටත් ඇත්තා. එම තත්ත්වය පෙරළා දැමූ පශ්චාත් විප්ලවීය පාලකයන්ද සිතුවම් කළා.

තමන්ට ප්‍රතික්‍රියා කිරීමට සිදුවන තත්ත්වයන් හා සමාජ වටපිටාව යටතේ කටයුතු කරන අතරම තමන්ගේම නිර්මාණ කාණ්ඩයක් ග්‍රහණයට හසුනොකර අව්‍යාජව ඉදිරිපත් කළාම මෙය එකම බරපතල ප්‍රශ්නයක් හැටියට ගණන් ගැනෙන්නේ නෑ. හිටපු ජනාධිපතිගේ රූපය කරන එක කියල කවුරු හරි කියනවා නම් එය කලාව පිළිබඳව නොදන්නා කෙනෙක් කියන දෙයක්. මේ ප්‍රශ්නය අහන්නේ කලාව තුළින් දේශපාලන තත්ත්වයන් මතිමතාන්තර ගොඩනගන්නට පුළුවන්, පවතින දේශපාලනය ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හෝ ස්ථාවර කරන පුළුවන් කියල මතයක් තියෙන නිසයි. නමුත් එය 1917 - 1920 ලෝකයට අදාල වුණාට අදට අදාල නෑ. ඊට වඩා ප්‍රබල ව්‍යාපාර තුළින් දේශපාලනය ස්ථාවර කිරීම,

හෝ ප්‍රතික්ෂේප කිරීම කරන ජුළුවන්. ලෝකයේ විප්ලව තුනක් සිදුවුණා කියල මමත් පිළිගන්නවා.

1. කාර්මික විප්ලවය
එහිදී කලාවෙන් ප්‍රබල බලපෑමක් කරන්නට බැහැ.

8 - 9 සියවස්වල කළ අවලෝකිතේශ්වර ප්‍රතිමාව මයිකල් ඇන්ජිලෝගේ පියෙටා සහ ලියනාඩොඩාවින්විගේ මොනාලිසා හා සමනැන් ගන්නා කලා නිර්මාණයකි.

2. ප්‍රංශ විප්ලවය
කලාව ප්‍රබලව උපයෝගී කරගැනීමට පුළුවන් වුණා.
3. සන්නිවේදන විප්ලවය

අද අපි ඉන්නේ මේ යුගයේයි. ලිපි කලාව හරහා ප්‍රබල මතයක් ගොඩ නගන බැරි ඒ සඳහා වෙනත් මාර්ග, එනම් ඉතාම නූතන ප්‍රබල ජනමාධ්‍ය තියෙන නිසාය.

මේ ප්‍රශ්නයට අදාලව මගේ පෞද්ගලික අදහසක් තියෙනවා. මම කවදාවත්ම වැඩක් කාගෙන්වත් ඉල්ලගෙන නෑ. මේ වැඩේ මම කරන්නත් කියලා. මම නිර්මාණය කළ මූර්ති හැම එකක්ම අවශ්‍ය තැනැත්තා මගේ නිස්කලංක පරිසරයට පැමිණ කරගත් ඒවායි. මේ විවාදයට තුඩුදෙන මූර්තිය කරන්නට හිටපු රජයේ ප්‍රබල ඇමති වරයෙක් ලත්වත් නුවරට ගිහින් එහි සිටින කිස්ස රණසිංහ මහතාට ආරාධනා කරල තියෙනවා. ඉන් පසු කිස්ස රණසිංහ මහතා ස්මාරක මූර්තියක් කිරීමට ඇති අපහසුතාවය නිසා (ඒ මහතා වයස්ගත නිසා)

මගේ නම යෝජනා කරල තියෙනවා. පසුව අපි අතර දීර්ඝ සංවාදයක් ඇතිවුණා. මගේ විශිෂ්ට ගුරුවරයාගේ ඉල්ලීම පැහැර හරින එම පුළුවන් කමක් නෑ. හේතුව ඔහු වරදක් වන දෙයක් මට යෝජනා නොකරන නිසා. කිසියම් විදියකින් මම ඒ කාර්යය ප්‍රතික්ෂේප කළා නම්

තිස්ස රණසිංහ මහතා සිතා සිටියේ ඒ සඳහා බ්‍රිතාන්‍යයේ මා ඉගෙනගත් කාලයේ මගේ මිත්‍රයකු වූ සුදු ජාතික "ලෝරන්ස්" මහතාගේ නම යෝජනා කරන්නයි. මේ මූර්තිය ඔහු කළා නම් එය එතරම් විවාදයට තුඩු දෙන්නේ නෑ.

මේ සම්බන්ධ තවත් ප්‍රධාන කරුණක් තියෙනවා. ලෝකඩ මූර්ති වාත්තු කිරීමේ කලාව මම 1987 - 1988 කාලයේ බ්‍රිතාන්‍යයෙන් ඉගෙන ගත්තා. මා ඉගෙන ගත් දේ ප්‍රායෝගිකව අත්හදා බැලීම සඳහා ආයෝජකයන් සිටියේ නෑ.

පසුගිය රජය ප්‍රේමදාස මහතාගේ රුව සඳහා මට ආරාධනා කලා. මේ රජයෙන් හෙක්ටර් කොබ්බෑ කඩුව මහතාගේ පිළිරුව සඳහා ආරාධනා කළා. මම කරන්නේ මගේ වෘත්තීය වගකීම ඉටු කිරීමයි.

මූර්ති ශිල්පියකුගේ නිර්මාණාත්මක කාර්යභාරය ස්මාරක මූර්ති කලාවෙන් මනින්නට පුළුවන් කමක් නෑ. මූර්ති කලාව යනු ප්‍රතිමා සෑදීම යයි සිතන්නේ අතීත මිනුම් දණ්ඩකිනුයි.

අද එය එසේ පමණක් නොවේ.

ඔබේ නිර්මාණ තුළ බෞද්ධ දර්ශනය හෝ වෙනත් සංකල්ප තිබෙනවාද ?

මගේ නිර්මාණ තුළ සෘජු ආගමික සංකල්පයන් නෑ. නමුත්

මගේ නිර්මාණයකදී මම තෘප්තියට පත් විය යුතුයි. මගේ විත්‍රය, මූර්ති ආදියේ මිනිහෙක් කපන්න, කොටන්න මරන්න අවස්ථා නෑ. එහි තියෙන්නේ නිශ්චල භාවයක්. ඉතිහාසයේදී වොන්ට්‍රියාන් වගේ සිත්තරෙක් ගත්තොත් ඔහුගේ ආගමික ශික්‍ෂණය භාවනාව, යෝගී හැඟීම්, ඔහුගේ දෘෂ්‍යා ලෝකයේ සතරැස් හැඩවලට බලපෑව කියල මට හිතෙනවා. මහායාන බුදු දහමේ ජපන්, චීන බලපෑම් ඔහුට තිබෙනවා. කයිම් මලෙව්විට මහායානා මණ්ඩල සටහන් බලපෑවා. මගේ නිර්මාණ සඳහාත් ඇත්ත වශයෙන්ම මාත් රොන්කෝ එච්. ඒ. කරුණාරත්න සහ ඉහත ශිල්පීන් බලපෑම් කරනවා. මම හිතන හැටියට කලාව කියන්නේ කතන්දර කරුණු කාරනා කියාදෙන විෂයක් නොවේ. සිනිවිල්ලක්, නිමේෂයක්, මා රසවිඳි තත්වයක්, අධ්‍යාත්මික සංතෘප්තියක් මගේ නිර්මාණ වලින් ප්‍රකාශ වෙනවා. මම මගේ නිර්මාණයෙන් රසවත් වෙනවා. එය නැවත විඳීමට සලස්වනවා.

වමින්නද තුෂාර ගමගේ

Clarke prophecies doom for petroleum industry

Colombo, (AFP)— Space age prophet Arthur C. Clarke released a copy of his latest science fiction novel, 3001 — the final odyssey — with a message of doom for the world's petroleum industry.

Clarke, 79, said he expected cleaner and better sources of energy to be discovered by the turn of the century to replace petroleum products, making cold fusion a reality.

"We are living in a sea of energy," Clarke told a gathering of the

Foreign Correspondents' Association of Sri Lanka at the Galle Face Hotel, where he had written the final chapters of his latest novel.

He held up a glass of an orange drink and said: "The amount of energy trapped in this will be enough to boil all the water in the world's oceans. I think we will be able to tap into this. It will be infinite."

"The (energy of the) atomic bomb is nothing compared to what is going to be available," Clarke said, adding that

he was convinced that experiments currently done in Los Alamos, California, will bring results before the next millennium.

Last week, the British science fiction guru, wearing a spacesuit, appeared on a large screen at the University of Illinois in Urbana-Campaign in a spectacular Cybercast from his home here 192,000 kilometres (120,000 miles) away.

It was the climax of a week-long Cybercast in honour of HAL 9000, the mutinous, chess-

playing computer that has become a hero for millions of sci-fi buffs and artificial intelligence works around the world.

Clarke, who also co-wrote the screenplay of Stanley Kubrick's movie, fielded questions from panellists and Internet users on the making and meaning of "2001" as well as on his latest novel.

In his new book, Clarke offers a rather optimistic view of mankind's future, including the colonization of Venus, the abolition of religion

and the construction of cities atop towers that extend into space.

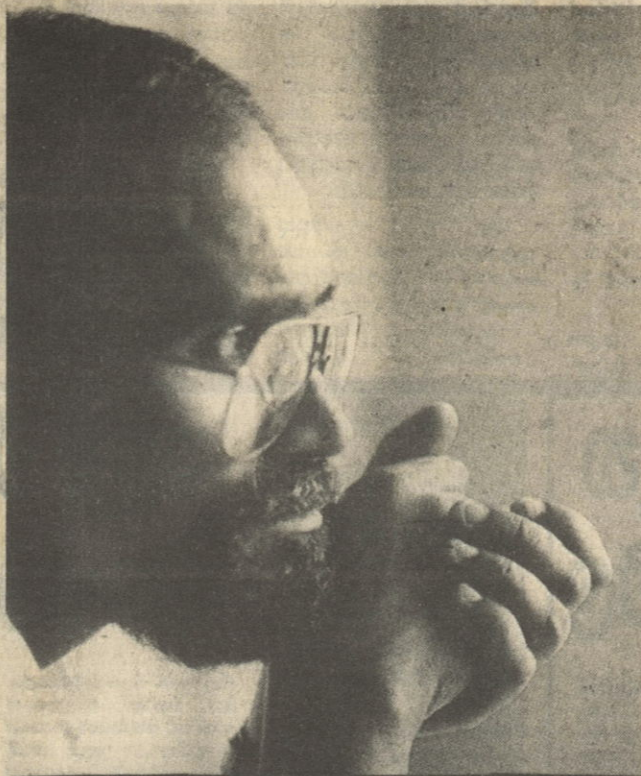
He said "3001" will "definitely" be his final work, rounding off the quartet which began with "2001".

Clarke, who is affected by post-polio syndrome, shed his wheel chair and stood up with the aid of a walking stick to unveil a bronze of himself and was delighted with what he found.

"This is a remarkable resemblance. This is unbelievable. I don't know how they did it. This is my clone."

Dr. Arthur C. Clarke, the author of 'The Final Odyssey'

1997 මැයි මස 31 වෙනිදා සෙනසුරාදා

දිවයින

සරත් චන්ද්‍රසීව

තොරතුරු

කළුබෝවිල රෝහල පාරේ හැරුළු පිරිස් මහතාගේ නිවසේ මිදුලේ සෙවන ඇති තැනක මහා සංගීතවේදියාණන් යැයි නමක් ගත් ප්‍රේමසිරි කේමදාසයන් වාඩි වී සිටී.

සරත් චන්ද්‍රසීව නම් වූ නිර්මාණශීලී මුර්ති ශිල්පියා පදම් කළ මැටි පිඩක් අතැතිව කේමදාසයන්ගේ ශීර්ෂය දෙස එක එල්ලේ බලා සිටී. කේමදාසයන් වරින්වර සිතා රැල්ලක් හඟයි.

ගත වූයේ හෝරා එක හමාරක් වැනි සුළු කාලයකි. මැටි පිඩ කේමදාසයන් වී ඇත. විශ්මයට පත් වූ කේමදාසයන් සරත් චන්ද්‍රසීව දෙසත් මැටි පිඩෙන් නිර්මාණය වූ තම ශීර්ෂය දෙසත් වරින් වර බලා මෙසේ පැවසීය.

'මම මාගේ ඔහු ව හරි හැටි දැක්කේ අදයි.' කියමින් චන්ද්‍රසීවගේ පිටට තට්ටු කළේය.

සරත් චන්ද්‍රසීව නිර්මාණශීලී මුර්ති ශිල්පයේ දැවැන්තයකු ලෙස මා අවබෝධ කළේ එදාය. මහා ප්‍රාදේශීය, විද්වතුන්, ප්‍රවීණයන් ඇතුළු රටින් රට තම රන්දු මහ ඔහුගෙඩි සියයක ප්‍රදර්ශනයට මග පාදුනේ එලෙසය.

සකපෝරුව මත ගතවර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ තක්කලත් ගසමින් පැවැති මැටි කර්මාන්තයට නව අරුතක්, නව තාක්ෂණයක් පමණක් නොව කලාත්මක අගයක් එක් කළ මුල්ම නිර්මාණශීලියා චන්ද්‍රසීවයන් කීවොත් යමෙක් දෝෂ නොගනියැයි අපි සිතමු.

උළු මැටිවට නව තාක්ෂණය එක්කර පදම් කර ඒ මත නිර්මාණය හා කලාත්මක අගය තවරා ඔහු වරෙක 'විශ්මිත මැටිකම්' දැක්ම කලාභවනයේ පැවැත්වීය. රුසියානු මුර්ති ශිල්පීන්ගෙන් හා යථාවබෝධයෙන් ලබාගත් කලා නිර්මාණ කුලකාලය තවත් දියුණු කරගත් අවස්ථාවකි 'විශ්මිත මැටිකම්'.

'විශ්මිත මැටිකම්' දැක්ම දුටු කලාකරුවෝ විද්වතුහු ඒවායේ නිර්මාණශීලී අගය දරා ගැනීමට නොහැකිව කැදරකමින් එකවර ගිල දැමූහ.

රසිකයන් නම නිර්මාණ ආදරයෙන් ගිල දැමීම ගැන චන්ද්‍රසීව ගෝකයට පතවුවා මිස උරණ වූවේ නැත.

කලාකාරීත්වට එකවර ගිල නොදමා සදාකාලිකවම දැක දැක රස විඳීමට අලුත් යමක් කිරීමට සරත් පෙළඹුණේ මේ නිසා විය හැක.

ලබන 3 දා සිට 4 දා දක්වා ලයනල් වෙන්ඩ්ට් කලාගාරයේ පැවැත්වෙන සැබැවින්ම විශේෂිත නමකින් හඳුන්වා දී නැති "ART IN POTTERY" ප්‍රදර්ශනය මෙහි ප්‍රතිඵලයකි.

මැටි, පලය හා ගින්න සමඟ වසර ගණනක් තිස්සේ පොර බැදු සරත් චන්ද්‍රසීවයන් ඒ තුළින් ලැබූ සුන්දර අත්දැකීම් සමුදාය "ART IN POTTERY" තුළින් උඩට පති.

විශ්මිත මැටිකම්වලට විත්‍ර මුහු කරන ඔහු අලුත් දෙයක් නිර්මාණය කරයි.

කුඹුල්කරුවකුගේ ලෝකය

විමලසේන ඉහළගම සහ අශෝක වත්තිආරච්චි

සරත් චන්ද්‍රජීවගේ කලා ජීවිතය දෙස බලන කල ඔහු අතින් අද නිර්මාණය වන දේන් ඔහු කලා ජීවිතය ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ නිර්මාණය කළා වූ දේන් අතර ඇත්තේ වෙනසකි. ඔහු කලා ජීවිතය

ආරම්භ කළේ විභූ ශිල්පියකු ලෙසය. එහෙත් වැඩි කලක් යෑමට මත්තෙන් ඔහු ඒ මාධ්‍යය වෙනස් කර මූර්ති ශිල්පයට අවතීර්ණ විය.

ඇත්ත වශයෙන් ම ඔහු අතින් බිහිවන මූර්ති තුළ දැක්මට ඇත්තේ මිනිසා තුළට කීදා බැස කරන අධ්‍යයනයකි. ප්‍රතිරූප මූර්ති කලාවට පමණක් සීමා නොවූ සරත් ස්මාරක මූර්ති කලාවට ද අත ගැසුවේ මෙතෙක් කිසිවකු එසේ කළේ ද නැද්ද යන්න ගැන සිතමින් නොවේ. ඔහු කිසිවිටෙකත් කිසිවකු අනුගමනය කළේ නැත. ඔහු සාර්ථක වෘත්තීය මූර්ති ශිල්පියකු මෙන්ම නිර්මාණශීලී මූර්ති ශිල්පියෙකි.

චන්ද්‍රජීවගේ අවධානය යොමු වූ තවත් අවස්ථාවක් වූයේ මැටි බඳුන්ය. ඔහු ඊට අවතීර්ණ වූයේ එහි යටගියාව මෙන්ම ඊට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය පිළිබඳව ඉතා හොඳට සොයා බැලීමෙන් පසුවය.

මැටි බඳුන් කලාව සාම්ප්‍රදායික මුහුණුවරෙන් වෙනත් මතකට යොමු කිරීම ඔහුගේ උත්සාහය විය. නූතන යුගයට අවශ්‍ය නැතහොත් අද ජනතාවගේ ඉල්ලුම ඒ ආකාරයට සපුරාලීම උදෙසා ඔහු සාම්ප්‍රදායික පිළිවෙතින් ඇත් විය.

චන්ද්‍රජීව මැටි කර්මාන්තය හා පිහත් භාණ්ඩ කලාව ගැන මුලින්ම දැනුමක් ලබා ඇත්තේ විභූ කලාව සම්බන්ධයෙන් ඉගෙන ගනිමින් සිටියදීය. එහෙත් පාසල් යන අවධියේ සිට සාම්ප්‍රදායික මැටි කර්මාන්තය ගැන ඔහු උනන්දුවක් දැක්වූ අතර මැටි පිළිස්සීම ගැන වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇත.

ඔහු විවාහයෙන් පසු දංකොටුවේ පදිංචියට පැමිණ ඇති අතර එහිදී තමාගේම මැටි බඳුන් නිෂ්පාදනාගාරයක් සාදා ගත්තේය. ඔහුගේ එකම උත්සාහය වූයේ සාමාන්‍ය කුඹුල්කරුවන් සීමා වී සිටි ස්ථානයෙන් මිදී ඉන් ඔබ්බට යෑමය. ඔහු මැටි තෝරා ගැනීමේදී සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමයට කුඹුරකින් එය නොගෙන උළු තැනීම සඳහා සකස් කර තිබූ මැටි භාවිතා කළේය.

සාමාන්‍ය මැටි බඳුන් නිපදවන්නන්ගේ නිෂ්පාදන තත්ත්වයන් බාල වන්නේ ඔවුන් ඒවා පිළිස්සීම සඳහා යොදා ගන්නා පෝරණු ඉතාම පැරණි ක්‍රමයක් යටතේ වීමය. එහෙත් වතුළුව කළේ උළු පිළිස්සීම සඳහා යොදා ගන්නා ක්‍රමය අධ්‍යයනය කර එම ක්‍රමයම කුඩා කර මැටි බඳුන් පිළිස්සීමට යොදා ගැනීමයි. ඒ නිසා ඔහුට වඩාත් හොඳ නිමි භාණ්ඩයක් නිපදවා ගැනීමට හැකි වූ බව ඔහු පවසයි.

සාමාන්‍ය කුඹුල්කරුවා ඔහුගේ මැටි සමඟ පර්යේෂණ කිරීමට යන්නේ නැත. ඔහු එලෙසම සාම්ප්‍රදායික පිළිවෙතම අනුගමනය කරයි. එහෙත් වතුළුව එසේ නොවේ. ඔහු පළමුව මූර්ති ශිල්පියකු වීමත් දෙවනුව මැටි කර්මාන්තයට අත ගැසීමත් නිසා පර්යේෂණ කිරීමට පසුබෑවේ නැත.

Chandrajeewa's timely tonic

Chandrajeewa working on a portrait of veddha chief Tissahamy
Photos by Nihal Fernando

Sarath Chandrajeewa caused quite a stir the last time he held an exhibition. Some aficionados suggested that in him the country had a sculptor waiting to inherit the mantle of the master of this creative form, Tissa Ranasinghe. He was described as a "genius" by one writer. Arthur C. Clarke called him "the human photo-copying machine." The substance behind all that praise was a mass of portraits, busts of famous people done in clay, in bronze, and material such as glass.

What one may have forgotten, as a result, is that Chandrajeewa has enjoyed being a potter, too. His previous exhibition in December '90 was about what can be beautiful in claywork. And those who saw this show would have been struck by the magic of his fingers, a kind of poetry in terracotta.

So what better time than now to return to this art of pottery. And that is what he has planned to display at the Lionel Wendt Gallery on June 3 and 4. The inspiration for this outpouring are the shapes of past masters, the pots once used in the

daily flow of local life.

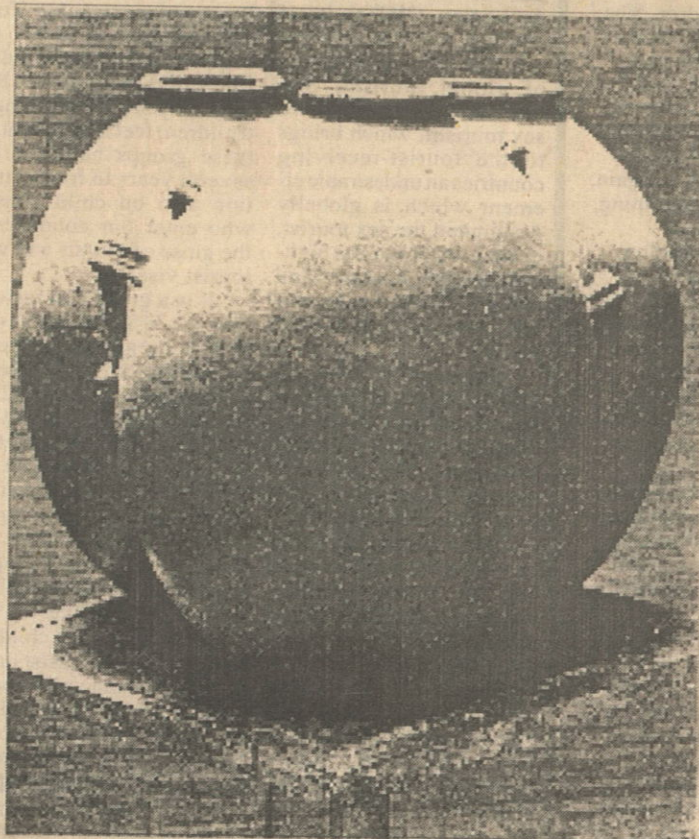
Chandrajeewa has a point to make by returning

to history. According to him, the idiom of Lankan potters has a flavour very much of its own. He adds, one will never find the shape of pots made here elsewhere; it is a fact of culture: to each people their own pots. A book on pottery provides the finishing touches to this theory.

But there is more in this earthy art of his. It is to awaken us moderns to what we are missing as the wave of standardised steel ware, enamel ware and other assorted utility ware sweeps through our lives. It is a quiet reaction from a man who has withdrawn from the city and set up shop in the pastoral solitude of Dankotuwa.

This show is worth a visit. It provides a tonic from our plastic times.

— A. M. Macan-Markar

කුඹුල්කරුවාගේ ප්‍රදර්ශනය

සරත් වත්දීවිගේ කලාත්මක මැටි භාණ්ඩ හා විත්‍ර ඇතුළත් ප්‍රදර්ශනයක් 1997 ජූනි මස 2 වැනි දා කොළඹ ලයනල් ඩෙන්ඩ්ට් කලාගාරයේදී විවෘත වෙයි. මෙම ප්‍රදර්ශනය ජූනි 3 සහ 4 වැනිදා උදේ 10 සිට සවස 7 දක්වා මහජනතාව සඳහා නොමිලයේ විවෘතව පවතී.

විවිත 1997 ජූනි මස 01 වැනි ඉරිදා

The hands of the Potter

(for Sarath Cnandrajeewa)

When the earth and my hands become as one.
Secure in my embrace; shaping the forms that
wait within the clay.
Wetting the still-life in the heat of the day.

When you cut those rivers of darkness inside.
Tracing a pattern in which the kiln may confide.
A liquid glaze to heal the red bands, and the clay
dries hard on your comforting hands.

And you may say,
"I am the potter,
I show you my hand, that guides the earth from
my mother's land.

I fashion the red form,
fire it to blue,
waiting for the flames to rise,
and give life to the new."

A song for the potter,
a hymn for his wheel,
a fire for his heart,
and a hammer
for his seal.

So we sing for the sculptor, and his sand-strewn
hands.
Glistening like liquid as he spins — and the
sculptor's song begins.
Charith Pelpola

In every age and every successive generation, art undergoes a change, and adaptation to the ever-changing climates of our cultural experience and attitudes.

Sometimes this change is heralded by an explosion of shocking colour and concepts, Coupled with futuristic techniques—driving the point forward, but perhaps distancing itself from the audience that matters. However, change can also be brought about by the quietest of revolutions; the softest of steps, and the most subtle of suggestions.

This is Sarath Chandrajeewa's quiet revolution. At his exhibition at the Lionel Wendt Gallery last week, we saw a side of art that we had all but forgotten. His pottery recalls a return to the land, an acceptance of the soil that remains beneath our feet, and its reassuring presence, though concrete jungles may choke and war-machines may rav-

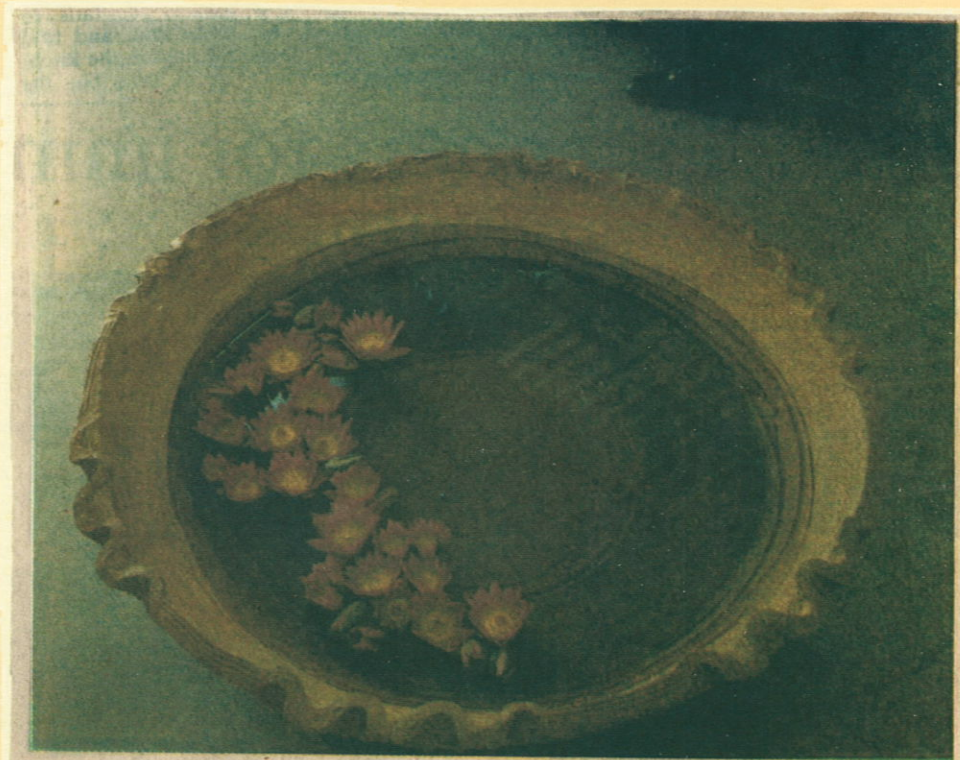
age.

The poetry in his lines, given substance in clay and in canvas, were drawn from the changing moods of nature, and a reflective meditation of the land from which we came. The monsoon rains beating relentlessly against a window; the peeling flames of blue gum and *pera* bark; the supple rhythm of reptile skin; the revolving spheres of life and landscape. I saw it all, and perhaps others saw much more.

And that, surely is the joy of such an experience; the "Art in Pottery". To be open to this suggestion, that we are being offered an insight into something new. Something that will be with us, and become an accustomed vision of art. No longer should we limit our creative canvas to the cloth that holds colour rigid and still. There are countless other surfaces to explore. Clay is one of

Art in Pottery

them.
Sarith is showing us his life. The life that he

**Text and Pics. by Charith Pelpola
Studio Times**

knows and the work that he loves. His art is classless; a personal expression of what he sees, what he knows, and what he feels. Why show anything more complex? It

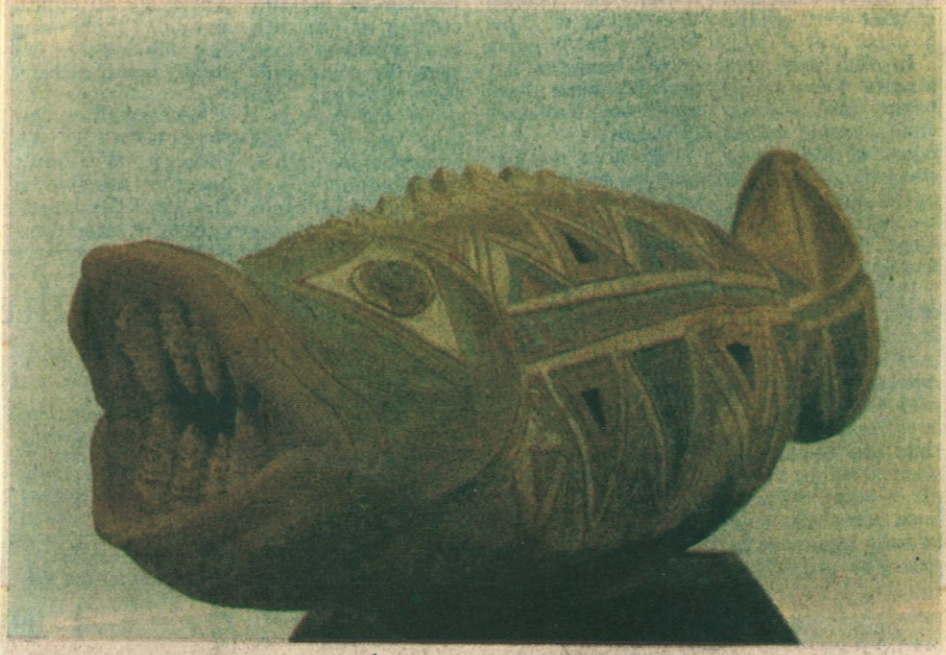
is why he hasn't branched into more controversial fields. He addresses only what he is familiar with; the every-day life of a potter, sculptor, artist, and teacher — exploring, as anyone else, his mentality, spirituality, and changing way of life.

So Sarath's message is clear. To the young artists of the new generation: show that you feel

Sarith is showing us his life. The life that he knows and the work that he loves.

within yourself. Read the poetry that lies within the land, and give it form, and celebrate its heritage. Be true to yourself,

and your artistic expression will surely flow, unending. Persevere with your work, and the world will listen — eventually.

The Island Page 1 Sunday June 15, 1997

At the Institute of Aesthetic Studies, where Sarath Chandrajeewa studied, and where he currently teaches, clay work occupies a rather lowly position. The very term "meti weda" (the standard curricular Sinhala for clay work) suggests a rude, mundane and intellectually shallow pursuit. Painting, graphics and (to a lesser extent) sculpture rate high as art! The medium of clay, especially pottery, is consigned to the humbler realm of craft. And, in the general understanding, craft is subordinate to art.

This I suspect is a fairly common circumstance. Clay is burdened with unflattering connotations everywhere. It is messy. It involves sweaty labour, if not muscular effort. At first glance it may appear to lack the grace, refinement and meticulous detail of painting. This perception of clay is reflected in its metaphorical usage; it carries no implications of the transcendental. It is heavy and earth-bound.

So clay — and hence pottery — gets pushed into an obscure corner in the artistic establishment. Now Sarath Chandrajeewa has embarked on the task of rescuing pottery from its fallen state. His latest exhibition, held at the Lionel Wendt Gallery a fortnight ago, was a magnificent vindication of clay as a medium of plastic and tactile ex-

pression. Chandrajeewa has staged pottery "shows" before, but the June event surpassed his previous efforts in both the quality of his work and the architecture of the display.

Sarath Chandrajeewa has shown steady growth from the time he first revealed his work to the public. With each successive exhibition, he has been able to add substance and significance to pottery as an art form. What I found most

infusing into pottery the same degree of care, imagination and concern that painting customarily elicits from its practitioners.

Chandrajeewa is exceptionally well endowed to take on such a project. Indeed, I cannot think of any other practising artist in Sri Lanka better equipped for the purpose. For Chandrajeewa both paints on canvas and works in clay. The conflation of the two media has, as it

attained the fusion of function, form and beauty. Accomplishments in pottery take us all the way back to the prehistoric era. When we come to recorded times, we think of the Jomon and Hanwa periods of Japan, the China of the Tang and Sung dynasties, the Incas of Peru and the Greeks. We think also of our South Asian inheritance which is pre-Buddhistic in origin.

Humans have been evolving visual and tactile expression in clay for five thousand years. Perhaps more. And while themes, motifs and shapes recur, each civilization and each period has its distinctive mark.

Clay objects preserve the stamp not of individual makers but of historical epochs and spans of time. Quite aptly, the invitation to the Chandrajeewa exhibition preview contains a quotation from the Bible: "Arise and go down to the potter's house, and there I will cause thee to hear my words. Then I went down to the potter's house and behold he wrought a work on the wheels."

The potter's heritage is rich, vast and strong. Deeply aware of this cultural fact, Chandrajeewa has drawn up an ambitious agenda for pottery, with himself as its prime actor. Speaking to him, one gets a sense of bubbling energy. His personality bespeaks a

bright, confident, pervasive engagement with the plastic, tactile material that he moulds into vibrant shapes.

I have known Sarath Chandrajeewa long enough to appreciate the vitality of his dream. He is still young and the best years are ahead. His exposure to art instruction, first in the UK under the aegis of his mentor Tissa Rana-singhe, and currently in Russia from a somewhat different angle, has appreciably improved his skills and enlarged his horizons without weakening the umbilical links that bind him to the clean clay of Dankotuwa. I have great hopes for him.

Huge temptations beckon the artist in these days of the all-embracing market-place. I am sure Chandrajeewa knows the dangers and will resist over-exploitation. In this regard, it was most encouraging to note that Chandrajeewa had avoided the over-pricing habit of many Sri Lankan painters and sculptors. As one visitor was heard to say, Chandrajeewa's prices were moderate and very reasonable.

This modest pricing policy is yet another commendable aspect of Chandrajeewa's philosophy as painter, potter and sculptor. He told me that he wishes for a situation where certain items on display would not be beyond the reach of the average visitor.

Marginal Comments

by Jayadeva

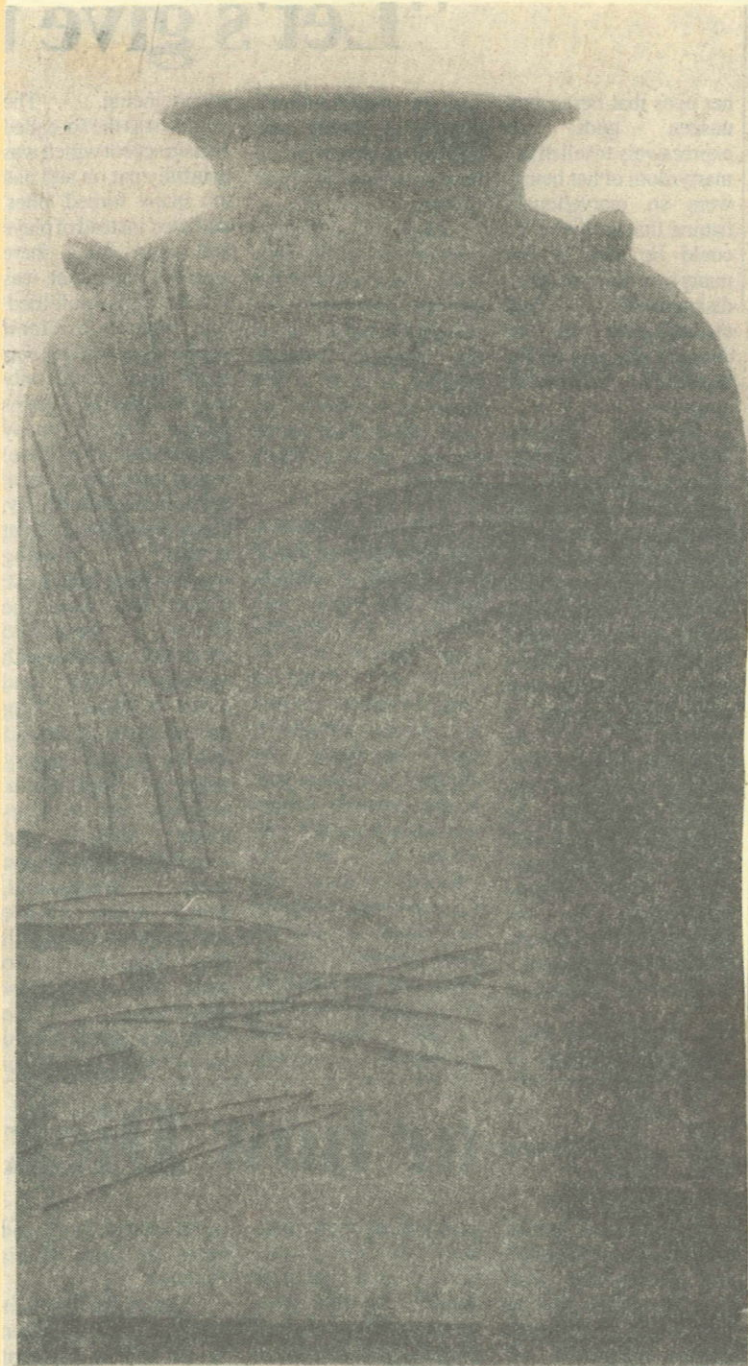
striking this time around was the dynamic quality of the forms he has created. Some of the exhibited pieces departed from the regular symmetries of shape that one tends to associate with pottery. Others preserved smooth and flowing contours. But most of them projected a sense of movement, or a kind of life within. Placid stillness is not a characteristic of Chandrajeewa's pottery. The objects created a living, pulsating environment. I am sure there would have been many visitors to the exhibition who felt this kinetic dimension of Chandrajeewa's pottery.

Chandrajeewa confesses to a grand dream concerning pottery. He wants to bridge the gap between painting and pottery — bridge it by

were, already occurred inside him, in his artistic philosophy. This recent exhibition was primarily modulated by this acknowledgement of pottery as a worthy form of art.

Considered from the larger perspective, Chandrajeewa's endeavour denotes a return to tradition. To say this is not to imply that he demonstrates an indulgent fixation towards traditional motifs and designs. Rather, the point is a commonplace of art and cultural history. Going by the available evidence, pottery is without doubt one of the oldest decorative and functional art forms practised in organized human society. It may even be the oldest.

Clay appears to have been the medium in which early humans first

Sarath Chandrajeewa and wishing him well, I must end this commentary with my usual lament. Whenever an exhibition like Chandrajeewa's ends, I become painfully conscious of the lack of a gallery possessing a permanent collection of this country's modern art. Works that should be on permanent display for generations to come disappear into private homes or leave the country. If they are brought together at all, it will be within the covers of a coffee table volume. The nation and its modern art deserve a better deal.

The Island Page 11

Sunday June 22, 1997

Poetry
in clay

He plans to enlarge this exhibition, and offer at least a selection of paintings at nominal prices. While congratulating option at his next exhibition.

□ රස පොළව පිළිබඳව සරත්චන්ද්‍රවීර

රු ජාවලියෙහි, මනුෂ්‍යාත්පත්තිය ගැන විස්තර කෙරෙන තැන මෙසේද කියැවෙයි. එකල මේ මහා පෘථිවියෙහි පස්, දඬුවල් බැ මියක රසමෙන්, ඉතා මධුර වූ රසයෙන් යුක්තව පවත්නේ, එක් බ්‍රහ්මයෙක් පොළවෙහි පස් කළේ ඇතිලද්දෙන් මදක් ගෙන දිව ගා බලා මධුර සේ දැක පෘථිවියෙහි පස් තෙමීම කන්නට වත්.

රස පොළොව පිළිබඳ පැරණි කතාබහට යළි අප සිත් ඇදී ගියේ, පසුගිය සතියේ, ලයනල් ඩෙන්ඩ්ට් කලාගාරයේ පැවති සරත් චන්ද්‍රවීරගේ, තෙවෙනි ඒක පුද්ගල ටෙරා කොටා පරිකල්පනා දැක්මේදීය.

බොහෝ අත්දැකීම් ඇති ශිල්පියකු වන, සරත් චන්ද්‍රවීර, ගත වූ විරාමය තුළ ස්වකීය පරිකල්පනයට තිදුල්ලේ තිදහසේ ඉදිරියට ගලා යන්නට ඉඩ දී ඇති බැව් ඔහුගේ නවතම නිර්මාණ අපට කියාපායි.

වළං ගඩොල්, උර කර්මාන්තයේ සිට විවිධ මැටි රූප තැනීම දක්වා වන ශිල්ප සම්ප්‍රදායක් සහ ශිල්පී පරම්පරාවක් අපට සිටියද තවමත් එය රැදී පවත්නේ ප්‍රාථමික තත්ත්වයන් තුළමය. මුර්ති විෂයක නිර්මාණයක් මිස, මැටි ආශ්‍රිත කලාකෘති රසවිඳීම ශ්‍රී ලාංකික රසික ජනයාට හුරුපුරුදු අත්දැකීමක් නොවීය. එහෙත් අද එය ක්‍රමවත් විධි තියමයන්ට අනුව විවේක බුද්ධියෙන් උකහා ගත් සංකල්ප රූපයන් මවන, සියුම් කලා ප්‍රකාශනයක් බවට පත්ව තිබෙන අයුරු, සරත් චන්ද්‍රවීර ඉතා ප්‍රබල ලෙස කියාපායි.

ඔහු යොදා ගන්නේ, අනුරාධපුර සංස්කෘතියේ හෝ සුමේරියානු සංස්කෘතියේ සිටි මිනිසා, මැටි කළයක් නිමවීමේදී යොදා ගන්නා රිද්මය මැයි, ගැල් කළේ හෝ වෙල්ල හැලිය, ඔහුට අවශ්‍ය කලාත්මක ආවේගය ඔපවීමකි - සපයයි. එහෙත් පැරණි ශිල්පියාගෙන්, සරත්චන්ද්‍ර වෙනස් වන්නේ, ඔහු එහි පාරිභාෂිත අගය වෙනුවට සෞන්දර්යය ලක්ෂණ භාවිතයට ගැනීම හෝ වර්ධනය කිරීම තුළිනි.

1949 දී ද පිපල් ඔෆ් සිලෝන් නැමැති මානව විද්‍යාත්මක ග්‍රන්ථය ලියූ ආචාර්ය නන්දසෝම විජේ සේකර, අපේ වළං කර්මාන්තය ගැන ලියමින් මෙසේද සඳහන් කරයි.

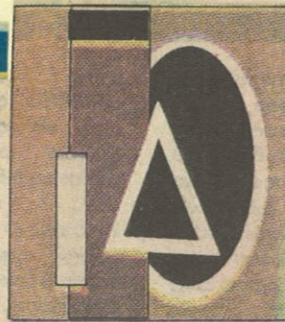
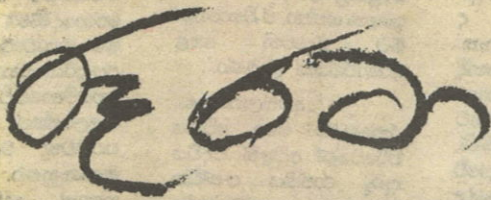
'විවිධ වර්ණයෙන් යුත් භාජන සෑදීම මෙරට විරලය. ඒවා සෑදූ විටත්, එහි කලාත්මක වටිනාකමත් නැතිවීමට හේතුව එහි යොදා ඇති ලාභ වර්ගයේ සායම් ඉක්මණින් මැකී යාමය. සමහරවිට කෙළි බදුද, සායම් කරති. ගං පත්ලෙන් ලබා ගන්නා රතු මැටිට දියකර ගැනීමෙන් සාදා ගන්නා රතු සායම යොදන්නේ දෙවෙනි අවස්ථාවේදී භාජනය සක මත කරකැවෙන විටය. මේ සඳහා හිසකෙස් වලින් සාදා ගත් බරුසවක් පාවිච්චි කරති.'

සරත්චන්ද්‍ර සිය සිතුවම් කීපයේදී පමණක් ඉතා දීප්තිමත් වර්ණ යොදාගෙන ඇත. ටෙරාකොටා නිර්මාණයේදී ඔහුට වර්ණය අනවශ්‍යය. ඒ වෙනුවට රිද්මයම මුල් තැන ගනී.

මගේ නිර්මාණ තුළ, තත්කාලීන ප්‍රකාශන නැ යුද්ධය වැනි පාරිසරික හැඟීමක් මෙහි පොදුතෙතවා නොවෙයි. එහෙත් එය මට විෂය වෙන්නෙ නැ. නාට්‍ය සංගීත හෝ විද්‍යුත් මාධ්‍යයකින් එය ප්‍රබලව කිව හැකියි. මා ඉදිරිපත් කරන්නේ, පස්, ජලය භා ගින්නද ර සමග ගැටෙන මගේ ජීවිතයයි. එහිදී ලබන තෘප්තිය සහ අත්දැකීම් සමුදායයි.

සැබැවින්ම ඔහුගේ අත්දැකීම් අපූරුය. ඔහු යළි අපට රස පොළව මවා දෙයි. මෙවර එය වෙනස්ය. එය තවදුරටත් බ්‍රහ්මයාගේ නොවේ. එය ඔහුගේය. සරත්චන්ද්‍රවීර ගැන ශිල්පියාගේය.

විභූ විභූ, විභූ විභූ විභූ විභූ විභූ

ගාතෘ කේ. හේරත්

මැටි භාණ්ඩයක ගුණය විත්‍රය හා සමකිරීම මගේ උත්සාහයයි

ල

කාවේ කුමල් කර්මාන්තය ඉතා පැරණි ඉතිහාසයක් තිබේ. මුර්තියක් සාලයේ තැනක එල්ලා එහි පැරණි ඉතිහාසයක් තිබේ. කලාත්මක බව රස විඳිනවා. අපිට පුළුවන් මැටි එහෙත් එහි ප්‍රමාණවත් වර්ධනයක් සිදුවීද? මේ ගැන කතාබහ කිරීමට පසුගියද සරත් චන්ද්‍රික හමුවීමට ගියෙමි.

පාරම්පරික ශිල්පක්‍රම හා නූතන ශිල්පක්‍රම එක හා සමඟ ගෙන ගින්නද - මැටි හා ජලය සමග පදම්කර අසුරු කලාවක් ඒ කුලින් මතු කිරීමට ඔහු උත්සාහ දරයි.

* කුමල් කර්මාන්තය නිර්මාණාත්මකව ඉදිරිපත් කරන්න මඬ අදහස් කළේ වෙළඳපොළ ගැන කල්පනා කරල ද?

** නෑ. මම කිසිවිටක වෙළඳපොළ ගැන කල්පනා කළේ නෑ. ඊට බොහෝම එපිට තියෙන අරමුණක් ගැනයි මම කල්පනා කළේ.

* මොකදද ඒ ?

මේ කර්මාන්තය තුළ ඇති සුවිශේෂ ගුණය ඉස්මතු කරලා ඒ කුලින් කලා කෘතියක නැතිනම් විත්‍රයක ඇති රසයක් හා සම කළ හැක්කේ කෙසේද යන බැරෑරුම් ප්‍රශ්නයටයි මම විසඳුමක් හොයන්න උත්සාහ කළේ.

* ඒ ප්‍රශ්නයට උත්තරය හොයා ගන්න පුළුවන් වුණද?

** ඇත්තටම ඔව්. මම හිතනවා සාර්ථක ප්‍රතිචාරයක් ලැබුණා කියලා. අපි විත්‍රයක් හෝ

* මීට කලින් මෙවැනි උත්සාහයක් ගත් කලාකරුවන්ගේ සුර්වාදර්ශ කිබෙනවාද?

** මම කලා ඉතිහාසය තුළ සොයා බැලුවා. නමුත් එවැනි තත්වයක් සොයා ගැනීමට හැකි වුණේ නෑ. විත්‍රයක්, මුර්තියක්, මැටි භාණ්ඩයක් එකම තලයක කලා කෘති වශයෙන් ඉදිරිපත් කරන්න උත්සාහ කරපු පළමු වායම මෙය විය හැකියි.

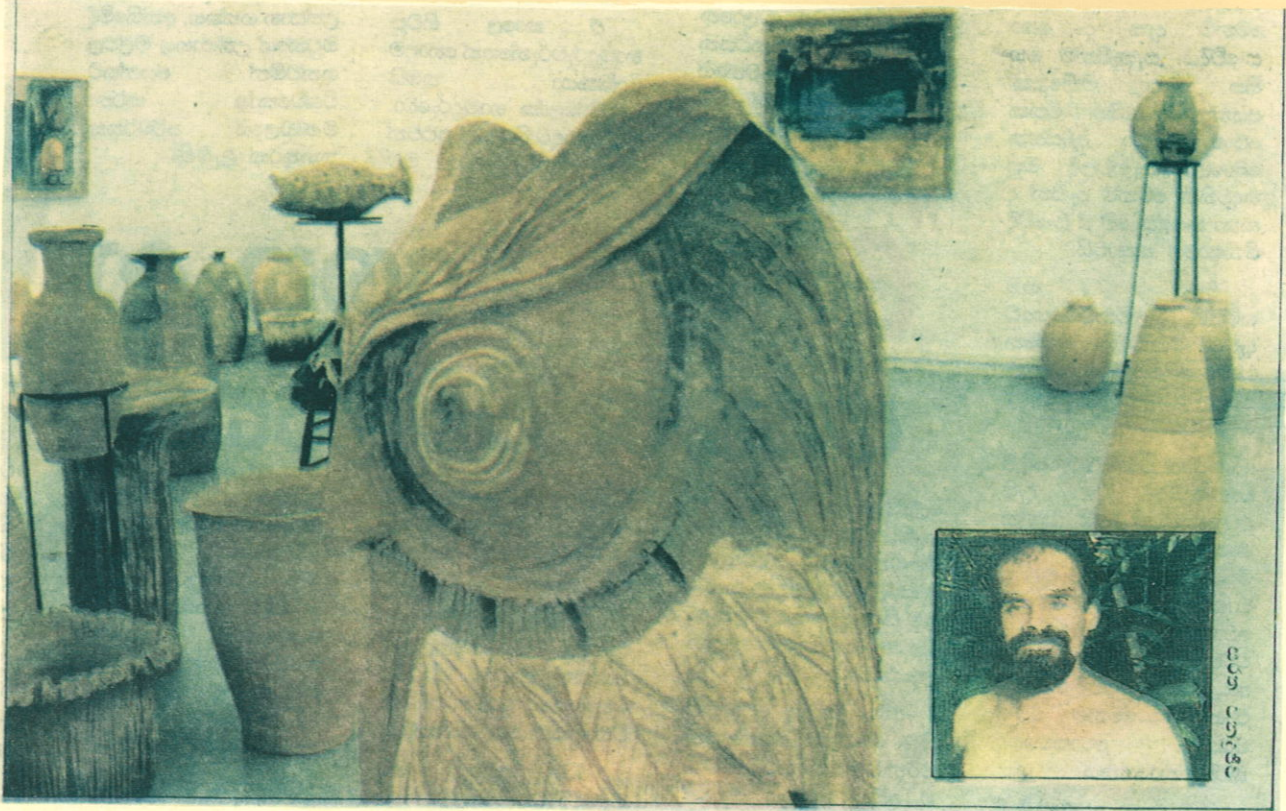
* මෙවැන්නක් කරන්න මඬට සිතුවිලි පහළ වුණේ ?

** මම මැටි, වතුර හා ගින්නේ සමග සෑහෙන කාලයක් උදේ ඉඳන් රැවෙන තුරුත්, රෑ ඉඳල එළිවෙනතුරුත් වැඩ කරලා තියෙනවා. ඊට කලින් මම මගේ කලා ජීවිතය ආරම්භ කළේ විත්‍ර ශිල්පියෙක් විදිහට මේ දෙකේ ඇති වෙනස මම පැහැදිලිව අවබෝධ කරගත්ත.

* ඒ මොකදද?

** විත්‍රය පැතලි තලයක ද්විමානව ඉදිරිපත් කරන නිර්මාණයක්. මැටි කර්මාන්තය තුළ ඇත්තේ ත්‍රිමාන බවයි. ද්විමාන නිර්මාණකරණයේ

සාම ප්‍රදාය

වේන 1997 ජූලි මස 6 වැනි ඉරිදි

යෙදෙනවාට වඩා ශ්‍රීමාණ නිර්මාණකරණයේ යෙදෙන ශිල්පියෙකු ඉන් රසවත් වෙනවා වැඩියි. එම ආස්වාදය තව නිර්මාණකරණය කෙරෙහි තව තව යොමුවීමට ඉවහල් වෙනවා.

* සාම්ප්‍රදායික මැටි කර්මාන්තයක් මඬේ නිර්මාණ අතර දැකිය හැකි වෙනස්කම් මොනවාද?

** මගේ මැටි භාණ්ඩවල හැඩය වගේම වර්ණයන්ගේද පැහැදිලි වෙනස්කම් තියෙනවා. සමහර විට අපිට හුරුපුරුදු මැටි භාණ්ඩයක නැති නිදහස් සරල හැඩතල මගේ නිර්මාණවල තියෙනවා. නිර්මාණාත්මක වික්‍රමය දැකිය හැකි වර්ණ ඒවායේ තියෙනවා.

* කොහොමද මඬ මැටි භාණ්ඩවල වර්ණ තවරන්නේ?

** සමහරු කරනවා කවුරුහරි කරපු මැටි භාණ්ඩ මිලදී අරගෙන ඒවායේ විවිධ පාට වර්ගවලින් මෝස්තර අදින එක ශ්‍රී ජ ක්‍රමය පාවිච්චි කරන්නේ නෑ. මැටි භාණ්ඩය නිර්මාණය කරන විට එහි තෙත පිට තමයි මම වර්ණ තවරන්නේ. පිච්චුවට පස්සෙ තමයි එහි නියම වර්ණය දැකගන්න ලැබෙන්නේ.

* කොහෙන්නද මඬ මය වර්ණ සොයා ගන්නේ?

** මව්. මේ කලාවේ දී වර්ණ සාදා ගන්නේ මැටි කර්මාන්තයටම ආවේණික වූ ශිල්ප

ක්‍රමයක් අනුවයි. අපේ පොළොවේ තැන තැන ඇති පස්වල තැනිතම් මැටිවල විවිධ පාට දැකින්න ලැබෙනවා. කළුපාට, සුදුපාට, දුඹුරුපාට, කොළපාට වර්ණ සහිත පස්. ඒ පස් ඒ වගේ වර්තයක් ගත්තේ ඇයි? මූලිකව මම අධ්‍යයනය කලා ඊට හේතු. ඊළඟට නූතන තාක්ෂණය හා විද්‍යාව උපයෝගී කරගෙන එයේ විවිධ වර්ණ ඇතිවීම හේතු වූ රසායනික සංයුතීන් තෝරා බේරාගෙන ඒවා දියරයක් වශයෙන් හදා ගන්නවා.

ඒ දියරය මැටි භාණ්ඩය නිර්මාණය කරලා වේලෙන් කළින් තවරනවා. ඊළඟට තමයි පුච්චන්නේ. පිච්චුවට පස්සෙ තමයි එහි ඇති නියම වර්ණවත් බව පෙනෙන්නේ. මේ ක්‍රම ඇති කර ගැනීම සඳහා මම විවිද අත්හදා බැලීම් කලා. අපේ සම්ප්‍රදාය වගේම විශ්ව සම්ප්‍රදායන් ගැනත් සොයා බැලුවා.

පවතින සම්ප්‍රදාය සුදුසු ලෙස වෙනස් කරන්නා තීරකයෙක් වෙයි. එමෙන්ම මහුව තමන් කරන දෙය පිළිබඳ විශාල දැනුමක් හා අවබෝධයක් ද තිබිය යුතුය. එපමණක් නොසැහේ. තව තාවයකින් යුතු දෑ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා නිර්භීතකමද මහු තුළ තිබිය යුතුය. එවැන්නා නිර්මාණකරුවෙකු වෙයි. අනෙකා ශිල්පියෙකු වෙයි. මේ දෙකෙහි වෙනස වටහා ගැනීමට සරත් චන්ද්‍රජීව සමග කළ කෙටි කතාබහ බොහෝ ප්‍රයෝජනවත් වෙනැයි සිතේ.

50 වැනි නිදහස් ස්වභාවික ජයන්තිය සමරනු වස් බණ්ඩාරනායක සම්මන්ත්‍රණ ශාලා භූමියේ පැවැත් වූ ප්‍රදර්ශනයට පත්තල සමඟ මූල මණ්ඩලයේ අනුග්‍රහයෙන්

ස්වර්ණ ජයන්ති ප්‍රදර්ශනයේ සම්මාන දිනු නිර්මාණය

අධිකරණ අමාත්‍යාංශ කුටිය සඳහා ඉදිරිපත් කරනු ලැබූ හොඳම සාම කලා නිර්මාණය ලෙස තේරුණ "සමක කරණය ජන දිවියට සාමය ගෙන දේ" තේමාව යටතේ නිර්මාණය කරනු ලැබූ එම කලා නිර්මාණයයි.
(ජායාරූපය - ප්‍රේමතිලක යූ. ගමගේ)

1998 පෙබරවාරි මස 25 වැනිදා බදාදා දිවයින

ආචාර්ය ආචාර්ය එම්. එම්. ජයවර්ධන මහතාගේ පිළිරුවක් අගවිනිසුරු ජී. පී. එස්. ද සිල්වා මහතා අතින් පෙරේදා (26) සවස කොළඹ අලුත්කඩේ කොළඹ නීති පුස්තකාලයේදී නිරාවරණය කෙරුණු අයුරු පිංතූරයේ දැක්වේ.

විපක්ෂ නායක රනිල් වික්‍රමසිංහ, විදේශ කටයුතු ඇමති ලක්ෂ්මන් කදිරගාමර්, සොලිසිටර් ජෙනරාල් උපවංස යාපා, ශ්‍රී ලංකා නීතිඥ සංගමයේ සභාපති රොමේෂ් ද සිල්වා යන මහත්වරු ඇතුළු විශාල පිරිසක් මෙම අවස්ථාවට සහභාගි වූහ.

(පිංතූරය - මංගල වීරසේකර)

1998 පෙබරවාරි මස 28 වැනිදා සෙනසුරාදා

දිවයින

සරත්වන්දු ජීව මහතා සිය නිර්මාණයේ පුංචි අඩුවක් සම්පූර්ණ කරමින් ලහි ලහියේ මූර්තිය තනන අයුරු.

ශ්‍රී ලංකාවේ පුජනීය තරග වෙන් කර ඒවා ආරක්ෂිත කිරීමේ සංකල්පය පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළේ දිවංගත එස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරත්නායක අගමැතිවරයාය. එම අදහස සමරමින් දිවංගත අගමැති වරයාගේ අඩි 15ක් උසැති ලෝකඩ ප්‍රතිමාවක් දැන් නිර්මාණය වෙමින් පවතී.

තරග හා ශ්‍රාම නිර්මාණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුග්‍රහයෙන් නිම කෙරෙන මෙම පිළිරුව බණ්ඩාරත්නායක මහතාගේ එම ප්‍රයත්නයට උපහාර පිණිස අනුරාධපුර පූජා තරගයේ සවි කරනු ලැබේ. බණ්ඩාරත්නායක ජාතික කෞතුකාගාරය හා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානය එහිදී විවෘත කර ඉහත පිළිරුව සවි කිරීමට නියමිතව ඇත්තේ අනුරාධපුරය සිංහ කණුව අසල පූජා තරගයට ඇතුළු වන ස්ථානයේය.

ඉකුත් වූ මාර්තු මාසයේ අභ්‍යන්තර දිනයක ශ්‍රී ලංකාවේ පාර්ලිමේන්තුවේ කථානායක කේ. ඩී. රත්නායක මහතා ප්‍රමුඛ නියෝජිතයින් පිරිසක් දංකොටුවේ සිට සැතපුම් 5ක් නුදුරින් පිහිටි ලිහිණියාගම ශ්‍රාමයේ සරත්වන්දු ජීව මහතාගේ මූර්ති විත්‍රාගාරය වෙත ගියහ.

ඒ මෙම පිළිරුව නිම වෙන අයුරු පිරික්සා බැලීමටය. සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ විත්‍ර හා මූර්ති අධ්‍යයනාංශයේ කමිකාවාරිය වූද මොස්කව් රාජ්‍ය කලා පර්යේෂණ ආයතනයේ ආචාර්ය උපාධි අපේක්ෂකවූද සරත්වන්දු ජීව මහතා අතින් නිම වූ මූර්ති

නිර්මාණ අපමණය, විශිෂ්ටය.

විවිධ වෘත්තීන් හා ජීවන වර්ග වල සම්භාවනීයත්වයට පත් මුල් පෙළේ පුද්ගලයන් 100 දෙනෙකුගේ උඩුකඩ ලෝකඩ මූර්ති ඔහු විසින් 1994 වර්ෂයේදී ජාතික කලාගාරයේ පුද්ගලයන් කරන ලදී.

ගෝල්ලේස් පිටියේ ඇති බණ්ඩාරත්නායක පිළිරුව නිර්මාතෘ රුසියානු මූර්ති ශිල්පී මහාචාර්ය කාර්ලේෆ් සහ ප්‍රචීණ මූර්ති ශිල්පී ආචාර්ය හිස්ස රණසිංහ මහතා කම ඉරුවරුන් බව සරත්වන්දු ජීව මහතා පැවසුවේ ගෞරවයෙනි.

මෙම නවකම බණ්ඩාරත්නායක පිළිරුව සරත්වන්දු ජීව මහතා අතින් නිම වී අනුරාධපුරය පූජා තරගයේ සවි කර නිරාවරණය කෙරෙන්නේ අගනුවරෙන් පිටස්තර තරගයක ඉදි වෙන පුද්ගල ස්මාරක මූර්ති අතර විශාලතම ලෝකඩ මූර්තිය වශයෙනි.

(සඳලංකාව ශිරානි පෙරේරා ගෙනී)

ලංකාදිප

1998 ජුනි මස 12 වැනිද සිකුරාද

බණ්ඩාරත්නායක පිළිරුව ඉදිකිරීමේ කටයුතු නිම වීමෙන් පසු සමත් සේවා අමාත්‍ය බර්ට් ප්‍රේමලාල් දිසානායක මහතා එහි ගෞස් ප්‍රතිමාව පරීක්ෂා කර බැලූ අවස්ථාවයි මේ. අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික් පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී එච්. ඩී. සේමසිංහ, අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික් ලේකම් ජයමපති පී. හෙට්ටිආරච්චි, මූර්ති ශිල්පී සරත් වන්දුජීව යන මහත්වරු ද මෙහි වෙති.

බණ්ඩාරත්නායක පිළිරුව ජනප්‍රති අතින් අද විවෘතවේ

අනුරාධපුර සංචාරක වාර්තාකරු

දිවංගත එස්. ඩබ්ලිව්. ආර්. ඩී. බණ්ඩාරත්නායක අගමැතිතුමාගේ පිළිරුවක් අනුරාධපුර සිංහ කුමාර් වටරුව ම අසලදී වන්දිකා බණ්ඩාරත්නායක කුමාරතුංග ජනාධිපතිගේ අතින් අද (26) පෙර-වරුවේ විවෘත වෙයි.

ඒ අවස්ථාවට සිරිමාවෝ බණ්ඩාරත්නායක අගමැතිතුමාද සහභාගි වීමට නියමිතය.

රුසියානු ලක්ෂ 26 ක වියදමින් ඉදි කෙරුණු එම පිළිරුව බණ්ඩාරත්නායක අගමැතිතුමාගේ සාමාන්‍ය උස මෙන් තුන් ගුණයක් එනම් අඩි 15 ක් උසට නිර්මාණය කර ඇති බව මූර්ති ශිල්පී සරත් වන්දුජීව මහතා පවසයි. 8 වැනි පිටුවට

විචු කලාව

සුගඟයේ

සුගඟයට

නිඳුඟයේ

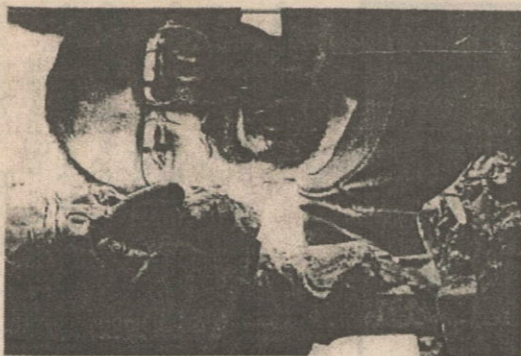
ගලා ගිය

සිතුවම්

කලාව

වඩා උසස් වන්නේ කුමන විචු මූර්ති කලා සම්ප්‍රදායන් ද යන්නක් විචු මූර්ති කලාවේ නව මු ප්‍රවනතාවයන් පිළිබඳවත් දනගනු පිණිස අපි ආචාර්ය සරත් වන්ද්‍රජීව මහතා මුණ ගැසුනෙමු. මූර්ති ශිල්පියෙකු මෙන්ම විචු මූර්ති කලාවන් පිළිබඳව ශාස්ත්‍රාලීය උගනෙකු ද වන ඔහු අද කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතයේ විචු මූර්ති අධ්‍යයන අංශයේ මුල් පුද්ගල හොබවන්නේද වෙයි. මේ හෙතෙම පළකළ අදහස්ය.

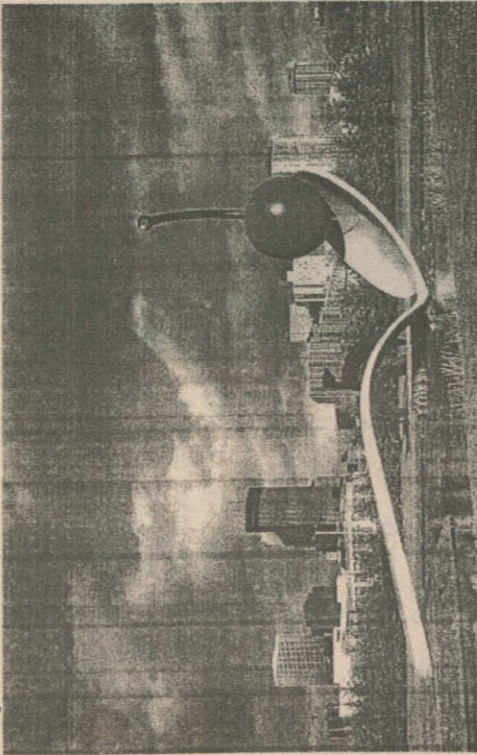
විචු, මූර්ති කලාව තුළ සංවර්ධනය යන වචනය භාවිතා කළ නොහැක. විචු මූර්ති කලාව සමාජීය පරිනාමයන් ගේ ප්‍රකාශනයන් සහිත ප්‍රවාහයක්

ආචාර්ය සරත් වන්ද්‍රජීව, ශේෂර වර්ෂ 80 ට අධ්‍යයන මූර්තිශාස්ත්‍ර විචු මූර්ති කලාවේ ප්‍රධාන ප්‍රවර්ධකයෙක් ලෙස සැලකිය යුතු නැත.

පැරණි ශාස්ත්‍රාලීය කලාවට (ACADEMIC ART) සාපේක්ෂව නූතන කලාව (MODERN ART) කලාව සංවර්ධිත යැයි ලෙස ප්‍රකාශ කළ නොහැක. ඒ ඒ සමාජයට අයත් සමාජීය පරිසරයේ සහ සංස්කෘතික සන්දර්ශනයේ ප්‍රතිබිම්බයක් ලෙස කලාව දැනිය හැකි අතර එය සංවර්ධනයක් හෝ බිඳවැටීමක් නොවන්නකි.

අපේ අනුරාධපුර යුගයේ කලාවට වඩා මහනුවර යුගයේ කලාව පරිහානීය අවස්ථාවක් ලෙස කාලයක් යම් මතයක් පැවතුණි. එසේ ප්‍රකාශ කිරීම මනෝඥ වුවක් නොවේ.

මුලිඛිත්තරගේ හා කුරුමේගේ දෙදෙනා මිනිසාගේ මනසේ උද්‍යානගත අභ්‍යන්තරය, මළ නොවැදගත් වාගේ හා ගීතර ඇඳුරු කොට නිර්මාණය කර ඇති 'හැඳි තාම මා වෙර ගෙඩිය' නැමති මූර්තිය.

විචු - මූර්ති කලාවන් ප්‍රාථමික කලාව, (Primitive Art) ජන කලාව හෝ ශ්‍රෝතික කලාව (folk Art) යනුවෙන් අර්ථ කථනය කර දක්වීම ගැටළු සහගතය. කලාව ප්‍රාථමික නොවේ. එය ප්‍රාථමික ජන සමාජයක කලාව විය හැකියි. ප්‍රාග් - ඓතිහාසික මානව සමාජයේ විචු කලාව හෝ අප්‍රිකානු හෝ මෙක්සිකානු ආදිවාසී සමාජයන්හි කලා කෘති හේතු මත යුක්තව එම සමාජ සන්දර්ශනයන් මතය.

තාක්ෂණික සංවර්ධනයට සමගාමීව කලාවේ සංවර්ධනය සැසඳිය නොහැක. තාක්ෂණය කලාවේ මෙවලමක් වන අතර, තාක්ෂණයන්, සමාජ පරිනාමයක් කලාව කෙරෙහි බලපානු ලැබේ.

ලෝකයේ වැඩ වසම් ක්‍රමය

බිඳී යෑම, ධනෝෂ්වර ක්‍රමය, මතු වීම, කාර්මික විප්ලවය, සමාජ විප්ලව, යන්ත්‍ර සූත්‍ර බිහි වීම, වැනි සමාජ සංවර්ධනයේ පෙරලි සමඟම නූතන විචු - මූර්ති කලාව යුරෝපයේ මතු වන්නට විය.

සෙසාන් ගේ (Paul cezanne - 1839 - 1906) විචු තුළ දී එකෙක් පැවති, විචුයේ වර්ණ ගැන්වීමේ ශිල්පීය ආකාරය වෙනස් විය. පිකාසෝ (Pablo Picasso - 1881 -1973) හෙතර් මනිස්, (Henri Matisse - 1869 - 1954) වැනි ශිල්පීහු විචුය තුළ විවිධ අන්තර් බැලීම්, පර්යේෂණ කළහ.

ජැක්සන් පොලොක් (Jackson pollock - 1912 - 1956) කැන්වසය බිම දමා, ඒ මත, තීන්ත විසිරුවා විචු

ලැබ්ලෝ විකාශයේ පණැති ගිස්කඩල නම් නිර්මාණය.

අදිනු ලැබුවේත්, මොන්ඩ්‍රියාන් (piet mondrian - 1872 - 1944) විනය මත වර්ණ පදය ඇතිවුවේත්, එම විෂය තුළ නවමු ගවේෂයන් ලෙසිනි.

එමෙන්ම නූතන විනය කලාව පිළිබඳව පර්යේෂණාත්මකව නිර්මාණ කාර්යයේ යෙදුණු රුසියානු පුරෝගාමී සිත්තරු දෙස ද අවධානය යොමු කළ යුතුය.

සුරිකොව් (vassily Surikov) ගොන'චරො'වා (Natalia Goncharova) මැල්විච් (Kasimir Malevich) ටැට්ලින් (vladimir Tatlin) වැනි ශිල්පීහු ඒ අතර වෙති.

පැරණි සෝවියට් රාජ්‍ය යන්ත්‍රණයේ නියමයන්ට අනුව යම් කෘතීන් අනාවරණය නොවූ නිසා මෙන්ම ප්‍රචාරණයේ දියුණු ව බටහිර අත්පත් කර ගත් නිසාත්, යුරෝපීය ශිල්පීන්ට සාපේක්ෂව, මෙම පුරෝගාමී නිර්මාණකරුවෝ නිසි

ඇගයීමකට ලක් වූයේ නැත.

(Pop Art) පොප් කලාව කලාවක් වේද? ඩාඩා වාදය, (Dadalism) කලාවක් ලෙස පිළිගත හැකි ද? මෙවැනි ගැටළු මූල ද මතු විය. කලාකෘතියක් ලෙස වැද්දගත නොයුතු යැයි සිතූ ද්‍රව්‍යයන් කලාවට එකතු කර ගැනුණි. ඩාඩා වාදය වැනි කලාවන්, මතු වූයේ කලාවට අභියෝග කරමින් ප්‍රතිකලාවක් (Anty - Art) ලෙසිනි. කොකා - කෝලා හා පරිඝනක සංස්කෘතීන් කලාකෘති තුළට පිවිසෙන්නට වූහ. විනය කැන්වසයෙන් මිදී ස්ථාපන කලාවක් (Installation) ලෙස විකාශනය විය. කලාගාරයේ සෑම අවකාශයක්ම කලා කෘතියට අදාළ කර ගැනුණි. කලාගාරයෙන් පිටත පරිසරයේ දැවැන්ත කලාකෘති නිර්මාණය විය. පැරණි කලා මතවාදයක සිට මෙයට එරෙහි වීමේ ප්‍රතිඵලයක් නොවන අතර, කලාවේ ප්‍රවාහය තේරුම් ගත යුතුය.

ජායාරූප , වීඩියෝ පට, සලයිඩ් වැනි තාක්ෂණික මෙවලම් මිනිසා සතුවෙත්ම, කලා සංකල්පය පවිගත කර ගැනීමේ ප්‍රවනතාවෙන් මතු විය. කලාකෘතියක් වනුයේ ද්‍රව්‍යාත්මක ක්‍රියානීය දෙයක් නිර්මාණය නොව, 'අදහසක්' පමණි (Art is an idia) වැනි සංකල්පයන් විනය - මූර්ති කලාවේ ප්‍රවනතාව යන්ට එකතු වන්නට විය.

සටහන
එම්.පී.ආර්. සිසිර කුමාර

The artiste Dr. Sarath Chandrajeewa

tation as a portraitist par excellence. Every medium he touches vibrates with originality. He revolutionised the art of studio pottery (creations in terra-cotta, National Art Gallery, 1990) and art in pottery, (Lionel Wendt Gallery, 1997) with his dynamic, innovative forms.

As a sculptor his creations are basically figurative although at times he gravitates towards an approach that can be identified as semi-abstract or abstrac-

The Oberoi's Atrium comes alive once again, with the Lanka Oberoi holding its second art exhibition from November 24 - 29. Last week the hotel presented two delightful shows *Madame Butterfly* and *Steppin' Out on Broadway*. Before that it was the hilarious comedy *Harvey*. Continuing with the art and culture theme the Chandrajeewa works of art will be exhibited late November.

The art exhibition titled *Form & Feeling* features paintings and sculptures by well-known Sculptor/artist Dr. Sarath Chandrajeewa, with a fine reputation for sculptures, and classified as masterpieces in their own right.

Dr. Sarath Chandrajeewa made a stunning impact on the

contemporary art scene in Sri Lanka, with his sensational exhibition of hundred portrait heads of eminent Sri Lankan personalities, held in the National Art Gallery, Colombo, in April 1994. The exhibition established his repu-

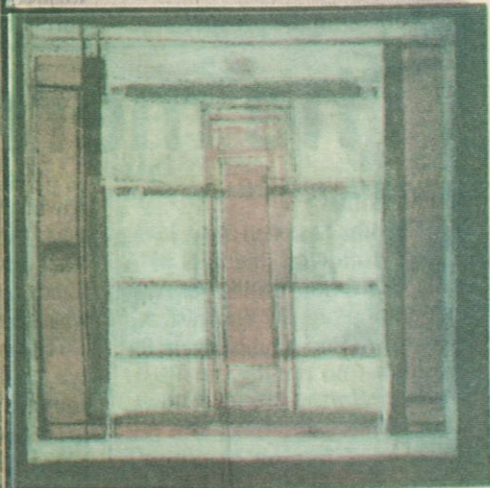
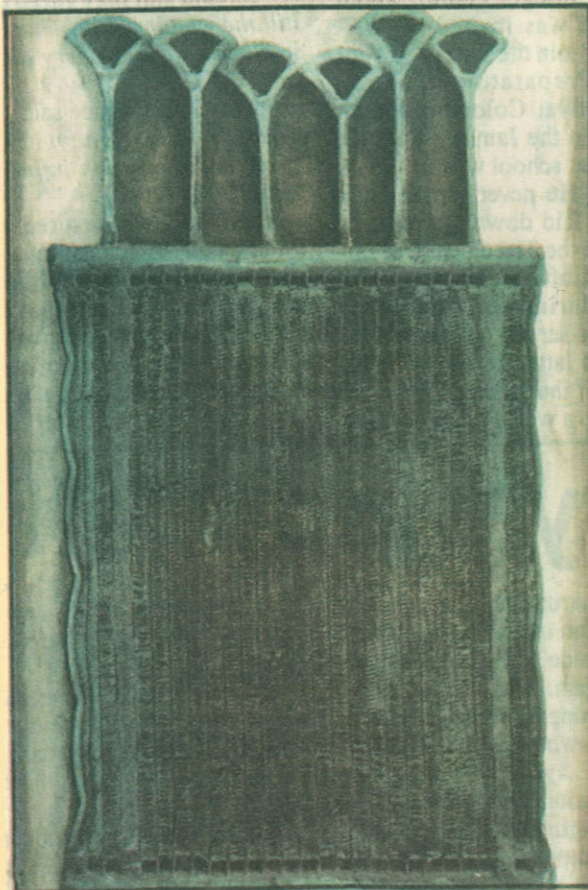
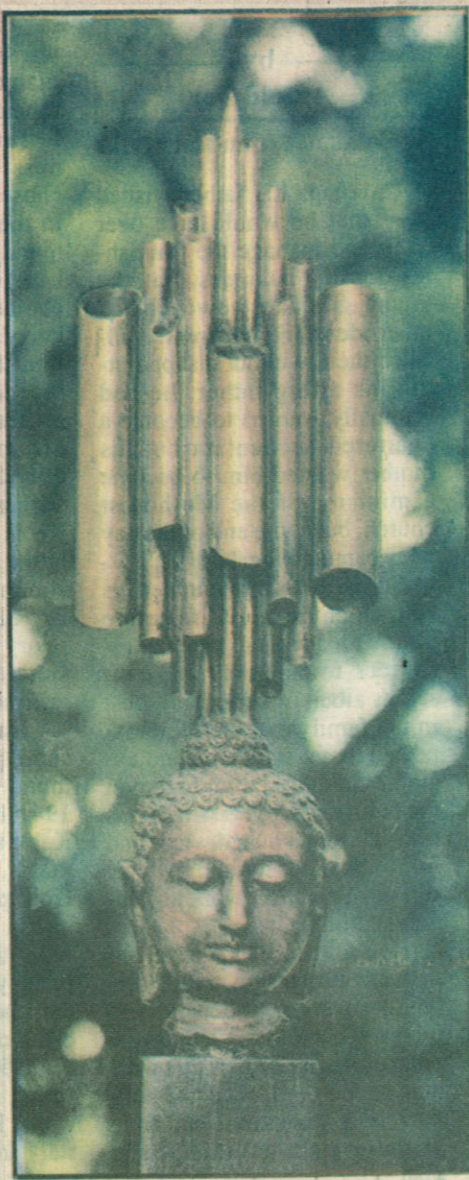
PAGE 27

ARTS: THE SUNDAY LEADER, NOVEMBER 12, 2000

More art and culture at the Oberoi

tion. The present exhibition of paintings and sculpture represents a watershed in the development of his creative path. The emphasis seems to be more on painting than sculpture. It reflects his creativity and energy in the medium of painting. Works of sculpture are limited to a few pieces submitted as part of a project for the masters degree at the state institute of academic art in Moscow in 1995. The thematic content of these sculptures is the interpretation of the Mahapurisa concept of the Gautama Buddha, the enlightened one.

His language of painting makes no identifiable reference to the visible world. These paintings do not represent or reinterpret nature but follow its principles and forces. Nature is always the source of his creative impulses. These works can be interpreted as abstract, non-objective or pure painting. The purpose of representation is to interpret the visible reality. The aims of abstract art is to express the spiritual reality. In these paintings, the manipulation of positive and negative spaces draws a parallel with forces of life and nature. Both positive and negative spaces express volume. In these passionate paintings the adjustment of formal relationships are precise.

Form And Feeling, art exhibition

The Oberoi's Artrium comes alive once again, with the Lanka Oberoi holding its second art exhibition. The preview will be held on the 23 November, while the exhibition will be open to the public from 24 to 29 November. This exhibition titled - Form And Feeling, features paintings and sculptures by sculptor/artist Dr. Sarath Chandrajeeva, well known with a fine reputation for sculptures, classified as masterpieces in their own right.

Dr. Sarath made a stunning impact on the contemporary art scene in Sri Lanka, with his sensational exhibition of hundred portrait heads of eminent Sri Lankan personalities, at the National Art Gallery in April 1994, which established his reputation as a portraitist par excellence. Every medium he touches vibrates with originality. He revolutionized the art of studio pottery (creations in terracotta, National Art Gallery, 1990 and art in pottery, Lionel Wendt Gallery, 1997) with his dynamic, innovative forms.

As a sculptor his creations are basically figurative although at times he gravitates towards an approach that can be identified as semi-abstract or abstraction. The present exhibition of paintings and sculpture represents a watershed in the development of his creative path.

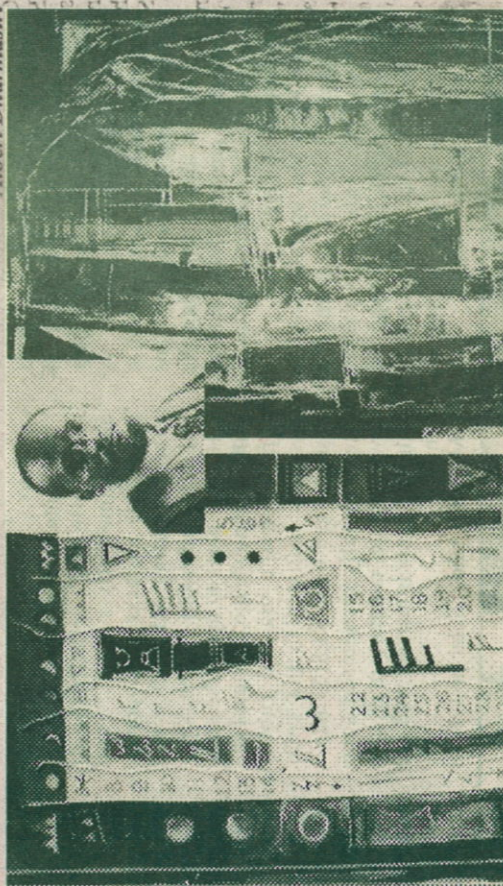
The emphasis seems to be more on painting than sculpture. It reflects his creativity and energy in the medium of painting. Works

of sculpture are limited to a few pieces submitted as part of a project for the masters degree at the state institute of academic art in Moscow in 1995. The thematic content of these sculptures is the interpretation of the Mahapurisa concept of the Gautama Buddha, the enlightened one.

His language of painting makes no identifiable reference to the visible world for they do not represent or reinterpret nature but, follow its principles and forces. Nature is always the source of his creative impulses. These works can be interpreted as abstract,

non-objective or pure painting. The purpose of representation is to interpret the visible reality. The aims of abstract art is to express the spiritual reality. In these paintings, the manipulation of positive and negative spaces draws a parallel with forces of life and nature. Both positive and negative spaces express volume. In these passionate paintings of Dr. Chandrajeeva, the adjustment of formal relationships are precise. This exhibition is sponsored by the Deutsche Bank in Colombo, who have made many a gesture to make success of the event.

- Albert Dharmasiri

THE WEEKEND EXPRESS

AN INDEPENDENT NEWSPAPER

සරත් චන්ද්‍රජීවගේ "හැඩ සහ හැඟීම්"

● ප්‍රචිත මූර්ති ශිල්පියෙකු වන සරත් චන්ද්‍රජීවගේ 'හැඩ සහ හැඟීම්' (Form an Feeling) විෂූ හා මූර්ති ප්‍රදර්ශනය අද (24) සිට අතිරේක (26) දක්වා කොළඹ ලංකා ඩබ්ලිව් ජෝන්සන් විද්‍යාලයේදී පැවැත්වේ. සරත් 1995 වසරේදී මොස්කව්

වසර කලායතනයේ මූර්ති කලාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය සඳහා එහි විසින් නිර්මාණය කරන ලද මූර්ති කිහිපයක් මෙම ප්‍රදර්ශනයට ඉදිරිපත් කර තිබේ. සරත් මීට ප්‍රථම 1990 වසරේදී 'විවිධ මැටිකම්' (Creations in Terra-cotta) හා 1997 දී 'කුඹුල් කලාව' (Art in Pottery) නමින් මූර්ති ප්‍රදර්ශන දෙකක්ද ඉදිරිපත් කර තිබේ.

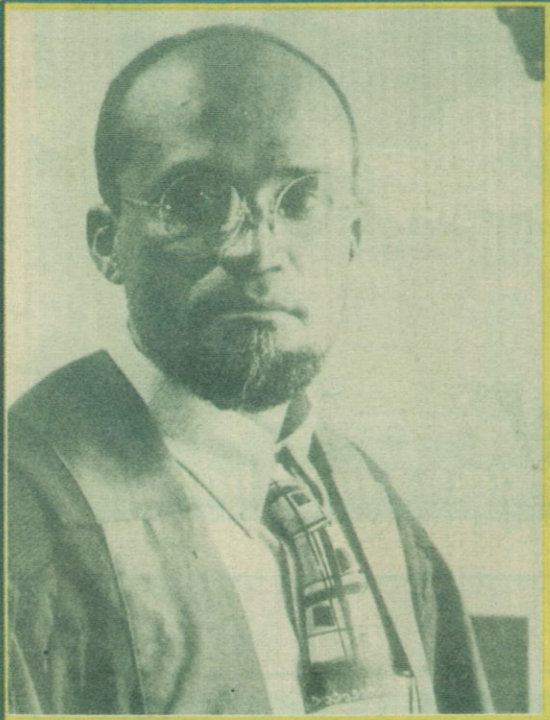
ලංකාදීප 2000 නොවැම්බර මස 24 වැනිදා සකුරාද

The Serendib Gallery holds online exhibition

The Serendib Gallery recently launched Sri Lanka's first online exhibition of art on their website www.theserendibgallery.com. The exhibition featured paintings and sculpture by Dr R.M. Sarath Chandrjeeva. Mohan Daniel of the Serendib Gallery stated that the objective of this project is to present the works of talented Sri Lankan artists to the outside world. The online exhibition will be regularly updated to prevent the site from becoming monotonous to regular visitors.

The Serendib Gallery, 36 1/1, Rosmead Place, Colombo 7, Sri Lanka. Tel: (94 74) 074 710 002.

by Albert Dharmasiri

Senior Lecturer in Art
Institute of Aesthetic Studies
University of Kelaniya.

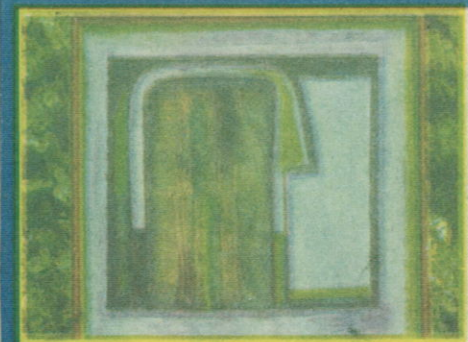
The Oberoi's Artrium has come alive once again, with the Lanka Oberoi holding its second art exhibition co-sponsored by Deutsche Bank, from November 24, 2000. The art exhibition titled "Form and Feeling" features paintings and sculptures by sculptor/artist Dr. Sarath Chandrajeewa, a well-known artist with a fine reputation for sculptures, classified as master pieces in their own right.

Sarath Chandrajeewa made a stunning impact on the contemporary art scene in Sri Lanka, with his sensational exhibition of hundred portrait heads of eminent Sri Lankan personalities, held in the National Art Gallery, Colombo, in April 1994.

The exhibition established his reputation as a portraitist par excellence. Every medium he touches vibrates with originality. He revolutionized the art of studio pottery ("Creations in Terracotta", National Art Gallery, 1990 and "Art in Pottery", Lionel Wendt Gallery, 1997) with his dynamic, innovative forms.

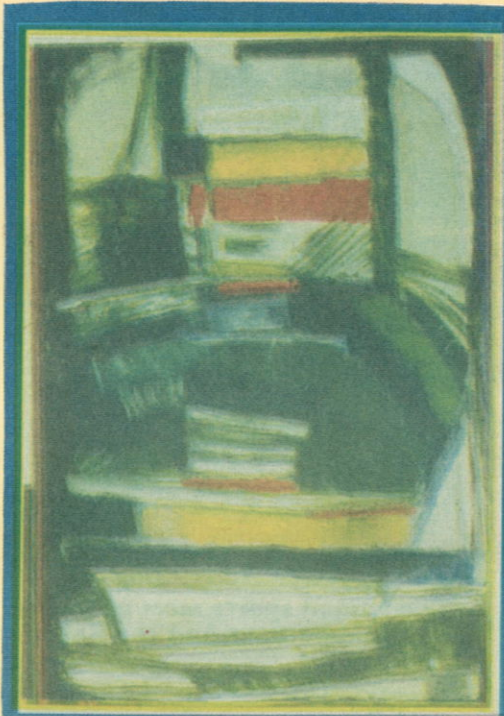
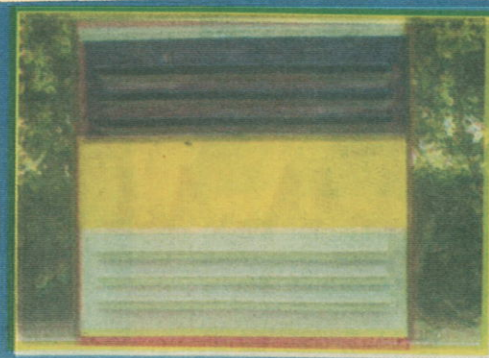
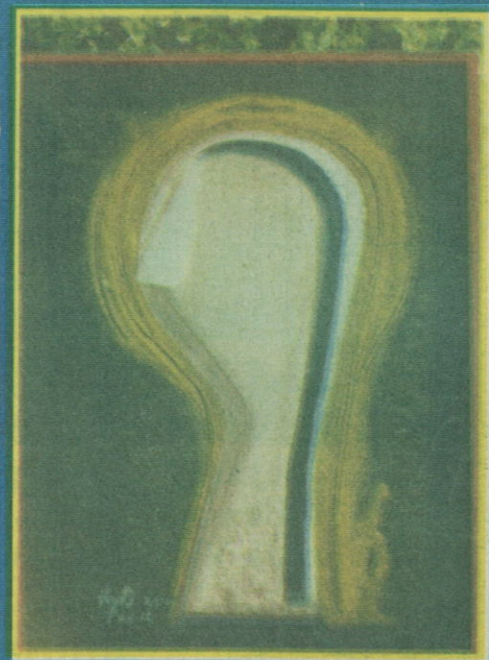
As a sculptor his creations are basically figurative although at times he gravitates towards an approach that can be identified as semi-abstract or abstraction. The present exhibition of paintings and sculpture represents a watershed in the development of his creative path. The emphasis seems to be more on painting than sculpture. It reflects his creativity and energy in the medium of painting. Works of sculpture are limited to a few pieces submitted as part of a project for the Masters Degree at the State Institute of Academic Art in Moscow in 1995. The thematic content of these sculptures is the interpretation of the Mahapurisa concept of the Gautama Buddha.

Artist Sarath Chandrajeewa showing his work in Colombo

His language of painting makes no identifiable reference to the visible world. These paintings do not represent or reinterpret nature but follow its principles and forces. Nature is always the source of his creative impulses. These works can be interpreted as abstract, non-objective or pure painting. The purpose of representation is to interpret the visible reality. The aims of abstract art is to express the spiritual reality. In these paintings, the manipulation of positive and negative spaces draws a parallel with forces of life and nature. Both positive and negative spaces express volume. In these passionate paintings of Chandrajeewa, the adjustment of formal Relationships are precise. Study of Chandrajeewa's artistic creations has convinced me that an artist is born, and must possess sensitivity and superiority of mind that cannot be taught.

Sunday Observer MAGAZINE NOVEMBER 26, 2000

Sarath Chandrajeewa made a stunning impact on the contemporary art scene in Sri Lanka, with his sensational exhibition of hundred portrait heads of eminent Sri Lankan personalities, held in the National Art Gallery, Colombo, in April 1994.

Sarath at the Artrium

by
Talitha Mathew

Sarath Chandrajeewa, sculptor, painter and master of terracotta, is no newcomer to the Sri Lankan art scene. Two exhibitions of pottery at the National Art Gallery (1990) and the Lionel Wendt (1997) established his reputation as a man with a very individual way with clay. In 1994, he made heads turn with a hundred bronze heads of well-known and contemporary personalities, displayed at the National Art Gallery.

Form and Feeling, which was open to the public at Artrium, the Lanka Oberoi, from November 23 to 29, showcased a combination of sculpture and painting. While the quality of the sculpture in terms of power, passion and strength of execution cast the paintings in the shade — as far as work in different media can be compared, — the juxtaposition of varied styles of expression,

did create an intriguing ambience.

The real head-turners among the exhibits were the *Mahapurisa* range of Buddha heads and figures. *Mahapurisa IV* is a striking creation showing the figure of a *Bhikku* with the fan held defensively across the chest — as a barrier against the world? The sensitively chiseled features are in bronze with a greenish tinge and an irregular halo effect frames the work, which is not hollowed out but three-dimensional from all angles.

Contrasting treatment is given to *Mahapurisa III* which foregrounds the strong, sharply etched face of the Buddha with an aureole appropriately composed of Bo leaves.

Yet another exploration of the same subject takes the shape of a bronze stand in *Mahapurisa V* with a triangle within a circle within a square within a set of circles, within a square frame. The central motif in the triangle, using negative space very effectively hints at *nir-*

vana, because the shape occupied by the Buddha is there, but the actuality is absent. The concept is subtle yet strong and draws the viewer into brooding about the significance of the central triangle, perhaps a representation of the triple gem.

Among the paintings selected for the exhibition, the use of textures seemed more effective than the use of colour. Most compelling were the paintings which kept the use of colour to a minimum, playing instead with contrasts of material and the feel of varying textures. The artist is bold in experimenting with tar and aluminium as in *Head I*, oil, acrylic and canvas on jute in *The Authority*, mesh and dry flower in *Seeking III* and copper sheet and jute on board as in *Seeking*.

Weather Chart, is easy on the eye with its vivid blues and earthy greens, use of cord to create a chart-like effect and the weather symbols and other signs frolicking around the canvas. The cop-

Mahapurisa IV (great man)-1995 bronze/height 90cm

tery paint smeared on the jute in *Seeking* makes it rich and striking in visual appeal. *Three Elements* celebrates colour with the central band breaking the horizontal symmetry. *Grove* — 2000 is an unusual treatment of aluminium, brass and acrylic on board with a curious iridian green evoking a stylized forest.

Head I — 2000 Aluminium, cloth, tar sheet and oil and board 63cm x 47cm

terspersed with sculpture. However, one wonders why the paintings in the same series were not grouped together (or fairly close together) as in the brochure, to enable the viewer to compare the progression of the artist's thought and the changes in composition as in the *Mahapurisa* series. While

City On Fire — 2000 Jute, acrylic and oil and board 108cm x 57cm

With a bold central installation, *New Year*, the paintings were effectively in-

conceding the artist's right to arrange his exhibits as he thinks fit, the two paintings on *Dawn*, for instance, one bleached of colour, a study in cream, would have been an interesting contrast, cheek by jowl with the other, which is a shout of crimson, highlighted with yellow and banded with white. The same comment goes for *Head I and II*, *Seeking I, II and III*, *Inheritance I and II*.

An interesting visual experience and one hopes that Artrium will continue to encourage encounters between viewers and good art. The exhibition was sponsored by the Lanka Oberoi and Deutsche Bank.

1

By Kamini Mukundan

Painter and sculptor Sarath Chandrajeewa held a preview of his exhibition at the Lanka Oberoi's Atrium last month.

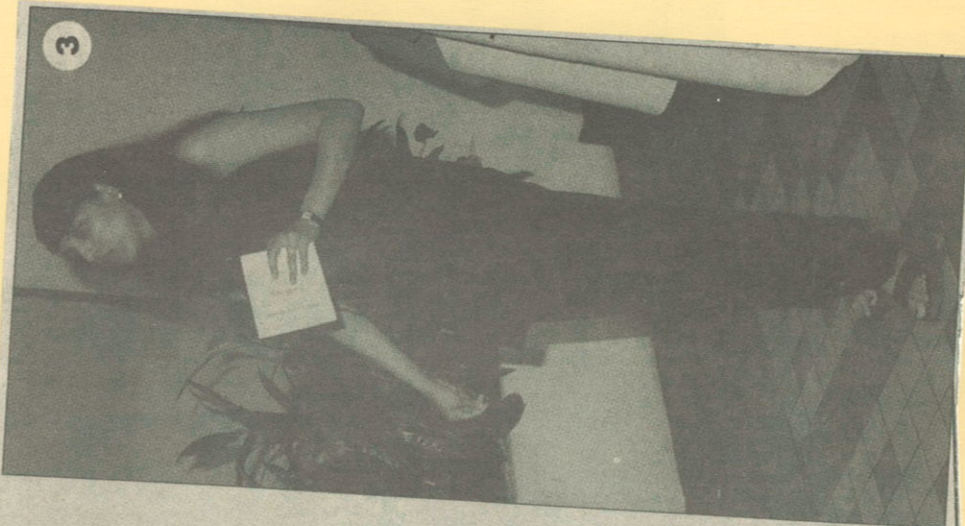
1) Ms. Charitha Ratwatte in a striking olive and red Kandyan saree and Surangi Wickremaratne in a brown long skirt and blouse.

2) Mayanthi Samarasinghe in a black and white salwar kameez in conversation with Dr. Chandrajeewa and Mr. Nitzsche.

3) Ms. Jayashree Gopal in a black trouser suit. Pix by Dunstan Wickremaratne

2

3

Path of VISUAL ART

By YOHAN PERERA

Sri Lanka has produced a number of artists who have excelled in many fields of art. There are painters, actors and musicians. Dr. Sarath Chandrajeewa, is one of these talented artists. He has excelled in three fields of art namely painting, sculpture and pottery.

Dr. Chandrajeewa will showcase all his works in his 5th solo exhibition "Path of visu-

al art" which will be held at the Barefoot Gallery from June 7 to 19. This will comprise over 50 paintings, sculpture and pottery he has done over the years. It will be a remarkable experience for art lovers to see how he has used a wide variety of materials for his creations includ-

ing bronze, glass, resin, cement and terracotta. The book "Path of Visual Arts - Sarath Chandrajeewa" will also be launched at the exhibition.

According to Dr. Chandrajeewa, his students have organized the exhibition and they will handle all arrangements. "It was their idea," he said. The exhibition will showcase sculptures of Dr. Arthur C. Clarke. It will also comprise "Mahapurisa" (greatman), a bronze statue which he created in 1995 and several pieces of art that have been created

Sarath Chandrajeewa at his studio

Arthur C. Clarke - glass, powder and resin

using copper, resin, iron and aluminium. All these

works have been based on his thoughts.

"You don't create art with your fingertips- you create it through your mind," he said.

Lecturer of the Institute of Aesthetic Studies, Albert Darasiri, said that Dr. Chandrajeewa is one of the few sculptors who has the ability to capture the human form in his work. "Only a few can do it and Dr. Chandrajeewa is one of them," he said.

Chandrajeewa revolutionized the art of pottery through his first exhibition "Creations in Terracotta" held at the National Art Gallery in 1990 and "Art in Pottery" held at the Lionel

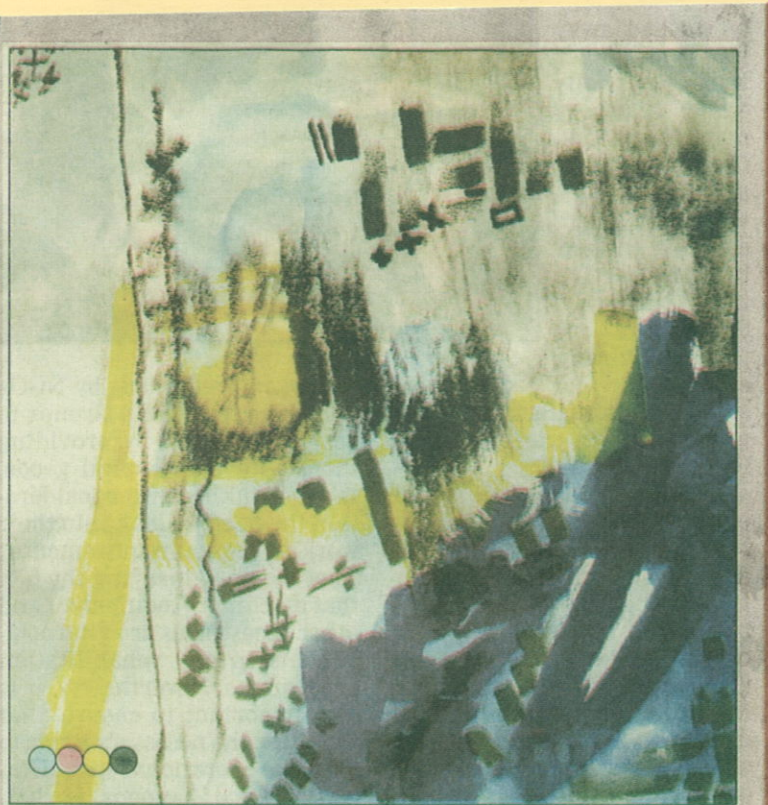
Wendt, in 1997. A fresh and innovative approach was given to this old and almost forgotten art form.

He also made a stunning impact on the contemporary art scene in Sri Lanka with his sensational "Hundred Impressions on Bronze", an exhibition of 100 portrait sculptures, which was held at the National Art Gallery in April 1994. An artistic appreciation was shown to promi-

nent personalities of society through this endeavour.

His previous exhibition held in November 2000 comprised of seven bronze sculptures which were done under the Mahapurisa concept and 17 paintings depicting his inner emotions and spiritual mentality. This exhibition titled "Form and Feeling" was held at the Atrium Gallery of the former Hotel Lanka Oberoi.

He held the position of

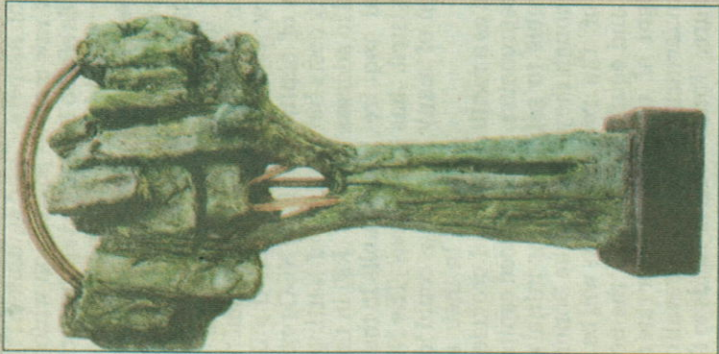
Seashore - mixed media on rice paper

Head of the Department of Art and Sculpture of the Institute of Aesthetic Studies of the University of Kelaniya from 2000 to 2001 and was appointed director of the same institute in 2001. After resigning from his post in late 2002, he founded his private art school "The Colombo Academy of Arts" which is situated at Barnes Place, Colombo 7.

Being a master of sculpture, painting and pottery, Dr. Chandrajeweera has shown a steady growth since he first revealed his work to the general public in December 1990.

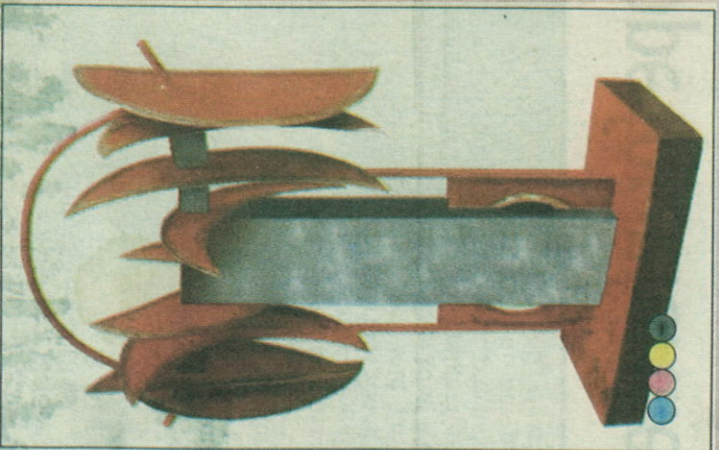
Earthenware pot

Tree- glass, powder, resin and copper

Mahapurisa (greatman) - bronze

Eclipse - copper and resin

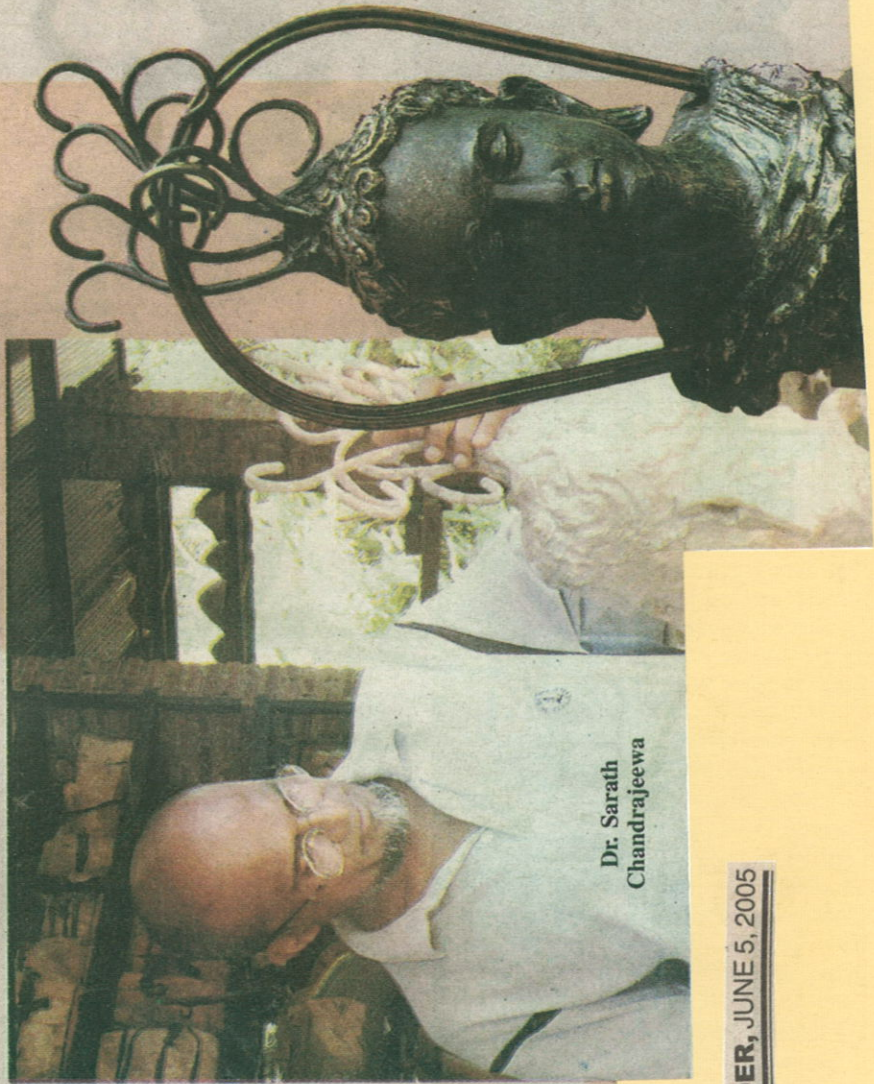
Mirror
TUESDAY
MAY 31, 2005
Life

A visual path...

BY
RISIDRA MENDIS

He has been directly involved in creative activities for over 25 years. However, his distinctive style of sculpture is what makes this artiste one of a kind. Dr. Sarath Chandrajeewa is a master of sculpture, painting and pottery creations. His specialty with regard to sculpture is worth mentioning.

Dr. Chandrajeewa's style of sculpture can be categorised into four sections. Namely portrait, monumental, semi abstract and relief sculpture. The handling of creativity and the forceful energy released and expressed through his creations is more impor-

Dr. Sarath
Chandrajeewa

PAGE 34 THE SUNDAY LEADER, JUNE 5, 2005

Chandrajeeva's creative performance," says Herath.

According to Herath, in Sri Lanka there are many problems relating to the field of sculpture. "Lack of discussions on sculpture, investigative critics, gallery space dedicated for the welfare of arts and the narrow minded views of peers who claim to be capable of assessing and making accurate evaluations on the subject. It is very difficult for a sculptor to survive in his chosen field," says Herath.

Dr. Chandrajeeva revolutionised the art of pottery through his first

exhibition *Creations In Terracotta* held at the National Art Gallery in 1990 and *Art In Pottery* held at the Lionel Wendt in 1997. A fresh and innovative approach was given to this age old and almost forgotten art form through his exhibitions.

The Path Of Visual Arts is a reflection of Dr. Chandrajeeva's creativity and energy in different fields of visual art. Dr. Chandrajeeva has used a wide variety of materials that include bronze, glass, iron, resin, cement and terracotta. Around 50 pieces of the doctor's work done between 1976 to

2005 will be on display.

Dr. Chandrajeeva was head, Department of Art and Sculpture, Institute of Aesthetic Studies, Kelaniya University from 2000 to 2001 and director of the institute in 2001. Having resigned from his post as director, Dr. Chandrajeeva founded his own private art school, The Colombo Academy of Art at Barnes Place.

The book *Path Of Visual Arts* by the Dr. Chandrajeeva will be on sale at the exhibition. *Path Of Visual Arts* will be held at the Barefoot Gallery from June 7 to 19.

Intriguingly delightful

By Smriti Daniel

Sarath Chandrajeewa's work possesses that rare quality - the ability to intrigue and delight the viewer both at the same time.

Mr. Chandrajeewa has for some time been a big figure on the Sri Lankan art scene. Many believe him to be one of the most gifted and influential of the island's sculptors and a great portraitist to boot. Primarily known for his work as a sculptor, Mr. Chandrajeewa also counts painting and pottery among his skills. In fact, his first exhibition titled "Creations in Terracotta" (1990), capitalized on his expertise in working with clay and his second exhibition "Art in Pottery" (1997) did the same. "A fresh and innovative approach was given to this age-old and forgotten art form," says Namal Jayasinghe, Mr. Chandrajeewa's biographer.

His view was shared by numerous other critics, many of whom consider Mr. Chandrajeewa something of a revolutionary. "He is someone who strays off the beaten track," says Professor Albert Dharmasiri, noted art critic and lecturer at the Institute of Aesthetic Studies in Kelaniya. The artist brings a new dynamism to sculpture, especially as he never hesitates to work with bronze; something very few can lay claim to in Sri Lanka. "His technical achievements are remarkable," says Prof. Dharmasiri, while praising what he terms the "intrinsic eternal value" of Mr. Chandrajeewa's work.

The artist's skill is made even more impressive by the effortless manner in which he deploys it. "He'll finish a clay model in an hour. I don't know anyone who can do it as fast," says Mr. Dharmasiri. His swiftness has also been no-

ted by many of his subjects. Arthur C. Clarke for instance, was overheard laughingly referring to Mr. Chandrajeewa as a "photocopying machine".

Many artists feel that they must spend hours observing their subject before they even consider beginning to create, explains Mr. Chandrajeewa, adding that this is what causes people to spend days or weeks on a single piece. In contrast, he is often done in a matter of days. He attributes this to his concept of what is required of an artist. "The artist's job is not to copy, instead it is to take an idea and transmit it in a three dimensional form...I observe only for a few minutes and then create," he says.

Interestingly, Mr. Chandrajeewa does not use those precious few minutes to memorize the physical characteristics of his subjects, instead he applies himself to the study of the character of his subject. "Art comes from the mind and not from the fingertips," he says, "I observe not the external but the inter-

nal." The exhibitions titled "Hundred Impressions on Bronze" and "Form and Feeling" respectively, were ample proof of Mr. Chandrajeewa's maturity as a sculptor. The former, which consisted of a hundred portrait sculptures of influential Sri Lankan personalities, was held at the National Art Gallery in 1994. It included busts of Tissahamy and Arthur C. Clarke; individuals the artist felt were representative of the extremes in Sri Lankan society.

While some may identify this exhibition as his biggest challenge, Mr. Chandrajeewa himself demurs. In fact to him everything is challenging and deserving of all his concentration. It is this unrelenting stance that has earned him a reputation as an artist of consequence.

Mr. Chandrajeewa, like many other Sri Lankan artists, has had no support from the government; a factor he believes seriously cripples the growth of an artist. Nazreen Sansoni, director of Barefoot concurs. "This country has produced some talented people," she says, "but if one doesn't get the government to push it, you can't get anywhere." She believes that Sri

Lankan art would progress by leaps and bounds if only the private sector and the government could join hands to support local artists.

Fortunately, Mr. Chandrajeewa, is already in a good place. Recognized as one of the country's greatest "men of the arts" as well as a portraitist who is second to none, his upcoming "retrospective" exhibition promises to attract quite a lot of attention.

His collection will be displayed at the Barefoot Gallery from June 7-19. Sure to be dotted with many of his early works, the exhibit is also timed to coincide with the release of Namal Jayasinghe's biography - Sarath Chandrajeewa's Path of Visual Art.

Feast for the eye

BY UMANGI DE MEL

Sculptor, painter, potter, craftsman and an art teacher, Sarath Chandrajeewa will hold an exhibition called 'Visual Arts' and also launch his book, 'Path of Visual Arts - Sarath Chandrajeewa' on, June 7th at the Barefoot Gallery, Colombo 3 from 10.00 a.m. to 7.00 p.m.

This exhibition is organised by Sarath's students for his 50th birthday and the items exhibited will include pottery, painting and sculpture."

Sarath invites the schoolchildren to see the exhibition which could be an opportunity for all art lovers, for he says that we never got such an exposure in art as a student. So he wants the schoolchildren to be given an opportunity to see an exhibition of this kind.

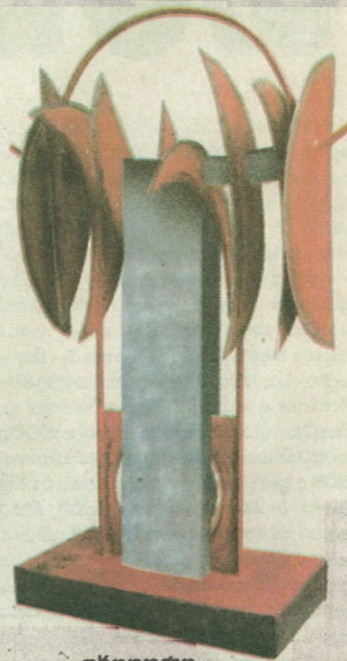
JUNE 05, 2005

Sunday Observer

සරත් චන්ද්‍රජීවගේ දෘශ්‍ය කලා දැක්ම

ආචාර්ය ඩී. කලාත්මය

සුරියගුණසාය

■ මධුර සෙනෙවිරත්න

ප්‍රචිත කලාකරු ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීවගේ පස්වැනි ඒක පුද්ගල දෘශ්‍ය කලා දැක්ම 19 වැනිදා දක්වා කොළඹ බෙයාර්ෆුට් (Berefoot) කලාගාරයේ දී පැවැත් වේ.

1976 සිට 2005 දක්වා වූ කාල වකවානුව තුළ ඔහු කළ නිර්මාණ රාශියකින් තෝරාගත් විනු, මූර්ති කුමලි කලා නිර්මාණ 50ක් මෙම ප්‍රදර්ශනයට ඇතුළත් වේ. දෘශ්‍ය කලා නිර්මාණ රසිකයන්ට මෙම ප්‍රදර්ශනය සුවිශේෂී වැදගත්කමක් උසුලන්නේ ලෝකඩ, වීදුරු, යකඩ රේසින් හා රතු මැටි මෙන්ම වර්ණ වැනි මාධ්‍ය හැසිරවීමෙන් පොහොසත් ඔහුගේ අත්දැකීම් හා ඒකාන්තව වන්නට ලැබෙන බැවිනි.

ඔහුගේ දෘශ්‍ය කලාව පමණක් නොව සකල කලාවට ම සාධාරණ වන වැදගත් කියමනක් ඔහු ගෙනහැර දක්වන්නේ මේ වනතෙක් ඔහු කළ සියලු නිර්මාණ එක් වදනක් කොට

සාධාරණ වන වැදගත් කියමනක් ඔහු ගෙනහැර දක්වන්නේ මේ වනතෙක් ඔහු කළ සියලු නිර්මාණ එක් වදනක් කොට ප්‍රකාශයට පත් කරමිනි. කලාව යනු මනසින් නිර්මාණය වන්නක් මිස ඇඟිලි තුඩින් නිර්මාණය නොවන්නකි"

1994 දී කලාභවනේ පැවති උඩුකය දැක්ම (100) ප්‍රදර්ශනය නැරඹීමට පැමිණි මහාචාර්ය (Kerber) තමන් යටතේ ගාස්තුවනි උපාධිය හැදෑරීමට ඇරඹුම් කරයි.

ඒ අනුව 1995 දී මහාචාර්ය (Kerber) යටතේ ඔහු ඔහුගේ ප්‍රථම දෘශ්‍ය කලා ප්‍රදර්ශනය විස්මිත මැටිකම් ලෙස ද පසුව Art in Potter ලෙස ද නෙවන ප්‍රදර්ශනය ආලේඛ්‍ය මූර්ති සියයේ ප්‍රදර්ශනය (Hundred Impressions on Bronye) ලෙස ද නම් කළේ ය. හැඩ හා හැඟීම (From

සරත් චන්ද්‍රජීව කලාකරුවාණන් ගේ ජීවිත ගමන් මගේ සුවිශේෂී කලාත්මක අත්දැකීම් හා සන්ධිස්ථාන පිළිබඳ රචනා කෙරුණු 'දාග්‍ය කලා ගමන් මග සරත් චන්ද්‍රජීව' යන කෘතිය මෙම ප්‍රදර්ශනයේ දී එළි දැක්වේ.

චිත්‍ර හා මූර්ති කලාව පිළිබඳ දේශීය හා විදේශීය වශයෙන් ඔහු ලැබූ අධ්‍යාපනය ද ඔහුගේ ගමන් මග වඩාත් ශක්තිමත් කිරීමට හේතු සාධක වී තිබේ. 1978 සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයෙන් සිය ප්‍රථම උපාධිය මූර්ති කලාව උදෙසා ලබාගත් ඔහු 1989 එක්සත් රාජධානියේ රාජකීය කලායතනයේ ලෝකඩ මූර්ති වෘත්තීය කිරීම පිළිබඳ ඩිප්ලෝමාවක් ලබා ගත්තේය.

මොස්කව් රාජ්‍ය කලා ශාස්ත්‍රාලයෙන් මූර්ති කලාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධියත් 1999 දී එම ශාස්ත්‍රාලයෙන් ම මූර්ති කලාව පිළිබඳ පර්යේෂණ නිබන්ධනයකට ආචාර්ය උපාධිය ද ලබාගත් ඔහු සුවිශේෂී හැකියාවන් හේතුවෙන් ම 2001 දී සමස්ත රුසියානු කලා ඇකඩමියේ 'කලා ශාස්ත්‍රඥ' ගෞරව නාමය ද ලබා ගැනීමේ වරම් ලැබීය.

ඔහුගේ උසස් අධ්‍යාපනය ඇතුළු සියලු කාර්යයන් සඳහා මේ වන තෙක් පෞද්ගලික අංශයේ ඇගයීම් හා මැදිහත් වීම් විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුතු බව පවසන ඔහු උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා විදේශගත වූ අවස්ථා දෙකෙහිදී ම ඉවත් ගමන් බලපත්‍ර සඳහා හෝ පැවති ආණ්ඩුවලින් කිසිදු අනුග්‍රහයක් නොලද බව සඳහන් කරයි. මෙවන් කලා කර්තව්‍යයන්වල දී රජය හා පෞද්ගලික අංශය සහයෝගයෙන් නිර්මාණකරුවා ධෛර්යවත් කළ යුතු බව ද ඔහුගේ අදහසයි.

ඔහුගේ දාග්‍ය කලාව පමණක් නොව සකල කලාවට ම

ප්‍රකාශයට පත් කරමිනි. කලාව යනු මහසිත් නිර්මාණය වන්නක් මිස ඇඟිලි තුඩින් නිර්මාණය නොවන්නකි"

වහා පූර්ව

& Feeling) යනු ලෝකඩ මූර්ති හා චිත්‍රමාධ්‍යයෙන් කළ චිත්‍ර ඇතුළත් වූ ඔහුගේ සිව්වැනි ඒකපුද්ගල ප්‍රදර්ශනයයි. එහි විශේෂත්වය වන්නේ ලෝකඩ මූර්ති සියල්ලම මහා පුරුෂ සංකල්පය යටතේ බුද්ධත්වය පිළිබිඹු කළ නිර්මාණ වීමයි.

මෙවර ඔහු පවත්වන්නේ පස්වැනි නිර්මාණ එළිදැක්වීමේ ප්‍රදර්ශනය වුව ද ඔහු මේ වන විට තම කලා නිර්මාණ හරහා ගිය ගමන්මග ශ්‍රී ලංකාවේ සුවිශේෂී කලාකරුවන් අතරට එක්වීමට තරම් සමර්ථ වී ඇත. ඔහු විසින් ලංකාවේ පිහිටුවා ඇති ස්මාරක අතර එස්. ඒ. වික්‍රමසිංහ ස්මාරකය-උසන්වන්න මාතර 1987 නොහඳුනන සෙබලා-පනාගොඩ යුධ හමුදා කඳවුර 1992 ජනාධිපති ආර්. ප්‍රේමදාස ප්‍රතිමාව-අලුත්කඩේ කොළඹ 1993 බෙල්ලන්විල සෝමරත්න ගිම් ස්මාරකය-බෙල්ලන්විල රජමහා විහාරය-1996, ෆිලික්ස් ඩයස් බණ්ඩාරනායක ස්මාරකය, විහාරමහදේවී උද්‍යානය 1996 යන නිර්මාණ ඔහුගේ කලා නිපුණත්වය පිළිබඳ සාක්ෂි දරයි.

නිදහස් අධ්‍යාපනයේ වරප්‍රසාද ලබා උසස් අධ්‍යාපන කටයුතු නිමකළ ඔහු අද විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්යවරයෙකු ලෙස කටයුතු කරයි. ඔහු මෙවන් කලා නිර්මාණ අධ්‍යයනය සඳහා වඩාත් සාර්ථක පෞද්ගලික අධ්‍යාපනයක අවශ්‍යතාව ද පෙන්වා දෙයි. එය හුදෙක් නිදහස් අධ්‍යාපනයට පිටු පා කරන ප්‍රකාශයක් නොවේ. ඔහු අදහස් කරන්නේ මෙවන් දක්ෂතා ඇති බොහෝ ශිෂ්‍යයන් විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය ලැබීමට වරම් නොලබා තම නිර්මාණ හැකියාව වර්ධනය කරගත නොහැකිව පසුවන බවයි.

රාජ්‍ය හෝ පෞද්ගලික කවර ක්ෂේත්‍රයකින් වුවද මෙවන් අග්‍රගණ්‍ය කලාකරුවන් නිසි ඇගයීමට ලක්වන්නේ නම් එය රටේ භාග්‍ය සඳහාම වනු ඇත.

ඉරාදින

සරත් චන්ද්‍රජීවගේ දාග්‍ය කලා දැක්ම

චුච්ච කලා කරු ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍ර ජීවගේ පස්වැනි එක පුද්ගල දාග්‍ය කලා දැක්ම 7 වැනිදා සිට 19 වැනිදා දක්වා කොළඹ බෙයර්ෆුට් (Beretfoot) කලාගාරයේ දී

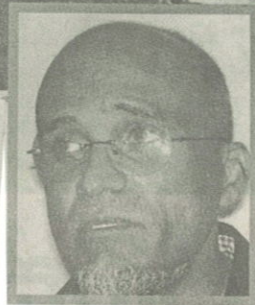
පැවැත් වේ. 1976 සිට 2005 දක්වා වූ කාල වකවානුව තුළ ඔහු කළ නිර්මාණ රාශියකින් තොරවගත් චිත්‍ර, මූර්ති කැබැල් කලා නිර්මාණ 50ක් පමණ මෙම ප්‍රදර්ශනයට ඇතුළත් වේ. සරත් චන්ද්‍රජීව කලාකරුවාණන් ගේ ජීවිත ගමන් මගේ සුවිශේෂී කලාත්මක අත්දැකීම් හා සන්ධිස්ථාන පිළිබඳ නාමිල් ප්‍රධාන රචනා කළ 'දාග්‍ය කලා ගමන් මග සරත් චන්ද්‍රජීව' යන කෘතිය මෙම ප්‍රදර්ශනයේ දී එළි දැක්වේ.

දාග්‍ය කලා දැක්ම විශේෂ ටීවීයක් උඩන සිතියම පළවේ. -**මධුර**

2005 ජූනි 05 වැනි ද දුර්ද

චිතකෝති මිනිසා මැවීම

කේ. ඩබ්ලිව්. ජනරංජන

ලංකාවේ දෘශ්‍ය කලා ශාඛාවන් ගැන සැලකුවාම මූර්ති කලාවට වඩා විත්‍ය කලාව සාපේක්ෂව වැඩි වර්ධනයක් හා ව්‍යාප්තියක් අත්කරගෙන තිබෙන බවයි පෙනෙන්නේ. මූර්ති කලාව තුළ වූණත් කාය ව්‍යවච්ඡේදනය (Anatomy) පදනම් කරගත් පුද්ගල ප්‍රතිමූර්ති අත්කරගන්නේ අඩු ඉඩක්.

අපේ ඉතිහාසය තුළ විත්‍ය කලාව ඉක්මණින් විකාශනය වූණත් මූර්ති කලාව එහෙම ප්‍රතිමූර්ති රූප, අමුර්ත, විසුක්ක ආදී ලෙස වේගයෙන් ගලාගියේ නැහැ. අපට ලංකාවේ විත්‍ය ගිල්පිටින් ගැන පරම්පරාවෙන් පරම්පරාවට

හෙවත් සරත් චන්ද්‍රජීවගේ ආලේඛ්‍ය මූර්ති ගැන කතාබහක්

කතාකරන්න පුළුවන්. ඒත් මූර්ති ගිල්පයට එහෙම ආදරයෙන් නැහැ. මේ සුගයේ මූර්ති කලාවේ ආදරය හැටියට අපට සලකන්නට පුළුවන් වන්නේ තිස්ස රණසිංහ පමණයි. තිස්සත් බටහිර මූර්ති කලාවේ ආභාසය ඇතිව ගොඩනැගුණු කෙනෙක්.

පෙරදිග මූර්ති කලා ආභාසය යම් අඩුපුහුණුකමක් සහිතයැයි ඒකෙන් අදහස් කෙරෙනවාද?

ආසියානු පැරණි මූර්ති කලාව තුළ මිනිසකුගේ කය, කාය ව්‍යවච්ඡේදනය, හිස හා හිසේ පිළිබිඹුවන පුද්ගල අනන්‍යතාව ගැන අන්‍යන්තර ගැඹුරකට හිස බවක් පෙනෙන්නට

නැහැ. ඒත් ඩාවින්චි, මයිකලාන්ජිලෝ වැන්නන් 15 වැනි සියවසේදී බටහිර කාය ව්‍යවච්ඡේදනය පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයනයකට යනවා. වින ජපන්, ඉන්දියානු හා ක්‍රිස්තු වර්ෂ මුල් භාගයේ ලංකාවේ මූර්ති අරගෙන බැලුවොත් ඒවායේ කාය ව්‍යවච්ඡේදනය නැතිය කියලා කියන්න අමාරුයි. පුද්ගල ශරීරයේ රූපමය ලක්ෂණ හා හැඩ ඒවායේ තිබෙනවා. ඒත් කිසියම් විධියකට ශෛලිගත කරලා, කාල්පනික සංකල්ප මතයි රූප ගොඩනගා තියෙන්නේ. ආලේඛ්‍ය (Portrait) හෙවත් ප්‍රතිමූර්ති කියන්නේ මූර්ති කලාවට බටහිරින් ආපු දැනුම. ඒත් දැන් මූර්ති කලාවේ වූණත් බටහිර-පෙරදිග කියලා

වෙන්කරන්න බැහැ. හොඳයි, ඒ අනුව ආලේඛ්‍ය මූර්තිවලදී ගිල්පියාට හිමි තැන කුමක්ද?

ජායාරූපය එන්න කලින් බටහිර උඩුකය රූපය අදින්න පටන් ගත්තා. ජායාරූපය ආචාම් විත්‍ය ගිල්පිටින් ජායාරූපයේ නැති දේවල් විත්‍යට ඇතුළු කරන්න පටන් ගත්තා. මූර්ති ගිල්පියාත් තමාගේ ආදර්ශය (model) මූර්තියක් තුළට ග්‍රහණය කරගන්නේ කොහොමද කියලා බැලුවා. ගිල්පියෙකුට පුළුවන් ඒ මොඩල් එක තමන්ට දැනෙන ආකාරයට වෙනස් කරලා හැඩගස්වන්න. ඒත් මොඩල් එකේ අනන්‍යතාව රැකගෙන. අනෙක් අතට ඔබත් මාත් මේ කතාකරන්න මොහොතකට ඉස්සෙල්ලා කොළඹ බෝම්බයක්

පිපිරුවා. දැන් අවුරුද්දක විතර ඉඳලා අපේ හිතේ කණස්සල්ලක් තමයි තියෙන්නේ. එතකොට මම මේ මොහොතේ කරන කෘතියකට ඒ ආවේගයනුත් අන්තර්ගත වෙනවා.

පුද්ගල ප්‍රතිමූර්තියක් තුළට පවා ඒ ආවේග එන්න පුළුවන් බවද ඔබ කියන්නේ?

පුළුවන්. අප ඉදිරියේ ඉන්න පුද්ගලයා ගැන අපේ තියෙන දැනුම, ධන හා සෘණ ආකල්ප වගේම ගිල්පියා තුළ ඒ වෙලාවේ තිබෙන මනෝභාවයනුත් ආවේගයනුත් කෘතියට එකතු වෙනවා.

ඔබේ පුද්ගල ප්‍රතිමූර්තිවල ඉන්න අය තවමත් සමාජයේ ජීවත් වෙනවා. ඒ අය සිය ගතිගුණ අරගෙන සමාජයේ හැසිරෙන අතරේදී ඔබ මූර්තියක් තුළ ඔවුන් නිශ්චල කරන්නේ.

මං හිතන්නේ පුද්ගල ප්‍රතිමූර්තියක් කරන්න මිනැ ඔවුන් ජීවමානව සිටියදීයි. නුගක් වෙලාවට රූප

අඹන්නේ ඡායාරූප සෙවි එකක් දිනා බලාගෙන. පුද්ගලයෙකු ඉදිරියේ තියාගෙන ඒ වෙලාවේම මුර්තියට නැගීමයි, ඡායාරූප ටිකක් අරගෙන ඒවත් එක්ක දඟලලා කවදා හරි නිර්මාණයක් කිරීමයි සම්පූර්ණයෙන් එකිනෙකට වෙනස්.

පිටමාන මොඩල් එකක් තබාගෙන වැඩකිරීමට ඔබ යොමුවුණේ කොහොමද?

මගේ ශ්‍රේෂ්ඨතම ගුරුවරයා නිසා. ඒ මහාචාර්ය ලිච් කර්බෙල්. එක්දාස් නවසිය හැත්තෑ ගණන්වල ලංකාවට ආවා. ඔහු කළ බණ්ඩාරනායක පිළිරුව ගෝල්ෆේස් පිටියේ ස්ථාපනය කරන්න. ඒ වෙලාවේ රජයේ කලාශිල්ප විද්‍යාලයට ඔහුව ගෙන්නලා ප්‍රායෝගික වැඩමුළුවක් තිබිබා. අපි ඔක්කොම බලා සිටිද්දී ඔහු මාපලගම විපුලසාර හාමුදුරුවන්ගේ ප්‍රතිමුර්තියක් පැයකදී හදලා ඉවර කළා. මෙවැනි අත්දැකීමක් අපට මීට කලින් තිබුණේ නැහැ. මම නැගිටිවේ එදා තමයි. ඊට පස්සේ මම ඒ දේම තනියම කරන්න පටන් ගත්තා. මගේ යාලුවෝ මොඩල් ලෙස තියාගෙන හැදුවා. පැයකදී ප්‍රතිමුර්තියක් කරන්න පුළුවන් තරමට මේ අභ්‍යාසවලින් මට මේගය.

හදාගන්න පුළුවන් වුණා.

ඔබ ඉදිරියේ ඉන්න මොඩල් එක එක්ක ඔබේ ගනුදෙනුට සිදුවන්නේ කොහොමද?

ශිල්පියාට තමන් ගැන පුදුම විශ්වාසයක් තියෙන්න ඕනෑ මොඩල් එකක් එක්ක වැඩ කරන්න. අපේ කෘතිය ගැන එයාගේ විචේචනය ඒ මොහොතේම ලැබෙනවා. මේක මම වගේ නෙවෙයි කිව්වොත් වැඩේ ඉවරයි. අනිත් එක මොඩල් එකේ ස්වභාවය පොඩ් වෙලාවකදී නිරීක්ෂණය කරගන්නත් ඕනෑ.

ඔබ සමහර ආලේඛ්‍ය මුර්ති ඉවර කර තියෙන්නේ විනාඩි විස්සකින් විතර.

ඒත් මගේ හොඳම කාලය පැයක්-පැය හතරක් අතර කාලයක්.

ඒ වගේ කෙටි වෙලාවකදී කොහොමද ආදර්ශයේ ස්වභාවය නිරීක්ෂණය කරන්න?

මුර්තිය කරන්න කලින් විනාඩි 10ක් 15ක් කකා කර කුර,ඉන්නවා. මුර්තිලට ඇවිත් නිශ්ශබ්දව ඉන්නකොට ඒ නිශ්ශබ්දතාව ඇතුළේ එයාගේ චරිතය හොඳින් ග්‍රහණය වෙනවා. ශාස්ත්‍රාලයේ අපට උගන්නන්නේ කුලක්, කවකටුවක් අරන් මුහුණ මැනලා හරියට මිමමට රූපය අඹන්නනේ. මම කවදාවත් මොඩල් එක මනින්නේ නැහැ. මම හිතන දේ එකට ග්‍රහණය කරලා මුර්තිය තුළ ත්‍රිමාන මාධ්‍යයකට මුද්‍රාහරිනවා. හුගක් වෙලා අත ගහා ඉන්න කොටක් ඒ තෙරපිලා තියෙන හැඟීම් එන්නේ නැහැ. ඒවා ඕනෑවට වඩා සංස්කරණය වෙලා, හිතලා මතලායි එන්නේ. එතකොට මුර්තියක් නෙවෙයි බෝතික්කෙකුයි හැදෙන්නේ. මුර්තියක මතුපිට (texture) වුණත් නිරායාසයෙන්ම එන්න හරිනවා. ශිල්පියෙක් අභ්‍යාසය හරහා වෘත්තීය මට්ටමට මුහුකුරා ගියාම සරලව හා නිරායාසයෙන්

ඒක කෙරෙනවා. මගේ එක විශ්ව විද්‍යාලයක් තමයි මිනිස්සු එක්ක අභිමුඛව ඉඳලා කරපු වැඩ කොටස. මට හම්බවුණු මිනිස්සු, ඔවුන්ගේ අදහස්, හැඟීම් මිල කරන්න බැහැ.

මට හිතෙන විදියට ආලේඛ්‍ය මුර්තියක් ජීවමාන මොඩල් එකක් තියාගෙන කරන එක ඇත්තටම අභියෝගයක්.

මේක වෙන කවුරුවත් කරන්නේ නැහැ. කිසියම් ශිල්පියෙකුට මාස ගණනක් කාලය වැය කරලා නිර්මාණයක් කරන්න පුළුවන්. එතකොට කෘතිය මිසක් කාලය විනිශ්චය වෙන්නේ නැහැ. ඒත් ආලේඛ්‍ය මුර්තියක් කරන්න ගියාම ශිල්පියා ඒ මොහොතේම විනිශ්චය වෙනවා.

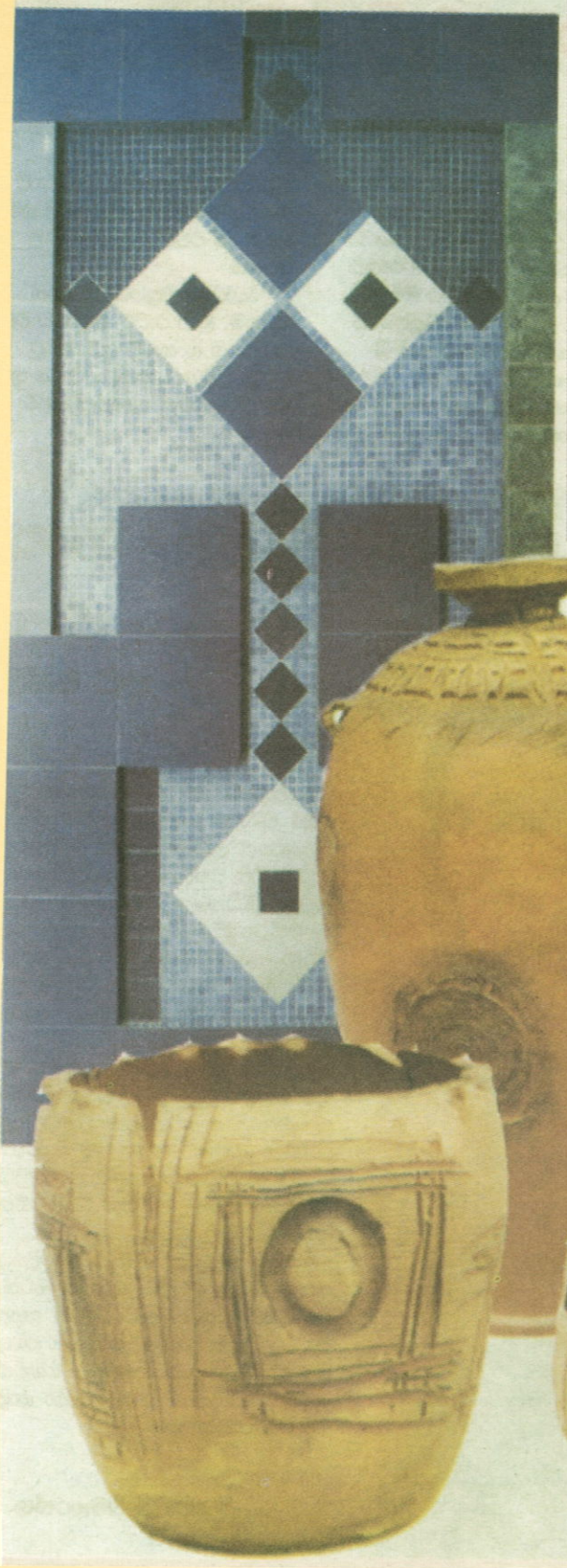

මහා පුරිස

ඔබ ආදර්ශය ජීවමානව ඉදිරියේ තබාගෙන මුර්තිය කළ කෙනෙක්. ඒත් 'මහා පුරිස' ලෙස නම් කළ ඔබේ මුර්ති කෘතිය පෙළ තුළ මනුෂ්‍යත්වය ඉක්මවා ගිය සංකල්පයක් අඩංගු බවයි මට පෙනෙන්නේ.

මම ඒක කළේ රුසියාවේදී මගේ ශාස්ත්‍රපති උපාධියට. 'මහා පුරිස' කිව්වාම පෙරදිග තියෙනවා ඒකට ප්‍රතිමා නිර්මාණානුකූලව ගොඩනගපු

නිර්ණායකයන්. මහා පුරිස තුළින් මම කළේ බටහිරින් ලැබීවිච විපුක්ත හැඩතල සාම්ප්‍රදායික මහා පුරිස සංකල්පය එක්ක එකතු කිරීමයි. ඒක සාම්ප්‍රදායික බුද්ධ රූපයකට වෙනස් දෙයක්. පැහැදිලිවම හිතලා කරපු දෙයක්. ඒත් අවාසනාවකට වගේ ඒ එක මුර්තියක්වත් දැන් ලංකාවේ නැහැ. නූතන කලා කොතුකාගාරයක් නැති රටක ඉරණම ඒකයි. ■

සරත් පත්දර්ශී

නි
 ර්මාණාත්මක කලා කෘතියක් රසවිඳීමට අවශ්‍යය නම් අප කළ යුතු වන්නේ නගරයේ ඇති කලාගාරයක් වෙත යාමයි. කලාගාරයක් වෙත යාමෙන් බැහැරව කලාකෘතියක් රසවිඳීමට අපට හැකියාවක් නැතිද? අද කලාකරුවන් තම නිර්මාණ නගරයේ ඇති කලාගාරය ඉලක්ක කොට නොගෙන බිහිකිරීමේ හැකියාවක් තිබේද?

සම්භාව්‍ය කලා කෘතිය කලාගාරයටත්, ව්‍යාචාරකර්ම හෝ වෙනත් කලාංගයක් අර්ධ කලා කෘතියක් ලෙසත් වර්ගකිරීමේ ප්‍රවණතාවක් ලාංකීය කලා අධ්‍යාපනය තුළින්ම ගොඩනැගී ඇති බවක් පෙනේ. එදා අපේ පැරැන්නෝ කලාව එසේ වර්ග කළේ නැත. කලා කෘතියේ නිර්මාණාත්මක භාවය අනුව ඊට ලැබිය යුතු ස්ථානය තීරණය විය. කලා කෘතියකින් ජනතාවගේ රස නිෂ්පත්තිය ගොඩනැගීම ප්‍රමුඛ වීණි. මේ තත්වය අපේ රටේ ජන කලාව දෙස විමසීමෙන්ව බැලීම තුළින් පැහැදිලි කරගත හැකිවේ. ජනතාව අතුරින් මතු වී ජනතාවගේ අවශ්‍යතාවන් පරිපූර්ණ කරමින් වැඩුණු ජන කලාව අමුතුවෙන් ආයාසයෙන් ගොඩ නැගූ දෙයක් නොවේ. බොහෝ විට ජනතාව විසින් පරිභෝජනය කළ භාණ්ඩ එම අවශ්‍යතාවන් පසුව ඉවතලෑම හෝ නැවත අවශ්‍යතාව නැලී, ගැල් කළ, අරිණ්ඩ මුර්ටි, පිල් කොරනා මෙන්ම තැඹිලි - පිරිටු මුර්ටි, රා කළ ආදී භාණ්ඩ ප්‍රයෝජනයට ගැනීමෙන් පසු නිවස අලංකාරය සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගෙන තිබේ.

එදිනෙදා ජීවිතයට

කලාව

පසු කලෙක නාගරීකරණය සහ වෙළෙඳ පාරිභෝගික රටාවක් ව්‍යාප්තවීමත් සමග මේ තත්වය වෙනස් වී තිබේ. අද ගැමියා මෙන්ම නාගරීක ජනතාවද තම පාරිභෝගික භාණ්ඩ පරිභෝජනයෙන් පසු ඒවා සඟවා තබයි. අලංකාරය සඳහා කලා කෘති බිහිකිරීම හා ඒවා රැස්කිරීම වෙන් වෙන්ව කරයි. එදා ගැමි සමාජයේ එසේ සිදුවී නැත.

සරත් චන්ද්‍රපීචගේ කලා නිර්මාණ පදනම් වී ඇත්තේ ඉහතින් අප සාකච්ඡා කළ ගැමි කලාකරුවන්ගේ දර්ශනය පදනම් කරගෙනය. එදා ගැමි කලාව තුළින් උකහාගත් සුවිශේෂීත්වය - දැනුම නූතන තාක්ෂණය හා නව දැක්ම හා එක්කොට ඉදිරිපත් කරයි. වර්තමාන නාගරීක ජනතාව සරත් චන්ද්‍රපීචගේ නිර්මාණ හා බද්ධ වන්නේ දේශීයත්වය හා නූතනත්වයේ ගැමි සුවඳ ස්පර්ශ කරමිනි.

එපමණක් නොවේ. චන්ද්‍රපීච නූතන ජන සමාජයට ගැළපෙන අයුරින් සිය මාධ්‍යය - අමුද්‍රව්‍ය පමණක් නොව, හැඩතලයන්ද වෙනස් කොටගෙන ඇති අයුරු බොරැල්ලේ උමං මාර්ග ය සඳහා නිර්මාණය කර ඇති බිත්ති නිර්මාණය තුළින්ද පැහැදිලි වේ. කලාව ගැලරිය තුළට නොව සමාජයට ගෙන යා යුතු කාලය පැමිණ තිබේ.

- ශාන්ත

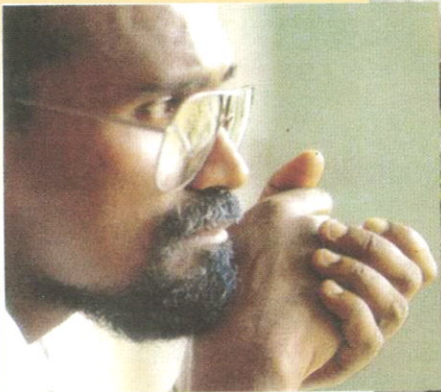
කලාවත් හඳුන්වා දීමට පුළුවනි. සාම්ප්‍රදායික කුඹල් කලාව එහි තවත් එක් අංගයක්. මේ සුවිශේෂී කලා මාධ්‍ය කිහිපයෙහි ම එක සේ හසල ප්‍රවීණ කලා ශිල්පියෙකි ආචාර්ය සරත් වන්දුජේව.

සිය භාවාත්මක නිර්මාණ කලාවේ රසාලිප්ත බව උද්දීපනය වන අයුරින් කලා කෘති නිමවන්නට නම් නිර්මාණ ශිල්පියකුහට සිය පරිකල්පන ශක්තියත් තමා නිවසන සුපසන් පරිසරයත් මහඟු අත්වැලක් වෙනවා. නිදහසින් සපිරි පිළිවෙළකට සැකසුණු දැකුම්කළු මෙන් ම ශාන්ත වටපිටාව සෞන්දර්යවාදී කලාකරුවකු ගේ නිසග කුසලතා ධරට වැඩිය හැකි අසිරිමත් තෝතැන්නක්.

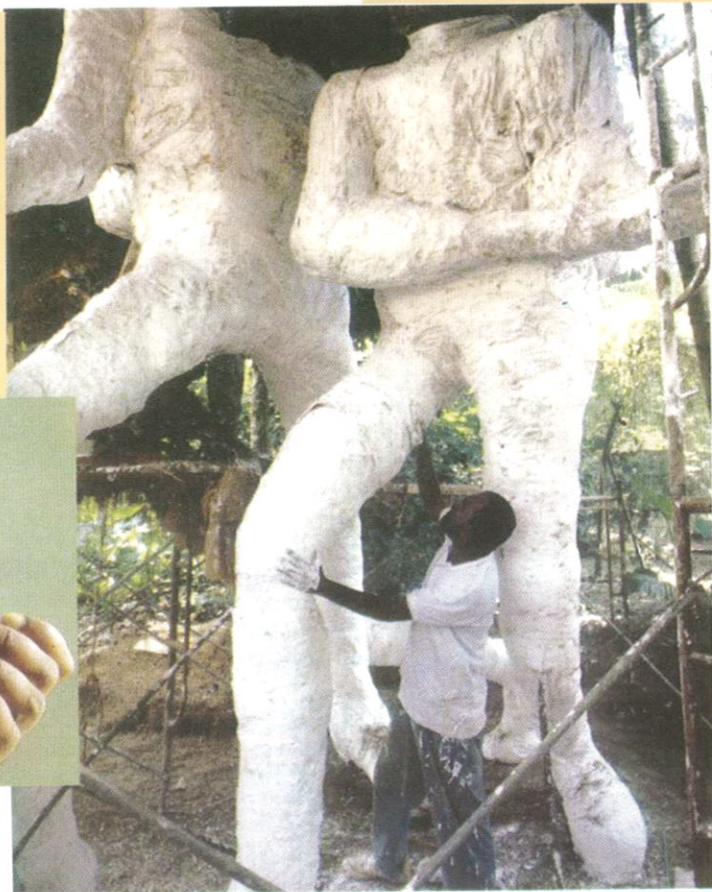
නිස්සරණසිංහට පසු මෙරට මූර්ති කලා ක්‍ෂේත්‍රයේ නිම්වළලු පුළුල් කළ සුවිශේෂී වර්තය වන්නේ සරත් වන්දුජේවයි. මෙම ප්‍රවීණ කලා ශිල්පියා සිය භාවාත්මක නිර්මාණ කාර්යන්හි නිරත විය හැකි අනභිභවනීය නිමැවුම්හලක් සහ එම කලා නිර්මාණ සුරැකිව තබා ගත හැකි කලාගාරයක් වශයෙන් එක් වහලක් යට ඉදි

වූ සෞන්දර්ය නිකේතනයකට පසුගිය දා ගොඩ වැදුණා.

වෙන්නප්පුව ප්‍රදේශයේ පිහිටි මෙම සෞන්දර්ය නිකේතනය ඔහුට ලැබුණු අමිල වූ නිලීණයක්. එය ඔහුට ලැබී ඇත්තේ ව්‍යාපාරික ක්‍ෂේත්‍රයේ නමක් දිනා සිටින හිත හොඳ මිතුරකුගෙන්. ශ්‍රේෂ්ඨ කලාකරුවකුගේ මිල කළ නො හැකි වටිනාකම තහවුරු කර ගත් මෙබඳු මිතුරකුගේ ගුණාත්මක ආකල්පය කෙතරම් අගනේද? ■

ඌ සිය කලා ක්‍ෂේත්‍රයේ සුවිශේෂී කලා මාධ්‍යයන් දෙකක් ලෙස විතු කලාවත් මූර්ති

Nihal Fernando

දෙසතිය 2007 සැප්තැම්බර් 1

November 2007

SCULPTURE OF SIR CHRISTOPHER ONDAATJE UNVEILED AT NATIONAL PORTRAIT GALLERY

A striking bust of writer and philanthropist Sir Christopher Ondaatje can now be seen at the National Portrait Gallery. The sculpture in bronze was given to the Gallery by Sir Christopher and the work by Sarath Chandrajeewa will be the first it has acquired of the distinguished Sri Lankan sculptor. Sir Christopher bought the bust at an exhibition in Sri Lanka for which it had been created in the early 1990s. It is displayed at the entrance to the Ondaatje Wing Theatre within the new building of the National Portrait Gallery.

The modelling for the highly animated sculpture, which was completed in one sitting in just over two hours, took place in Colombo, Sri Lanka in March 1992. "I was trying to transmit into the clay, through my modelling technique, the character of a traveller and explorer through Sir Christopher's movements and expressions," says Sarath Chandrajeewa. The finished work was exhibited along with 100 portrait sculptures at the artist's exhibition *Hundred Impressions on Bronze* held at the National Art Gallery, Colombo, Sri Lanka in 1994.

Financier, writer and philanthropist Sir Christopher Ondaatje is a generous benefactor of the National Portrait Gallery, where the Ondaatje Wing, opened in 2000, is named in his honour. Born in Sri Lanka, Christopher Ondaatje was educated in England and returned to live in Devon after pursuing a business career in finance and media in Canada, where he was also a member of the 1964 Olympic Bob Sled team. He is author of many books including *Journey to the Source of the Nile* (1998). He was made a CBE in 2000 and awarded a knighthood in the Queen's birthday honours in 2003.

Sri Lankan artist R M Sarath Chandrajeewa (b1955) has been Director of the Colombo Academy of Arts since 2002 and has exhibited and lectured widely. He gained a Diploma in Bronze Casting at the Royal College of Arts, London, and a Ph.D and Master of Fine Arts Degree in Sculpture from the State Academic Arts Institute in Moscow. His prizes include Hon Academician of the Russian Academy of Arts and the 'Kalasuri' National Award in the gift of the Sri Lankan President. In 1993 he was also the recipient of a Bunka award (Japanese Sri Lankan cultural award), the first ever held in Sri Lanka.

For further press information please contact: Neil Evans, Press Officer, National Portrait Gallery, Tel 020 7312 2452

National Portrait Gallery normal opening hours: Saturday – Wednesday 10am – 6pm, Thursdays and Fridays 10am - 9pm **Recorded information:** 020 7312 2463 **General information:** 020 7306 0055

NOTES FOR EDITORS

NPG 6809: Sir (Philip) Christopher Ondaatje by Sarath Chandrajeewa
bronze bust, 1990, 27 3/4 in. (705 mm) high Given by Sir (Philip) Christopher Ondaatje (Primary Collection)

Tuesday, December 04 2007

44 Pages.

Volume - 95 No - 289

Registered as a Newspaper in Sri Lanka

Daily News

QUICK LOOK

Sir Christopher Ondaatje's sculpture unveiled at National Portrait Gallery

Sir Ondaatje

Chandrajeewa

A striking bust of writer and philanthropist Sir Christopher Ondaatje can now be seen at the National Portrait Gallery, London. The sculpture in bronze was given to the Gallery by Sir Ondaatje and the work by Sarath Chandrajeewa will be the first it has acquired of the distinguished Sri Lankan sculptor. Sir Ondaatje bought the bust at an exhibition in Sri Lanka for which it had been created in the early 1990s. It is displayed at the entrance to the Ondaatje Wing Theatre within the new building of the National Portrait Gallery.

The modelling for the highly animated sculpture, completed in one sitting in just over two hours, took place in Colombo, in March 1992. *To page 13*

Sir Christopher ...

Continued from page 1

"I was trying to transmit into the clay, through my modelling technique, the character of a traveller and explorer through Sir Christopher's movements and expressions," says Chandrajeewa. The finished work was exhibited along with 100 portrait sculptures at the artist's exhibition *Hundred Impressions on Bronze* at the National Art Gallery, Colombo in 1994.

Financier, writer and philanthropist Sri Ondaatje is a generous benefactor of the National Portrait Gallery, where the Ondaatje Wing, opened in 2000, is named in his honour. Born in Sri Lanka, Ondaatje was educated in England and returned to live in Devon after pursuing a business career in finance and media in Canada, where he was also a member of the 1964 Olympic Bob Sled team. He is author of many books including *Journey to the Source of the Nile* (1998). He was made a CBE in 2000 and awarded a knighthood in the Queen's birthday honours in 2003.

R. M. Sarath Chandrajeewa (born in 1955) has been Director of the Colombo Academy of Arts since 2002 and has exhibited and lectured widely. He gained a Diploma in Bronze Casting at the Royal College of Arts, London, and a PhD and Master of Fine Arts Degree in Sculpture from the State Academic Arts Institute in Moscow. His prizes include Hon. Academician of the Russian Academy of Arts and the 'Kala-suri' National Award. In 1993 he was also the recipient of a Bunka award (Japanese Sri Lankan cultural award) the first ever held in Sri Lanka.

ARTS

Sir Arthur C. Clarke

Moulding a personality into clay

By Tahnee Hopman

How do you put an individual's characteristics and mannerisms into clay, and eventually bronze? Sculpture. The answer comes both simply and naturally to prolific sculptor Dr. Sarath Chandrajeewa.

Paying a visit to the Sapumal Foundation, where Dr. Chandrajeewa works as a part time instructor, The Sunday Times found the sculptor bent over a half-finished painting, surrounded by the art that is so much a part of his life.

Adding to his lengthy list of achievements is the unveiling of a portrait of Sir Christopher Ondaatje created by him in the Ondaatje Wing Theatre of the National Portrait Gallery, London.

He says the purpose of the portrait was to "transmit into clay, through my modelling technique, the character of a traveller and explorer through Sir Christopher's movements and expressions".

The final outcome of a sculpture is achieved after a great deal of preparation on the part of the artist. "I never do a sculpture on the basis of a photograph. You can never produce the right effect. The sculptor has to spend time with whoever he is going to portray, he has to speak to the person, observe his or her characteristics. Only then will he be able to produce a good likeness of the subject," explained Dr. Chandrajeewa.

The portrait of Sir Christopher Ondaatje is one exhibited in 1994 at A Hundred Impressions on Bronze. Sir Christopher sat for the portrait, which took two hours to complete in 1992. The exhibition featured many illustrious people from Arthur C. Clarke to Uru Varige Tissahamy from Dambana. "I wanted also to depict the visions of various people and their im-

Christopher Ondaatje

pact on society. For instance, Tissahamy and his clan were fighting for land and Arthur C. Clarke's vision was completely different," he said.

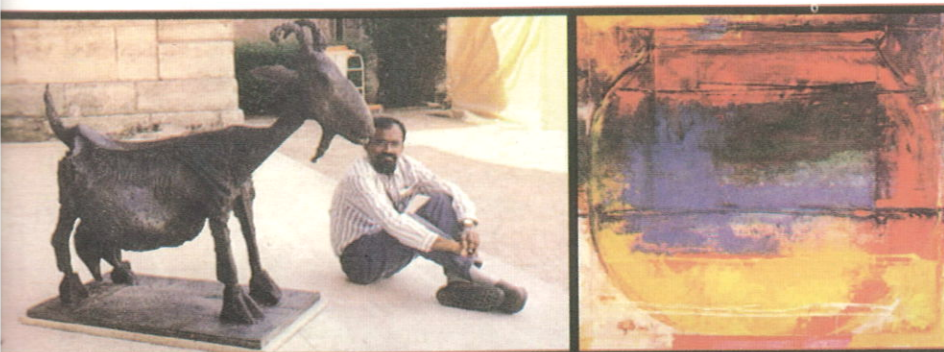
The unveiling of Sir Christopher's portrait is significant for the Sri Lankan art scene. According to Dr. Chandrajeewa, the art scene in Sri Lanka boasts of much talent in many genres of art, but the number of people who specialize in sculpture is very small. "Sculpture is an intense form of art; it is practical, with a lot of hard

work and commitment involved." Director of the Colombo Academy of Arts since 2002, Dr. Chandrajeewa has exhibited and lectured widely. He has a Diploma in Bronze Casting from the Royal College of Arts, London and a Ph.D and Master of Fine Arts Degree in Sculpture from the State Academic Arts Institute in Moscow.

PROFILE

A Visual of a Visual Artist: Dr. Sarath Chandrajeewa

By Mayanthie Jayasinghe

A painter, sculptor, potter and a master in all three fields of art, Sarath Chandrajeewa identifies himself quite aptly as a 'Visual Artist'.

Hailing from Nuwara Eliya, he chose to develop his inherent talents in art and after obtaining a Bachelor in Fine Arts from the Kelaniya University, he continued to pursue his artistic studies and obtained a Doctorate in Philosophy from the Institute of Fine Arts, Moscow.

Sarath's professional motto is "to create and not replicate" thus his solo exhibitions are not only presentations of talent but also create far reaching ripples. His first solo exhibition in 1990 titled *Creations in Terracotta* was held at a time when the traditional pottery craft was being stifled. Infusing new thinking into this traditional craft, he used traditional designs in creations that inspired many other innovative designers. He ensured the revival of the craft by making his private studio at Dankotuwa a training centre for pottery during this period.

The style he adopts as a painter is abstract with no identifiable reference

to the visible world but where nature's principles and forces are depicted very sensitively. A striking feature of his paintings is the use of textures to enhance and complement the colours used. His artistic compositions experiment successfully with oil, acrylic, jute and canvas or tar and aluminium, copper sheet and jute on board – all creating memorable impacts.

Sarath considers bronze casting as the medium in which his creative strength is contained. It was this art medium he chose for his PhD thesis titled "Bodhisatva Avalokiteswara from Veheragala, Sri Lanka". He recalls that the first time he saw bronze sculptures was when he came to pay his last respects to Dr. Senarat Paranavitane at the Art gallery. So it was a true achievement to hold his second exhibition *Hundred Impressions in Bronze* at the same venue a few years later in 1994. The exhibit consisted of portraits of eminent Sri Lankan persons and actor Jackson Anthony once commented that Sarath captures "not only the outward shape but also the inner thoughts and visions of his subject."

Currently, Sarath Chandrajeewa is recognized as the most distinctive figure in the field of contemporary Sri Lankan Sculpture after Tissa Ranasinghe, a comparison he is justifiably proud of as Ranasinghe is his guru and mentor. It is also noteworthy that Sarath's bust of Sir Christopher Ondaatje is the only work of a Sri Lankan displayed at the National Portrait Gallery in London.

The artist is currently working on a gigantic project commissioned by the Catholic Church to re-create the History of Christianity in Sri Lanka in 46 bronze panels, each 4' x 6' in dimension. This work will be a permanent display at the Tewatta Basilica, Ragama.

Sarath's message to young artists is clear as reflected in his book, *Path of Visual Arts - Sarath Chandrajeewa*: "Show what you feel within yourself. Read the poetry that lies within the land, and give it form and celebrate its heritage. Be true to yourself, and your artistic expression will surely flow, unending. Persevere with your work and the world will listen eventually".

The "Human Photocopying Machine"

SRI LANKAN HERITAGE

By Rev. Fr. Samantha Perera

Pandith Amaradewa

Throughout the process of sculpting more than 320 portraits, the longest time that Dr. Sarath Chandrajeewa has taken to model a live person was four hours, while the shortest was only one hour. He has amazing ability to complete a portrait sculpture within this short time range.

As Madhubashini Dissanayake states in her article on April 24, 1994, in *The Sunday Times*, the late Sir Arthur C. Clarke had commented on his terrific speed in completing a portrait and had compared him to a photocopying machine; thus calling him a "Human Photocopying Machine."

Later commenting on his bronze portrait at the Galle Face Hotel, Colombo the late Sir Arthur C. Clark had also said, "This bears amazing similarity. It is unbelievable. It is hard to imagine how he created this. This is my clone." (*Path of Visual Arts* – Sarath Chandrajeewa, Pg. 11)

After Tissa Ranasinghe, Dr. Chandrajeewa is the most distinctive sculptor artist who has played a significant role in the field of contemporary Sri Lankan sculpture. This is clearly due to the contribution that he has made to visual arts.

Chandrajeewa received his first degree in sculpture from the Institute of Aesthetic Studies in 1978. In 1988 he completed the diploma in Bronze Casting at the Royal College of Art in London. Thereafter he gained his Master's Degree from the State Institute of Academic Art in Moscow in 1995.

Chitrasena - Vajira

He was granted a Doctorate in Philosophy in 1999 for his Ph.D. thesis, which he completed at the State Institute of Art Research in Moscow. He gained the status of Honorary Academician from the Russian Academy of Art in 2001. Chandrajeewa's style of sculpture can be categorised into four sections: Portrait Sculpture, Monumental Sculpture, Semi Abstract Sculpture and Relief Sculpture. Here I limit myself only to portrait sculptures.

Chandrajeewa's solo exhibition in 1994, '*A Hundred Impressions on Bronze*' at the National Art Gallery, Colombo, was a result of a massive endeavor, which presented 100 portrait sculptures of people of contemporary society in Sri Lanka.

The important factor in this venture is that the artist had sculptured each individual at a live sitting. He had to meet a wide variety of people for this project. By the end of this exhibition, Chandrajeewa had made a lasting impression as a master portrait sculptor, not only in Sri Lanka but internationally as well. This is evident by the large number of his works around the world.

Speaking to a reporter during this exhibition, he said, "These portraits were executed against a dark chapter in the history of my country. It was a time when human life was worth nothing. My sculptures are an artist's response underlining the fact that human life is priceless. I wanted to draw an attention to the inestimable contribution of the individual to the society at large."

His portrait sculptures are a penetrating combination of the outward appearance, inner character and the artist's interpretation of his model. He combines these three elements harmoniously to create an artistic portrait.

Dr. Tissa Abeysekere

Sugathapala De Silva

Henry Jayasena

Dr. Sarath Kotagama

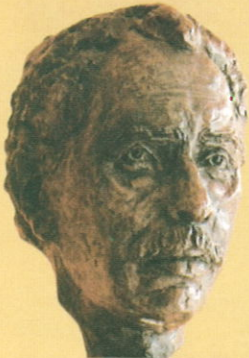
Srilankan Heritage

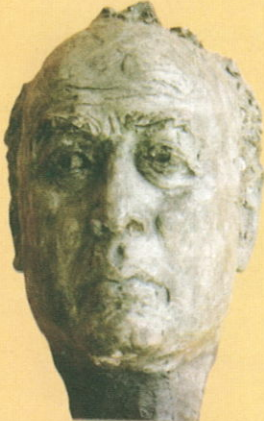
Prof. Ediriweera Sarathchandra

Denawaka Hamine

Jayalath Manorathne

Gamini Fonseka

Justice would not be done to this review without adding a few quotations taken from the book of comments of 'Hundred Impressions on Bronze.'

"I saw my heart reflected in my face which was created by your hands. Likewise, it was a great experience to see the hearts of many artists I know through your work. I regret my lack of knowledge on how remarkable you really are until now. It is my privilege to acknowledge you as a true human being who lives in collaboration with nature" (English translation) – Anoja Weerasinghe.

The skill of figurative sculpture by Dr. Chandrajeewa can be understood by looking at the creative monuments with his own feelings within the methodology of large-scale monuments.

Chandrajeewa is recognised as the foremost artist in the field of Sri Lankan sculpture. This is also proved by the fact that his bust of Sir Christopher Ondaatje is the only work of a Sri Lankan displayed at the National Portrait Gallery of London.

He has also undertaken a massive project to display permanently 46 bronze panels, each 4'x6' in dimension, at the Tewatte Basilica in Ragama. These panels re-create the history of Christianity in Sri Lanka. This project is commissioned by the Catholic Church.

If you would also like to get your portrait done you can contact Dr. Sarath Chandrajeewa. It's just a matter of giving him a sitting.

Dr. Sarath Chandrajeewa's address is 18-B Registrar Avenue, Off St. Rita's Avenue, Dummaladeniya West, Wennappuwa, Sri Lanka. He can be contacted on 0712-727225 or e-mailed on sarathc@wow.lk.

Maxi Perera

Maxi Perera, although known as a businessman among many, is an art lover and has contributed to many causes relating to art. He is the donor of the building where Dr. Chandrajeewa's Atelier is located.

Dr. Sarath Chandrajeewa

*"I fashion the red
form,
Fire it to blue,
Waiting for the
flames to rise,
And give life to the
new
A song for the
potter
A hymn for his
wheel,
A fire for his heart
And a hammer for
his seal."*

*- From The Hands of
the Potter (for Sarath
Chandrajeewa) by Charith
Pelpola*

With these hands...

A chat with Dr. Sarath Chandrajeewa, a true master of sculpture and the arts, is a lesson in modesty and gentleness....

The Maha Purusa works

The specialty of this series, according to Dr. Chandrajeewa, is that they have already been made and shown through oriental theories and styles. But he said he has combined it with Western structural elements and made them somewhat different.

"My idea was to interpret a great man in modern ways because we live in modern times," he explained.

Leafing through the book that was printed of his work, titled *Path of Visual Art*, it was fascinating to note the vast variety of art work that he has done in the past.

His pottery takes a new dimension as they are simple yet exotic. Murals that he completed for the underground subway in Borella are stunning and abstract and his sketches on paper with ink and acrylic are nothing short of brilliant.

From exhibitions like *Creations in Terracotta* and *A Hundred Impressions on Bronze*, to *Art in Pottery and Form and Feeling*, Dr. Chandrajeewa has contributed immensely to the art in Sri Lanka. His work is unique and impressive and it was a privilege and an honour to have met a man like him, who has done so much artistically.

Nanda Malini

By Shabna Cader

From being a painter to a sculptor, Dr. Sarath Chandrajeewa doesn't fail to amaze those who flock around him to see his works of art. All in all, he is a visual artist in the truest sense of the word.

"The difference between an artist and a craftsman is that what an artist does, be it a painting or a sculpture, doesn't come from the fingertips, but from the mind. It's all in the head. When I do even a simple portrait of someone, what flows is not from my fingertips but what is in my mind," said Dr. Chandrajeewa.

Dr. Chandrajeewa's genius is apparent in the words of the late Sir Arthur C. Clarke, commenting on his own bronze portrait at the Galle Face Hotel, "This bares amazing similarity. It is unbelievable. It is hard to imagine how he created this. This is my clone."

The longest period of time Dr. Chandrajeewa has taken to create a sculpture is only four hours and his likenesses are truly startling.

'Human photocopying machine'

In fact, Sir Clarke once referred to this master of pottery and sculpture as the 'human photocopying machine' because of his amazing ability to transform clay into stunning likenesses, sometimes in less than an hour.

"When I am doing a portrait, I don't intend taking too long. I believe one loses concentration and that also causes a problem for the person I am modelling as well. I build a picture in my mind while talking to the person, which makes it easier for me to do my work within a short span of time. The shortest time I have taken on a portrait is just one hour. I recently did one of myself in less than an hour!

That explains how I build a picture in my mind and then do my work," he said.

Dr. Chandrajeewa began sculpting at the tender age of 17. In his fifties now, Dr. Chandrajeewa is the epitome of serenity and thoughtfulness.

He now conducts classes in painting and sculpture at the Sapumal Foundation at Barnes Place, Colombo. Watching him work with one of his students left me with the impression that this man in front of me was not only very talented, but an incredible teacher, patient and understanding.

The ease at which he held the paintbrush and stood in front of the easel contemplating his first stroke and the manner in which he listened quietly as a student expressed her ideas were remarkably modest and humble for someone who is a maestro in his own right.

Chandrajeewa received his first Degree in Sculpture from the Institute of Aesthetic Studies in 1978. In 1988 he completed the Diploma in Bronze Casting at the Royal College of Art in London. Subsequently he gained his Master's Degree from the State Institute of Academic Art in Moscow in 1995.

He was granted a Doctorate in Philosophy in 1999 for his Ph.D. thesis, which he completed at the State Institute of Art Research in Moscow and gained the status of Honorary Academician from the Russian Academy of Art in 2001.

A beautiful language

Working on art for a span of over 35 years, Dr. Chandrajeewa explains his work, art, as if it were a beautiful language: Different forms, shapes and volumes can and have the ability to express something; colour combinations can say so much.

"I am a visual artist. I don't tell stories through my work of art but express my feelings. Depending on my mood, I choose to paint, sculpt or do murals. For example, if I feel like I want to use lots of colour and a canvas, then I would paint, or if I wanted to mould and bend, I would do a sculpture," he said.

Recently he has been working on a series of paintings titled *The Fed-Up Man* and a series of sculptures titled *The Running Man*, which he intends exhibiting within a year's

time. Explaining the themes, Dr. Chandrajeewa said, "When looking at society, there is so much bribery, corruption, murder and stealing, and one can get fed up of it all. There was a time when one was able to travel all around the country but now people are unable to do so; everything is limited. There are so many barriers and no freedom, which in turn brings so much pressure on the mind. So through my work of art, I am venting and releasing this pressure."

He is also currently doing a lot of commissioned work and portraits for a few of his foreign friends.

With more than 350 works of art under his belt, Dr. Chandrajeewa has also undertaken a massive project to permanently display 46 bronze panels, each 4'x6' in dimension, at the Tewatte Basilica in Ragama. These panels re-create the history of Christianity in Sri Lanka. The project has been commissioned by the Catholic Church.

Two years ago, a friend of his, Maxi Perera gifted him with his own studio and apartment in Wenapuwa, which Dr. Chandrajeewa calls his atelier - French for a living, working and exhibiting place.

"I conduct classes every Saturday when I am there and live by myself. There was a time when I was very depressed. I was abroad for many years and was not around for my family. It was during this time that I did a couple of paintings like *The Thinker* by Auguste Rodin. My friend realised how troubled I was and said I needed a place to quietly do my work and live in as well; hence atelier," said Dr. Chandrajeewa.

Doing Sri Lanka proud

He is the first Sri Lankan to have his work exhibited at the National Portrait Gallery, London, as well as in various other museums in Switzerland, India and Germany.

Out of his life-size works, some of the sculptures he has completed have received great prominence and pride of place in Sri Lanka. Some of his bronze sculptures include that of S.W.R.D. Bandaranaike (at Viharamahadevi Park) and the late President Ranasinghe Premadasa.

Dr. Chandrajeewa has also sculpted evergreen figures such as Lester James Peiris, Iranganie Serasinghe, Sunethra Bandaranaike, Father Marceline Jayakody, Denawaka Hamine, Malini Fonseka, Henry Jayasena and even Uru Varige Tisshami among scores of others.

One of his best works, according to him, is at Meerigama - a sculpture of the founder of the largest coconut mill in South East Asia.

Sirimawo Bandaranayake

Sir Athur C. Clarke

Jeffrey Bawa and Angilendron

අඤ්ඤාමය බඹු වන්

අපේ රටේ මානව හදවත්වල සදා අමරණීය සමාජ විරුවන්ගේ වර්ත අප්‍රමාණයි. මේ හැම පුද්ගලයකුගේම ෆෝටෝ කොපි එකක් එහෙමත් නැත්නම් මානව පිටපත් තවමත් ජීවතුන් අතර තිබෙනවා. මේ අමරණීය වර්තවලට මානව පිටපත්වලට හැඩයක් හා රුවක් ලබා දුන් නිර්මාණ ශිල්පියා අපිට ආධිමිධරයෙන් කතා කළ හැකි අපේම ශ්‍රී ලාංකිකයෙක්.

■ ගාමිණී ගෝනේසේකා

එක පැයක් තුළ අදහාගත නොහැකි වේගයකින් පුද්ගලයකුගේ උඩුකයක් නිමවා දෙන මේ අපුරු නිමැවුම්කරුවා වරෙක ශ්‍රීමත් ආනර් සී ක්ලාක් මානව ඔහුව පිටපත් යන්ත්‍රයක් ලෙසත් හඳුන්වා දී තිබෙනවා. ඔහු දෘශ්‍ය කලා ගමන් මගේ විශිෂ්ටතමයෙක් වූ ආචාර්ය සරත් වන්දනවරයායි.

ශ්‍රී ලාංකීය දෘශ්‍ය කලාව තුළ මූර්තියෙන් පමණක් නොව විත්‍ර කලාවෙන් සහ කුඹුල් කලාවෙන් ද සුවිශේෂී නිර්මාණය කළ ඔහුගේ ප්‍රතිභාව තුනතුන ද, සම්ප්‍රදායක ද යන්න නොව ඔහුගේ නිර්මාණකරණය පිළිබඳව ඔහුගේ ආක්‍රමණශීලී නිර්මාණාත්මක ආවේගයත්, තික්ණේ දැක්මත් පිළිබඳයි මේ සටහන.

කුඩා කල පටන් සිතුවමක් මවන්නට ඉඩ තිබෙන සෑම තැනකම විවිධ රූප මවන මේ මූර්ති ශිල්පියා පාසල් අධ්‍යාපනයෙන් පසු විත්‍ර කලාව වැඩිදුරටත් හදාරන්නට සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයට ඇතුළු වන්නේ සාර්ථක විත්‍ර ශිල්පියකු වීමයි. නමුත් විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය තුළ මේ කලාකරුවාගේ සිතිවිලි දෘශ්‍ය කලාවෙන් ඔබ්බට ගොස්

■ සුගතපාල ද සිල්වා

■ හෙන්රි ජයසේන

■ ආචාර්ය ඩබ්.ඩී.අමරදේව

“ඔහු ඇදහිය නොහැකි වේගයෙන් මුර්ති ඇඹීම කරයි. මේ නිසා ම ශ්‍රීමත් ආනර් සී ක්ලාක් ඔහු හඳුන්වා දී ඇත්තේ ‘මානව ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රය’ යනුවෙනි”

ශ්‍රීමත් ආනර් සී ක්ලාක් මහතාගේ ආදේශන මුර්තිය

සරත් චන්ද්‍රජීව

කුමල් කලාවට යොමු වන්නේය.

මැටි පිඩකින් තවත් කරන්නට තරම් දෙයක් ඉතුරු වී නැතැයි කියා සිතෙන තරමට මැටියෙන් නොයෙකුත් වස්තූන් නිර්මාණය කරන සටන් චන්ද්‍රජීව කමන්ගේ පළමු ඒක පුද්ගල කලා ප්‍රදර්ශනය 1990 වර්ෂයේ කලා හවුනේ “විස්කම් මැටිකම්” නමින් මැටි භාණ්ඩ 225ක් යොදාගෙන ඉදිරිපත් කළේය. කලා ක්ෂේත්‍රයට විස්කම් කුළින් පා තබන සරත් චන්ද්‍රජීව සම්මානනීය

විදෙස් සිසුවියකට රේඛා සිතාදෙමින්

ආචාර්ය චන්ද්‍රජීව මහතාගේ සිතුවමක්

කලාකරුවකු වන්නේ ද මෙම පුද්ගලයා උදෙසා 1995 වර්ෂයේ ඔහුට බ්‍රන්කා සම්මානයෙන් (Bunka Award) පිදුම් ලැබීය. කැලණි විශ්වවිද්‍යාලයේ සෞන්දර්යය අධ්‍යයන අංශයේ විභූ හා මූර්ති අධ්‍යයනාංශයේ කටී කා වාර්ය වරයෙක් කරන්නට මෙම විස්කම්

මැටිකම් පුද්ගලයා පාදක් විය. විස්කම් මැටිකම් කුළින් ආරම්භ කරන දෘශ්‍ය කලා මාධ්‍ය තුළ මූර්ති ඇඹීමේ ක්ෂේත්‍රය පුරා දිගු පළල මතින ඔහුට පුද්ගල උඩුකයක් නිර්මාණයට ගත වන්නේ පැයක පමණ කාලයක්. සංකීර්ණ විෂය ක්ෂේත්‍රයක් වන මූර්ති ශිල්පයේ ආලේඛ්‍ය, ස්මරණ, අර්ථ, උත්තන යන මූර්ති වර්ග හතරටම අදාළව නිර්මාණයේ යෙදෙන ඔහු 1994 වර්ෂයේ දී මූර්ති කලා ගමන් මගේ තවත් දීප්තිමත් සටහනක් තබනවා. ඒ යුගයක කතාබහට ලක් වූ පුද්ගලයන් 100 දෙනකුගේ උඩුකය මූර්ති පුද්ගලයකින්. අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා රුසියාව, එංගලන්තය වැනි රටවලට ගොස් සිටි සරත් චන්ද්‍රජීව ආපසු ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන්නේ

පුදා ඇතුරුදන්වීම්, දූෂණ, මිනිස් සාකන පිරි ඇදුරු කාල වකවානුවකයි. මේ කාලය තුළ අමාත්‍යමණ්ඩලය නිසා තිබේ ඇති වූ මානුෂික, කම්පා තරංග සංවේදීව හසුරුවමින් පුද්ගලයින් 100ක් එක කලාගාරයක කේන්ද්‍ර කරමින් ඒ මූර්ති නිකම්ම මැටි ගොඩක් නොව මාධ්‍යයට සජීවී හැඩයක්, දෘෂ්ටියක් මුහු කරන්නට ඔහුට හැකි විය. දෘශ්‍ය කලා මාධ්‍යයෙහි මූර්ති ශිල්පියෙක් විශිෂ්ටයකු වූ තිස්ස රණසිංහ මහතාගෙන් පසුව මැන ඉතිහාසයේ ලෝකඩ මූර්ති කලාවට නැඹුරුවන පිරිසක් නැති තරම්. ඒ අතරින් ඔහු ආලේඛ්‍ය මූර්ති කලාවේ සම්කාලීන කලා ඉතිහාසයේ ප්‍රමුඛයෙක් බවට පත්ව අවසන්ය.

මේ දිනවල ඔහු අතින් අපූර්ව නිර්මාණ රැසක් බිහිවෙමින් පවතී. ඒ ආසියාවේ විශාලම දේවස්ථානයක් වන තේවත්ත දෙව් මැදුරේ දේශීයත්වයට සමානව අර්ධ ලෝහ මූර්ති කිහිපයක් නිර්මාණය වීමයි.

ජ්‍යාමිතික හැඩයන්, ස්වාභාවික හැඩයන් එකතු කරගෙන ද්‍රව්‍ය මාධ්‍යයකින් අදහාගත නොහැකි වේගයකින් මූර්තියක්, සිතුවමක් නිර්මාණයක් මවන මේ අද්විතීය මිනිසාගෙන් දෘශ්‍ය කලාවට සිදුවන්නේ අපරිමිත සේවාවකි. පුද්ගලයාගේ මතුපිට හැඩයන්, අභ්‍යන්තර ගති ලක්ෂණත්, ශිල්පියාගේ මනෝභාවයන් යන ත්‍රිත්වයම කලාත්මකව සංකලනය කර තිබූ ප්‍රතිමූර්ති සියයයෙන් රසිකයන්ට අදහාගත නොහැකි වින්දනයක් ලබා දුන් සරත් චන්ද්‍රජීව මිළගට 1997 වර්ෂයේ දී කලා ගෘහයේ බිත්තිවල විභූත්, මැද ඉඩකඩවල මැටි භාජනත් තබමින් කුමල්කරුවාගේ ජීවිත සලකුණු “අලුත් අවුරුද්ද” ලෙසින් ඔබරෝයි හෝටලයේ ඉදිරිපත් කරමින්ද, 2000 දී ලෝකඩ, තඹ මූර්ති හා විභූ ඉදිරිපත් කරන හැඩතල හා හැඹීම් නම් මහා පුරුෂ සංකල්පය හෙවත් බුද්ධත්ව මූර්තිවල තේමාව කර ගනිමින් ඉදිරිපත් කරන්නේය.

බුදුන් වහන්සේ අප මෙතෙක් දැක පුරුදු පෙරදිග ශෛලීය මූර්තිවලට වඩා වෙනස් ආකාරයක දෘශ්‍ය රූප පෙළක් ඔහුගේ නිර්මාණ තුළ ගෙන හැර දක්වා තිබුණි. එය පෙරදිග ප්‍රතිමා විද්‍යාවට අදාළ මූර්ති කලා වියරණයන් අපරදිග අමූර්තිවාදී කලා වියරණයක් අතර මනා මුසු කිරීමක් විය.

ලලිත් සේනානායක
laliths@rivira.lk
ඡායාරූප - වමිල කරුණාරත්න

“ශීර්ෂ මූර්තියක් නිර්මාණයට

මට ගතවෙන අඩුම

කාලය පැයයි...වැඩිම

කාලය පැය තුනයි..”

දෘශ්‍ය කලා ශිල්පී - ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීව

කුඩා විශේෂ සිටම ඇඳීමට සහ පින්තාරුවට ඇඳුම් කළ සරත් චන්ද්‍රජීව කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සෞන්දර්යය අධ්‍යයන ආයතනයෙන් ලලිත කලාවේදී මූර්ති කලා උපාධිය ලබන්නේ 1978 වසරේ ය.

තරුණ සේවා නිලධාරියකු ලෙස රැකියාවට එක්වන ඔහු එහි ප්‍රචාරක අංශයට එක් වීමෙන් පසු තරුණ සේවා සභාවේ බොහෝ ප්‍රචාරක නිර්මාණයන් සඳහා දායකත්වය දුන්නේය.

බ්‍රිතාන්‍යයේ රාජකීය කලායතනයෙන් ලෝකඩ මූර්ති වාක්තු කිරීම පිළිබඳ ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවක් ද මොස්කව් රාජ්‍ය කලායතනයෙන් ශාස්ත්‍රපති උපාධියක්ද, දර්ශනගුරු උපාධියක් ද හදාරා ඇති චන්ද්‍රජීව මහතා තරුණ සේවා සභාවෙන් ඉවත්ව සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ විභූ හා මූර්ති අධ්‍යයන අංශයේ ආධුනික කටිකාචාර්යවරයකු ලෙස සේවයට එක්වන්නේ 91 වසරේ ය. අනතුරුව කටිකාචාර්ය, ජ්‍යෙෂ්ඨ කටිකාචාර්ය, අංශාධිපති හා අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් ද දරන ඔහු උසස් අධ්‍යාපන හා පුහුණු කටයුතු අමාත්‍යාංශයට අනුබද්ධව ලෝක බැංකු අරමුදල යටතේ ස්ථාපිත කර තිබූ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රධානී සංවර්ධනය කිරීම පිළිබඳ පුස්තක අවබෝධතා වැඩසටහනට ද සම්බන්ධව කටයුතු කළේ ය.

විස්මිත මැටිකම්, ආලේඛන මූර්ති 100 ක්, ආර්ථි ඉන් පොටර්, තැඟිම් සහ හැඩ, දෘශ්‍ය කලා ගමන් මග යනුවෙන් කලාත්මක මැටිභාණ්ඩ, ආලේඛන මූර්ති සහ විභූ, ලෝකඩ මූර්ති ඇතුළත් ඒක පුද්ගල ප්‍රදර්ශන පහක් මේ වන විට ඔහු පවත්වා ඇත.

83 වසරේ දී දෘශ්‍ය කලා සම්බන්ධව බුන්කා සම්මානයෙන් ද ප්‍රද ලද දෘශ්‍ය කලා ශිල්පී ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීව මහතාගේ ජීවන තොරතුරු මෙවර රුව ගුණ වරුණේ සටහන් වේ.

රැකියාව සඳහා නොව අප සඳහා මාසික පුහුණුවක් දුන්නා යුද හමුදාවේ ගැමුණු බළකායෙන් එරම්භයා මධ්‍යස්ථානයෙන්ය. ඒක විශේෂ පුහුණුවක්. මේ නිලධාරීන්හට ක්‍රියාශීලී බව විනය නායකත්වය වැනි දේ ඇති කරන්නයි ඒ පුහුණුව දුන්නේ.

* ඔබේ පළමුවැනි රාජකාරි ස්ථානය වුණේ ?

හැවිලොක් ටවුන්හි කොළඹ කාර්යාලය. නමුත් මාසයක් වැනි කෙටි කලකින් මා වවිනියා දිස්ත්‍රික්කයට මාරු කළා.

* එවැනි දුර පළාතකට මාරු කරන්න හේතුවක් තිබුණ ද?

ඒ කාලේ තිබුණ රජය රැකියා දෙනකොට ඒ පුද්ගලයන් සතුට අදාළ පසයේ විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍යයන්ට ලබා දෙන ශිෂ්‍ය කාඩ්පත තිබෙනවා

තරුණ සේවා සභාවේ පොත් කවර, කැලැන්ඩර්, දැන්වීම්, ලාංඡන නිර්මාණය, බෙල්ලුඩි රූපවාහිනි ගම්මානයේ අයගේ ඇඳුම් පැලඳුම්, පසුතල නිර්මාණය, මහපොල, හම් උදාව, යොවුන් පුරය ප්‍රචාරණ කුටි සැලසුම් කරන්න ආයතනවලින් දුන්නා.

* තරුණ සේවා සභාව වෙනුවෙන් මුර්තින් නිර්මාණය කළා නේද?

1986 දී මහරගම තරුණ සේවා මධ්‍යස්ථානය පිහිටුවද්දී එහි ඉදිරිපස ඇති මුර්තියන් ඇතුළත අර්ධ මුර්තින් නිර්මාණය කලේ මමයි. එවකට සභාපති වර්ත රත්වත්තේ මහතායි ඊට ඉඩකඩ දුන්නේ.

* එතකොට ඔබ එංගලන්තයට යන්නේ ?

“මම උපදින වෙලාවේ මගේ කේන්ද්‍රේ මාරක අපල හිඹුණලු”

ද බලනවා. එය මට තිබුණේ නැති නිසයි මේ මාරුව ලැබුණේ.

* මේ අවදියේ ඔබ වටිනා වැඩසටහනක් නිර්මාණය කළා ?

ලංකාවේ සිටි සියලු තරුණ සේවා නිලධාරීවරුන්ට පැවරුණ තමන්ගේ මැතිවරණ කොට්ඨාසයට අදාළ තරුණ වැඩසටහනක් නිර්මාණය කරන්න වාර්තාවක් හැටියට මා සෑදූ වැඩසටහන ලංකාවේ හොඳම වැඩසටහන හැටියට තේරුණා.

* ඔබේ වැඩසටහන හොඳම වැඩසටහන වෙද්දී ඔවුන් ඔබට අගය කළේ ?

කොළඹ ජපන් තානාපති කාර්යාලයෙන් සහ ජාතික තරුණ සේවා සභාව මගින් මට ජපානයට සංචාරක ශිෂ්‍යත්වයක් ලබා දුන්නා. තරුණ කටයුතු අධ්‍යයනය කිරීමට.

* එය ඔබට වටිනා සංචාරයක් වුණා ?

ඒ වැඩසටහනට සම්බන්ධව සිටි නිලධාරීන්ගෙන් මම ඉල්ලා සිටියා ඒ අතරතුර මට ජපානයේ කොකුහාගාර, කලාගාර සහ ජපානයේ ප්‍රකට ලලිත කලා විශ්වවිද්‍යාලය බලන්න. ඒ අවස්ථාවන් ලැබුණා.

* ඔබ වවිනියාවෙන් නැවත කොළඹ එන්නේ ?

1982 ප්‍රධාන කාර්යාලයේ ප්‍රචාරක අංශයට. ජපානයේ ගොස් පැමිණ දුන් වාර්තාවක් පසුව මා ගැන සොයා බැලීමෙන් අනතුරුව තරුණ සේවා සභාවේ හිටපු පරිපාලනයට අවබෝධ වෙනවා මට වෙනත් හැකියාවක් තියෙන අයක් බව. ඒ අනුවයි ප්‍රධාන කාර්යාලයට කැඳවුවේ.

* ප්‍රචාරක අංශයේදී ඔබ අතින් විශාල වැඩ කොටසක් වුණා ද?

1987 දී මුතානා රාජකීය කලායතනයට. ලෝකඩ මුර්ති වාක්කු කිරීම පිළිබඳ ඩිප්ලෝමා පාඨමාලාවක් හදාරන්න. 88 වසරේදී මා යළි ලංකාවට එනවා.

* ඔබේ පළමුවැනි ඒකපුද්ගල ප්‍රදර්ශනය පැවැත්වෙන්නේ මේ කාලේ ?

1990 දී. විස්මිත මැටිකම් ප්‍රදර්ශනය නමින් කලාත්මක මැටි භාණ්ඩ ප්‍රදර්ශනයක් ඒක.

* ඔබ තරුණ සේවා සභාවෙන් ඉවත් වෙන්නේ ?

කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ චිත්‍ර මුර්ති අධ්‍යයන අංශයේ කටීකාවාර්යවරයෙක් හැටියට සම්බන්ධ වෙන නිසා 1991 දී තරුණ සේවා සභාවේ රැකියාවෙන් ඉවත් වෙනවා.

* විශ්වවිද්‍යාල කටීකාවාර්යවරයෙක් ලෙස ඔබ දෙවැනි ඒකපුද්ගල ප්‍රදර්ශනයක් පවත්වනවා ?

94 වසරේදී ආලේඛ මුර්ති සියක ප්‍රදර්ශනයක්. ඒ සඳහා ආදිවාසීන්ට නායකත්වය දෙන කිසාහාමිගේ සිට අනාගත ලෝකය දක්නා ආතර් සී ක්ලාක් යන දෙදෙනා අතර විවිධ පුද්ගලයන් එකසිය දහදෙනෙක්ගේ ආලේඛ මුර්ති ප්‍රදර්ශනයට ඇතුළත් වුණා.

* ඔබේ ප්‍රදර්ශනයට විශේෂිත අමුත්තෙකුත් ආවා ?

රුසියානු ජාතික මහාචාර්ය කාර්බෙල් මහතා පැමිණියා. එවකට ප්‍රවෘත්ති ලේකම් හැරල්ඩ් පීරිස්ගේ ආරාධනයෙන්. ඒ සමග මුතානා රාජකීය කලායතනයේ ආචාර්යවරයකු වූ ශ්‍රී ලාංකීය මුර්ති කලාවේ පුරෝගාමී මුර්ති ශිල්පියා වූ තිස්ස රණසිංහ මහතාත් පැමිණියා. මහාචාර්ය කාර්බෙල්ගේ පැමිණීම ඔබට තවත් විශේෂිත

“මැටිවලින් කරන්න පුළුවන ඉහළම දේ කරන හැටි මම දැක්කා”

වාසියක් අත්පත් කළා ?

ඔව්. එතුමා මට ආරාධනා කළා මොස්කව් නුවර සංචාරයක් සඳහා. 1994 නොවැම්බර් මාසයේ මමත් වන්දනාදායක නේතුවරන් ඒ ආරාධනයට අනුව එහි යනවා.

* ඒ අවස්ථාවේ ඔබ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය සඳහා ලියාපදිංචි වුණා ?

ඒ ගමනේදී මහාචාර්යවරයා මට කිව්වා ඔහු යටතේ මුර්ති කලාවෙන් ශාස්ත්‍රපති උපාධිය කරන්න කියා. ඒ අනුවයි මා මොස්කව් රාජ්‍ය කලායතනයට ඇතුළු වෙන්නේ. එහි කාලය අවුරුදු දෙකක් වුවත් මා ඊට කලින් එය අවසන් කර 95 වසරේ ලංකාවට ආවා.

* එතකොට දර්ශනශූරී උපාධිය හදාරන්නේ ?

ඒ සඳහා මාව කැඳවුවා. ඒ

අනුව 1996 දී මම නැවත මොස්කව් රාජ්‍ය කලායතනයට ගිහින් අවුරුදු තුනක් ඉගෙන ගන්නවා.

* ලංකාවට පැමිණීම ඔබ නැවතත් සේවය කරන්නේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ?

මා මොස්කව් යන්නේ ජොර්ජියා කටීකාවාර්යවරයකු ලෙස සේවය කරමින් සිටිය දී. 99 වසරේ ලංකාවට එත් රාජකාරි කරද්දී 2000 වසරේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ අධ්‍යයන අංශ ප්‍රධානී වෙනවා. 2001 වසරේදී සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ බවට පත් වෙනවා.

* ඔබට රුසියාවෙන් උපාධියක් පිරිනමන්නේ මේ කාලේ ?

2001 දී සමස්ත රුසියානු කලා ඇකඩමියේ සම්මානනීය ශාස්ත්‍රඥ උපාධිය පිරිනැමුවා. එය ඒ රටෙන් කලාවට ලැබෙන ඉහළම උපාධියක්.

* ඔබ සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනයේ අධ්‍යක්ෂ ධුරයෙන් ඉවත් වෙන්නේ ?

2002 සැප්තැම්බර් මාසේ අනතුරුව උසස් අධ්‍යාපන හා පුහුණු කටයුතු අමාත්‍යාංශයට අනුබද්ධව ලෝක බැංකු අරමුදල යටතේ ස්ථාපිත කර තිබූ ‘විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රථම උපාධි සංවර්ධනය කිරීම’ පිළිබඳ අවබෝධතා වැඩසටහනට සම්බන්ධ වෙනවා.

* ඔබේ සජන වාර්ෂික නිවාඩුවෙන් ඔබ විදේශගත වුණේ නෑ ?

සජන වාර්ෂික නිවාඩුව ලබා ගත්ත මම පෞද්ගලික කලා පාසලක් ආරම්භ කළා. ‘කලම්බු ඇකඩමි ඔෆ් ආර්ට්’ නමින්.

* ඔබ එවැනි කලා පාසලක් ඇරඹීමේ විශේෂ අරමුණක් තිබුණ ද?

සාමාන්‍යයෙන් මෙරටින් පිටරටවල ඉගෙන ගන්න යන ලලිත කලා, කලා සැලසුම් හා වාස්තු විද්‍යාව ඉගෙන ගන්න ළමයින්ට ඉදිරිපත් කරන්න ඕන නිර්මාණ ලිපි ගොනුවක් තියෙනවා. ඒකෙන් තමයි ඒ ළමයි තෝරන්නේ. ඒ සඳහා මේ පාසලෙන් උපදේශයන් දෙනවා, මග පෙන්වනවා.

* නැවතත් සෞන්දර්ය කලා විශ්වවිද්‍යාලයට අනුයුක්ත වෙනවා නේද?

සෞන්දර්ය අධ්‍යයන ආයතනය 2005 වසරේදී කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් අයිති වෙලා ස්වාධීන විශ්වවිද්‍යාලයක් වෙනවා. එහි දෘශ්‍ය කලා පීඨයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කථිකාවාච්චරයෙක් ලෙස දෘශ්‍ය කලාව පිළිබඳ පත්වත් උපාධි දර්ශනපති හා දර්ශන ශූරී පාඨමාලා සම්බන්ධීකරණ ආචාර්යවරයා බවට පත් වෙනවා.

ඔබේ දෙවැනි ඒකපුද්ගල ප්‍රදර්ශනයට පසුව ප්‍රදර්ශන කිහිපයක්ම පැවැත්වූවා නේද?

97 වසරේදී "ආර්ට් ඔෆ් පොටරි" නමින් චිත්‍ර සහ මැටි භාණ්ඩ ඒකපුද්ගල ප්‍රදර්ශනයක්, 2000 වසරේදී හැගීම් සහ හැඩනමින් ලෝකඩ මුර්ති සහ තඹවලින් නිර්මිත ස්ථාපනයක් සහ 2005 වසරේ "දෘශ්‍ය කලා ගමන් මග" නමින් විවිධ කෘතීන් ඇතුළත් ප්‍රදර්ශනයකුත් කළා.

* ඔය පස්වැනි ප්‍රදර්ශනය ඔබේ ජීවිතයට සම්බන්ධ එකක් නේද?

මට වයස අවුරුදු පනහේදී ප්‍රදර්ශනයක් තියමු කියලා, මගේ ශිෂ්‍යයෝ ආරාධනා කළා. ඒ අනුව එක එක කාලවල මම කරපු විවිධ කෘතීන් 50 ක් එකතු කරලයි ඒ ප්‍රදර්ශනය තිබ්බේ.

* ඔබට ආලේඛ්‍ය මුර්තියක් සඳහා විශාල කාලයක් ගත වෙනවා ද ?

අඩුම කාලය පැයයි. වැඩිම කාලය පැය තුනයි.

* ඔබ දෘශ්‍ය කලා සම්බන්ධ සම්මානලාභියෙක් ?

1993 වසරේ මෙරට දී ප්‍රථමවරට ජපන් ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව සංස්කෘතික අරමුදල යටතේ ප්‍රදානය කෙරුණු බුන්කා සම්මානය දෘශ්‍ය කලා සම්බන්ධයෙන් ලැබුණා.

* ඔබ අතින් නිම වූ මුර්තීන් අපට දකින්න ලැබෙන්නේ ?

මහරගම තරුණ මධ්‍යස්ථායේ, බෙල්ලන්විල පන්සලේ සෝමරතන භාද්‍රදරුවන්ගේ ස්මාරකය, අලුත්කඩේ උසාවිය ළඟ ආර්. ප්‍රේමරාජ මහතාගේ ස්මාරකය, මාතර උයන්වත්තේ එස්.ඒ. චිත්‍රමසිංහ මහතාගේ ස්මාරකය, විහාර මහාදේවී උද්‍යානයේ ෆීලික්ස් ඩයස් බණ්ඩාරනායක මහතාගේ ස්මාරකය ආදී වශයෙන් රැසක් තියෙනවා.

* ඔබේ විවාහය සිදු වන්නේ ?

1980 වසරේදී

* ඇය කවුද?

ජානකී රත්මුතුගල

* ඇ රැකියාවක් කරනවා ද?

ඇයත් සෞන්දර්ය විශ්වවිද්‍යාලයේ උපාධිධාරිණියක්, දෘශ්‍ය කලා ශිල්පිණියක් ලෙස දැනට කටයුතු කරනවා.

* ද දරුවන් කී දෙනෙක් ද?

දියණියක් සහ පුතෙක් ඉන්නවා.

* ඔවුන්ගේ නොරතුරු ?

දුව පාරමි, ශූරාවරියක්, ඇය විවාහකයි. පුතා පූර්ණ, ඔහු දෘශ්‍ය කලා සැලසුම් ශිල්පියෙක්.

* ගෙවා නිම කළ කාලය ගැන ඔබට දැනෙන්නේ ?

මට ඕන විදියට ඉගෙන ගන්න ලැබුණා, දෘශ්‍ය කලා ශිල්පියෙක් හැටියට කටයුතු කළා. නැගීම, වැටීම අඩුපාඩු තියෙන්න පුළුවන්. මා ජීවත් වූ කාලය පිළිබඳ තෘප්තියක් නොවුණත් ජීවිතය පිළිබඳ මා තෘප්තිවෙමි.

බීයංකා නානායක්කාර
 ජායාරූපශා-
 ප්‍රදීප් තිඹාන්ත හේරත්

නිදහස්

සුවස්තක වශයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ලියාපදිංචි කර ඇත.

මැයි 2010 9 වැනි අවුරුද්ද -
02 වැනි පත්තරේ මිල රු. 30.00

ATELIER කියන්නේ ප්‍රංශ යෙදුමක්. ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ගන්නොත් Artist's studio කියන එක තමයි එහි තේරුම. 15 සහ 19 සියවස් අතර කාලය තුළදී යුරෝපයේ පහළ වන මෙම නිර්මාණ අධ්‍යයන ආකෘති මේ වෙනකොට ලෝකය පුරා තැන තැන දකින්න පුළුවන, විශේෂයෙන්ම උතුරු ඇමරිකා සහ බටහිර යුරෝපීය කලාප පුරා.

ATELIER ඇතුළේ නිර්මාණ කෙරෙනවා. නිර්මාණකරණය පිළිබඳ අධ්‍යයන කටයුතු සහ පර්යේෂණ කටයුතුත් කෙරෙනවා. වෙලාවක නිර්මාණ කෞතුකාගාරයක හැඩය ගන්නත් එහි නිර්මාණකරුවන් ජීවත් වෙන නිසා නිර්මාණකරණය පිළිබඳ වඩා සක්‍රීය

මැක්සි පෙරේරා

තැනක් කියලත් අපිට එය විග්‍රහ කරන්න පුළුවන. මේ අතර 'කලාව' කියන්නේ නිර්මාණකරණයම ද කියල කෙනෙක් ඇහුවොත් එතනත් ලොකු සංවාදයක් තියෙනවා. ඊළඟට කලාව සහ නිර්මාණකරණය වෙන වෙනමත් ආයෙමත් එකක් විදිහටත් අරගෙන දේශපාලනික වශයෙන් විශ්ලේෂණය කරන්න හැදෑවොත් ඒ සංවාදය තවදුරටත් පුළුල් වෙනවා.

කොහොම වුණත් කලාව විෂයක් හැටියට ගන්නොත් එහි විකාශය හා බැඳෙන ඓතිහාසික අධ්‍යයන අවකාශයක් තියෙන බව අවිවාදිතයි. ඒ අර්ථයෙන් ප්‍රංශයේ පැරීස් නුවර ඔගස්තේ රොඩැන් කෞතුකාගාරය සහ පිකාසෝ කලාගාරය, නෝර්වේ ඔස්ලෝ නුවර ග්‍රස්තාර් විජ්ලන්ඩ් කලාගාරය මෙන්ම ස්වීඩනයේ ස්ටොක්හෝල්ම් හි කාල් මිලර්ස් කලාගාරය හා උද්‍යානය වගේ තැන්වලට ලැබෙන්නේ සුවිශේෂ වටිනාකමක්.

මේ පසුබිම් කතාවත් එක්ක 'නිදහස් සංවාද වැඩබිම' හරහා අපි දැන් සාකච්ඡාවට ගන්නේ වෙන්නප්පුවේ, මුර්ති ශිල්පී සරත් චන්ද්‍රජීවගේ ATELIER එක ගැන. හරියටම තැන කිව්වොත් වෙන්නප්පුවේ බටහිර දුම්මලදෙණියේ රෙජිස්ට්‍රාර් මාවතෙන් හැරී ඹාන්ත රීටා මාවතේ අංක 18B.

සෞන්දර්ය විශ්වවිද්‍යාලයේ මුර්ති කලා අංශයේ වර්තමාන අංශාධිපති ලෙස කටයුතු කරන ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීව, දෘෂ්‍ය කලාවේ ඉදිරි පෙළ පර්යේෂකයෙක් වගේම අන්තර්ජාතික වශයෙන් කීර්තියට පත් විශිෂ්ට ගණයේ ශිල්පියෙක්.

ඔහුගේ ATELIER එක ගොඩනැගෙන කතාවත් ඉතාමත්ම සුවිශේෂයි. ඉතිහාසය ලියවෙන්නේ අත්ගොඩකින්. ඉතිහාසය සංවාදයක් කියල ගන්නොත් ඒ ඇතුළෙන් ඇහෙන හඩවල් ප්‍රමාණයත් අප්‍රමාණයි. හැබැයි මේ හැමවෙලාවකම 'දැරීම' පිළිබඳ අනිවාර්ය ඓතිහාසික කියවීමකුත් තියෙන බව අපිට වටහ ගන්න වෙනවා. අපි නිර්මාණකරණය ගැන කතාකෙරුවොත්, ඒ කියන්නේ නිර්මාණය සහ නිර්මාණකරුවා අතර අවකාශය කියවන සහ ඒ කියවීම දැරීමක් බවට පත්කරගන්න තවත් පුද්ගලයෝ ඉන්නවා. එහෙම නොවෙන්න මේ අපි දකින බොහෝ නිර්මාණකරුවන් සහ ඔවුන්ගේ නිර්මාණ අපිට ස්පර්ශ කරන්න ලැබෙන්නේම නැහැ. සරත් චන්ද්‍රජීව සහ මැක්සි පෙරේරා මුණ ගැහෙන්න මෙන්න මේ සාකච්ඡා සන්දර්භය ඇතුළේ. මැක්සි තමයි Maxie's සමූහ ව්‍යාපාරයේ සභාපති. මැක්සි සහ සරත් අතර ගොඩනැගෙන සංවාදය අවසානයේදී

ATELIER බවට පත්වෙනවා. අන්තර්ජාතික කීර්තියට පත් ජෝෂ්ඩ් මුර්ති ශිල්පියෙක් වූ තිස්ස රණසිංහ, 2009 සැප්තැම්බර් 20 වෙනිදා එක්සත් රාජධානියේ සිට මේ ගොඩනැගීම ගැන ලියන ලිපිය අවසාන වෙන්නේ මෙහෙමයි;

...If you had been 15th century Florence, your generosity would have earned you the accolade 'Maxi, Il magnifico'.

අපිට අනුව නං මෙතන පරිත්‍යාගශීලීත්වය හෝ අර්ථපතිත්වයට එහා යන දියුණු දේශපාලන කියවීමක් තියෙනවා. නිර්මාණකරුවා සහ නිර්මාණය අතර අවකාශයේ ප්‍රකාශනයක් බවට පත්වෙන ඒ කියවීම තවදුරටත් ඓතිහාසික සංවාදයක් ම තමයි ■

වාසා
නිදහස් සංවාද වැඩබිම 17

ආචාර්ය සරත් වන්දන

18 සංවාද වැඩබිම

ඔහු

විශ්වීය කලාකරුවෙක හිසා...

මැක්සි පෙරේරා
 සහායනී - මැක්සිස් පුද්ගලික සමාගම

ආචාර්ය සරත් වන්දන මට

මුණගැහෙන්නේ මීට අවුරුදු ගණනාවකට කලින්. අපේ මුණගැහීම අහම්බයක් ම නෙවෙයි. ඔහු මොනවගේ කලාකරුවෙක් ද කියන එක ගැන අපි මුණගැහෙන්නත් කලින් මට යම් අදහසක් තිබුණි. ඇත්තටම ඒ උනන්දුව නිසාම තමයි ඔහු මුණගැහෙන්න මම පෙළඹෙන්නේ. ඔහුගේ නිර්මාණකරණය මට හොඳින් දැනුන. දැනුම සහ අත්දැකීම් සමග මුහුකුරා ගොස් සිටි ඔහු හොඳ සංවේදී පුද්ගලයෙක් කියලා මම තේරුම් ගත්ත.

ඒත් ඒ වෙනකොට ඔහුගේ නිර්මාණකරණයට විවිධ බාධක හරස් වෙමින් තියෙන හැටි මම නිරික්ෂණය කෙරුව. ඔහු ස්වාධීනව හිතන නිදහස් පුද්ගලයෙක්. ඒ නිසා තවත් කරදර වැඩියි. අපි මේ ගැන දීර්ඝ වශයෙන් සාකච්ඡා කළා. අන්තිමට මම තීරණය කෙරුව ඔහුට තම නිර්මාණ කටයුතුන් එක්ක නිදහසේ ඉස්සරහට යන්න පුළුවං වටපිටාවක් හදන්න ඔහු කියලා. ඒ අනුව තමයි මේ Atelier කියන තැන ගොඩනැගෙන්නේ. මේ සංකල්පය ලංකාවට අළුත්.

මම ව්‍යාපාරිකයෙක්. මගේ ව්‍යාපාරික ක්ෂේත්‍රය වෙනස්. කොයි විදිහකින්වත් මට මේ නිර්මාණකරුව ආර්ථික වටිනාකමක් තියෙන සම්පතක් නෙවෙයි. ඒ කියන්නේ මමවත් මගේ ව්‍යාපාරයවත් ඔහුගෙන් හෝ ඔහුගේ නිර්මාණ කටයුතුවලින් කිසිම ආර්ථික ප්‍රතිලාභයක් බලාපොරොත්තු වෙන්නේ නැහැ.

මම දන්නේ එක දෙයයි. ඔහු මේ රටට සම්පතක්. මේ වගේ කලාකරුවන් ලෝකයේ බිහිවෙන්නේ කලාතුරකින්, විශේෂයෙන්ම මේ වගේ විශ්වීය වටිනාකමක් තියෙන මූර්ති ශිල්පියෙක්.

Atelier එක දැන් හොඳ ක්‍රියාකාරී තැනක්. මට ජේනව උසස් අධ්‍යාපනය ලබන තරුණ කොටස් සැහෙන ප්‍රමාණයක් මෙතනට ඇවිත් අධ්‍යයන කටයුතුවල නියැලෙනව. හැමදේම මුදල්වලින් විතරක් මනින්න පුරුදු වෙලා ඉන්න වර්තමාන සමාජයට මේ වගේ තැනකින් හොඳ ආලෝකයක් ලබාදෙන්න පුළුවං කියලයි මම හිතන්නේ. ඕනෑම සමාජයක් ඉස්සරහට යන්නේ කලාවත් එක්ක. ඒ නිසා උසස් රසවින්දනයක් තියෙන දියුණු සමාජයක් නිර්මාණය කරන්න අපිට පුළුවං වුණොත් අන්න එක තමයි මේ සාමූහික වැයමේ ජයග්‍රහණය ■

මම, පළායන්නෙක්

නොවේ...

ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීව

යහපත් ලෝකයක් ගොඩ නැගීම සඳහා තමයි පාදක කර ගත යුත්තේ. කලාවටත් මේ අරමුණින් බැහැර වන්නට බැහැ. මානව ඉතිහාසය පුරා ම එහි ප්‍රගමනය සඳහා කලාව විශාල කර්තව්‍යයක් ඉටු කරනවා. 'කලා ඉතිහාසය යනු මෙහි ඉතිහාසය යි'.

ඉතිහාස මූලයන් දෙසට ආපිට හැරී බැලූවොත් අපට පේනවා විද්‍යාව හා තාක්ෂණය එක්තරා මොහොතක දී වෙළෙඳපොළ ම බවට පත් වෙනවා. කලාව මේ ගැටුම තුළ රැඳෙන්නේ කොහොමද?

ලෝකයේ එක එක අවධිවල විවිධ දේශපාලන හා අර්ථ ක්‍රම කරලියට ආවා. විද්‍යාඥයින්, තාක්ෂණඥයින්, කලාකරුවන්, මානවවාදීන් හා ශාස්ත්‍රාචාරුන් මේවා තුළ දෝලනය වුණා. වහල් යුගය, වැඩවසම් යුගය, ධනවාදී යුගය, සමාජවාදී මෙන්ම ධනවාදී සමාජවාදී මිශ්‍ර සමාජ ක්‍රම තුළත් විද්‍යාව, තාක්ෂණය, කලාව හා මානවවාදය පැවැතෙමින් ඉදිරියට ඇදෙනවා. ඇතැම් වේලාවට මේවා සම්පූර්ණයෙන්ම එවැනි සමාජ ක්‍රමවල උත්තර ව්‍යුහය නැතිනම් දේශපාලනයේ සහ ආර්ථිකයේ ග්‍රහණයට දැඩි ලෙස හසු වූ අවස්ථා පවතිනවා. නමුත් ඉතිහාසය දිග හැරෙන්නේ ඉදිරියට යි. කලාව ද මේ ගැටුම තුළ රැඳෙන්නේ මේ රිද්මයට අනුකූලව ම යි.

සමාජවාදය තුළ කලාව...

න්‍යායක් ලෙස තිබූ සමාජවාදය ප්‍රායෝගික වන්නේ රුසියානු විප්ලවය හරහා යි. වෙළෙඳපොළ උවමනාවන් කියනවිට ඒ හා බැඳුණු දේශපාලනය අනිවාර්ය යි. රුසියානු විප්ලවයෙන් පසුව 'කලාව නිර්ධන පංතිය උදෙසා යි' කියලා රාජ්‍ය මතයක් ආවා. පසුව එය ඉතා දැඩි රාජ්‍ය මතවාදයක් ලෙස 'සමාජ සත්තා යථාර්ථවාදය' කියලා ග්‍රහණයක් බවට පත් වෙනවා. මේක ක්‍රියාවට නගන්නේ එකල පැවැති

කලාව ගැන කෙටි නිර්වචනයක්...

කලාව කියන්නේ මොකක්ද කියන ප්‍රශ්නයට උත්තරයක් සොයා ගන්න නම් එයට පරිබාහිර තවත් විෂයයන් පිළිබඳ නිර්වචන හා කාර්යභාරයන් සමග සසඳා බැලීම හොඳයි කියලා හිතෙනවා. අපි විද්‍යාව දෙස බලමු. එයින් විශ්වයේ තියෙන අපට නොතේරෙන ආශ්චර්ය අනාවරණය කර දෙනවා. තාක්ෂණයෙන් කෙරෙන්නේ විද්‍යාත්මක දැනුමත් නිරන්තර අත්හදා බැලීම්වල ප්‍රතිඵලත් ප්‍රයෝජනයට ගෙන මිනිස් ජීවිතයේ කටයුතු පහසු කරලීම හෝ සැහැල්ලු කිරීම සඳහා මෙවලම් හා භාණ්ඩ නිපදවීමයි. ආගම, මිනිසුන් ගේ ශික්ෂණය හා සදාචාරය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා යි. නීතිය, මිනිසුන්ට සාධාරණත්වය හා යුක්තිය ලබා දීම සඳහා යි. කලාව, මිනිසුන්ගේ සිතීම, භාවයන්, පරිකල්පනාවන්, නිර්මාණශීලිත්වය හා ආශ්වාදය පිළිබඳ අත්දැකීම් බෙදා හදා ගැනීමටත් එවැනි මානුෂීය කාරණා වර්ධනය කිරීම සඳහාත් අපට ලැබීලා තිබෙනවා කියලා කෙටියෙන් නිර්වචනය කරන්න පුළුවන්.

කලාව වඩා යහපත් සමාජයක් ගොඩ නැගීම සඳහා වන කපීකාව සමග සම්බන්ධ වන තැන...

මානව පරිණාමයේ දී සිදු වූ නව සොයා ගැනීම්, නිපැයුම් හා උරුම වූ වින්තනයන් ඇත්තවම නම්

දේශපාලන ආර්ථික වුවමනාවන් වෙනුවෙන්, රුසියානු විප්ලවයට පෙර එරට විත්‍ර ශිල්පීන් හා මූර්ති ශිල්පීන් නූතන කලාවේ කරන ලද පර්යේෂණාත්මක අත් හදා බැලීම් තුළින් පෙරළියක පෙර නිමිති පෙනෙනවා. නමුත් සමාජවාදී ක්‍රමය තුළින් පතින වන්නේ කලාකරුවන් මත පිඩනයක්, සමහරුන් නිශ්ක්‍රීය වෙනවා. පලා යනවා. මායාකවුස්කි දිවි නසා ගන්නවා. බෝරිස් පැස්ටර්නක්ට නොබෙල් ත්‍යාගය ලබා ගැනීමට වරම් නැති වෙනවා. වැසිලි කන්දිස්කි සිය මව්බිම අත හැර ජර්මනියට ගොස් සිත්තරෙක් විදියට වැඩ කරනවා. නමුත් ඒ දේශපාලනය හා ආර්ථිකය සමග එහි පුරෝගාමීන් මිනිසුන්ට අප්‍රිය ව පසු ව ඉතිහාසයේ කුණු කුඩයට වැටෙන අතර කලා ඉතිහාසය ඉදිරියට ගලා ගියා.

වෙළෙඳපොල අංගයක් වන රාජ්‍ය තුළ යම් යම් සීමාවන් කලාවේ නිදහසට එල්ල වනවා. මේ නිසා ප්‍රායෝගික තත්ත්වයන් තුළ නිදහස් කලාව පිළිබඳ සංකල්පය?

සියලු දෙයින් නිදහස් වූ කලාවක්, විද්‍යාවක්, තාක්ෂණයක් හෝ ආගමක් තිබිය නො හැකියි. වනගත වෙව්ව ආරණ්‍යවාසී හික්සුචකට වූවත් දානේ වුවමනා යි. හැම දෙයක්ම එකින් එකට යාවුණු තත්ත්වයක යි පවතින්නේ. වහල් යුගයේ සිත්තරා හෝ මූර්ති ශිල්පියා වහලෙක් ම තමයි. වැඩවසම් රාජාණ්ඩු තුළත් එම ග්‍රහණයෙන් කලාවට බේරෙන්න බැහැ. ලෝකයේ විශාල ශිෂ්ටාචාරවල මහා පිරමීඩ, විශාල මූර්ති වැනි කලා වස්තූන් වලින් මේ රාජ්‍ය පීඩනය පෙනෙනවා. අපේ රටේ කලා ඉතිහාසය ගෙන කථා කළොත් අරක කළේ දුටුගැමුණු, මේක කළේ කාශ්‍යප කියල කීම තුළින් පෙනෙන්නේ කුමක් ද? එහෙමත් නැතිනම් සිගිරි සිත්තරා, ගල් විහාර මූර්ති ශිල්පියා මෙන් ම සුප්‍රකට 'තාරා' හා 'අවලෝකිතේශ්වර' මූර්ති වල නිර්මාණ ශිල්පීන් අඥාන වීම තුළ පෙනෙන්නේ එකල දේශපාලන ආගමික අධිකාරියේ සොබාවයි. එහෙමත් නැතිනම් එකල කලාවේ හා කලාකරුවන්ගේ නිදහස පිළිබඳ යථාර්ථය යි.

15 සියවසේදී යුරෝපීය පුනර්ජීවන සමයේ දී කලාකරුවන් රාජ්‍ය හා ආගමික ඒකාධිකාරයේ

ග්‍රහණයෙන් එක්තරා ප්‍රමාණයකට නිදහස ලබා ගන්නවා. එනම් කලා කෘතියක් තුළ ශිල්පියාට පවතින ස්වකීය අයිතිය හෙවත් නිර්මාණ ශිල්පියාට විෂයයක් හා සමාජය කෙරෙහි පවතින වගකීමේ ගරුත්වය දිනා ගැනීමයි.

සිත්තරුන්, මූර්ති ශිල්පීන් සිය කෘතිය මත ස්වකීය අත්සන් තබන්නේත්, රාජ්‍ය හා ආගමික නියෝග මත දේවස්ථාන වල බිත්තියට හෝ සිවිලිමට මුහුණ ලා වැඩ කිරීමෙන් පරිබාහිර ව ඊසලය මත රැදුණු කැන්වසයට මූණ දී තම සිතැගි මත නිර්මාණකරණයට පිවිසෙන්නේත්, එම යුගය තුළ යි. එය එක්තරා අන්දමක අරගලයක ප්‍රතිඵලයක්. නමුත් කලා ඉතිහාසය ලෙස ද ඒ ගෙනහැර දැක්විය හැකි යි.

මෙම තත්ත්වය 21 වන සියවසට එන විට උපරිමයට පැමිණිලා ප්‍රබල ව භුක්ති විදිනවා. නමුත් අවාසනාවකට තුන් වන ලෝකයේ රටවල ඒ නිදහස භුක්තිවිදීමට බාධා පැමිණ තිබෙනවා.

කලාව තුළ එහි ප්‍රකාශය සඳහා වූ මර්දනයක් තිබෙනවා....

පැහැදිලිව ම කලාවේ ප්‍රකාශනය සඳහා මර්දනයක් තිබෙනවා. 21 වෙනි සියවසේ ලෝකයේ ඇතැම් කලාපවල තමයි මෙය සිදු වන්නේ. නමුත් මේ නිදහස මානව වර්ගයා වෙනුවෙන් දිනා දුන්නේ 15 සියවසේ දී.

නිර්මාණකරණයේ දී භාවිතය

මා ළඟට එන ඉල්ලුම්කරුවෙකු හෝ ගැනුම්කරුවෙකු ගේ අපේක්ෂාවන්වලට මා එකඟ නම් එවැනි අය සඳහා මා නිර්මාණකරණයේ යෙදෙනවා. ඒ වගේම ඒ විදියට වැඩ කරලා හෙමිබත් උනහම එහෙමත් නැතිනම් හිත ඇතුළේ දිග කාලයක් දෘශ්‍ය රූප හැටියට හෝ හිත හැටියට හැඩ ගැන්වෙමින් තිබෙන සංකල්පවල බලය ප්‍රබල උනාම මම අනිත් අය වෙනුවෙන් වැඩ කිරීම නතර කරල මා මං වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එහෙම වෙලාවට එම කෘති විකුණනවාද, ඒවායින් පාඩු වෙයි ද කියලා කල්පනා කිරීමක් නැහැ. පසුගිය මගේ ඒක පුද්ගල ප්‍රදර්ශන සියල්ල බිහි වන්නේ ඒ විදියට යි.

කොහොම නමුත් මා කලා වෙළෙඳපොල තුළත් ක්‍රියාත්මක වෙනවා මෙන් ම මා මගේ සිතැගි සඳහාත් ක්‍රියාත්මක වෙනවා.

පවතින තත්ත්වය වඩා යහපත් කර ගැනීම සඳහාත් කලාවේ යථාර්ථය සඳහා වූ නිදහස උදෙසාත්...

මගේ පළමු ඒක පුද්ගල ප්‍රදර්ශනය වන්නේ විත්‍ර ශිල්පියෙකු හෝ මූර්ති ශිල්පියෙකු තරමට කුඹල් කලා ශිල්පියෙකුට අවධානයක් පිළිගැනීමක් නැති අවස්ථාවක යි. විෂයය පිළිගැනීමත් එසේමයි. එහෙමත් නැති නම් එකල කුඹල් කලාකරුවකුට තිබුනේ පසු පෙළ පිළි ගැනීමක්. දෙවන පුද්ගලය ආලේඛ්‍ය මූර්ති සියයක පුද්ගලයක්. මෙය අසුව දශකයේ සාතන සහ හිංසා සහිත සංස්කෘතියට එරෙහිවයි බිහිවන්නේ.

තුන් වන පුද්ගලය මගේ පරම්පරාවට අයත් විත්‍ර කලා ක්ෂේත්‍රයේ අධිකාරීවාදී අදහස් දරමින් විත්‍ර කලාව උසස් ම කලාව ලෙස අර්ථ දක්වමින් අන් ව්‍යවහාර කලාවන් පහත් කොට ගරහමින් කලාව තුළ කුලවාදී අදහස් දැරූ ශිල්පීන් ගේ මතවාදවලට එරෙහිවයි. එහි දී මා විත්‍ර බිත්තියේ එල්ලා කුඹල් භාණ්ඩ එකම ශාලාවේ එකට පුද්ගලයක කළා.

මා එකල දර්ශනඉරි උපාධිය හදාරමින් සිටි කාලය යි. මේ අනංකාර මිත්‍රයෝ මගේ Ph.D පර්යේෂණය සම්බන්ධ සහගත ව හැඳින්වූයේ පොටරි හෙඩ් දංකොටුව (Pottery Head Dankotuwa) කියල යි. මා එයට පිළිතුරු දුන්නේ ඉහත පුද්ගලය කිරීමෙන්. හතර වැනි පුද්ගලය මගේ පශ්චාත් උපාධි අත්හදා බැලීම් ගොන්නක් සමාජගත කිරීමක්. පස් වන ඒක පුද්ගල පුද්ගලය ජීවිතය මෙතෙක් ගෙවූ මග පිළිබඳ හරස් කඩක්. මේ සියල්ලම මගේ සමාජයත්, විෂයයත්, ජීවිතයත් යහපත් කර ගැනීමට ක්‍රියාත්මක වීමක් ම තමයි.

80 දශකයේ අග භාගයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ පුරෝගාමී මූර්ති ශිල්පියා වන තිස්ස රණසිංහ මා එක්සත් රාජධානියට කැඳවා ඔහු යටතේ අධ්‍යාපනය ලබා දෙනවා. 90 දශකයේ මුල් භාගයේ දී මෙරට

පැවැත් වූ ප්‍රථම 'බුන්කා' සම්මාන උළෙලේ සම්මානලාභියෙකු බව ට මා පත් වෙනවා. එම දශකයේදී ම රුසියානු ජාතික මහා මුර්ති ශිල්පී මහාචාර්ය ලෙව් කර්බෙල් නැවත මා රුසියාව ට කැඳවා ඔහු යටතේ පශ්චාත් උපාධි අධ්‍යාපනය ලබා දෙනවා. ඉන් අනතුරුව රුසියාවේ විශිෂ්ට කලා පර්යේෂකවක් වන මහාචාර්ය සෙප්තුවෝවා යටත ට මා යොමු කරවා දැරෙනගුරු පර්යේෂණ සඳහා පොලඹවනවා. ඉන් පසු ව සමස්ත රුසියානු කලා ඇකඩමියේ සම්මාන ශාස්ත්‍රඥ ගෞරව නාමය ද ප්‍රදානය කරනවා. හැරල්ඩ් අයිසා මගේ ප්‍රදර්ශන සංවිධානය කර මාව සමාජගත කරනවා. 2000 දශකයේ දී මැක්සි පෙරේරා මහතා විවේක බුද්ධියෙන්

යුතු ව මාගේ නිර්මාණ කටයුතු කර ගෙන යෑම සඳහා වික්‍රාගාරයක් තනවා එය මට ප්‍රදානය කරනවා. මේ කෙටියෙන් සඳහන් කළ කාරණා ඇතුළේ තිබෙන්නේ කුමක්ද? සමාජය මා කෙරේ අවධානයෙන් සිටි බව නොවේද? එසේ නම් පෙරළා සමාජය හා ඉතිහාසය වෙනුවෙන් යමක් කිරීමේ වගකීම මා වෙත පැවරී තිබෙනවා. මා ඉටු කරන්නේ එය යි.

අලුත් නිර්මාණ ව්‍යාපෘතියක්...

මා වසර කීපයක සිට 'පළායන්නා' නමින් විතු සහ මුර්ති ව්‍යාපෘතියක යෙදී ඉන්නවා. මේවායින් කෘති දෙකක් දැන් තිබෙන්නේ ඔස්ට්‍රියාවේ වියානා නුවර මානවවංශ කෞතුකාගාරයෙයි. මෙයින් කියවෙන්නේ මගේම මානසිකත්වය යි. තවත් විදියකින් කිව්වොත් අල්ලස, දූෂණය, අසාධාරණත්වය සහ නීතිය බිඳ වැටුණු කුරු සාහන සහිත යුද්ධයක් පැවැති සමාජයක බුද්ධිමතෙකු ට අත් වන ඉරණම පිළිබඳ ප්‍රකාශනය යි.

ඒ වුණත් මා කවදාවත් පළායන්නෙක් ලෙස මා සිතන්නේ නැහැ. නමුත් මේ දැරිය නොහැකි සිදුවීම් පෙළ ඇතුළේ සහ ගලා ගිය ලේ ගංගාව තුළ මගේ කාර්යය පිළිබඳ මා තෘප්තිමත් නැහැ. මා ජීවත් වූ කාලයේ දී මේ දේශය ගැන මට ඇත්තේ කණගාටුවක්.

සංවාද සටහනකි

LIFE AND WORKS OF SARATH CHANDRAJEEWA

Date of Birth: 1955 June 06
 Address: 18-B Registrar Avenue, Off St. Rita's Avenue, Dummaladeniya West, Wennappuwa, Sri Lanka
 Tel. 0712727225
 email: sarathc@wow
 Web site: www.ateliersarath.lk

Born in Nuwara Eliya. 1960-1970 Attends Ragla Sinhala Maha Vidyalaya. Excels in sports. 1971 Moves to Ratnapura. Attends Kavavita Central College. Excels in sports. 1973 Enters the Government College of Arts & Crafts.

Academic and Professional Qualifications

- Bachelor of Fine Arts in Sculpture*
 Department of Art and Sculpture, Institute of Aesthetic Studies of the University of Kelaniya, Sri Lanka 1978
- Diploma in Bronze casting*
 Department of Sculpture, Faculty of Fine Arts Royal College of Art, London, U.K. 1988
- Master of Fine Arts in Sculpture*
 Department of Sculpture, Faculty of Fine Arts, State Institute of Academic Arts, Moscow, Russia. 1995
- Ph.D.*
 Department of Asian and African Art Studies, Faculty of Oriental Art Research, State Arts Institute, Moscow, Russia. 1999

Prizes and Awards (Academic/Professional)

- Gold Medal and First Prize - 1972*
 All Ceylon Buddhist Students Art Competition
- Certificate of Merit - 1973*
 Ceylon Society of Arts Annual Exhibition
- Highly Commended*
 Traditional Art, Ceylon Society of Arts - 1973
- Certificate of Merit - 1974*
 Ceylon Tourist Board Arts Competition
- Two Prizes and Certificates of Merit - 1975*
 Y.M.C.A. All Ceylon Art Competition in association with Rotary Club
- Certificate of Merit - 1976*
 National Youth Services Council Poster Competition
- Highly Commended, Two Paintings - 1986*
 Ceylon Society of Arts Annual Exhibition
- Bunka Award - 1993*
 (The Cultural Prize and Award and for the achievement in Pottery and Sculpture from Japan Sri Lanka cultural Fund, the first ever held in Sri Lanka. Nominated by late Professors Ediriweera sarachchandra and A.J. Gunewardene)
- 'Honorary Academician of the Russian Academy of Arts' - 2001*

Awarded by the Academy of Arts in Russia. This title is equivalent to Professor Emeritus in Russia. (Nominated by late Professor L.E. Kerbel, who sculpted late S.W.R.D. Bandaranaike bronze monument in Galle Face Green in Sri Lanka) '*Kalasuri*' - 2005
National award from the president of the Sri Lanka

Scholarships and Grants

Won the First Place and a Traveling Scholarship to Japan for the proposal of 'Youth Development Programme for the Vavuniya District', in the All Island Competition organized by the NYSC. (Visited Youth Centers, Cultural Centers, Universities of Fine Arts, Museums, Art Galleries and Artists' Studios in Japan. Was sponsored by the National Youth Services Council of Sri Lanka and the Japanese Embassy of Sri Lanka.) 1980
Won a Scholarship to London to study at the Royal College of Art. Was sponsored by National Youth Services Council of Sri Lanka - 1987
Traveled for one month in France & Italy visiting major museums and art galleries. Sponsored by the N.Y.S.C. - 1988
Scholarship for Master of Fine Arts Moscow, Funded by Ministry of Culture Russian Federation - 1995
Scholarship for Doctor of Art Moscow, Funded by Ministry of Culture, Russian Federation - 1997
Have Been granted a 1 ½ acres of land and a studio (present Atelier) by Mr. M.J.A.M. Perera, Maxies (Pvt) Ltd., Wennappuwa, Sri Lanka - 2006

Positions held

Youth Services Officer

National Youth Services Council of Sri Lanka - 1979 Promoted as Grade I Officer 1983 - 1991

Lecturer

Department of Art and Sculpture Institute of Aesthetic Studies of the University of Kelaniya, Sri Lanka.

Lecturer Probationary - 1991.08.01

Lecturer Grade II - 1996.08.01

Lecturer Grade I - 2002.08.01 to-date

Visiting Lecturer

Post Graduate Institute of Archeology, University of Kelaniya, Sri Lanka 1993 - 1994

Course Leader Sculpture

Department of Art and Sculpture Institute of Aesthetic Studies of the University of Kelaniya, Sri Lanka 1999

Head

Department of Art and Sculpture Institute of Aesthetic Studies of the University of Kelaniya, Sri Lanka 2000 - 2001

Director

Institute of Aesthetic Studies of the University of Kelaniya, Sri Lanka. 2001 Feb. - 2002 Sept.

Creative Officer

The Public awareness Programme of the University Undergraduate Development Project of the Ministry of Tertiary Education and Training funded by The World Bank. 2003 Feb. - 2004 Feb.

Present Positions

Course Co-ordinator

for MPhil/PhD/DVA programmes 2009.01.19 - to date Faculty of Visual Arts Graduate Studies Unit University of the Visual and Performing Arts
Career Guidance Councilor 2009.05.01 - to date Career Guidance Unit University of the Visual and Performing Arts

Pannels Served and Other Activities

Consultant of Pottery Development Project of Western Province of Sri Lanka based on Dediyaawala Pottery Centre 1998 - 2000
Member of the Philatelic Bureau of Sri Lanka Department of Posts Advisory Committee 2001 - 2002
Member of the Exhibition Jury Ceylon Society of Arts, National Art Gallery, Colombo 2001 - 2002
Member of the Advisory Committee of the Ministry of Rural Economy 2002
Member of the Selection Committee of National Handycraft Exhibition and Award Scheme of the National Craft Council, Ministry of Enterprises Development Industrial Policy Investment Promotion 2002 - 2003
Member of the Art Council of Sri Lanka, Department of Sculpture, Ministry of Cultural Affairs 2002 - 2003
Founder Member of the Colombo Academy of arts 2002 to - date

Participation in International Exhibitions

International Youth Year Poster Exhibition Geneva - 1985
Sixth Triennial, National Art Gallery, New Delhi, India. (Painting titled 'After Praying Hour', selected for the collection of the Lalitha Kala Academy, New Delhi, India) - 1986
Fourth Biennial, National Art Gallery, Dacca, Bangladesh (Painting titled 'Meditation') - 1988
Seventh Triennial, National Art Gallery, New Delhi, India. (Painting titled 'Boundary') 1989
'Master Thesis Show', Surikove Institute, Moscow - 1995
'Gangsey of Sri Lanka' Lalith Kala Academy Gallery, New Delhi, India - 2003
(Artful Resistance Crisis and Creativity) Exhibition of Sri Lankan Contemporary Art held in Anthropology Museum in Vienna, Austria, organized by Johann Wolfgang Goethe University and Serendib Gallery Sri Lanka - 2009

22 සංවාද වැඩසටහන

Solo Exhibitions

The First Solo Exhibition '*Creations in Terracotta*' (225 earthenware pieces) at the National Art Gallery, Colombo - sponsored by the Contemporary Arts and Crafts Association of Sri Lanka - 1990

The Second Solo Exhibition '*Hundred Impressions on Bronze*' (Hundred (100) life-size portrait sculptures) at the National Art Gallery, Colombo Sponsored by the Contemporary Arts and Crafts Association of Sri Lanka - 1994

The Third Solo Exhibition '*Art in Pottery*' (108 pottery and 16 paintings) at the Lionel Wendt Art Gallery, Colombo Sponsored by the Lionel Wendt Memorial Fund And Studio Times, Sri Lanka - 1997

The Fourth Solo Exhibition '*Form and Feeling*' (07 bronze sculptures, 01 copper installation and 17 paintings) at the Hotel Lanka Oberoi, Colombo. Sponsored by Deutsche Bank, Sri Lanka - 2000

The Fifth Solo Exhibition '*Path of Visual Arts*' (50 pieces of pottery, sculpture, drawings and paintings) at the Barefoot Gallery, Colombo. The book '*Path of Visual Arts Sarath Chandrajeewa*' by N. Jayasinghe, published and Sponsored by Maxies and Company 2005

Monumental Sculptures

18' high Cement Cast '*Youthfulness*' in front of the Office of the National Youth Services Council of Sri Lanka in Maharagama. 1986

12' high Cement Cast - of late **Munidasa Kumaratunga** in front of the Public Library, Matara 1987

04' high - Cement Cast - Bust of late **Dr. C.W.W. Kannangara** (Father of Free Education in Sri Lanka) for the National Institute of Education, Maharagama, Sri Lanka - 1991

06' high - Cement Cast - Bust of late **Dr. S.A. Wickramasinghe** (Founder of Sri Lanka Communist Party) Uyanwatte, Matara, Sri Lanka 1991

15' high - Cement Cast - **Unknown Soldier's Monument** for the Sri Lanka Army Panagoda Army Camp, Sri Lanka - 1992

18' high - Cement Cast - '*Follow Me*', for the Sri Lanka Military Academy, Diyatalawa, Sri Lanka 1993

10½' high - Bronze Cast - late President of Sri Lanka, **Ranasinghe Premadasa**, at Hulftsdorf Street, Colombo, Sri Lanka 1993

8' high - Cement Cast - late **Ven. Bellanwila**

Somarathana thero, Founder Monk of the Raja Maha Vihara, Bellanvila, Sri Lanka - 1995

10' high - Bronze Cast - late Minister **Hector Kobbekaduwa**, at the Agrarian Research & Training Institute, Colombo 07, Sri Lanka - 1995

12' high - Bronze Cast - late Mr. **F.R.D. Bandaranayake**, at Vihara Maha Devi Park, Colombo 07, Sri Lanka - 1996

15' high - Bronze Cast - late Prime Minister of Sri Lanka **S.W.R.D. Bandaranaike**, Anuradhapura, Sri Lanka - 1998

15' high - Bronze Cast - mounted on brick Structure, late **Founder of 'Silver Mill'** (largest Coconut Mill in Sri Lanka), Father of Dr. Roland Silva installed in Loluwagoda, Meerigama, Sri Lanka - 2006

Portrait Sculptures

In Bronze of late **Dr. Colvin R. de Silva** for the Law Library, Courts Complex in Colombo, Sri Lanka - 1992

In Bronze of Four editions of **Sir Christopher Ondaatje**, Canada - 1992

One edition in Portrait Gallery at the British Museum, London.

In Bronze portrait of **Ven. Nynanaponika Maha Thera**, now at Bhuddishist Studies Centre, Switzerland - 1994

In Bronze late **Professor L.E. Kerbel**, portrait in Russia, Academy of Arts, Moscow - 1994
Cement Cast - late Hon. Prime Minister of Sri Lanka, **Sirima R.D. Bandaranaike**, now in Sirima Bandaranaike Memorial Hall, BMICH, Colombo, Sri Lanka 1995

In Bronze of late **Dr. Arthur C. Clarke** at Galle Face Hotel, Colombo 1996

In Bronze of **Former Presidents of the International Council of Monuments and Sites (ICOMOS)** Italy - 1996

In Bronze of late **Dr. A.T. Avinashalingam** (The first Education Minister of Tamil Nadu State of India and Founder of the Deemed University, Coimbatore) installed in the Deemed University premises, South India - 1996

In Bronze of late **Dr. H.W. Jayawardene** for the Law Library, Courts Complex in Colombo, Sri Lanka - 1997

In Bronze of late **Dr. Chelvanayagam** for the Law Library, Courts Complex in Colombo, Sri Lanka - 1997

In Bronze of **Mr. Kurt Onken**, Kreuzlingen, Switzerland - 1997

In Bronze of **Mr. N.U. Jayawardene**, former Governor of the Central Bank, Sri Lanka - 1998

In Bronze of **Ven. Sumedha Thero**, Switzerland. 1998

In Bronze of **Dr. Peter Bachmann**, Kerns ow, Switzerland - 1999

In Bronze of **Mr. Upali Madanayake**, Fab Hotel Colombo - 1999

In Bronze of **Mr. Mano Chanmugam**, Colombo 1999

In Bronze, 1 ½ life size of late **Mr. C.A.**

Harischandra, Co-operative Hospital, Matara, Sri Lanka - 2000

In Bronze of **Mr. & Mrs. Rudolph Gaul** - 2000

In Bronze of **Prof. Dayantha Wijesekera**, former Vice Chancellor of Open University & University of Moratuwa - 2001

ഓർമ്മ ഉൾക്കൊള്ളുക...

കിരതകൾ 23

In Bronze of **Ten Family members of Dr. Roland Silva** (present Chancellor of University of Moratuwa) - 2004

In Bronze of **Four Family Members of Mr. Maxi Perera** of Wennappuwa - 2006

In Bronze of **Yasmin**, daughter of Mr. Walker Bethke owner of the Hotel 'Villa Rosa', Kandy, Sri Lanka - 2007

In Bronze of **Mr. Holger Kersten**, author of 'Jesus Conspiracy', 'Original Jesus' and 'Jesus Lived in India' (sculpture now in Germany) 2007

In Bronze of **Mr. Corporeau and his daughter**, former Councilor to Cultural Affairs of Embassy of France in Sri Lanka and the Maldives. (Sculpture now in Paris) 2008

In Bronze of **Mrs. Sara Corporeau and her son** (Sculpture now in Paris) - 2008

In Bronze of **His Grace Dr. Oswald Gomis**, former Archbishop of Sri Lanka and Chancellor of University of Colombo - 2008

In Bronze of **Mr. & Mrs. Roger Bigj** Portrait in Ireland - 2009

(Selected portraits are listed above. The number of portrait sculptures completed during the period between 1990 to 2004 amounts to more than 300.)

Relief Sculptures

Two Terracotta Murals measuring 35' x 6' and 14' x 7' respectively for the National Youth Centre for Maharagama - 1987

Terracotta Relief 12' x 5' for Maxi House, Wennappuwa - 1992

Two Relief Sculptures, 'Water Cycle' 12' x 6' and 'Universe' 22" x 66" Maxi House, Udahamulla-2005

Forty six Bronze Relief Sculptures (History of Christianity in Sri Lanka) for the Basilica of Ragama, Tewatta - 2007 - 2009

Paintings and Other Creative Works

Stamp Design for International Youth Year - 1985
Replica Sculptures of the Galvihara, Polonnaruwa (21' in length) for the Ceylon Tourist Board, Colombo - 1985

Six Portrait Paintings in oil of former Chairmen of the N.Y.S.C. - 1986

Bronze Awards for the Department of Sinhala, University of Sri Jayawardenapura, Sri Lanka - 1996
Paintings titled 'Hot Kiln' 74 cm x 75 cm oil and Acrylic, 'Pots in the Moonlight' 72 cm x 78 cm oil and acrylic, selected for the Presidential Collection of Sri Lanka - 1997

Bronze Awards for the Award Ceremony of Literature at the Department of Sinhala, University of Sri Jayawardenapura - 2000

Have been nominated by the Vice Chancellor of the University of Kelaniya as a Consultant to the Road Development Authority of the Interior Arrangement of the Subway Tunnel of Borella Junction. Made three ceramic murals in red, blue, black and gold 2000

Bronze Awards (music) for 'Nalamudu Suwanda' University of Sri Jayawardenapura, Sri Lanka 1996 2003

Oil painting portrait of former Dean of Medical Faculty of Ragama, Professor Carlo Fonseka for the Faculty Members Room - 2001

Bronze Bell to be sent to Thailand as a gift for the 250th Anniversary of Siam Nikaya in Sri Lanka. 2002

'Fed up' (one from the series of Thinker), acrylic
'Meditation' (one from the series of Thinker), Acrylic, Art Collection of Museum of Ethnology Vienna, Austria - 2008

Selection of Articles

'Bodhisattva Avalokitesvara from Veheragala. A Masterpiece of Classical Sinhalese Sculpture' (English), Published in KALA MAGAZINE Arts Council of Sri Lanka. pp.38.44 April 1999 Same article revised and published in website - www.artsrilanka.org.essay in the year - 2001

"An Overview of Modern Art in Sri Lanka and its Socio-Political Environment"
Written for the Exhibition of Sri Lankan Contemporary Art (Artful Resistance CRISIS AND CREATIVITY) held in Anthropology Museum in Vienna Austria in 19th November 2008 to March 2009 Organised by Johann Wolfgang Goethe University and Serendib Gallery Sri Lanka 2009

Selection of Special Lectures

(ශ්‍රී ලාංකීය නූතන මූර්ති කලාව තුළ තිස්ස රණසිංහගේ දායකත්වය.)

For the Forum of Modern Painting and Sculpture in Sri Lanka at the National Museum, Organised by the Art Council of Sri Lanka, Ministry of Cultural Affairs 12th September 1995

'**Art and Women**' For the undergraduate students of Avinashilingam Institute for Home Science and Higher Education for Women at Deemed University of Coimbatore, Tamil Nadu, India 10th October 1996

'කලාත්මක මැටි භාණ්ඩ නිපදවන කුඩා පරිමාණ ව්‍යවසායකයින්, ශිල්පීන් හා සෙරමික් මාධ්‍ය මූර්ති ශිල්පීන් සඳහා කලාත්මක හා තාක්ෂණික උපදේශනය'

For the workshop and Training of Potters and Ceramic Sculptors at Dediawela Potter Center Organised by the Department of Small Industries of Sri Lanka - 20th May 1998

'නූතන කලා නිර්මාණ සඳහා පාදක විය යුත්තේ බවහිර ලෝකයේ කෙරෙන නව අත් හදා බැලීම් පමණක්ද?'

For the State Festival of Paintings and Sculpture at John de Silva Memorial Hall, National Art Gallery, Organized by the Art Council of Sri Lanka, Ministry of Cultural Affairs - October 1999.

'21 වන සියවසට පසුගිය සහග්‍ර වලින් උරුම වන මානව ධර්ම පිළිබඳ විමසීමක්'

For the seminar of 21st Century & the 3rd Millenium at Katunayake Kamkaru Sevana, Organized by the Institute of Knowledge & Skill Development, Seduwa 20th December 1999

'මැටි භාණ්ඩ කලාවේ ඉතිහාසය හා එහි දර්ශනය'
 For the workshop and training course of potters and ceramic sculptors at the Dediyaewela Pottery Center. Organised by the Department of Small Industries of Sri Lanka 25th March 2000
 'ශ්‍රී ලංකාවේ බෞද්ධ සත්ත්ව මූර්ති කෙරෙහි බලපෑ දෘෂ්ටිමය පසුබිම'
 For the Art Forum at the Colombo National Museum, organized by the Department of Museum 2002, Speech published in කෞතුකාගාර - 08 වෙනි කලාපය

Selection of Citation and Articles made by Other Authors

Late Sir Arthur C. Clarke had commented *"On his terrific speed in completing a portrait and had compared him to a human photocopying machine"* 1994
 Later commenting on his bronze portrait at the Gale Face Hotel, Colombo the Late Sir Arthur C. Clarke had also said; *"This bears amazing similarity. It is unbelievable. It is hard to imagine how he created this. This is my clone."*
Sarath Chandrajeewa Albert Dharmasiri - 1994
 Publisher Contemporary Art & Crafts Association of Sri Lanka, Colombo ISBN-955-9289-004
 The Inestimable Contribution of the Individual to Society Sarath Chandrajeewa's exhibition of a Hundred Portrait Sculpture **DANA** The international Journal of the Sarvodaya Movement, Editorial Advisory Committee Prof. Ediriweera Sarachchandra / Dr. A.T.Ariyaratne Dana Vol. XIX Nos. 1 4 - 1994
 Moratuwa Sri Lanka. pp 68 69
 Mentioned under the title of 'Sculpture Colonial and Modern Period in Sri Lanka' *"A young sculptor recognizable as a successor to Ranasinghe is Sarath Chandrajeewa (b 1955) whose forte is portrait heads in bronze."*
Dictionary of Arts volume 34 Edited by Jane Turner Macmillan Publishers Ltd. London p.461 - 1996
"Sarath Chandrajeewa (born 1955) is a sculptor of extraordinary ability with a swift eye and a perceptive mind essential skill in the art of portraiture. His portrait of Christopher Ondaatje which appears on the jacket of this book exemplifies his astonishing virtuosity."
"Vision of an Island" Neville Weeraratne Published Melborn Canada Page 177 ISBN-0-9999-0483-3, 1995
Sarath Chandrajeewa 'Form & Feeling' Exhibition Catalogue Albert Dharmasiri The Lanka Oberoi Publication, Colombo - 2000
'Path of Visual Arts Sarath Chandrajeewa' Namal Jayasinghe, Maxies publications, Colombo. ISBN-955-12141-00-2, 2005
 Mentioned in the British Museum Portrait Gallery Catalogue - 2007

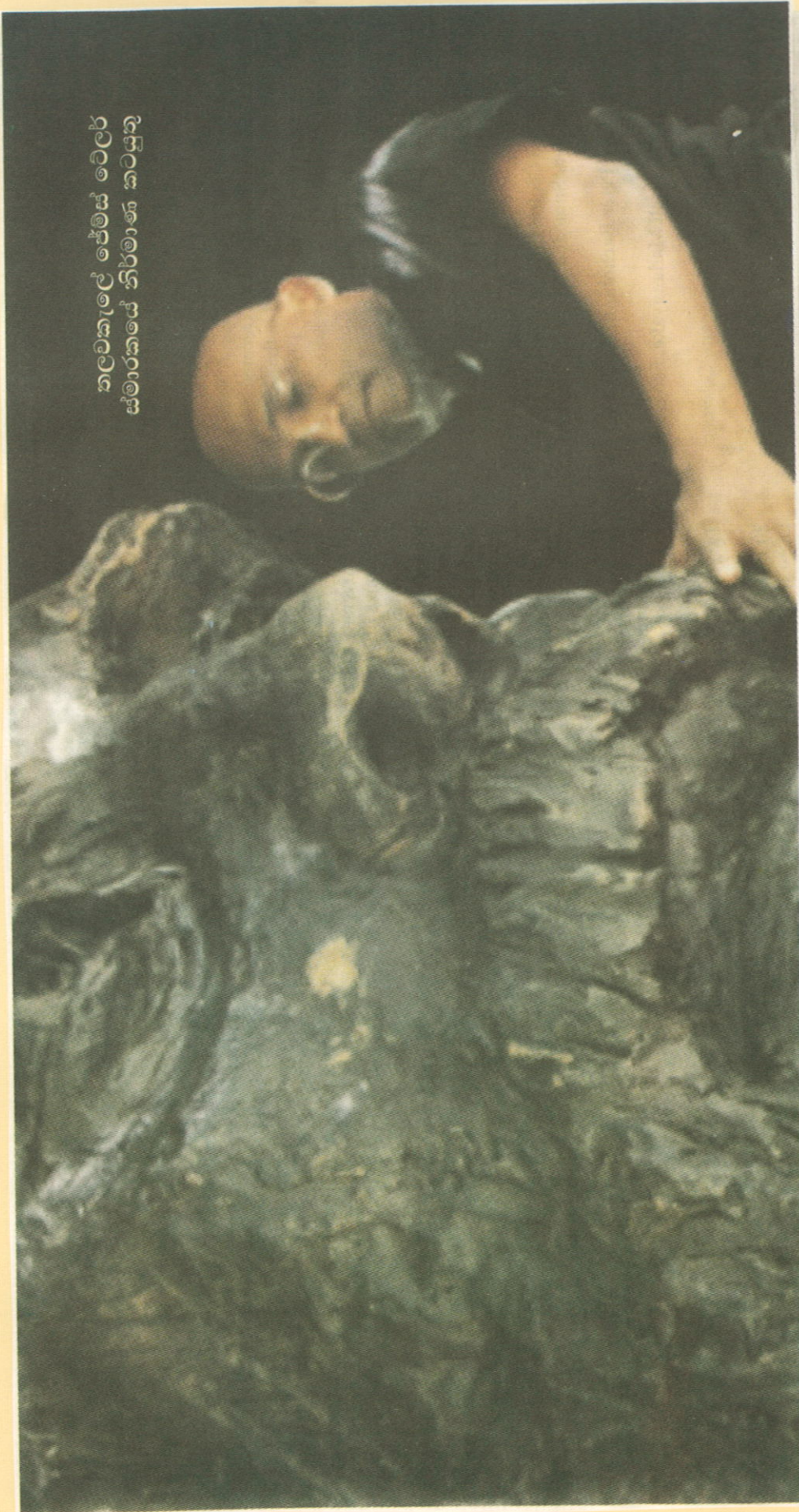
'A Visual of a Visual Artist Dr. Sarath Chandrajeewa' by Mayanthi Jayasinghe' **"The Architect"** The journal of the Sri Lanka Institute of Architects, vol.109, Issue No. 1 Page 82 January - March 2008
'The Human Photocopy Machine' by Rev.Fr. Samantha Perera **Sri Lanka Heritage** Sri Lankan Premier Travel Magazine, pages 21-24 August-September 2008

Selection of Art Works for Other Authors Publications

Bronze portrait of Sir Christopher Ondaatje on the Book Cover of **'Visions of an Island'** authored by Neville Weeraratne Published in Melborn, Canada - 1999
Bronze portrait of Ven. Prof. Bellanwila Wimalarathana Published on page 177 in **'Visions of an Island'** Authored by Neville Weeraratne Published in Melborn Canada - 1999
Portrait Sculpture of Ven. Mapalagama Vipulasara Published on the Book Cover of **'A Pictorial Biography of Ven. Mapalagama Wipulasara'** Edited by Ven. Prof. Bellanwila Wimalarathana Thero, Published by Paramadhamma Buddhist Institute, Sri Lanka. 2000
Bronze Sculpture of 'Mahapurisa' Used on the Book Cover of **'Stress Reduction for YOUTH through mindfulness and loving kindness MEDITATION'** by Ven. Mirissee Dhammika Publication of Buddhist Cultural Centre, Dehiwala, Sri Lanka. 2000
Bronze Sculpture of Buddha Used on the Book Cover of **'බෞද්ධ දර්ශනය හා ඡේද්‍ය දර්ශන - තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්'** හිරිපිටිගේ පසුකදාකිත්ති එස්. ගොඩගේ ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ. 2001
Portrait of Prof. Carlo Fonseka (oil painting) which hangs in the Faculty Room of Medicine Faculty at Ragama, Used on Book Cover of **'කාලෝචිත ලිපි'** එස්. ගොඩගේ ප්‍රකාශකයෝ කොළඹ. 2002
Monumental Sculpture of Founder Monk of Bellanwila Raja Maha Vihara Ven. Bellanwila Somarathana Published in page 04 on **'Bellanwila Mural'** Edited by Albert Dharmasiri 2nd edition, Sarasavi publications, Colombo - 2007
 Poem Book **'Life after Love'** By Muthu Padmakumara Cover and all visuals based on paintings Sarasavi Publications - 2009

නිදහස්
www.freelankanews.net
 e-mail: nidahas@sltnet.lk, nidahas@yahoo.com
 151, Nawala Road, Nugegoda.
 +94 112813480, hotline - +94 773756038

නලවකැලේ ජේම්ස් වෙරළ
ස්මාරකයේ නිර්මාණ කටයුතු

24 ආචාර්ය වැඩිමල්

■ කලාව ■ සාහිත්‍යය ■ පරිසරය ■ ජීවිතය

සංවාද සටහන වම්බා සෝමරත්න

අනෙකුත් කලා හා සාහිත්‍ය මාධ්‍යයන්ට සාපේක්ෂව අපේ රටේ පොදු ජනතාව මුර්ති ශිල්පය හා වික්‍ර ශිල්පය පිළිබඳ දැක්වන ආකල්පය එම ක්ෂේත්‍රයේ නියැලෙන්නෙක් හැටියට ඔබ දකින්නේ කොහොමද?

සාමාන්‍යයෙන් අද පවතින වාස්තවික තත්වය තුළ සිතමා හා සංගීත තාරකා තමයි කලාකරුවෝ හැටියට ගණං ගන්නේ. මේක පහුගිය කාලේ විද්‍යුත් මාධ්‍ය මගින් සහ දේශපාලන කරලියේ ජන්ද භූමිකා මගින් ඇති කරන ලද තත්වයක්. මීට වැඩිය බොහෝ කලාවන් තියෙනවා. කවියෝ, වික්‍ර ශිල්පියෝ, දෘශ්‍ය සන්නිවේදන ශිල්පියෝ, ව්‍යවහාරික කලා ශිල්පියෝ ඉන්නවා. විශේෂයෙන් ව්‍යවහාරික කලා ශිල්පීන් සමාජය හා මිනිස් අවශ්‍යතාවන් සඳහා විශාල කාර්යභාරයක් ඉෂ්ට කරනවා. නමුත් ඒ අය ගැන මේ රටේ කතා වෙන්නේ නැහැ. ඒ වගේම වාස්තූ විද්‍යාවත් කලාවක් හැටියටයි භාවිතා වෙන්නේ. එහෙත් එවැනි අය නිර්මාණකරුවන් හෝ කලා ශිල්පීන් කියන එක පොදු සමාජමය දෘෂ්ටි කෝණයෙන් ගත්තම බැහැර වෙලයි තියෙන්නේ. මේක යථාර්ථය නෙවෙයි. ඇහැට පේන දේ හෝ ජනප්‍රිය වෙන දේ නෙමෙයි අවසාන නිගමනය. ජනප්‍රිය ඒවා තාවකාලිකව පවතිනවා, කඩාගෙන වැටෙනවා. පහුගිය කාලේ දේශපාලන භූමිකාව තුළ රඟ දක්වපු කාරණාත් එක්ක කලාකරුවන්ට හිමි පෞරුෂත්වය කියන එක බිම්මට දාලා වජ්‍ය කරලයි තියෙන්නේ. ඒ නිසාම දේශපාලන නොවුණු ජනප්‍රිය අය උඩට ආවත් ඒ හා සමානවම බිම් දාලා ඒක විනාශ කරලත් ඉවරයි. මහ ජනයාට ඔවුන් පිළිබඳ ඇගයීමක් හෝ ගෞරවයක් නැ. ඒ නිසා කලාව කියන එක අද පවතින සමාජය තුළ එන පොදු බැල්මට හසවන ලෙයට වඩා එහා

කලාව හොදු බැල්මට හසුනොවන දෙයක්

ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීව

ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීව නූතන ශ්‍රී ලාංකීය දෘශ්‍ය කලා ක්ෂේත්‍රය තුළ අතිප්‍රබල චරිතයකි. චිත්‍ර හා මූර්ති කලාව පිළිබඳ සිය ප්‍රථම උපාධිය 1978දී කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයෙන් ලත් ඔහු සිය ආචාර්ය උපාධිය 1999දී රුකිඟාලේ මොස්කව් නුවර රාජ්‍ය කලා පර්යේෂණ ආයතනයෙන් ලබා ගත්තේය. එලෙස දේශීය හා විදේශීය විශ්වවිද්‍යාල ඇසුරින් පුළුල් ශාස්ත්‍රීය සහ ප්‍රායෝගික නිපුණතාවක් ලත් ඔහු, ලංකාවේ මෙන්ම විදේශ රටවල් කිහිපයකම තම චිත්‍ර හා මූර්ති ප්‍රදර්ශන පවත්වා ලංකාවට කීර්තියක් අත් කර දුන්නෙකි. දැනට ඔහු ශ්‍රී ලංකා සෞන්දර්ය විශ්වවිද්‍යාලයේ දෘශ්‍ය කලා පීඨයේ ආචාර්යවරයෙකු ලෙස කටයුතු කරයි.

ගිය කාරණයක් විදියට සාකච්ඡාවක් ආරම්භ වීම හොඳ කාරණයක්. දැන් පවතින තත්ත්වය හෝ ජනප්‍රිය රැල්ල නොවෙයි අවසාන නිගමනය. ඉතිහාසය කින්දු කරන්නේ ඒවායින් නොවෙයි, එබඳු දේ එනවා යනවා. අනාගත ඉතිහාසයට ඒවායින් කිසිදු පරමාදර්ශයක් නැහැ.

කලාව සෞන්දර්යවාදී කලාව, දේශපාලනික කලාව වශයෙන් සමහරු ප්‍රභේද කරනවා. දේශපාලනික කලාවේ නියුතු වන අය කියන්නේ දේශපාලනික කලාවෙන් බැහැර වන අය නිතැකින්ම පරිභෝජනවාදී කලාවට සම්බන්ධ වන බවයි. මේ මතය ගැන ඔබ දන්නේ කෙබඳු අදහසක්ද?

පරිභෝජනවාදී කලාව, දේශපාලනික කලාව කියල කලාව අර්ථ දක්වන්න පුළුවන්. ඒක ඔබගේ අර්ථ දැක්වීම. මගේ අර්ථ දැක්වීම නම් ඒක නොවෙයි. නමුත් ඔබගේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු දෙනවා නම්, මං දකින හැටියට දේශපාලනය කියන්නේ එක්තරා විධියක පරිභෝජනය කිරීමක් තමයි. අපි ශ්‍රී ලංකාවේ චිත්‍ර හා මූර්ති කලාව ගැන කතා කරමු. මගේ විග්‍රහයේ හැටියට අනුව දශකය වගේ වෙන කොට ලංකාවේ දෘශ්‍ය කලා ශිල්පීන් අව්‍යාජව තමන්ගේ මාතෘකා, තමන්ගේ ශිල්ප හසුරුවමින් ගමන් මගේ පැමිණියා. නමුත් දෙදෙනෙක් පස්සෙ මේ රිද්මය වෙනස් වුණා කියලයි මං හිතන්නේ. ඒකට හේතුවක් තියෙනවා. පසුගිය කාලයේ යුද්ධයක් පැවතුණා මේ රටේ. ඒක එක්තරා විධියක

දේශපාලනයට සම්බන්ධ කාරණයක්. ඒ සඳහා යුද්ධයට විරුද්ධව කෝච්චි පාට කලා, යුද්ධයට විරුද්ධව කොඩි දැමීම, යුද්ධයට විරුද්ධව පාරවල්වල චිත්‍ර ඇන්දා. දෙදෙනෙක් පස්සෙ තමයි මේ රැල්ල එන්නේ. අනුවේදි මේක වෙන්නේ නෑ. හොඳට බැලුවොත් එහෙම අනුව දශකයේදී යුද්ධය, සමාජ අසාධාරණය වෙනුවෙන් වැඩ කරන කලාකරුවෝ දෙදෙනෙක් පස්සෙ ලොකු රැල්ලක් වගේ යුද්ධයට එරෙහිව නොයෙක් ව්‍යාපෘතිවල යෙදෙනවා. ඇත්ත කාරණේ බැලුවොත් එහෙම බටහිර රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන මානවවාදී යුධ විරෝධී

අදහස්වලට තිබෙන කැමැත්ත නිසා මේ සඳහා උනන්දුවක් දක්වනවා. එතකොට දෘශ්‍ය කලා ශිල්පියෝ ඒ වෙළඳ පොළට භාණ්ඩ නිෂ්පාදනය කරනවා. මම කියන්නේ දෙදෙන දශකයේ ආපු යුද්ධය හා දේශපාලන වටපිටාවක් සමග ශිල්පියෝ තේමාවන් පවා වෙනස් කරල අදින්න ගත්තා. දඩ බිඬි ගාලා යුද්ධය මාතෘකා කරගෙන තමයි අදින්න ගත්තේ. මොකද හොඳ වෙළඳ පොළක් ආවා. ඒ වෙළඳ පොළට දිගට හරහට භාණ්ඩ සැපයුවා. දැන් යුද්ධය ඉවරයි. දැන් ඒක අදින්න බැහැ. ඉල්ලුමට සැපයුමේ න්‍යායයෙන් චිත්‍ර නිෂ්පාදනය කළ මගේ පරම්පරාවේ ඇතැම් පුරෝගාමී ශිල්පීන් ප්‍රකට කලා සංවිධාන පවා ගොඩ නැගුවා. ඇතැම් ඒවා ජාතික සමගීය චිත්‍ර කලාව මගින් ගොඩ නගනවා කියලා පෙන්වන්නට දෙමළ

ප්‍රදේශයෙන් ගෙන්නා ගත්තු චිත්‍ර කලාවට ලැදි තරුණ ශිල්පීන් දකුණේ සිංහල ශිල්පීන් සමග කලා කඳවුරුවලට එහෙමත් නැත්නම් 'ආර්ට් කෑම්ප්' වලට දාලා එකට වැඩ කලා. දෙමළ, සිංහල ශිල්පීන් එකට කා බී විනෝද වන අවස්ථා සහිත ජායාරූප බටහිර රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට යවලා විශාල ඩොලර් ප්‍රමාණයක් ලබා ගෙන තමන්ගේ සාක්කු පුරවා ගැනීමත්, ආයතන පවත්වා ගෙන යාමත් පසු ගිය කාලේ සිදු වුණා. ඉංග්‍රීසි කතා කරන්න බැරි දකුණේ හා උතුරේ නිර්මාණශීලී තරුණයෝ තමයි මේකට ගොදුරු වුණේ. වැඩ සටහන මෙහෙයවන්නේ ඉංග්‍රීසි හා සිංහල භාෂා දෙකෙන්ම කතා කළ හැකි චිත්‍ර කලාවේ ප්‍රකට වර්ත. මේවා කලා ව්‍යාපෘති නොවේ. මේවා කලා ජාවාරම් හෝ අභියෝජනයන්ගේ නිර්මාණශීලීත්වය ඔවුන් රටටා සොරාගැනීමක් වගෙයි. යුද්ධය සහ මෙරට සමකාලීන දේශපාලනයත් සමග සමාජය තුළ පිළිකාවක් ලෙස පැතිර ගිය මාරිගාලකෘණ දෙදෙන දශකයෙන් පසු අතින් කලා කේෂ්ත්‍රයන් තුළ වගේ දෘෂ්‍ය කලා කේෂ්ත්‍රය තුළටත් ව්‍යාජන වුණා කියලයි මට පෙනෙන්නේ.

දේශපාලනික කලාව තුළදී කිසියම් දේශපාලන අරමුණක් වෙනුවෙනුයි කලාව හසුරුවන්නේ. එතකොට එම අරමුණ ඉටු වුණු පසු ඒ කලාවට පැවැත්මක් නෑ වගේ දෙයක් ඔබ අදහස් කරනවද?

නෑ. දේශපාලන තේමා සහිත කලාවට පැවැත්මක් නෑ කියල නෙවේ මං අදහස් කරන්නේ.

උදාහරණ හැටියට පිකැසෝගේ ගුවර්නිකා චිත්‍රය දෙවන ලෝක යුද්ධයේ කෘරත්වයට එරෙහිව සිටි අදින්නෙ. ගුවර්නිකාව අදටත් වලංගුයි. යුද්ධයට එරෙහිව නැත්නම් සමාජ අසාධාරණයට විරුද්ධව චිත්‍රණය කරපු, දියෝගු රිචේරා වගේ ලතින් ඇමරිකානු චිත්‍ර ශිල්පීන්ගේ කෘති, රුසියානු ශිල්පීන්ගේ කෘති ආදිය අදටත් වලංගුයි. හේතුව, ඒවා ඇතුළෙ තියෙනවා ඒ කාලයත් එක්ක තිබුණ අවංකකම. එම කෘති ඒ කාලයේ සත්‍යයන් සමග රඳෙනවා. නමුත් ලංකාවේ දෘශ්‍ය කලාව සම්බන්ධයෙන් ජනප්‍රිය නම් දරණ පුද්ගලයෝ ඉන්න ව්‍යාපෘති ඇතුළෙ තිබුණ ඒ අවංකකම නෙවෙයි. ඒකට හොඳ වෙළඳ පොළක් ආවා. ඒ වෙළඳ පොළ සඳහා තමන්ගේ මාතෘකා උණු කැවුම් වගේ ඇඳ ඇඳ විකුණන්න ගන්නා. ඒවා කලා කරුවන්ට වුවමනාවෙන් ඇති වෙච්ච දේවල් නෙමෙයි. ඒ සඳහා යම් සංවිධාන විසින් උනන්දුවක් ඇති කරවමින් ඒවාට හොඳ මිලක් දුන්නා. ඒ මුදල් අරගෙන තමන්ගේ සාක්කුවේ දාගෙන චිත්‍ර අදින්න පටන් ගන්නා. ඉතින් මේක තමන්ගේ හද පතුලින්ම යුද්ධයට එරෙහිව ආපු කාරණයක්ද නැත්නම් ඒ වෙලාවේ දුන්න මුදල් හින්දා

කරපු දෙයක්ද කියන ප්‍රශ්නය තියෙනවා. ඒක ඉතිහාසය තමයි නිත්‍ය කරන්නෙ. මේ රටේ යුද්ධයක් තියෙනවා, කලා කරුවෝ මේකට විරුද්ධයි කියන එක රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට හොඳ මාතෘකාවක් වෙන්නැති. මම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවලට විරුද්ධ නැහැ. නමුත් මේ රටේ චිත්‍ර හා මුර්ති ශිල්පීන් මේ තේමා අරගෙන ඇත්තේ අවංකවද නැද්ද කියන ප්‍රශ්න තියෙනවා. පසුගිය කාලෙ පැවති යුධ වාතාවරණය ඇතුළෙ මිනිස්සු මැරුණා... ලේ විලක් මැද්දේ... ඒ අතරේ අපි කරන්නෙ අර ආයුධ වෙළඳාම් කරන මිනිස්සු වගේ වැඩක්. හරියට උෟරෝ කැකුණ තළද්දි හබන් කුකුළන්ට රජ මඟුල් කිවුව වගේ. මේක ඇතුළෙ හරි ද්වේශ සහගත මංකොල්ලකැමක් තියෙනවා. එක්තරා කලා කරුවෙක් විශ්වවිද්‍යාලයේ නිබ්බිව වැඩ සටහනකදි හරිම උද්යෝගයකින් ප්‍රකාශ කළේ පාට කරන ලද පිප්ප දෙකක් පමණක් පිටරටට විකුණා සිය නිවස ඉදිකරගන්නා කියලයි. ඒ වගේම ඇතැම් යුධ විරෝධී කලා කරුවෝ යුධ ජයග්‍රහණ සැමරීම් හා රණ විරුවන් සැමරීමේ උත්සවවල පහන් දල්වා කිරිබත් කා විජයග්‍රහණය සැමරීම ඔවුන්ගේ

ප්‍රකට යුධ විරෝධී තේමා සහිත කලා කෘති සමග සසඳන්නේ කොහොමද? මේ කෘති අවංක නැහැ කියලා මා කියන්නේ ඒ ඒ සයි.

දෘශ්‍ය කලා ක්ෂේත්‍රය තුළ නිර්මාණකරුවන්ට වඩා ශිල්පීන් බිහිවීමක් තමයි පේන්න තියෙන්නෙ. මේ තත්වය ඇතිවීම කෙරෙහි විශ්වවිද්‍යාල ආකෘතියේ බලපෑම කෙබඳුද?

මේක හොඳ මාතෘකාවකට යන්න පුළුවන් ප්‍රශ්නයක් හැම ගාස්තුාලයකම, විශ්ව විද්‍යාලයකම හදන්න උත්සහ කරන්නෙ වෘත්තිකයෙක්. නමුත් නිර්මාණශීලීත්වය සහිත මිනිසුන් හදන්නෙ කොහොමද කියන එක ලොකු ගැටලුවක්. නිර්මාණශීලීත්වය කියන එක උගන්නන්න පුළුවන් පහසු දෙයක් නොවේ. පාඨමාලා ඇතුළෙ නිර්මාණශීලීත්වය ගොඩනගන්න ආධාරක වන දේවල් කරන්න පුළුවන්. එවැනි ක්‍රමවේද අද විෂය මාලා තුළ නෑ කියන එක මම පිළිගන්නවා. පේරාදෙණිය විශ්වවිද්‍යාලෙ මහාචාර්ය සරච්චන්ද්‍ර නිර්මාණ ශිල්පියෙක් හැටියට කරපු කාර්යභාරය සලකද්දි තාමත් ඒක පුරවන්න කෙනෙක් පැමිණ නෑ. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ ගාමිණී හත්තොට්ටුවෙගම කළ දේ කොහොමද පුරවන්නෙ? ජ'පුර සරසවියේ මහාචාර්ය සුනිල් ආරියරත්න වගේ කෙනෙකුගේ නිර්මාණ කාර්යය අනිත් අයගෙන් නොවෙන්නේ ඇයි? පිළිතුර නිර්මාණශීලීත්වය විරලයි කියන එක තේද? මේ අය විශ්වවිද්‍යාල ඇතුළෙ ඉගැන්වීමේ කාර්යයට අමතරව යම් සුවිශේෂත්වයක් දරනවා. එහෙම අය අලුතින් බිහිවෙන්න නම් විශ්වවිද්‍යාල තුළ උගන්වන අය තුළ ඒක තියෙන්න ඕන. විශ්වවිද්‍යාලවල උගන්වන ප්‍රමුඛයෝ, ආචාර්යවරු හරහා තමයි අනික් අය ඔක්කොම එන්නෙ. මහා කලා කරුවන්ගෙ කබාය වලින්නෙ අනික් අය එළියට එන්නෙ. විශාල කබායක් සහිත මහා කලා කරුවන්ගේ අඩුව මේකට එක හේතුවක්.

තව කාරණයක් තමයි ලෝකෙ වෙන රටවල නිර්මාණශීලී ලේඛනය, නිර්මාණශීලී ද්විමාන කලාව, නිර්මාණශීලී ත්‍රිමාන කලාව ආදී නිර්මාණශීලී අලුත් වැඩවලට තමයි ශිෂ්‍යයන් උනන්දු කෙරෙන්නෙ. ඒ නිර්මාණශීලී ව්‍යාපෘතිවල පොඩි හිඟයක් තියෙනවා අපේ විශ්වවිද්‍යාල තුළ.

මං හිතන්නෙ හැරලොකෙ කොහෙවත් විත්තු කලාව නිසා ඇති වුණු සමාජාචාරික දේශපාලන කටිකාවක් නිසා ඔක්කොම කණපිට හැරුණා කියලා. ඒක ලොකු යාන්ත්‍රණයක එක මුර්ච්චියක් වගේ

අයින්ස්ටයින්, ගැලීලියෝ වගේ අය සිය දෙනෙක් ලෝකයේ හිටියේ නැහැ. ඒගොල්ලො ඉන්නෙ ටික යි. නමුත් ඒ වගේ දෙයකට තියෙන උනන්දුව වැඩි කරන්න පුළුවන්. ඒ වගේ නිර්මාණශීලීව හිතන්න, කුහුල සහිතව දේවල් සොයා බලන්න, අලුත් දේවල් පිළිබඳ නිරාවරණය කරන්න විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රජාවගේ තත්ත්වය වැඩි දියුණු කරන්න පුළුවන්. එහෙත් ඒකට මේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළ සහ මේ පරිපාලන ක්‍රමය තුළ රාකුලක් නැ කියලයි මං හිතන්නෙ.

දෘශ්‍ය කලා විචාරය සම්බන්ධයෙන් ලංකාවේ දැනට තියෙන තත්වය ඔබ හිතන හැටියට සතුටුදායකද?

නෑ, දෘශ්‍ය කලා විචාරය සම්බන්ධයෙන් මම නම් සතුටු වෙන්නේම නෑ. උදාහරණයකට පහුගිය කාලෙම දෘශ්‍ය කලාව සම්බන්ධයෙන් ලංකාවේ කලා ඉතිහාසය ගත්තොත් හුඟක් වෙලාවට කලා කරුවෝ වැඩ කරද්දි කලා සහායෙන් හා ඒ ආශ්‍රිතව සුපරීක්ෂාවෙන් හිටපු කණ්ඩායමක් තමයි කලාව පිළිබඳව ලියන්න ගත්තෙ. පස්සෙ ක්‍රමානුකූලව ඉතිහාසය වෙනස් වෙලා අද වෙනකොට කලාකරුවෝම ලියනවා. මෙහි පුරෝගාමීත්වය ගත්තේ විත්තු ශිල්පී මහාචාර්ය ඇල්බට් ධර්මසිරි විසිනුයි. එහෙමත් නැතිනම් දෘශ්‍ය කලා ශිල්පීන්ම තමන්ගේ නිර්මාණ ගැන ලියනවා. වර්ණ මාධ්‍යයෙන් වැඩ කරන අය ලේඛන මාධ්‍යයෙන් වැඩකරන්න පටන් අරන් තියෙනවා. මේක ධනාත්මක ලක්ෂණයක්. මේ

වෙනකොට කලාකරුවෝම ලියනවා. මෙහි පුරෝගාමීත්වය ගත්තේ විත්තු ශිල්පී මහාචාර්ය ඇල්බට් ධර්මසිරි විසිනුයි. එහෙමත් නැතිනම් දෘශ්‍ය කලා ශිල්පීන්ම තමන්ගේ නිර්මාණ ගැන ලියනවා. වර්ණ මාධ්‍යයෙන් වැඩ කරන අය ලේඛන මාධ්‍යයෙන් වැඩකරන්න පටන් අරන් තියෙනවා. මේක ධනාත්මක ලක්ෂණයක්. මේ

තත්වයට මම කැමතියි. ලෝකෙ හැම තැනම තම තමන් වැඩ කරපු ක්ෂේත්‍රය ගැන ප්‍රවීණයෝ තමන්ම ලියල තියෙනවා. ඒවා එකකොට පළමු පෙළේ අත්දැකීම්. ඒගොල්ලො දන්නවා හරියටම මේකයි වෙන්තේ කියලා. නමුත් මේක අවංකව අපේ රටේ දැන් වෙනවද කියන ප්‍රශ්නය තියෙනවා. උදාහරණ හැටියට අපේ රටේ ඇකඩමි වර්ග, ජාත්‍යන්තර එකතු වගේ කලා කරුවන්ගේ සංවිධාන හදාගෙන තියෙනවා. ඒගොල්ලො කතා කරන්නෙ ඒගොල්ලන්ගේ ඇතුළේ ඉන්න කණ්ඩායම් ගැන විතරයි. ඉන් පිටස්තර අය ගැන කතා කරන්නෙ නෑ. හොඳම උදාහරණය තමයි 90 පුවණ්කාව. මේ 90 පුවණ්කාව ලියන්නෙ තමන්ගේ කණ්ඩායම ගැන විතරයි. අනික් අය ගැන ලියන්නෑ. ඒගොල්ලො කියනවා, ඒගොල්ලො තමයි මෙකෙ ප්‍රමුඛයෝ කියලා. මට මතකයි දෘශ්‍ය කලාව පිළිබඳ ලියන මෙරට මගේ පරම්පරාවේ ප්‍රමුඛ පෙළේ විත්තු ශිල්පියෙක් එක් අවස්ථාවක ප්‍රකාශ කරලා තිබුණා "ඉතිහාසය යනු බලය හිමි අයගේ ප්‍රකාශනයයි, ඒ නිසා මේ වෙලාවේ ක්ෂේත්‍රය තුළ අපට බලය තියෙනවා අපි අපි ගැන ලියලා ඉතිහාසය කියලා තහවුරු කළාම ඒක ඉතිහාසය බවට පත්වෙනවා, අනිත් අය ඉබේම දියවෙලා යනවා කියලා. මේක පරණ මතයක්. නමුත් කියමනක් තිබෙනවා "ඔබ ඉතිහාසය කියවීමට පෙර එය ලිවීමේ කවිදැයි බලන්න" කියලා එව්ව එහි හැබෑ හැඩය පෙනෙනවා. එමෙන්ම මම මේකට දෙන උත්තරේ නම්, "ඉතිහාසය නැවත ලියවෙනවා, නැවත විග්‍රහ වෙනවා, නැවත නැවත ලියවෙනවා. එකකොට එළිවෙනවා මොකද උණේ කියලා. නිවැරදි ඉතිහාසය කියන්නේ තනි පුද්ගලයෙකුගේ මතයක් නොවේ". මගේ අදහසේ හැටියට නම් ලාංකීය දෘශ්‍ය කලා ඉතිහාසය පිළිබඳ විචාරය හා ඉතිහාසය ලේඛනගත කිරීමට හරිම පටු කල්ලිවාදී ස්වරූපයක් තමයි දරන්නෙ. මේක වැරද්දක්.

මුර්ති හෝ විත්තු කලාව තුළින් ලංකාව වැනි සමාජයක ප්‍රබල සමාජ දේශපාලන කතිකාවක් ඇති කළ හැකියි කියා ඔබ හිතනවද?

මං හිතන්නෙ නෑ ලෝකෙ කොහෙවත් විත්තු කලාව නිසා ඇති වුණු සමාජාචාරික දේශපාලන කටිකාවක් නිසා

ඔක්කොම කණපිට හැරුණා කියලා. ඒක ලොකු යාන්ත්‍රණයක එක මුර්ච්චියක් වගේ. විත්තු කලාව ඔස්සේ එබඳු සමාජාචාරික දේශපාලන කතිකාවක් වෙතට පිවිසෙන්න පුළුවන්. නමුත් අපි හිතන්න යනව නම් මේකෙන් තමයි මේ ඔක්කොම වෙනස් කරන්න, පෙරළන්න පුළුවන් කියලා, ඒක වෙන්තෙ නෑ. ඒ වෙනස සඳහා තව බොහෝ කාරණා අවශ්‍යයි. නමුත් නිරන්තරයෙන් ඒ ඒ යුගවල ජීවත් වුණු කලා කරුවන් තමන් ජීවත් වූ යුගයෙහි පැවති කාරණා ප්‍රස්තුත කරගන්නවා තමන්ගේ කෘතීන්වලට. ඊට පස්සෙ ඒක කතිකාවක් බවට පෙරළෙනවා. ඊට පස්සෙ ඒක පූර්වාදර්ශ වෙන්ත පුළුවන්. සමහර විට අර ලොකු ක්‍රියාදාමයකට ලොකු උදව්වක් වෙන්තේ පුළුවන්. දැන් මේ රටේ දේශපාලන ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා, මම දැන් කලා කරුවෙක් හැටියට මේ ගැන කටයුතු කරන්න ඕන කියලා සමහර කලා කරුවන් ඒකට බලහත්කාරයෙන් අනුගත වෙනවා. ඇත්තටම මේක තමන්ගේ ඇතුළෙන්ම එන හැඟීමක්ද නැත්නම් කිසියම් විධියකට පවතින තත්වය තුළ තමන්ට ස්ථානයක් හෝ ජනප්‍රියත්වයක් ලබා ගැනීම සඳහා කරන්නක්ද කියන එක ගැන සිතීමට පොළඹවන කාරණා ඔවුන්ගේ සැබෑ වර්ත තුළ තිබෙන බව මම අත් දැකීමෙන් දන්නා කාරණයක්.

රවි හොත

ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජිව

“88-89 වර්ෂවල පැවැති ඒ අඳුරු ඉතිහාසය තුළ දිදුලන මිනිස්සු හිටියා. ඒ මිනිස්සු ස්මරණය කිරීමක් හැටියට තමයි මම මේක කළේ. ඒක කරලා ඉවර වුණාම මට ලොකු මානසික සහනයක් දැනුණා.”

ආචාර්ය ආතර් සී. ක්ලාක් මහතාගේ මූර්තිය

ලෝකයේ වේගවත්ම මූර්ති ශිල්පියා අතින්

වෙනත් පසුවේ දී

නිමැවුණු ලොව පළමු

මූර්ති පවුර

මහගේ දැඩි වචනයට නැගිය නොහැකි තරම් වේගවත් ය. ඔහු අබියස නොසෙල්වී සිටින පුද්ගලයා මවිතයට පත් කරමින් ඔහුගේ දැඩි ක්‍රියාත්මකව ඇත. ඔහුගේ සිරුර ශක්තිමත් ලෙස පොළොව මත කේන්ද්‍රගතව ඇත්තේ ඔහු තබන බර අඩි හේතුවෙනි. විටෙක ඔහුගේ කණේරුකාව ද විවිධ හැඩතල අනුව වේගයෙන් වෙනස් වේ. ඔහුගේ දැඩිවලට සේම නෙන්වලට ද විවේකයක් ඇත්තේ නැත. සන මැටි බෝල ඔහු සන මැටි තීරු ලෙසින් හැඩය වෙනස් කරමින් මුර්තියේ පළමු වැඩය අරඹයි. එතැන් පටන් අඩ හෝරාවක් ඇතැම් විට හෝරා දෙක තුනක් ඔහුගේ සිරුරේ දාග්‍රහ අංග විවේකයක් නොමැතිවම ක්‍රියාත්මක වේ. ඔහු යම් ආවේගයකට පත් වූ පුද්ගලයෙක් බඳු ය. බලා සිටින්නෙකුට පිටතින් ඒ ආකාරයට දිස් වුව ද ඔහුගේ වඩාත්ම ඒ අවස්ථාවේ ක්‍රියාත්මක වෙමින් ඇත්තේ මනස ය. මනසේ නැගෙන නිර්මාණශීලී මූලික රූප ඔහු විධාන විලසින් සෙසු ශරීර අංග හරහා මුදා හරී. ඒ කාර්යයේ දී ඔහුගේ දැන්වල කාර්යක්ෂමතාවට සම කළ හැක්කක් පිළිබඳව මා දන්නේ නැත. ඔහුගේ දෙතෙත් පුදුම තරම් දීප්තිමත් ය. විවේකය නාදනන ඔහුගේ දැඩි දිගින් දිගටම ක්‍රියාත්මක වෙද්දී ඒ දීප්තිමත් නෙන් සඟල වාඩි වී සිටින පුද්ගලයා දෙස යොමු වන්නේ සර්ප රාජාලියකු අහසේ ඉහළ ගැබේ සැරසෙන අතරවාරයේ දී පොළවේ කුඩා අංග වලන දෙස නෙන් යොමන තරම් තීක්ෂණ ආකාරයකිනි. අවශ්‍ය කරන සියලුම මිනුම් කටයුතු ඔහු සිදු කරන්නේ මනසිනි. ඒ භෞතික මානුෂී කටයුතුවලට අමතරව ඔහුගේ මනස අදාළ පුද්ගලයාගේ චරිත ලක්ෂණ පිළිබඳව ද ගැඹුරු කල්පනාවක නිරත වේ. මනසේ මැවෙන ආලේඛය මුර්තිය ඒ ඇඟිලි හරහා නිර්මාණය වේ. පුදුමය ඔහුගේ මනස බව පැවසිය යුත්තකි.

වික වේලාවකට පසු මැටි ගුලි වෙනුවට ජීවමාන රූපයක් ඔහු ඉදිරියේ ය. සැබැවින්ම ඒ රූපයට තව ඉතිරිව ඇත්තේ පණ පිහීම පමණි. ඔහු නිමැවූ මුර්තිය දෙස බලා සිටින මුර්තියට පාදක වූ පුද්ගලයාට ද සිතෙන්නේ තව දී යුත්තේ පණ පමණක් බව ය. එය අදාළ පුද්ගලයාගේ ඡායාරූපයක් තරමටම සමාන ය.

අමරදේව මාස්ටර්ගේ මුර්තිය

නාට්‍යයේ සිංහයාට රතපෑ මාරක් ඇත්තනි ප්‍රනාන්දු නම් වූ අද්විතීය මිනිසාගේ අනභිභවනීය ආලේඛය මුර්තියක් මේ විශ්වකර්ම මුර්ති ශිල්පියාගේ දැනට හසුව මනසට ලසුව බිහි කෙරිණි. ඒ ආලේඛය මුර්තිය දෙස මදක් පුදුමයෙන් මෙන් බලා සිටි මාරක් ඇත්තනි ප්‍රනාන්දු මහතා ද කියා සිටියේ දැන් අවශ්‍ය පණ පිහීම පමණක් බව ය. ඒ ආකාරයටම මේ අපූරු විශ්වකර්ම මැවුම්කරුවා අබිමුවේ මාරක් කලාකරුවා සේම අසුන්ගෙන සිටී ලෝක ප්‍රසිද්ධ විද්‍යාඥ දිවංගත ආතර් සී. ක්ලාක් මහතා ද සිය මුර්තිය දෙස පුදුමයෙන් මෙන් බලා සිටියේ ය. ඔහු අනතුරුව මුර්ති ශිල්පියා බදාගෙන කියා සිටියේ "මබ මානව ඡායා පිටපත් යන්ත්‍රයක්" බව ය. එපමණකින් ද නොනැවතුණු ආතර් සී. ක්ලාක් විද්වතා කියා සිටියේ "මේ විස්මයජනක සමානකමක්. අදහාගත නොහැක්කක්. මබ මෙම කර්තව්‍ය කෙසේ කලා ද යන්න මට සිතාගත නොහැක. මේ මාගේ ජාන පිටපතයි." කියා ය. එවැනි පුදුමසහගත පැසසුම් භාරසියයකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් මේ වන විට සජීවිව එම අන්දැකීමට ලක් වූ සමාජයේ විවිධ තරාතිරම්වල සිටින පුද්ගලයන් මේ මැවුම්කරුට පවසා තිබේ.

ඔහු අනෙකෙකු නොව ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීවයන් ය. ඔහුට මෙවැනි ආලේඛය මුර්තියක් තැනීමට ගත වන අවම කාලය වන්නේ අඩ හෝරාවකි. එහි වැඩිම කාලය වන්නේ හෝරා තුනකි. එවැනි දක්ෂතාවක් සහිත පුද්ගලයන් ලෝකයේ සිටින්නේ ද ඉතාම අතළොස්සක් බව එවැනි මුර්ති විෂය හැදෑරීමේ දී පෙනී යයි. ඒ අතර කැපී පෙනෙන වර්තයක් වූයේ මොස්කව් රාජ්‍ය කලා අධ්‍යයනායතනයේ මහාචාර්යවරයකු වශයෙන් කටයුතු කළ දිවංගත ලෙව් කර්බෙල් මහතා ය. ඔහු ආලේඛය මුර්ති කලාවේ ලොව අංක එක පුද්ගලයෙකි. ලංකාවේ පිහිටි බණ්ඩාරනායක පිලිරුව ද නනන ලද්දේ මහාචාර්ය කර්බෙල් ය. කර්බෙල් යටතේ සිය පශ්චාත් ලපාධිය හැදෑරූ චන්ද්‍රජීවයන්ගේ වේගය හා නිර්මාණ ප්‍රතිභාව යම් හෙයකින් පරාද වන්නේ නම් ඒ මහාචාර්ය කර්බෙල්ටම පමණි. කර්බෙල් දිවි මගෙන් නික්ම යාමත් සමග මෙවැනි වේගවත් හා ප්‍රතිභාත්මක ආලේඛය මුර්ති කලාවක් සහිත ලොව එකම පුද්ගලයා මොහු විමට ද බොහෝ දුරට ඉඩ තිබේ. අප මේ ලිපිය මුල මැවුම්කරුවකු ලෙස ඔහුව හඳුන්වන ලද්දේ ඒ අපරිමිත දක්ෂතාව හේතුවෙනි.

88-89 කාල වකවානුව ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීවයන් හඳුන්වන්නේ අදුරු වකවානුවක් ලෙස ය. සරත් චන්ද්‍රජීව ලෝකඩ මුර්ති වාත්තු කිරීම පිළිබඳ එංගලන්තයේ රාජකීය කලායාතනයේ පාඨමාලාවක් සඳහා විදේශගතව සිටියේ ය. ඔහු නැවත ලංකාවට පැමිණියේ 1988 වර්ෂයේ ය. කවුන්‍යායකින් ලංකාවට පැමිණි සරත්

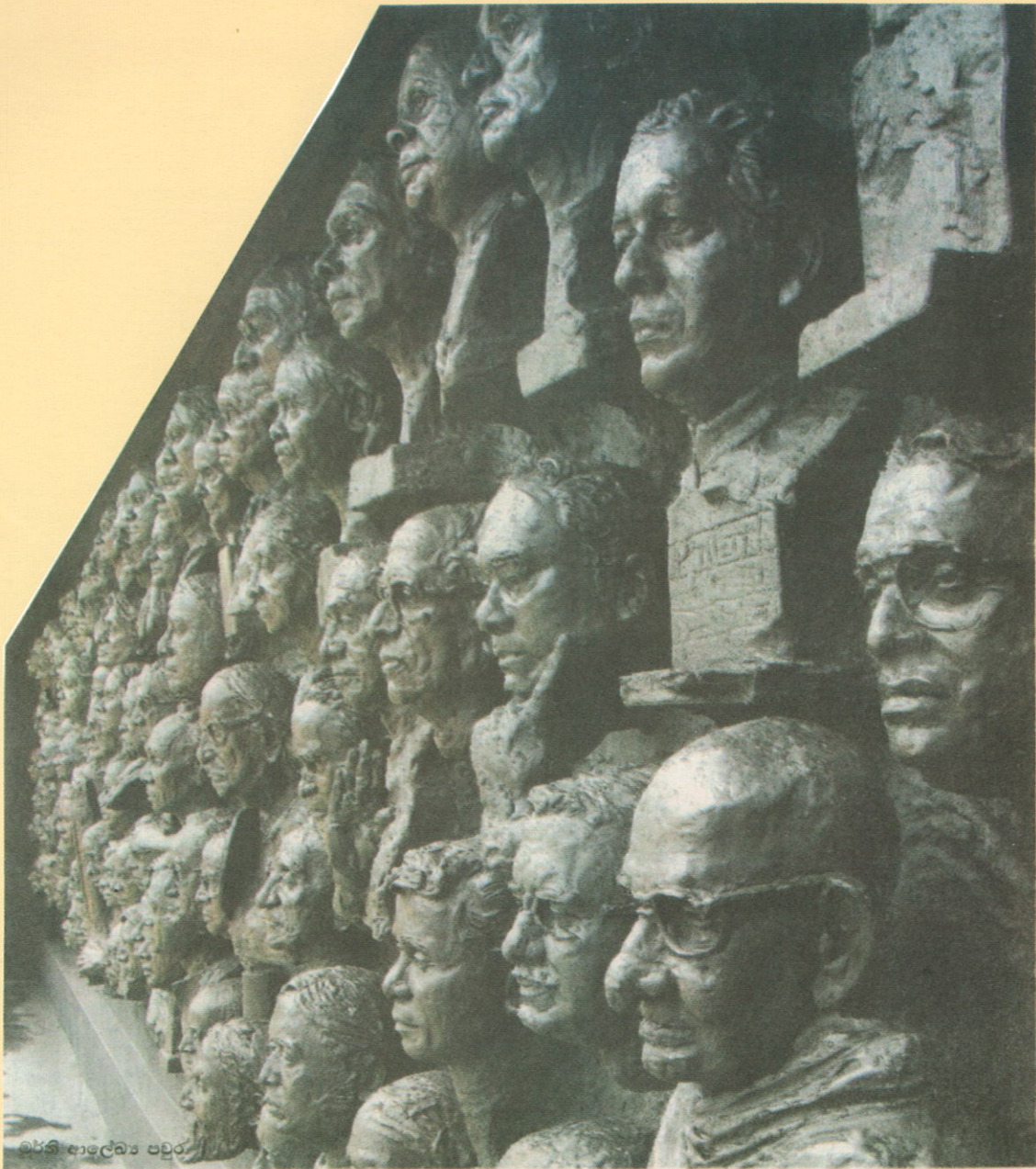
චන්ද්‍රජීව ගීෂණයේ රුදු සෙවණැලිවලට හසුව මියෙන වටිනා ජීවිත පිළිබඳව දැඩි විස්සෝපයකින් හා කම්පනයකින් පසු විය. ඔහුගේ හද දැඳුරු කළ

ඒ මහා කම්පනය ඔහු මුදා හැරියේ ආලේඛය මුර්ති හරහා ය. ඒ සඳහා ඔහුට යෝධ සෙවණැල්ලක් වූයේ ඔහුගේ භාෂාවෙන්ම කියනවා නම් හැරුණි අයිතිය ය. හැරුණි අයිතිය යනු ලාංකීය විද්වත් සමාජ භාවිතයේ සුගමය තිරසාර සලකුණක් යැයි සඳහන් කිරීම වරදක් නොවේ. මෙරට කලාව වඩාත් ඉහළ ස්ථානයකට රැගෙන යාම වෙනුවෙන් හැරුණි අයිතිය කළ මෙහෙවර වචනයට නැගිය නොහැකි තරම් ප්‍රභාවත් ය. ඔහු හැරුණි පිරිස් මහතා ය. හැරුණි පිරිස් කියු

සැණින් සියල්ලෝම ඔහු පිළිබඳව දනිති. ඔහු නොවන්නට මේ ලෝකයක් මවිත කරන මැවුම්කරුවා පහල නොවන්නට ද ඉඩ තිබිණි. ඒ ආ මානසික පීඩනය මුදා හැරීමේ දී ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රජීවයන්ගේ මනසට නතු වූ පුද්ගල වර්ත වපසරිය සුළුපවු නැත. ඔහුට දඩයමට අවසර පනත ශිෂ්ටාචාරයෙන් වසංච දිවි ගෙවන ලාභවර්ගීන් නිසාහාමිගේ සිට සඳ මත නව ලොවක් ඉදි කිරීමට පිහුරුපත් සැකසූ ලෝක පුජිත විද්‍යාඥ ආචාර්ය ආතර් සී.

මුර්ති ආලේඛය පවුර

සිංහබාහු හි සිංහයාට රහපෑ මාර්ක් ඇන්තනි ප්‍රනාන්දු මහතාගේ ආලේඛය මුර්තිය ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රවීර සකසන අයුරු.

ක්ලාක් තරම් වපසරියක අය හමු වූහ. ඔහුගේ මේ ආලේඛය මුර්ති නිම වූයේ ඒ කුලකයේ විවිධ පැතිකඩ පෙනෙන පරිදි ය. ඔහු දශක කීපයක ඉතිහාසයක් ලේඛනගත කළාක් බඳු මේ සිදුවීම මේ වන විට එක් බිත්තියක් මතට ගොනු කොට තිබේ. සරත් චන්ද්‍රවීරයන්ගේ ආලේඛය මුර්ති නිර්මාණය වන්නේ පුද්ගලයාගේ මතුපිට හැඩයම මත පමණක් නොවේ. මතුපිට හැඩය සේම අභ්‍යන්තර ගති ලක්ෂණත් ශිල්පියාගේ මනෝ භාවයත් යන ත්‍රිත්වයේ සංකලනයන් ඒ මුර්ති තුළ පැහැදිලිව දැකගත හැක. ඒවා අද්විතීය කලා නිර්මාණ වන්නේ මේ අයුරු සුසංයෝගය හේතුවෙනි.

ඔහු මුර්ති කලාවට පිවිසි ආකාරය පිළිබඳව අපි ඔහුගෙන් විමසුවෙමු.

"1976 දී කොළඹ ගාලු මුවදොර පිටියේ එස්.ඩබ්.ආර්.ඩී. බණ්ඩාරනායක ස්මාරක මුර්තිය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා එහි නිර්මාතෘවරයා වූ රුසියානු ජාතික ප්‍රකට මුර්ති ශිල්පී මහාචාර්ය ලෙව් කර්බෙල් ලංකාවට පැමිණියා. ඒ වන විට මම සිටියේ ප්‍රථම උපාධිය සඳහා විභූ පාඨමාලාව හඳුරමින්. අප අධ්‍යාපනය ලබමින් සිටි ආයතනයට මහාචාර්ය කර්බෙල් පැමිණ උඩුකය මුර්තියක් ඇඹීම පිළිබඳව නිදර්ශනයක් ද කර දැක්වූවා. එය මගේ ජීවිතය වෙනස් මගකට ගෙන ගිය සිදුවීමක්. මා අවදි වූයේ මෙතනදීයි. හැන්තැවේ දශකයේ සංවෘත ආර්ථික රටාව තුළ තෙල් සායම්, කැන්වස් ලබා ගැනීමට රාජ්‍ය වාණිජ සංස්ථා පෝලීමේ හෙමිබන්ව සිටි මා විභූ පාඨමාලාවෙන්

මුර්ති පාඨමාලාවට මාගේ විෂය මාරු කර ගත්තා. ඊට අවුරුදු 18කට පසුව මහාචාර්ය කර්බෙල් යටතේම මුර්ති කලාව පිළිබඳ ශාස්ත්‍රපති උපාධිය හැදෑරීමට ලැබීම ඇත්තටම දෙදෙව්පගත සිදුවීමක් වුණා." ආචාර්ය සරත් චන්ද්‍රවීර මහතා අපට පැහැදිලි කළේ ය. සරත් චන්ද්‍රවීරයන්ට කර්බෙල් හා සමානවම සිටි අනෙක් ගුරුවරයා වූයේ තිස්ස රණසිංහ මහතා ය. අදටත් ආචාර්ය චන්ද්‍රවීරයන් තිස්ස රණසිංහ මහතා මතක් කරන්නේ හද පිරී බැතියෙනි.

චන්ද්‍රවීරයන්ගේ කලා ගමන් මග මේ වන විට ආලේඛය මුර්ති කෙණ්ඩුයේ කුටුපාප්තියට ලඟා වෙමින් තිබෙන

බව පැවසීම අතිශයෝක්තියක් නොවේ. 1993 වසරේ දී වන්දනා නාමය බුන්කා සම්මානය (BUNKA AWARD) සඳහා යෝජනා විය. වන්දනා බුන්කා සම්මානයට

සුදුස්සෙකු බව ජපන් ශ්‍රී ලංකා මිත්‍රත්ව සංස්කෘතික අරමුදලට දන්වා යවන ලද්දේ මහාචාර්යවරුන් වන එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර හා ඒ.ජේ. ගුණවර්ධන යන දෙපළ ය. ඒ අනුව ඒ වසරේ දී බුන්කා සම්මානයෙන් වන්දනා

පිදුම් ලැබුවේ ය. ඒ ඔහුගේ දෘශ්‍යකලා භාවිතය ඇගයීම සඳහා ය.

සරත් වන්දනාවෙන් සකසා ඇති නව ආලේඛ්‍ය මූර්ති සහිත පවුර තුළ 70 දශකයේ සිට 2000 දක්වා දශක තුනකට අයත් විශිෂ්ට මිනිසුන්ගේ රූප ඇතුළත්ව ඇත.

හැරල්ඩ් පීරිස්ගේ මූර්තිය

ඒ අතර ප්‍රධාන වන්නේ 88-89 කාලයේ ඔහුට බලපෑ පීඩනය මත ගොඩනැගුණු ආලේඛ්‍ය මූර්ති ය. 90 දශකයට පෙර මිනිස් ජීවිතවලට වටිනාකමක් නොමැති වීමට එරෙහිව ඔහු මේ ව්‍යායාමය ආරම්භ කළේ ය. එහි සිටින්නේ මියගිය මිනිසුන්ගේ රූප නොවේ. එපමණක් ද නොව එකල සමාජ සන්දර්භය ප්‍රශස්ත දිශානතියකට යොමු කිරීමට දැනෙන යමක් කළ පුද්ගලයින්ගේ හරස්කඩක් ඔහු මේ හරහා ඉදිරිපත් කරයි. විශේෂත්වය වන්නේ දේශපාලන චරිත ඒ මුහුණු අතර නොමැති වීම ය.

“88-89 වර්ෂවල පැවති ඒ අඳුරු ඉතිහාසය තුළ දියුලන මිනිස්සු හිටියා. ඒ මිනිස්සු ස්මරණය කිරීමක් හැටියට තමයි මම මේක කළේ. ඒක කරලා ඉවර වුණාම මට ලොකු මානසික සහනයක් දැනුණා.”

ඔහු ඒ සුවිශේෂී පවුර අඛණ්ඩ සිට අපට කීවේ ය. එහි මූර්ති ස්ථාපනය (Installation) කර ඇත්තේ ඒ පිළිබඳව නරඹන්නන්ගේ දැස තීව්‍ර ලෙස ඇදී යන ආකාරයෙනි. ඒ පවුර දෙපස මූර්ති දෙකක් දැකගත හැකිය. ඉන් එකක් වන්නේ හැරල්ඩ් පීරිස් නම් වූ ඒ විශිෂ්ට පුද්ගලයාගේ මූර්තියයි. මේ ව්‍යාපෘතියේ

අදාශ්‍යමාන දැවැන්ත සෙවණැල්ල වූ ඔහු ස්මරණය කිරීම සඳහා එය වෙනම ඉදි කළ බව සරත් වන්දනා මහතා අපට කීවේය. අනෙක්පස තනිව පවතින මූර්තිය වන්නේ

ඩබ්ලිව්.ඩී. අමරදේවයන්ගේ මූර්තියයි. එය ද වන්දනා මහතා කැමැතිම මූර්තියකි.

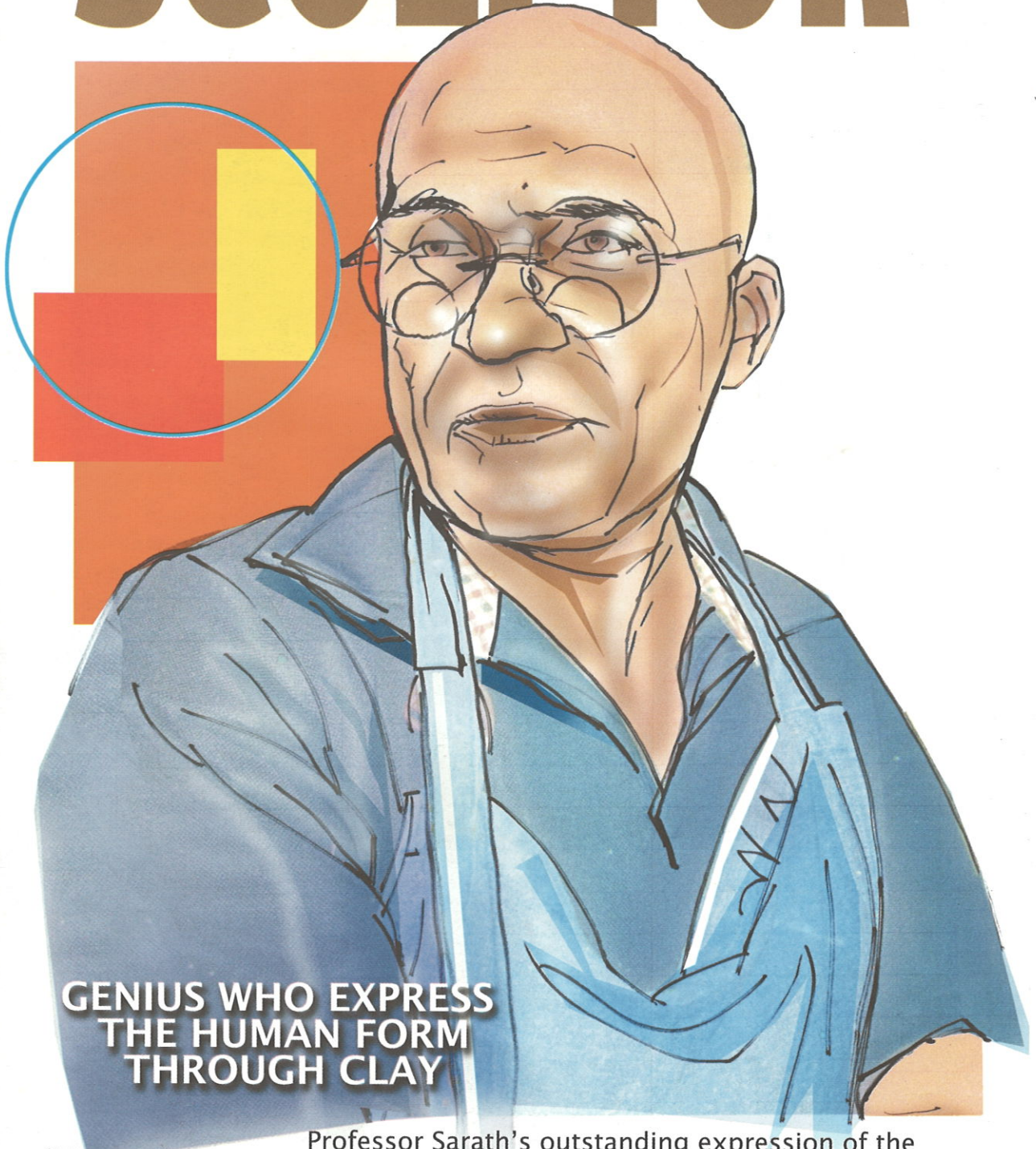
වෙනත් රටක මෙවැනි මූර්ති පවුරක් පවති නම් එය රටේ කීර්තිය උදෙසා අදාළ රජයෙන්ම එයට අවශ්‍ය පහසුකම් සලසන බව නොරහසකි. එහෙත් ලංකාවේ තවම නම් එවැන්නක් සිදු වී නොමැත.

සරත් වන්දනාව යනු තනි පුද්ගල ඒකකයකට වඩා මිනිසුන් ගණනාවක් වැඩ කරන ආයතනයක් යැයි පැවසීම වරදක් නොවේ. ඔහු ප්‍රතිඵල අපේක්ෂාවෙන් වැඩෙහි යෙදෙන සුවිශේෂී පුද්ගලයෙකි. ප්‍රතිඵල නොමැති නම් ඔහු ඒ කාර්යයෙන් විනිවිදවන්න වන්නේ දෙවතාවක් සිතා ද නොවේ. සරත් වන්දනාව මහතාගේ අතින් පුද්ගලයන් නැරඹීමෙන් පසු ‘ජයදේව’ යන අන්වර්ථ නාමයකින් 1997 ජූනි 02 වැනි දා ඉංග්‍රීසි පුවත්පතකට ලිපියක් සම්පාදනය කළ මහාචාර්ය ඒ.ජේ. ගුණවර්ධනයන් නූතන කලා කෞතුකාගාරයක් අපට නොමැතිවීමේ කනස්සල්ල පිළිබඳව වන්දනාවන්ගේ පුද්ගලයන් ප්‍රකාශ වේ යැයි පවසා තිබේ. ඒ මහාචාර්ය ගුණවර්ධනයන්ගේ අදහසේ සැකිල්ල මේ වන විට වෙන්තප්පුවේ පිහිටි සරත් වන්දනාවන්ගේ ඇටලිය (ප්‍රංශ භාෂාවෙන් ඇටලිය යන්නෙහි තේරුම කලාකරුවා වෙසෙන කලාගාරය යන්නය.) හි යථාර්ථයක් බවට පත් වෙමින් ඇත. එහි මේ වන විටත් නූතන කලා කෞතුකාගාරයක එක්තරා මට්ටමක් ඉදිව තිබේ. මේ අපුරු පවුර ඇත්තේ ද එහි ය.

ආචාර්ය සරත් වන්දනාව යනු සැබැවින්ම යුගයේ මිනිසෙකි. විශ්වය සමග සම්බන්ධතා පවත්වන යුගයේ මිනිසෙකි. මේ ආලේඛ්‍ය මූර්ති සජීවීව ප්‍රභාමත්ව අපට පවසන පවසන පණිවුඩය එය ය.

නායනක රත්වැල්ල
ඡායාරූප- චතුර එස්. කොඩිකාර

ASIA'S GREATEST SCULPTOR

**GENIUS WHO EXPRESS
THE HUMAN FORM
THROUGH CLAY**

SARA

www.sarasene.com

Professor Sarath's outstanding expression of the human form is wonderfully conveyed in clay. All his figures are deployed as expressive vehicle to explore the dilemma of spirit incarnate.

Photographer: Charith Pelpola

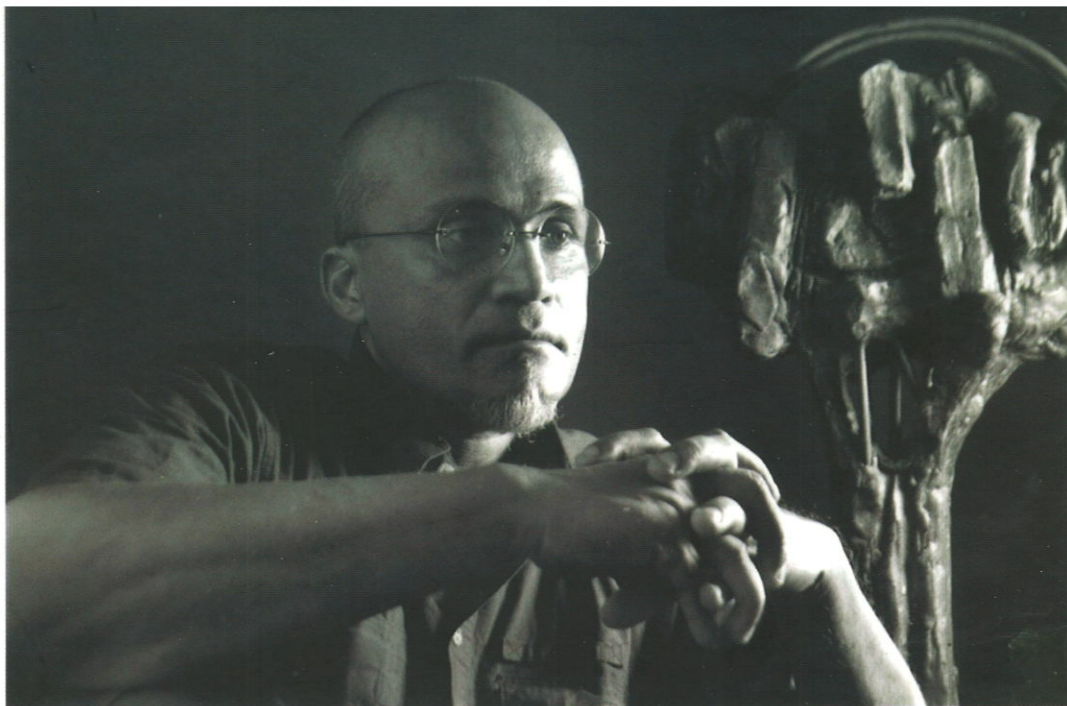

Photo © Sarath Perera

The hands of the Potter

(for Sarath Cnandrajewa)

When the earth and my hands become as one.
Secure in my embrace; shaping the forms that
wait within the clay.
Wetting the still-life in the heat of the day.

When you cut those rivers of darkness inside.
Tracing a pattern in which the kiln may confide.
A liquid glaze to heal the red bands, and the clay
dries hard on your comforting hands.

And you may say,
"I am the potter,
I show you my hand, that guides the earth from
my mother's land.

I fashion the red form,
fire it to blue,
waiting for the flames to rise,
and give life to the new."

A song for the potter,
a hymn for his wheel,
a fire for his heart,
and a hammer
for his seal.

So we sing for the sculptor, and his sand-strewn
hands.
Glistening like liquid as he spins — and the
sculptor's song begins.

Charith Pelpola

ISBN 978-955-53120-0-4

9 789555 312004

Printed by Karunaratne and Sons (Pvt) Ltd.